

Udskriftsdato: 14. december 2025

2007/2 LSF 35 (Gældende)

Forslag til Kriminallov for Grønland

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: Justitsmin., j.nr. 2006-730-0392

Forslag

til

Kriminallov for Grønland

Første del

Almindelige bestemmelser

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

Hjemmelskravet

§ 1. Foranstaltninger efter denne lovs tredje del kan kun idømmes for et forhold, som udgør en forbrydelse efter loven, eller som ganske må ligestilles med et sådant.

Særlovgivningen

§ 2. Denne lovs første og tredje del finder også anvendes på overtrædelser af anden lovgivning, medmindre andet er bestemt.

Gyldighed i tid

§ 3. Loven finder anvendelse på alle handlinger, som pådømmes efter dens ikrafttræden. For handlinger begået før lovens ikrafttræden, må afgørelsen dog ikke blive mere indgribende end efter den tidligere retstilstand.

Jurisdiktion m.v.

§ 4. Loven finder anvendelse på handlinger begået i Grønland, i grønlandsk lufterum, på grønlandsk søterritorium eller på grønlandsk fartøj.

Stk. 2. Loven finder endvidere anvendelse på handlinger, som en person, der er bosat i Grønland, har foretaget uden for det i stk. 1 nævnte område,

- 1) for så vidt handlingen er foretaget uden for folkeretligt anerkendt statsområde, eller
- 2) for så vidt handlingen er foretaget inden for et sådant område, hvis den er strafbar efter den dér gældende lovgivning.

Stk. 3. Loven finder endvidere anvendelse på handlinger foretaget uden for det i stk. 1 nævnte område uden hensyn til, hvor gerningsmanden hører hjemme,

- 1) når handlingen er omfattet af § 69. Påtalen kan tillige omfatte overtrædelser af §§ 86, stk. 1, og 88, som er begået i forbindelse med overtrædelser af § 69,
- 2) når handlingen er omfattet af mellemfolkelig overenskomst, ifølge hvilken Danmark er forpligtet til at foretage retsforfølgning, eller
- 3) når udlevering af sigtede til retsforfølgning i et andet land afslås, og handlingen, for så vidt den er foretaget inden for et folkeretligt anerkendt statsområde, er strafbar efter den dér gældende lovgivning, og den kan medføre foranstaltninger efter denne lov.

Stk. 4. Hvis et kriminalretligt ansvar for en handling afhænger af eller påvirkes af en indtrædt eller tilsigtet følge, betragtes handlingen tillige som foretaget dér, hvor virkningen er indtrædt eller tilsigtet at skulle indtræde.

Stk. 5. I de under stk. 3 nævnte tilfælde afgør justitsministeren, om påtale skal finde sted.

§ 5. Ansvar kan ikke pålægges efter § 4, stk. 2 og 3,

- 1) når gerningsmanden under den jurisdiktion, hvorunder handlingen er begået, er endeligt frifundet,
- 2) når den idømte sanktion er fuldbyrdet, er under fuldbyrdelse eller er bortfaldet efter domslandets regler, eller
- 3) når gerningsmanden er fundet skyldig, uden at der er fastsat nogen sanktion.

§ 6. Retsforfølges en person, som i en anden stat er pålagt en sanktion for samme handling, skal der ved idømmelse af foranstaltninger efter denne lov tages hensyn hertil.

§ 7. Hvis gerningsmanden ikke er bosat i Grønland, eller den pågældendes tilknytning til det grønlandske samfund i øvrigt har en sådan løsere karakter, at forudsætningerne for at anvende denne lovs foranstaltninger ikke er til stede, kan sagen anlægges eller henvises til forfølgning i Danmark.

§ 8. Anvendelsen af reglerne i §§ 4 og 7 begrænses af de undtagelser, der er anerkendt i folkeretten.

Kapitel 2

Nødværge og nødret

Nødværge

§ 9. Over for personer, der har handlet i nødværge, finder denne lovs foranstaltninger ikke anvendelse, i det omfang handlingerne har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.

Stk. 2. Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, finder denne lovs foranstaltninger dog ikke anvendelse, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den skræk eller ophidselse, som angrebet fremkaldte.

Stk. 3. Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fange eller tvangsanbragt person i at flygte.

Nødret

§ 10. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse over for personer, der har foretaget handlinger, som var nødvendige for at afværge truende skade på person eller gods, når lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.

Kapitel 3

Uagtsomhed, forsøg og medvirken

Uagtsomhed

§ 11. Uagtsomhed kan ved de i denne lov omhandlede lovovertrædelser kun medføre foranstaltninger, når det er særligt hjemlet. Med hensyn til overtrædelser af anden lovgivning kan foranstaltninger idømmes, også når lovovertrædelsen er begået af uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel.

Stk. 2. Hvor der i beskrivelsen af en forbrydelse indgår en bestemt uforsætlig følge, indtræder ansvar efter den pågældende bestemmelse kun, hvis følgen kan tilregnes den pågældende som uagtsom.

Forsøg

§ 12. Handlinger, som sigter til at fremme eller bevirke udførelsen af en forbrydelse, betragtes, når denne ikke er fuldbyrdet, som forsøg og omfattes af lovens bestemmelser.

Medvirken

§ 13. Den for en lovovertrædelse givne bestemmelse omfatter alle, der ved tilskyndelse, råd eller dåd har medvirket til handlingen.

Tilbagetræden fra forsøg og fra medvirken til forsøg

§ 14. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse, når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af det ved denne tilsigtede formål afstår fra iværksættelsen eller hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret forbrydelsen, hvis denne ikke, gerningsmanden uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej var afværget.

§ 15. Denne lovs foranstaltninger finder ikke anvendelse på en medvirkende, hvis den pågældende under de i § 14 angivne betingelser hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, den medvirkende uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej var afværget.

Kapitel 4

Ung alder

§ 16. Handlinger foretaget af børn under 15 år kan ikke medføre foranstaltninger efter denne lov.

Kapitel 5

Kriminalretligt ansvar for juridiske personer

§ 17. En juridisk person kan idømmes bøde for overtrædelse af bestemmelser i denne lov. Det samme gælder overtrædelse af anden lovgivning, når det er bestemt ved eller i medfør af lov.

§ 18. Bestemmelser om kriminalretligt ansvar for selskaber m.v. omfatter, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselskaber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner, hjemmestyremyndigheder og statslige myndigheder.

Stk. 2. Endvidere omfatter sådanne bestemmelser enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de i stk. 1 nævnte selskaber.

§ 19. Kriminalretligt ansvar for en juridisk person forudsætter, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. For så vidt angår forsøg finder § 12 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Kriminalretligt ansvar for statslige myndigheder, hjemmestyremyndigheder og kommuner forudsætter, at overtrædelsen begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private.

Kapitel 6

Påtalen

Offentlig eller privat påtale

§ 20. Overtrædelser af denne lov er undergivet offentlig påtale, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Overtrædelse af § 99 er undergivet privat påtale.

Påtalefrister

§ 21. Påtale finder ikke sted,

- 1) når der alene ville være blevet idømt bøde eller konfiskation, og der er forløbet 2 år efter lovovertrædelsens ophør, medmindre der foreligger overtrædelse af bestemmelser om offentlige skatter og afgifter, hvorved pligtige ydelser søges unddraget det offentlige, eller
- 2) når der er forløbet så lang tid, efter at en lovovertrædelse er begået, at forudsætningerne for at iværksætte foranstaltninger efter denne lovs tredje del ikke længere skønnes at være til stede.

Stk. 2. Stk. 1, nr. 1, 1. led, gælder dog ikke for juridiske personer.

Stk. 3. Når kriminalretligt ansvar afhænger af eller påvirkes af en indtrådt følge eller anden senere begivenhed, regnes fristen dog først fra følgens eller begivenhedens indtræden.

Stk. 4. Hvis retten skønner, at påtale i medfør af stk. 1 burde have været undladt, skal den frifinde tiltalte.

Stk. 5. Påtalefristen afbrydes ved ethvert rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen. I sager, der efter retsplejeloven kan afgøres ved vedtagelse af bødeforelæg udfærdiget af politiet, afbrydes påtalefristen, når sigtede gøres bekendt med forelægget. I andre tilfælde, hvor et kriminalretligt ansvar for en overtrædelse kan pålægges af en administrativ myndighed, afbrydes fristen, når den pågældende gøres bekendt med, at den pågældende er sigtet for overtrædelsen. Påtalefristen kan ikke afbrydes over for en juridisk person med virkning i forhold til personer, der har handlet på den juridiske persons vegne.

Stk. 6. Frafaldes forfølgningen, uden at beslutning herom omgøres af rigsadvokaten inden for den almindelige omgørelsesfrist, løber påtalefristen videre, som om forfølgningen ikke havde fundet sted. Dette gælder også, når forfølgningen standses på ubestemt tid. Skyldes standsningen, at sigtede har unddraget sig forfølgningen, medregnes forfølgningstiden dog ikke ved beregningen af påtalefristen.

§ 22. Adgang til privat påtale bortfalder, når den berettigede ikke har anlagt sag senest 6 måneder efter, at den pågældende har fået sådan kundskab, at den pågældende har tilstrækkeligt grundlag for sagsanlæg.

Stk. 2. Er der flere påtaleberettigede eller flere skyldige, regnes fristen særskilt for hver af dem.

Stk. 3. Adgangen til at rejse privat påtale bortfalder, når der er forløbet 6 måneder efter den forurettedes død.

Stk. 4. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af påstanden om kriminalretligt ansvar, løber fristen videre, således at den tid, hvor forfølgningen har fundet sted, ikke medregnes.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 1-4 finder også anvendelse med hensyn til de retsfølger, der omtales i § 99, stk. 5 og 6, dog at forældelsesfristen er 3 år.

Anden del

De enkelte forbrydelser

Kapitel 7

Forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed

§ 23. For landsforræderi dømmes

- 1) den, som foretager en handling, der sigter til at krænke rigets selvstændighed eller bestemmelsesfrihed eller påføre det fjendtligheder, samt den, som under krig eller besættelse eller under truende udsigt dertil yder fjenden bistand ved råd eller dåd,
- 2) den, som handler mod rigets tarv under varetagelse af et hverv, som er overdraget den pågældende, til på rigets vegne at forhandle eller afgøre noget med fremmed stat, samt
- 3) den, som under besættelse udnytter eller søger at udnytte forbindelse med besættelsesmagten til personlig eller økonomisk fordel.

§ 24. For spionage dømmes

- 1) den, som i fremmed magts eller organisations tjeneste eller til brug for personer, der virker i sådan tjeneste, udforsker eller oplyser om forhold, som af hensyn til rigets eller samfundets interesser skal holdes hemmelige, og
- 2) den, der medvirker til, at fremmed efterretningsvæsen kan arbejde inden for rigets område.

§ 25. For landsskadelig virksomhed dømmes den, der forsætligt eller uagtsomt røber eller videregiver oplysninger om rigets hemmelige underhandlinger, rådslagninger eller beslutninger i sager, hvorpå rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater beror, eller som angår betydelige samfundsøkonomiske interesser over for udlandet, samt den, som forsætligt eller uagtsomt forfalsker, ødelægger eller bortskaffer noget dokument eller nogen genstand, der er af betydning for rigets sikkerhed eller rettigheder i forhold til fremmede stater.

Stk. 2. For modarbejdelse af rigets forsvar dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt uden den nødvendige tilladelse beskriver, fotograferer eller på anden måde afbilder militære forsvarsanlæg, som ikke er alment tilgængelige, eller mangfoldiggør eller offentliggør sådanne beskrivelser eller afbildninger.

§ 26. For krænkelse af rigets internationale forpligtelser dømmes den, der forsætligt eller uagtsomt overtræder bestemmelser eller forbud, som i henhold til lov måtte være givet til gennemførelse af rigets forpligtelser som medlem af De Forenede Nationer.

Kapitel 8

Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme m.v.

§ 27. For oprør dømmes den, som foretager en handling, der sigter til ved magtanvendelse eller trussel derom at forandre statsforfatningen eller sætte den ud af kraft eller at hindre Folketinget eller Landstinget i frit at udøve sin virksomhed.

§ 28. For terrorisme dømmes den, som med forsæt til at skræmme en befolkning i alvorlig grad eller uretmæssigt at tvinge grønlandske, danske, færøske eller udenlandske offentlige myndigheder eller en international organisation til at foretage eller undlade at foretage en handling eller at destabilisere eller ødelægge et lands eller en international organisations grundlæggende politiske, forfatningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige strukturer begår en eller flere af følgende handlinger, når handlingen i kraft af sin karakter eller den sammenhæng, hvori den begås, kan tilføje et land eller en international organisation alvorlig skade:

- 1) Manddrab efter § 86, stk. 1.
- 2) Grov vold efter § 88, 1. pkt.
- 3) Frihedsberøvelse efter § 92, 1. pkt.
- 4) Forsætlig forstyrrelse i driften af almindelige samfærdselsmidler m.v. efter § 67, stk. 1, eller forsætligt hærværk i betydeligt omfang efter § 113, stk. 1, hvis disse overtrædelser begås på en måde, der kan bringe menneskeliv i fare eller forårsage betydelige økonomiske tab.
- 5) Kapring af transportmidler efter § 69.
- 6) Grove overtrædelser af våbenlov for Grønland.
- 7) Grov og forsætlig brandstiftelse efter § 65, stk. 1, sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud eller anden transportulykke efter § 66, 1. pkt., forsætligt angreb på vandforsyningen efter § 67, stk. 2, forsætlig sundhedsfarlig forurening af ting bestemt til almindelig udbredelse m.v. efter § 67, stk. 3.
- 8) Besiddelse eller anvendelse m.v. af radioaktive stoffer efter § 68.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som med det i stk. 1 nævnte forsæt transporterer våben eller eksplosivstoffer.

Stk. 3. Endvidere dømmes på samme måde den, der med det i stk. 1 nævnte forsæt truer med at begå en af de i stk. 1 og 2 nævnte handlinger.

§ 29. For en terrorrelateret handling dømmes den, der, uden at forholdet omfattes af § 28, begår en af de i nr. 1-6 nævnte handlinger.

- 1) Overtrædelse af § 65, stk. 1, §§ 66, 67, 69, § 86, stk. 1, §§ 88, 89, § 90, stk. 2, §§ 98, 112 eller § 113, stk. 1, når handlingen er omfattet af artikel 1 i konventionen af 16. december 1970 om bekæmpelse af ulovlig bemægtigelse af luftfartøjer, artikel 1 i konventionen af 23. september 1971 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod den civile luftfarts sikkerhed eller artikel II i protokollen af 24. februar 1988 til bekæmpelse af ulovlige voldshandlinger i lufthavne, der betjener den internationale civile luftfart.
- 2) Overtrædelse af § 65, stk. 1, § 66, § 67, stk. 1, § 86, stk. 1, §§ 88, 89, § 90, stk. 2, § 91, § 92, 1. pkt., § 98 eller § 113, stk. 1, når handlingen er omfattet af artikel 2 i konventionen af 14. december 1973 om forebyggelse af og straf for forbrydelser mod internationalt beskyttede personer, herunder diplomatiske repræsentanter.
- 3) Overtrædelse af § 92, 1. pkt., når handlingen er omfattet af artikel 1 i den internationale konvention af 17. december 1979 imod gidseltagning.
- 4) Overtrædelse af § 65, stk. 1, § 66, § 67, stk. 2, § 68, § 86, stk. 1, §§ 88, 91, 98, 102, 104, 105, 106, 108, 112 eller § 113, stk. 1, når handlingen er omfattet af artikel 7 i IAEA-konventionen (Det Internationale Atomenergiagenturs konvention) af 26. oktober 1979 om fysisk beskyttelse af nukleare materialer.
- 5) Overtrædelse af § 65, stk. 1, §§ 66, 67, 69, § 86, stk. 1, § 88, § 90, stk. 2, §§ 91, 98, 112 eller § 113, stk. 1, når handlingen er omfattet af artikel 3 i konventionen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod søfartssikkerheden eller artikel 2 i protokollen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod sikkerheden for fastgjorte platforme, der befinder sig på kontinentalsokkelen.
- 6) Overtrædelse af § 65, stk. 1, §§ 66, 67, 69, § 86, stk. 1, §§ 88, 89, § 90, stk. 2, § 98 eller § 113, stk. 1, når handlingen er omfattet af artikel 2 i den internationale konvention af 15. december 1997 til bekæmpelse af terrorbombninger.

§ 30. For finansiering af terrorvirksomhed eller hertil relaterede handlinger dømmes den, som

- 1) direkte eller indirekte yder økonomisk støtte til,
- 2) direkte eller indirekte tilvejebringer eller indsamler midler til, eller
- 3) direkte eller indirekte stiller penge, andre formuegoder eller finansielle eller andre lignende ydelser til rådighed for
- 4) en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af § 28 eller § 29.

§ 31. For hvervning til terrorvirksomhed eller hertil relaterede handlinger dømmes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 28 eller § 29 eller til at slutte sig til en gruppe eller sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som hverver en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 30 eller til at slutte sig til en gruppe eller sammenslutning for at fremme, at gruppen eller sammenslutningen begår handlinger af denne karakter.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, som lader sig hverve til at begå handlinger omfattet af § 28 eller § 29.

§ 32. For oplæring til terrorvirksomhed eller hertil relaterede handlinger dømmes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 28 eller § 29 med viden om, at personen har til hensigt at anvende færdighederne til dette formål.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som træner, instruerer eller på anden måde oplærer en person til at begå eller fremme handlinger omfattet af § 30 med viden om, at personen har til hensigt at anvende de tillærte færdigheder til dette formål.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, som lader sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå handlinger omfattet af § 28 eller § 29.

§ 33. For medvirken til terrorisme dømmes den, som i øvrigt fremmer virksomheden for en person, en gruppe eller en sammenslutning, der begår eller har til hensigt at begå handlinger omfattet af §§ 28, 29, 30, 31 eller 32.

§ 34. For ulovlig støtte til terrorisme dømmes den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 28-33, deltager i eller yder væsentlig økonomisk støtte eller anden væsentlig støtte til korps, gruppe eller sammenslutning, der har til hensigt ved magtanvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen.

§ 35. For ulovlig militærvirksomhed dømmes den, som, uden at forholdet omfattes af §§ 28-34, deltager i en ulovlig militær organisation eller gruppe.

§ 36. For valgkrænkelse dømmes den, som hindrer afholdelse af valg til Folketinget, Landstinget eller kommunale eller andre offentlige råd eller myndigheder, eller som forvansker et valgs udfald eller umuliggør opgørelsen.

Stk. 2. Det samme gælder den, der uberettiget skaffer sig eller andre adgang til at deltage i afstemningen ved de i stk. 1 omhandlede valg.

Stk. 3. For samme forbrydelse dømmes den, som ved svig bevirker, at nogen mod sin hensigt afholder sig fra at stemme, eller at den pågældendes stemmeafgivning bliver ugyldig eller virker anderledes end tilsigtet, samt den, der misbruger overordnelsesforhold eller yder, lover eller tilbyder formuefordel for at påvirke nogen til at stemme på en vis måde eller undlade at stemme, og den, som af samme grund modtager sådan fordel.

Kapitel 9

Forbrydelser mod den offentlige myndighed

§ 37. For krænkelse af offentlig myndighed dømmes den, som med vold eller trussel om vold eller med hån, skældsord eller anden fornærmelig tiltale overfalder nogen, som det påhviler at handle i medfør af offentlig tjeneste eller hverv, under udførelsen af tjenesten eller hvervet eller i anledning af samme.

§ 38. For bestikkelse dømmes den, der uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der virker i grønlandsk, færøsk, dansk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget i tjenesten.

§ 39. For krænkelse af retshåndhævelsen dømmes den, der

- 1) befrier en anholdt, tilbageholdt eller tvangsanbragt person, og den, der tilskynder eller hjælper en sådan person til at undvige eller holder den undvegne skjult, samt den, der ulovligt sætter sig i forbindelse med en sådan person,
- 2) for at unddrage nogen fra forfølgning for en forbrydelse eller forhindre, at en idømt foranstaltning iværksættes over for den pågældende, holder denne skjult eller hjælper denne til flugt,
- 3) tilintetgør, forvansker eller bortskaffer genstande af betydning for en offentlig undersøgelse eller udsletter en forbrydelses spor.

Stk. 2. Ansvar i medfør af stk. 1, nr. 2 og 3, pådrages dog ikke af den, der søger at unddrage sig selv eller nogen af sine nærmeste fra forfølgning.

§ 40. For modarbejdelse af forsvarsordningen dømmes den, som medvirker til, at en værnepligtig ikke opfylder værnepligten, eller som tilskynder værnepligtige eller personer, der hører til det militære forsvar, til ulydighed.

§ 41. For krænkelse af valghemmelighed og offentlige forhandlings fortrolighed dømmes den, som uberettiget giver offentlig meddelelse om det, der er foregået ved de i § 36 nævnte valg handlinger og stemmeafgivelser, eller om forhandling af fortrolig karakter inden for offentlige råd eller myndigheder.

§ 42. For ulovlig udøvelse af myndighed eller virksomhed dømmes den, som udgiver sig for at have en offentlig myndighed eller bemyndigelse, som den pågældende ikke er i besiddelse af, eller som på anden måde udøver en offentlig myndighed, der ikke tilkommer denne. Det samme gælder den, der uden offentlig bemyndigelse udøver en virksomhed, til hvilken en sådan kræves, eller som fortsætter med at udøve en virksomhed, som den pågældende er frakendt retten til at udøve.

§ 43. For misbrug af særligt beskyttet kendetegn dømmes den, som forsætligt eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt grønlandsk, dansk, færøsk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger eller materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig,
- 3) kendetegn eller navn for internationale organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.

Kapitel 10

Forbrydelser mod den offentlige orden og fred

§ 44. For ulovlig alarmering dømmes den, som ved ubegrundet tilkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller ved lignende handling bevirker, at der iværksættes redningsforanstaltninger.

§ 45. For fareforvoldende beruselse dømmes den, som forsætligt eller ved grov uagtsomhed bringer sig eller andre i beruset tilstand og derved udsætter andres person eller betydelige formue værdier for fare.

§ 46. For krænkelse af særlig værnet fred dømmes den, som krænker gravfreden eller gør sig skyldig i usømmelig behandling af lig eller af ting, der hører til en kirke og anvendes til kirkelig brug, eller af offentlige mindesmærker og lignende.

§ 47. For undladelse af at afværge forbrydelse dømmes den, der vidende om, at en forbrydelse, som medfører fare for menneskers liv eller velfærd eller for betydelige samfundsværdier, tilsigtes begået, ikke gør, hvad der står i den pågældendes magt for at forebygge forbrydelsen eller dens følger. Dette gælder dog ikke, hvis den pågældende derved ville udsætte sit eget eller sine nærmestes liv, helbred eller velfærd for fare. Ansvar indtræder kun, hvis den tilsigtede forbrydelse bliver begået eller forsøgt.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, som på opfordring undlader at yde nogen, der har offentlig myndighed, bistand til at afværge en ulykke eller en forbrydelse, der udsætter andres liv eller velfærd for fare.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 finder endvidere anvendelse på den, som undlader at oplyse omstændigheder, der bestemt taler for, at en person, der er sigtet eller dømt for en forbrydelse, er uskyldig.

Kapitel 11

Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv

§ 48. For modtagelse af bestikkelse dømmes den, som i udøvelse af grønlandsk, dansk, færøsk, udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel.

§ 49. For misbrug af offentlig myndighed dømmes den, der i offentlig tjeneste eller hverv misbruger sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret eller interesser.

§ 50. For brud på en tjenstlig tavshedspligt dømmes den, som virker eller har virket i offentlig tjeneste eller hverv, og som uberettiget videregiver eller udnytter fortrolige oplysninger, hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 2. Ligeledes dømmes den, som udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, og som uberettiget videregiver eller udnytter oplysninger, som er fortrolige af hensyn til private interesser, og hvortil den pågældende i den forbindelse har fået kendskab.

Stk. 3. En oplysning er fortrolig, når den ved lov eller anden gyldig bestemmelse er betegnet som sådan, eller når det i øvrigt er nødvendigt at hemmeligholde den for at varetage væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser.

§ 51. Bestemmelsen i § 50 finder tilsvarende anvendelse på den, som i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, der udføres efter aftale med en offentlig myndighed. Det samme gælder den, som virker eller har virket ved udbydere af telenet eller teletjenester, der er anerkendt af det offentlige.

§ 52. Bestemmelserne i §§ 50 og 51 gælder også for de pågældende personers medhjælpere.

§ 53. Bestemmelserne i §§ 50-52 finder tilsvarende anvendelse på den, som uden at have medvirket til gerningen

- 1) uberettiget skaffer sig eller udnytter oplysninger, der er fremkommet ved en sådan overtrædelse,
- 2) uberettiget videregiver oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, som er fremkommet ved overtrædelse af §§ 50-52, eller
- 3) uberettiget videregiver oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

§ 54. Bestemmelserne i §§ 50-53 omfatter ikke tilfælde, hvor den pågældende

- 1) er forpligtet til at videregive oplysningen eller
- 2) handler i berettiget varetægelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv.

§ 55. For tjenesteforsømmelse dømmes den, som i offentlig tjeneste eller hverv nægter eller undlader at opfylde en pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig befaling.

Stk. 2. Det samme gælder den, som i offentlig tjeneste eller hverv gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed i tjenestens eller hvervets udførelse eller i overholdelse af de pligter, som tjenesten eller hvervet medfører.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder ikke for hverv, som den pågældende er valgt til ved offentligt valg.

Kapitel 12

Falsk forklaring og falsk anklage

§ 56. For falsk forklaring dømmes den, der forsætligt eller groft uagtsomt afgiver urigtig forklaring for retten, herunder ved anvendelse af telekommunikation. Bestemmelsen finder tillige anvendelse på falsk forklaring for en udenlandsk ret eller for De Europæiske Fællesskabers Domstol.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke sigtede i en kriminalsag eller den, der afgiver falsk forklaring under afhøring i tilfælde, hvor forklaring ifølge loven ikke må kræves.

§ 57. For falsk erklæring dømmes den, som i øvrigt for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke den pågældende er pligtig at afgive forklaring, eller som til brug i retsforhold, der vedkommer det offentlige, skriftligt eller ved andet læsbart medie afgiver urigtig erklæring eller bevidner noget, som den pågældende ikke har viden om.

§ 58. For falsk anklage dømmes den, som afgiver urigtige oplysninger til offentlig myndighed med forsæt til, at en uskyldig derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse.

Stk. 2. For samme forbrydelse dømmes den, der tilintetgør, forvansker eller bortskaffer bevis eller tilvejebringer falsk bevis med forsæt til, at nogen derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse.

Stk. 3. Det samme gælder den, der foretager en handling som nævnt i stk. 1 og 2 med forsæt til, at den pågældende selv eller en anden med dennes samtykke derved bliver sigtet eller dømt for en forbrydelse, som vedkommende ikke har begået.

§ 59. For falsk anmeldelse dømmes den, der til en offentlig myndighed anmelder en forbrydelse, der ikke er begået, eller til sådan myndighed indgiver falske klagemål.

Kapitel 13

Forbrydelser vedrørende penge

§ 60. For pengefalsk dømmes den, som eftergør eller forfalsker penge for at bringe dem i omsætning som ægte, eller som i samme hensigt skaffer sig eller andre eftergjorte eller forfalskede penge.

Stk. 2. Det samme gælder den, som udgiver penge med viden eller formodning om, at de er eftergjorte eller forfalskede.

Kapitel 14

Forbrydelser vedrørende bevismidler

§ 61. For dokumentmisbrug dømmes den, der for at skuffe i retsforhold

- 1) gør brug af et falsk dokument,
- 2) gør brug af et dokument, når underskriften ved hjælp af en vildfarelse er opnået på et andet dokument eller på et dokument af andet indhold end underskriveren tilsigtede,
- 3) gør brug af et ægte dokument som vedrørende en anden person end den, som det virkelig angår, eller på anden mod dokumentets bestemmelse stridende måde.

Stk. 2. Ved et dokument forstås en skriftlig eller elektronisk med betegnelse af udstederen forsynet tilkendegivelse, der fremtræder som bestemt til at tjene som bevis.

Stk. 3. Et dokument er falsk, når det ikke hidrører fra den angivne udsteder, eller der er givet det et indhold, som ikke hidrører fra denne.

§ 62. For dokumentusandhed dømmes den, som for at skuffe i retsforhold, i offentligt dokument eller bog, i privat dokument eller bog, som det ifølge lov eller særligt pligtforhold påhviler denne at udarbejde eller føre, eller i lægeattest eller lignende dokument afgiver urigtig erklæring om noget forhold, som erklæringen skal tjene som bevis for.

Stk. 2. Det samme gælder den, som i retsforhold gør brug af et sådant dokument som indeholdende sandhed.

§ 63. For mærkefalsk dømmes den, der for at skuffe i samhandelen gør brug af genstande, som uberettiget er forsynet med offentligt eller privat stempel eller mærke eller betegnelse, der tjener til at oplyse noget om genstanden, som er af betydning for samhandelen, samt den, som på samme måde gør brug af genstande, på hvilke lovligt anbragt stempel, mærke eller betegnelse er forvansket eller fjernet.

§ 64. For undertrykkelse af bevismidler dømmes den, som tilintetgør, forvansker eller helt eller delvis ubrugbargør et bevismiddel, der er egnet til at blive benyttet som sådant i et retsforhold.

Stk. 2. Det samme gælder den, som, uden at forholdet omfattes af stk. 1, ændrer på angivelsen af grænserne for grundejendom el.lign.

Kapitel 15

Almenfarlige forbrydelser

§ 65. For brandstiftelse dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt forvolder ildebrand på fremmed ejendom, eller som forsætligt eller uagtsomt ved ildspåsættelse på egen ejendom udsætter andres liv eller betydelige samfundsværdier for fare.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthavers rettigheder eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke.

§ 66. For skadeforvoldelse dømmes den, der med forsæt til skade på andres person eller formue forvolder sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud eller anden transportulykke. Ligeledes dømmes den, som begår forbrydelsen uagtsomt.

§ 67. For driftsforstyrrelse dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt forstyrrer driften af eller sikkerheden for driften af almindelige samfærdselsmidler samt almindeligt benyttede tekniske anlæg.

Stk. 2. For angreb på vandforsyningen dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt tilsætter vandbeholdninger, vandledninger eller vandløb sundhedsfarlige stoffer eller i øvrigt fremkalder almindelig mangel på drikkevand.

Stk. 3. For sundhedsfarlig forurening dømmes

- 1) den, som forsætligt eller uagtsomt tilsætter ting, som er bestemt til forhandling eller udbredt benyttelse, gift eller andre stoffer, som medfører, at tingens benyttelse efter dens bestemmelse udsætter menneskers sundhed for fare,
- 2) den, der forsætligt eller uagtsomt, når sådanne ting er således fordærvede, at nydelsen eller brugen af dem er på den nævnte måde sundhedsfarlig, undergiver dem en behandling, der er egnet til at skjule deres fordærvede tilstand,
- 3) den, der forsætligt eller uagtsomt med fortieelse af den foretagne behandling stiller til salg eller i øvrigt søger at udbrede ting, der er behandlet som under 1) eller 2) nævnt.

§ 68. For ulovlig omgang med radioaktive stoffer dømmes den, der med forsæt til skade på andres person eller betydelig skade på andres ting eller på miljøet modtager, besidder, overdrager eller ændrer radioaktive stoffer eller fremstiller eller besidder en eksplosiv nuklear anordning eller en anordning, der er beregnet til at sprede radioaktive stoffer eller kan udsende ioniserende stråling.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, der med forsæt til skade på andres person eller til betydelig skade på andres ting eller på miljøet eller til at tvinge nogen til at foretage eller undlade at foretage en handling

- 1) anvender radioaktive stoffer eller anordninger, der udsender ioniserende stråling,
- 2) fjerner, ændrer eller beskadiger en nødvendig beskyttelse mod spredning af radioaktive stoffer eller mod ioniserende stråling eller
- 3) anvender eller beskadiger et nukleart anlæg med den følge, at der sker udslip af radioaktive stoffer eller fremkaldes fare derfor.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der begår en af de i stk. 1 og 2 nævnte forbrydelser uagtsomt.

§ 69. For kapring af transportmidler dømmes den, som om bord i et luftfartøj, skib samt andet kollektivt transportmiddel eller godstransportmiddel ved ulovlig tvang, jf. § 91, overtager kontrollen over dette eller griber ind i dets manøvrering.

Stk. 2. På samme måde dømmes den som ved ulovlig tvang, jf. § 91, tager kontrollen over et offshore-anlæg.

§ 70. For kvaksalveri dømmes den, som uden autorisation, og uden at forholdene gør det påkrævet, tager syge under behandling og derved udsætter dissers helbred for fare.

§ 71. For fremkaldelse af sygdomsfare dømmes den, som ved overtrædelse af de forskrifter, der ved lov eller i medfør af lov er givet til forebyggelse eller modarbejdelse af smitsom sygdom hos mennesker eller dyr, forsætligt eller uagtsomt forvolder fare for, at sådan sygdom vinder indgang eller udbredelse.

Kapitel 16

Ulovligt spil

§ 72. For hasard dømmes den, som søger erhverv ved hasardspil eller væddemål af tilsvarende art, eller ved at fremme sådant spil, eller som på offentligt sted yder husrum til eller foranstalter hasardspil, samt den, som på offentligt sted deltager i sådant spil.

Stk. 2. For hasard dømmes ligeledes den, som på ikke offentligt sted foranstalter, tillader eller deltager i sådant spil med viden eller formodning om, at en spillers indsats går ud over, hvad der efter den pågældendes økonomiske forhold er rimeligt og forsvarligt.

Stk. 3. Grønlands Hjemmestyre kan fastsætte regler om, at gevinster fra spilleautomater udbetales i penge.

Kapitel 17

Forbrydelser i familieforhold

§ 73. Den, der indgår ægteskab eller lader sit partnerskab registrere, og som i forvejen er gift eller er part i et registreret partnerskab, dømmes for bigami, når der ved handlingen er udvist forsæt eller grov uagtsomhed.

Stk. 2. Det samme gælder den, som uden selv at være gift eller være part i et registreret partnerskab indgår ægteskab eller registreret partnerskab med en person, der allerede er gift eller part i et registreret partnerskab.

§ 74. For blodskam dømmes den, der har samleje eller anden kønslig omgang med en slægtning i nedstigende linje eller med sin broder eller søster.

§ 75. For krænkelse af familie eller husstand dømmes den, som ved vanrøgt eller nedværdigende behandling krænker sin ægtefælle, sit barn eller nogen anden person, som er undergivet gerningsmandens myndighed eller forsorg, eller som er gerningsmanden besvogret eller beslægtet i opstigende linje.

Stk. 2. Det samme gælder den, som udsætter de i stk. 1 nævnte personer for nød ved modvilligt at unddrage sig en forsørgelses- eller bidragspligt, som over for de nævnte personer påhviler gerningsmanden.

§ 76. For unddragelse af forældremyndighed dømmes den, som unddrager en person under 18 år forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at den pågældende unddrager sig sådan myndighed eller forsorg.

Kapitel 18

Seksualforbrydelser

§ 77. For voldtægt dømmes den, som

- 1) ved vold eller trussel om vold tiltvinger sig samleje eller anden kønslig omgang, eller
- 2) uden for ægteskab skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang med en person, der befinder sig i en tilstand, i hvilken den pågældende er ude af stand til at modsætte sig handlingen.

Stk. 2. Det samme gælder den, der, uden at forholdet falder ind under stk. 1, skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang ved ulovlig tvang, jf. § 91.

§ 78. For kønslig udnyttelse dømmes den, der ved udnyttelse af en persons sindssygdom eller mentale retardering skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab med den pågældende.

Stk. 2. Det samme gælder den, som ved groft misbrug af en persons tjenstlige eller økonomiske afhængighed skaffer sig samleje eller anden kønslig omgang uden for ægteskab.

Stk. 3. Endvidere dømmes den, der som ansat eller tilsynsførende ved børne- og ungdomshjem, hospital for sindslidende eller lignende institution har samleje eller anden kønslig omgang med nogen, der er optaget på institutionen.

§ 79. For kønsligt forhold til børn dømmes den, som har samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år, når gerningsmanden kendte barnets alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 80. For forførelse dømmes den, som under groft misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Stk. 2. Det samme gælder den, som har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, der er gerningsmandens adoptivbarn, stedbarn eller plejebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 81. For kønsligt forhold til en ung person mod betaling dømmes den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

§ 82. Bestemmelserne i §§ 77-81 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til den, der har kønslig omgang med en person af samme køn.

§ 83. For rufferi dømmes den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel.

Stk. 2. Det samme gælder den, der tilskynder eller bistår en person under 21 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons udrejse fra Grønland, for at denne andetsteds skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den udrejste person er under 21 år eller uvidende om formålet

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed.

Stk. 4. Det samme gælder den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt.

§ 84. For blufærdighedskrænkelser dømmes den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller forårsager offentlig forargelse.

Stk. 2. Det samme gælder den, som sælger utugtige billeder eller genstande til en person under 16 år.

§ 85. For børnepornografi dømmes den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Stk. 2. Det samme gælder den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 omfatter ikke besiddelse af utugtige billeder af en person, der er fyldt 15 år, hvis den pågældende har givet sit samtykke til besiddelsen.

Stk. 4. Endvidere dømmes den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde udbrede materialet.

Kapitel 19

Forbrydelser mod liv og legeme

§ 86. For manddrab dømmes den, som dræber en anden.

Stk. 2. For drab efter begæring dømmes den, der dræber en anden efter dennes bestemte begæring.

Stk. 3. For hjælp til selvmord dømmes den, der medvirker til, at nogen berøver sig selv livet.

§ 87. For uagtsomt manddrab dømmes den, som uagtsomt forvolder en andens død.

§ 88. For vold dømmes den, som forsætligt beskadiger eller krænker en andens legeme. Det samme gælder den, som uagtsomt tilføjer en anden betydelig skade på legeme eller helbred.

§ 89. For prisgivelse af menneskeliv dømmes den, som hensætter en anden i hjælpeløs tilstand eller forlader en under dennes varetægt stående person i sådan tilstand eller som, uagtet det var muligt for den pågældende uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader efter evne at afværge alvorlig ulykke, der medfører fare for menneskeliv, at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare, eller at træffe de foranstaltninger, som er nødvendige til redning af en tilsyneladende livløs, eller som er påbudt til omsorg for personer, der er ramt af en ulykke.

§ 90. For uforsvarlig omgang med farlige ting dømmes den, som forsætligt eller uagtsomt overlader barn under 12 år, sindssyg, mentalt retarderet eller beruset person farligt våben, sprængstof eller andre farlige genstande.

Stk. 2. Det samme gælder den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv, førlighed eller sundhed.

Stk. 3. Ligeledes dømmes den, der på hensynsløs måde forvolder fare for, at nogen smittes med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Stk. 4. Justitsministeren fastsætter efter forhandling med ministeren for sundhed og forebyggelse, hvilke sygdomme der er omfattet af stk. 3.

Kapitel 20

Forbrydelser mod den personlige frihed

§ 91. For ulovlig tvang dømmes den, som

- 1) ved vold eller trussel om vold, om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte usand sigtelse for forbrydelse eller ærerørigt forhold eller at åbenbare privatlivet tilhørende forhold tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget,
- 2) ved trussel om at anmelde eller åbenbare en forbrydelse eller om at fremsætte sande, ærerørige beskyldninger tvinger nogen til at gøre, tåle eller undlade noget, for så vidt fremtvingelsen ikke kan anses tilbørligt begrundet ved det forhold, som truslen angår.

§ 92. For frihedsberøvelse dømmes den, som forsætligt berøver en anden friheden. Det samme gælder den, som handler uagtsomt, når frihedsberøvelsen har været af særlig indgribende eller langvarig karakter.

§ 93. For menneskehandel dømmes den, der rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person, hvor der anvendes eller har været anvendt

- 1) ulovlig tvang efter § 91,
- 2) frihedsberøvelse efter § 92, 1. pkt.,
- 3) trusler efter § 98,
- 4) retsstridig fremkaldelse, bestyrkelse eller udnyttelse af en vildfarelse, eller
- 5) anden utilbørlig fremgangsmåde
- 6) med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer.

Stk. 2. Det samme gælder den, der med henblik på udnyttelse af den pågældende ved kønslig usædelighed, tvangsarbejde, slaveri eller slaverilignende forhold eller fjernelse af organer

- 1) rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person under 18 år, eller
- 2) yder betaling eller anden fordel for at opnå samtykke til udnyttelsen fra en person, som har myndighed over den forurettede, og den, der modtager sådan betaling eller anden fordel.

Kapitel 21

Freds- og ærekrænkelser

§ 94. For fredskrænkelse dømmes den, som uberettiget

- 1) bryder eller unddrager nogen et brev, telegram eller anden lukket meddelelse eller optegnelse eller gør sig bekendt med indholdet,
- 2) skaffer sig adgang til andres gemmer,
- 3) ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil denne uberettiget har skaffet sig adgang,
- 4) fotograferer personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, eller som ved hjælp af en kikkert eller andet apparat uberettiget iagttager sådanne personer, eller
- 5) skaffer sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehandling.

Stk. 2. Det samme gælder den, som trods advarsel, der er meddelt den pågældende af politiet inden for de sidste 5 år, trænger ind på nogen, forfølger denne med skriftlige henvendelser eller på anden lignende måde forulemper vedkommende.

§ 95. For samme forbrydelse som nævnt i § 94 dømmes den, som uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrigt billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor meddelelsen eller billedet vedrører en afdød person.

§ 96. For husfredskrænkelse dømmes den, som uberettiget

- 1) skaffer sig adgang til fremmed hus eller andet ikke frit tilgængeligt sted, eller
- 2) undlader at forlade fremmed grund efter at være opfordret dertil.

§ 97. De i §§ 94, stk. 1, og 96 nævnte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse på den, der uden at have medvirket til gerningen skaffer sig eller uberettiget udnytter oplysninger, som er fremkommet ved overtrædelsen.

§ 98. For fremsættelse af trusler dømmes den, som på en måde, der er egnet til hos nogen at fremkalde alvorlig frygt for eget eller andres liv, helbred eller velfærd, truer med at foretage en forbrydelse.

§ 99. For ærefornærmelse dømmes den, der krænker en andens ære ved fornærmelige ord eller handlinger eller ved at fremsætte eller udbrede sigtelse for et forhold, der er egnet til at nedsætte den fornærmede i medborgeres agtelse eller i øvrigt skade denne i forholdet til andre.

Stk. 2. Ingen kan dog dømmes for en sigtelse, når dens sandhed bevises, eller den er fremsat i god tro, og den pågældende har været forpligtet til at udtale sig eller har handlet til berettiget varetagelse af åbenbar almen interesse eller af eget eller andres tarv.

Stk. 3. Den, der fremsætter en sigtelse, som der føres sandhedsbevis for, kan dog dømmes, når sigtelsen ved sin form er utilbørlig fornærmende, eller gerningsmanden ikke har haft rimelig anledning til at fremsætte den.

Stk. 4. Bevis må ikke føres for en ulovlig handling, for hvilken den, som sigtes, ved endelig dom i ind- eller udland er frikendt.

Stk. 5. Er en ærefornærmende sigtelse ubeføjet, skal der efter den fornærmedes påstand optages en bemærkning herom i domskonklusionen.

Stk. 6. Den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, kan efter den fornærmedes påstand tilpligtes at betale den fornærmede et af retten fastsat beløb til at dække omkostningerne ved offentliggørelse i en eller flere offentlige aviser enten af domskonklusionen alene eller tillige af begrundelsen for dommen. Dette gælder, selv om dommen kun lyder på mortifikation efter stk. 5.

Stk. 7. For ærefornærmelse mod en afdød dømmes den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende udtalelser mod en afdød.

§ 100. For diskrimination dømmes den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Kapitel 22

Forbrydelser mod dyr

§ 101. For dyrplageri dømmes den, som ved mishandling, overanstrengelse, vanrøgt eller på anden måde behandler dyr uforsvarligt.

Kapitel 23

Formueforbrydelser

§ 102. For tyveri dømmes den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles her og i det følgende en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed.

§ 103. For ulovlig omgang med hittegods dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding tilegner sig en fremmed rørlig ting, som ikke er i nogens varetægt, eller som ved ejerens forglemmelse eller på lignende tilfældig måde er kommet i gerningsmandens varetægt.

§ 104. For bedrageri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding på svigagtig måde bestemmer en anden til en handling eller undladelse, hvorved der påføres nogen et formuetab.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som uden at betingelserne for at anvende stk. 1 foreligger, på retsstridig måde forsætligt eller groft uagtsomt bevirker, at en person, der befinder sig i en vildfarelse, af denne grund bestemmes til en handling eller undladelse og derved påfører den pågældende eller nogen, for hvem handlingen eller undladelsen bliver afgørende, et betydeligt formuetab.

§ 105. For databedrageri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding retsstridigt ændrer, tilføjer eller sletter oplysninger eller programmer til elektronisk databehandling eller i øvrigt retsstridigt søger at påvirke resultatet af en sådan databehandling.

§ 106. For underslæb dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) tilegner sig en fremmed rørlig ting eller penge, som er betroet den pågældende, eller
- 2) fragår modtagelsen af lån eller af en ydelse, for hvilken der skal svares vederlag.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, omfatter ikke dispositioner over købte genstande, med hensyn til hvilke en sælger har forbeholdt sig ejendomsret, indtil købesummen er betalt.

§ 107. For mandatsvig dømmes, for så vidt forholdet ikke falder ind under §§ 102-106, den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding påfører en anden formuetab

- 1) ved misbrug af en for den pågældende skabt adgang til at handle med retsvirkning for denne, eller
- 2) ved i et formueanliggende, som det påhviler den pågældende at varetage for den anden, at handle mod dennes tarv.

§ 108. For afpresning dømmes, i det omfang forholdet ikke falder ind under § 112,

- 1) den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold, eller

- 2) den, som truer nogen med at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller med at fremsætte sande ærerørige beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en vinding, der ikke er tilbørligt begrundet ved det forhold, som har givet anledning til fremsættelse af truslen.

§ 109. For skyldnersvig dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding

- 1) afhænder eller på anden måde råder over gods, der tilhører den pågældende, og hvorover tredjemand har erhvervet en rettighed, som handlingen er uforenelig med, eller
- 2) ved falske foregivender, forstillelse, uforholdsmæssigt forbrug eller på anden lignende måde unddrager sine ejendele eller fordringer fra at tjene sine fordringshavere eller nogle af disse til fyldestgørelse.

§ 110. For åger dømmes den, som udnytter en anden persons betydelige økonomiske eller personlige vanskeligheder, manglende indsigt, letsind eller et bestående afhængighedsforhold til i et aftaleforhold at opnå eller betinge en ydelse, der står i væsentlig misforhold til modydelsen, eller som der ikke skal ydes vederlag for.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som, uden at betingelserne for at anvende stk. 1 foreligger, ved indgåelse af en aftale på utilbørlig måde benytter sig af modpartens økonomiske vanskeligheder eller i øvrigt af dennes underlegne stilling.

§ 111. For hæleri dømmes den, som uberettiget modtager eller skaffer sig eller andre del i udbytte, der er opnået ved en lovovertrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar, og den, der uberettiget ved at skjule, opbevare, transportere, hjælpe til afhændelse eller på lignende måde efterfølgende virker til at sikre en anden udbyttet af en overtrædelse, der kan medføre et kriminalretligt ansvar.

Stk. 2. Et kriminalretligt ansvar efter denne bestemmelse kan ikke pålægges den, som modtager udbytte til sædvanligt underhold fra familiemedlemmer eller samlever, eller den, der modtager udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

§ 112. For røveri dømmes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold

- 1) fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting,
- 2) bringer en stjålet ting i sikkerhed, eller
- 3) tvinger nogen til en handling eller undladelse, der medfører formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

§ 113. For tingsbeskadigelse dømmes den, der forsætligt ødelægger, beskadiger eller bortskaffer ting, der tilhører en anden, eller som groft uagtsomt øver hærværk af betydeligt omfang.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, der ved at ødelægge, beskadige eller bortskaffe sine ejendele unddrager dem fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse.

§ 114. For brugstyveri dømmes den, der uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som uberettiget hindrer en anden i helt eller delvist at råde over ting.

§ 115. For selvtægt dømmes den, som ulovligt tager sig selv til rette.

§ 116. For at modtage eller yde returkommission dømmes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 107 foreligger, ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder en sådan gave eller anden fordel.

§ 117. For bestikkelse af voldgiftsdommer dømmes den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der i Grønland, på Færøerne, i Danmark eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, en gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget under udøvelsen af dette hverv.

Stk. 2. På samme måde dømmes den, som i Grønland, på Færøerne, i Danmark eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, og som under udøvelsen af dette hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel.

Tredje del

Foranstaltningerne

Afsnit I

Almindelige bestemmelser om foranstaltninger

Kapitel 24

Valg og udmåling af foranstaltninger

§ 118. Samtidig med at retten ved dom fastslår, at tiltalte har begået en forbrydelse, træffes der i dommen bestemmelse om, hvilken af de i § 119 nævnte foranstaltninger, der skal anvendes, jf. dog § 121, stk. 2.

§ 119. Retten kan træffe bestemmelse om:

- 1) Advarsel, jf. kapitel 25.
- 2) Bøde, jf. kapitel 26.
- 3) Betinget anstaltsdom, jf. kapitel 27.
- 4) Dom til tilsyn, jf. kapitel 28.
- 5) Dom til samfundstjeneste, jf. kapitel 29.
- 6) Dom til anstalt og tilsyn, jf. kapitel 30.

Stk. 2. Retten kan i stedet træffe bestemmelse om:

- 1) Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, jf. kapitel 32.
- 2) Særlige foranstaltninger over for sindssyge eller mentalt retarderede, jf. kapitel 33.
- 3) Forvaring, jf. kapitel 34.

§ 120. Rettighedsfortabelse, jf. kapitel 36, og konfiskation, jf. kapitel 37, kan idømmes i forbindelse med enhver anden foranstaltning.

§ 121. Ved valget og udmålingen af foranstaltning skal der tages hensyn til

- 1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og
- 2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.

Stk. 2. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan retten undlade at idømme nogen foranstaltning. Retten træffer i så fald bestemmelse herom i dommen.

§ 122. Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse, afkortes et antal dage svarende til det antal påbegyndte døgn, frihedsberøvelsen eller indlæggelsen har varet, i den idømte anstaltsdom. Frihedsberøvelser, der ikke har varet i mindst 24 timer, medfører ikke afkortning. Har den dømte under frihedsberøvelsen været isoleret efter rettens bestemmelse, afkortes yderligere et antal dage svarende til en dag for hvert påbegyndt tidsrum af 3 døgn, hvor den dømte har været isoleret. Dommen skal indeholde oplysning om varigheden af frihedsberøvelser, indlæggelser og isolation, der medfører afkortning. Retten kan undtagelsesvis bestemme, at hele anstaltsdommen skal anses for udstået, selv om den idømte anstaltstid er længere end den tid, hvori den dømte har været frihedsberøvet eller indlagt. Hvis en anke afvises eller frafaldes, træffes en sådan afgørelse af den overordnede ret. Er der idømt bøde, skal det i dommen bestemmes, at bøden eller en del af denne skal anses for udstået.

Stk. 2. Stk. 1 finder tilsvarende anvendelse ved retsafgørelser efter § 139, stk. 2, i tilfælde, hvor den dømte før afgørelsen har været anholdt eller tilbageholdt.

Stk. 3. Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse i udlandet, bestemmer retten, i hvilket omfang der skal ske afkortning i den idømte sanktion.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, 1. og 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse for personer, der indsættes til afsoning efter at have været anholdt eller tilbageholdt på grund af overtrædelse af vilkår for benådning eller prøveløsladelse.

§ 123. Som forhold, der kan begrunde, at der idømmes en mindre indgribende foranstaltning, eller at der efter omstændighederne ikke idømmes nogen foranstaltning, regnes,

- 1) at gerningsmanden har handlet i undskyldelig uvidenhed eller undskyldelig misforståelse af retsregler, der forbyder eller påbyder at foretage handlingen,
- 2) at gerningsmanden har overskredet grænserne for lovligt nødværge eller for nødret,
- 3) at gerningen er begået i oprørt sindsstemning, der er fremkaldt ved ulovligt angreb eller grov fornærmelse fra den forurettedes side, eller at gerningen i øvrigt er begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse eller under forbigående sjælelig uligevægt,
- 4) at gerningsmanden ved sit afhængighedsforhold til en anden eller ved trussel om betydelig skade har ladet sig bevæge til gerningen,
- 5) at lovovertræderen kun har villet yde en mindre væsentlig bistand til gerningen eller styrke et allerede fattet forsæt,
- 6) at lovovertrædelsen ikke er fuldbyrdet, navnlig når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelse af det ved denne tilsigtede formål afstår fra iværksættelse eller hindrer fuldbyrdelsen eller gør forsøg på det,
- 7) at gerningsmanden, efter at lovovertrædelsen er fuldbyrdet, frivilligt har afværget den fare, der fulgte af den pågældendes handling, eller har genoprettet den skade, der er forvoldt ved gerningen, eller har forsøgt på det,
- 8) at gerningsmanden frivilligt har angivet sig selv og aflagt fuld tilståelse, eller
- 9) at særlige omstændigheder i øvrigt taler for en mildere bedømmelse af den begåede lovovertrædelse.

§ 124. Findes nogen, som allerede er dømt, skyldig i en lovovertrædelse, der er begået før dommen, træffer retten bestemmelse om en ny foranstaltning, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Er fuldbyrdelsen af den tidligere foranstaltning ikke afsluttet, kan der idømmes en ny foranstaltning i stedet for den, der tidligere er idømt.

Afsnit II

De enkelte foranstaltninger

Kapitel 25

Advarsel

§ 125. Advarsel kan anvendes, hvis lovovertrædelsen er af særlig ringe grovhed, og navnlig når gerningsmanden ikke tidligere er idømt foranstaltning.

§ 126. En advarsel meddeles den dømte af retten, der samtidig anfører i dommen, at sagen er afgjort ved en advarsel.

Kapitel 26

Bøde

§ 127. Bøde kan anvendes, hvis en mere indgribende foranstaltning ikke er nødvendig.

Stk. 2. Bøde kan idømmes som tillægsforanstaltning til andre foranstaltninger, navnlig når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

Stk. 3. Ved fastsættelse af bødens størrelse skal der, ud over hvad der følger af § 121, tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne og den opnåede eller tilsigtede fortjeneste.

Stk. 4. Bøder tilfalder statskassen, medmindre andet er bestemt i den øvrige lovgivning.

§ 128. Retten kan i dommen fastsætte en frist for bødens betaling.

Stk. 2. Politiet kan efter anmodning fra den dømte træffe bestemmelse om afdragsvis betaling af bøden.

Stk. 3. Betales en bøde ikke, skal den inddrives ved udlæg eller ved tilbageholdelse i løn eller andre udbetalinger i overensstemmelse med bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 45-47.

Stk. 4. Kan bøden ikke inddrives, og må det antages, at den dømte unddrager sig betalingen af modvilje, kan retten i sager, der er undergivet offentlig påtale, efter anmodning fra politiet bestemme, at den dømte skal anbringes i anstalt i en bestemt tid.

Stk. 5. Ved fastsættelsen af anstaltsopholdets varighed efter stk. 4 skal der tages hensyn til størrelsen af det skyldige beløb. Overstiger dette ikke 10.000 kr., kan anstaltsanbringelse i mere end 10 dage ikke anvendes. Der kan i intet tilfælde træffes bestemmelse om anstaltsanbringelse i mere end 60 dage.

Stk. 6. Stk. 2-5 finder tilsvarende anvendelse på bøder, der er vedtaget for en administrativ myndighed.

Kapitel 27

Betinget anstaltsdom

§ 129. Betinget anstaltsdom kan anvendes, hvis

- 1) det skønnes tilstrækkeligt til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, og
- 2) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler imod at anvende denne foranstaltning.

Stk. 2. Retten fastsætter tiden for anbringelsen i dommen og bestemmer samtidig, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder ved udløbet af en prøvetid. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år.

Stk. 3. En lovovertræder under 18 år må ikke idømmes en betinget anstaltsdom, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af betinget anstaltsdom påkrævet.

§ 130. Begår den dømte ny lovovertrædelse inden for den af retten fastsatte prøvetid, og indbringes sagen for retten inden prøvetidens udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

Kapitel 28

Dom til tilsyn

§ 131. Dom til tilsyn kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden har behov for støtte eller behandling,
- 2) der er behov for den kontrol, som tilsynet indebærer, og
- 3) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler afgørende imod at anvende denne foranstaltning.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke idømmes dom til tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af dom til tilsyn påkrævet.

§ 132. Ved dom til tilsyn bestemmer retten, at den dømte skal undergive sig tilsyn af en af retten beskikket tilsynsførende eller af kriminalforsorgen. Udøves tilsynet af kriminalforsorgen, beskikker kriminalforsorgen den tilsynsførende og træffer bestemmelse om, hvor ofte og på hvilken måde den dømte skal holde sig i forbindelse med den tilsynsførende.

Stk. 2. Tilsynstiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en tilsynstid på indtil 5 år.

Stk. 3. Retten kan i dommen fastsætte vilkår efter §§ 133-136. Varigheden af disse, der fastsættes af retten, kan ikke overstige tilsynstiden.

§ 133. Det kan pålægges den dømte at overholde kriminalforsorgens bestemmelser med hensyn til opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samvær med bestemte personer. Kriminalforsorgen kan dog kun bestemme, at den dømte skal tage ophold, arbejde eller uddannelse uden for det sted, hvor den pågældende i forvejen har bopæl eller opholder sig, hvis der i dommen er truffet bestemmelse herom.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart fastsættes bestemmelser af den i stk. 1 nævnte karakter.

§ 134. Ved særskilt bestemmelse i dommen kan retten fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen tager ophold i dertil egnet hjem, herunder privat hjem eller institution.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart fastsættes vilkår om den dømtes ophold som nævnt i stk. 1.

Stk. 3. I forbindelse med fastsættelse af vilkår efter stk. 1 og 2 skal der ved dommen samtidig fastsættes en længstetid for opholdets varighed.

§ 135. Retten kan i dommen fastsætte som vilkår, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen

- 1) undergiver sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende stoffer, om nødvendigt i særlig institution eller på hospital i Grønland,
- 2) undergiver sig lægelig behandling, om nødvendigt på hospital i Grønland, eller
- 3) undergiver sig psykiatrisk/sexologisk behandling.

Stk. 2. Hvis det findes mere formålstjenligt, kan der ved dommen umiddelbart træffes bestemmelse om de i stk. 1 nævnte foranstaltninger.

§ 136. Der kan desuden fastsættes andre vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den dømte

- 1) afholder sig fra misbrug af alkohol, narkotika eller lignende stoffer,
- 2) afholder sig fra at indtage eller skaffe sig alkohol,
- 3) retter sig efter kriminalforsorgens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægt og formue og om opfyldelsen af økonomiske forpligtelser.

§ 137. De bestemmelser, der er fastsat i dommen, kan senere ophæves eller med virkning for tilsynstiden ændres af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen eller den dømte. Anmodning fra kriminalforsorgen eller den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten.

Stk. 2. Tages en anmodning fra den dømte om ophævelse eller ændring ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

§ 138. Begår den dømte ny lovovertrædelse i tilsynstiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 139. Hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller overtræder de vilkår, der er meddelt, indbringer anklagemyndigheden uden ophold sagen for retten, der kan

- 1) tildele den dømte en advarsel, eller
- 2) tilføje eller ændre vilkår og forlænge tilsynstiden inden for den i § 132, stk. 2, fastsatte længstetid.

Stk. 2. Hvis de i stk. 1 nævnte forholdsregler er utilstrækkelige til at formå den dømte til at overholde dommen, kan retten tillige eller i stedet idømme bøde eller om nødvendigt dømme vedkommende til midlertidig anbringelse i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder. § 151 finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Hvis det må anses for formålsløst fortsat at anvende tilsyn, kan retten ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning.

Kapitel 29

Dom til samfundstjeneste

§ 140. Dom til samfundstjeneste kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden findes egnet hertil, og
- 2) betinget anstaltsdom eller dom til tilsyn ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

§ 141. Ved dom til samfundstjeneste fastsætter retten, at den dømte efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Den fastsatte arbejdspligt skal opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer. Længstetiden kan af kriminalforsorgen forlænges, hvis særlige forhold taler derfor, dog ikke ud over tilsynstiden. Kriminalforsorgens afgørelse om forlængelse af længstetiden indbringes efter anmodning fra den dømte for retten.

Stk. 2. Den dømte undergives tilsyn i en af retten fastsat periode på højst 2 år. Tilsynstiden ophører dog, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre andet er bestemt i dommen. Hvis det findes formålstjenligt, kan retten desuden fastsætte vilkår i overensstemmelse med bestemmelserne om tilsynsdom, jf. §§ 133-136.

§ 142. Begår den dømte ny lovovertrædelse i tilsynstiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 143. Hvis den dømte overtræder bestemmelsen om samfundstjeneste eller overtræder de vilkår, der er fastsat i forbindelse hermed, indbringer anklagemyndigheden uden ophold sagen for retten, der kan ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning. Ved fastsættelsen af en ny foranstaltning skal retten tage hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført.

Stk. 2. Hvis særlige forhold taler for det, kan retten i stedet

- 1) tildele den dømte en advarsel, eller
- 2) forlænge længstetiden for udførelsen af samfundstjeneste og tilsynstiden inden for den i § 141, stk. 2, fastsatte grænse.

Kapitel 30

Dom til anstalt og tilsyn

§ 144. Dom til anstalt og tilsyn kan anvendes, hvis dom til tilsyn eller samfundstjeneste ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke dømmes til anstalt og tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan foranstaltning påkrævet.

§ 145. Ved dom til anstalt og tilsyn bestemmer retten, at den dømte skal anbringes i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder. Retten fastsætter samtidig, at den dømte efterfølgende skal undergive sig tilsyn. Bestemmelserne i kapitel 28 om tilsynsdomme finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Der kan ikke ske prøveløsladelse eller endelig løsladelse, før anstaltstiden er udstået.

Kapitel 31

Anbringelse i anstalt

§ 146. Anbringelse i anstalt kan anvendes, når det er nødvendigt

- 1) for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser, eller
- 2) af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Stk. 2. En gerningsmand under 18 år må ikke dømmes til anbringelse i anstalt, medmindre særlige omstændigheder gør sådan anbringelse påkrævet.

§ 147. Tiden for anbringelsen i anstalt, som ikke kan overstige 10 år, fastsættes i dommen.

Stk. 2. Begår den dømte ny lovovertrædelse under ophold i anstalt, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for det nye forhold.

Stk. 3. Stk. 2 finder tilsvarende anvendelse, hvis den dømte begår ny lovovertrædelse efter at være dømt til anbringelse i anstalt, men inden anbringelse i anstalt er iværksat.

§ 148. Retten kan bestemme, at den dømte skal overføres til hospital i Grønland eller i Danmark, hvis

- 1) overførsel ikke kan ske efter § 234, stk. 1,
- 2) den dømte må anses for omfattet af den i § 156 omhandlede personkreds, og
- 3) som følge heraf er uegnet til fortsat ophold i anstalt.

Stk. 2. Må den dømte anses for omfattet af § 161, stk. 1, kan retten bestemme, at den dømte skal overføres til forvaring, hvis overførsel ikke kan ske efter § 234, stk. 1.

Stk. 3. Må den dømte anses for omfattet af § 161, stk. 2, jf. stk. 1, kan retten bestemme, at den dømte skal overføres til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis overførsel ikke kan ske efter § 234, stk. 1. § 161, stk. 3, finder herved tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Rettens afgørelse om overførsel træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden eller kriminalforsorgen. Kriminalforsorgens anmodning fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Overførsel kan ske midlertidigt eller for resten af anstaltstiden. § 163, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 149. Når to tredjedele af anstaltstiden, dog mindst 4 måneder er forløbet, afgør Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, om den dømte skal løslades på prøve. Løsladelse kan dog ske tidligere, når særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 2. Løsladelse på prøve forudsætter, at den dømtes forhold ikke gør løsladelse utilrådelig, at der er sikret den pågældende passende ophold og arbejde eller andet underhold, og at vedkommende erklærer at ville overholde de vilkår, der er knyttet til løsladelsen.

Stk. 3. Løsladelsen betinges af, at den pågældende ikke i prøvetiden begår ny lovovertrædelse. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år. Hvis den resterende del af anstaltstiden overstiger 3 år, kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

Stk. 4. Det kan fastsættes som vilkår for prøveløsladelsen, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne undergives tilsyn. Som yderligere vilkår kan fastsættes samme bestemmelser som i en dom til tilsyn, jf. §§ 133-136.

§ 150. Begår den prøveløsladte ny lovovertrædelse i prøvetiden, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse og eventuelt samtidig ændre vilkårene for prøveløsladelsen.

Stk. 2. Overtræder den prøveløsladte bestemmelser, der er fastsat efter § 149, stk. 4, indbringes sagen for retten, der kan

- 1) tildele den prøveløsladte en advarsel,
- 2) ændre bestemmelserne og forlænge prøvetiden inden for den i § 149, stk. 3, fastsatte længstetid, eller
- 3) træffe bestemmelse om genindsættelse.

Stk. 3. Begår den prøveløsladte ny lovovertrædelse i prøvetiden, uden at der rejses tiltale herfor, finder bestemmelserne i stk. 2 tilsvarende anvendelse. Det samme gælder, hvis den prøveløsladte i udlandet dømmes for kriminelt forhold begået i prøvetiden, uden at der i forbindelse med dommen er taget stilling til spørgsmålet om fuldbyrdelse af reststraffen.

Stk. 4. Afgørelse efter stk. 2, jf. stk. 3, kan kun træffes inden prøvetidens udløb.

Stk. 5. Hvis genindsættelse er bestemt i medfør af stk. 2, jf. stk. 3, kan fornyet prøveløsladelse ske, når det findes hensigtsmæssigt. Med hensyn til prøvetid efter sådan prøveløsladelse gælder de i § 149, stk. 3, fastsatte tider med fradrag af den tid, i hvilken den pågældende tidligere har været prøveløsladt.

§ 151. Er anstaltstiden 4 måneder eller derunder, kan Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffe bestemmelse om endelig løsladelse, når to tredjedele af tiden er forløbet.

Kapitel 32

Særlige foranstaltninger over for unge kriminelle

§ 152. Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge kan anvendes, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år.

Stk. 2. Ved en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter retten, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten fastsætter endvidere, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende. Dette kan dog kun ske i det omfang, de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet.

Stk. 3. Retten fastsætter en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en længstetid på indtil 3 år.

§ 153. De sociale myndigheder fastsætter de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning og bestemmer, hvor længe disse skal vare inden for den af retten fastsatte længstetid, jf. § 152, stk. 3.

§ 154. Begår den dømte ny lovovertrædelse inden for den af retten fastsatte længstetid, og indbringes sagen for retten inden dennes udløb, fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse.

§ 155. Hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller tilsidesætter de forskrifter, der pålægges vedkommende af de sociale myndigheder, kan anklagemyndigheden på ny indbringe sagen for retten, der i så fald kan indskærpe dommens bestemmelser.

Stk. 2. Må dette anses for utilstrækkeligt til at formå den dømte til at efterleve dommen, kan retten tillige pålægge den dømte at betale en bøde.

Stk. 3. Må det anses for formålsløst fortsat at anvende særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, kan retten ophæve dommen og i den forbindelse træffe bestemmelse om en anden foranstaltning.

Kapitel 33

Særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle

§ 156. Hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var sindssyg eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var mentalt retarderet, kan der idømmes foranstaltninger efter dette kapitel, når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser.

Stk. 2. Tilsvarende gælder, hvis gerningsmanden efter tidspunktet for lovovertrædelsen, men før dom er afsagt, er blevet mentalt retarderet eller er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af sindssygdom.

§ 157. Hvis det findes formålstjenligt for at forebygge yderligere lovovertrædelser, kan retten bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution i Grønland eller i Danmark.

Stk. 2. Hvis mindre indgribende foranstaltninger skønnes tilstrækkelige, kan der idømmes sådanne foranstaltninger. Retten kan herunder træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution i Grønland eller i Danmark eller om tilsyn efter bestemmelserne i kapitel 28.

§ 158. Medfører en foranstaltning efter § 157, at den dømte skal anbringes på hospital eller i anden institution, eller giver foranstaltningen mulighed herfor, fastsættes en længstetid på 3 år for denne foranstaltning. Længstetiden omfatter også foranstaltninger, som senere fastsættes efter § 159, jf. § 157, og som medfører en lempelse af den hidtidige foranstaltning. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse fastsætte en ny længstetid på 2 år.

Stk. 2. I de tilfælde, der er omhandlet i stk. 1, fastsættes dog i almindelighed ingen længstetid, hvis den dømte findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 98 nævnte art, brandstiftelse, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser. Er der ikke fastsat en længstetid, indbringer anklagemyndigheden spørgsmålet om ændring eller endelig ophævelse af foranstaltningen for retten 3 år efter afgørelsen, medmindre spørgsmålet har været forelagt for retten inden for de sidste 2 år. Derefter forelægges spørgsmålet for retten mindst hvert andet år.

Stk. 3. Ved andre foranstaltninger end de i stk. 1 nævnte fastsættes en længstetid for foranstaltningen, der ikke kan overstige 2 år. Under særlige omstændigheder kan retten efter anmodning fra anklagemyndigheden ved kendelse forlænge længstetiden. Den samlede tid for foranstaltningen kan ikke overstige 3 år.

§ 159. Det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en foranstaltning efter § 157 ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt.

Stk. 2. Retten træffer afgørelse om ophævelse eller ændring af den idømte foranstaltning.

Stk. 3. Rettens afgørelse træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte, dennes bistandsværge eller vedkommende hospital eller institution. Anmodning fra kriminalforsorgen, den dømte, dennes bistandsværge eller vedkommende hospital eller institution fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en anmodning fra den dømte eller dennes bistandsværge ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

§ 160. Begår den dømte ny lovovertrædelse under foranstaltningens fuldbyrdelse fastsætter retten en samlet foranstaltning for dette forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, medmindre den anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig. Retten kan i stedet fastsætte en foranstaltning alene for det nye forhold.

Kapitel 34

Forvaring

§ 161. Forvaring på ubestemt tid kan anvendes, hvis

- 1) gerningsmanden findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 98 nævnte art, voldtægt eller anden alvorlig seksualforbrydelse eller brandstiftelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser,
- 2) det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den pågældende, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og
- 3) anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare.

Stk. 2. Må gerningsmanden på grund af psykisk afvigelse, der ikke er af den i § 156, stk. 1, omhandlede karakter, anses for uegnet til anbringelse i anstalt i Grønland, eller giver en sådan anbringelse ikke tilstrækkelig sikkerhed, kan den pågældende dømmes til anbringelse på ubestemt tid i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark.

Stk. 3. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at personer, der i medfør af stk. 2 er dømt til anbringelse i anstalt i Danmark, skal overføres til anstalt i Grønland, når det må anses for formålstjenligt og foreneligt med hensynet til retssikkerheden. Viser den dømte sig uegnet

til ophold i anstalt i Grønland, eller viser denne anbringelse sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed, kan justitsministeren bestemme, at den pågældende skal tilbageføres til anstalt i Danmark.

Stk. 4. Retten kan bestemme, at en person, som er idømt forvaring efter § 161, stk. 1, skal overføres til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis anstaltsanbringelse i Grønland viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed. §§ 148, stk. 3, og 161, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 5. Justitsministeren kan ved bekendtgørelse ophæve §§ 148, stk. 3, og 161, stk. 2-4.

§ 162. Retten træffer afgørelse om løsladelse, endeligt eller på prøve. Prøvetiden kan ikke overstige 5 år. I øvrigt finder bestemmelserne i § 149, stk. 2-4, tilsvarende anvendelse ved løsladelse på prøve.

Stk. 2. Begår den prøveløsladte i prøvetiden en ny lovovertrædelse eller overtræder den prøveløsladte bestemmelser fastsat efter § 149, stk. 4, træffer retten bestemmelse om retsfølgen i overensstemmelse med § 150.

Stk. 3. Rettens afgørelse om prøveløsladelse træffes efter anmodning fra anklagemyndigheden, kriminalforsorgen, den dømte eller dennes bistandsværge. Anmodning fra kriminalforsorgen, den dømte eller dennes bistandsværge fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en anmodning fra den dømte eller dennes bistandsværge ikke til følge, kan spørgsmålet først indbringes for retten igen, når der er forløbet et halvt år fra afgørelsen.

Stk. 4. Det påhviler anklagemyndigheden at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt. Anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om prøveløsladelse for retten senest 3 år efter dommen og derefter hvert andet år. Er genindsættelse sket, indbringes spørgsmålet 2 år efter genindsættelsen og derefter hvert andet år.

Kapitel 35

Bistandsværger

§ 163. Hvis der bliver tale om at idømme en person foranstaltninger efter § 157 eller forvaring efter § 161, kan retten beskikke en bistandsværge, så vidt muligt en af den tiltaltes nærmeste pårørende, der skal bistå tiltalte under sagen sammen med dennes forsvarer.

Stk. 2. Er en person idømt foranstaltninger eller forvaring som nævnt i stk. 1, skal der beskikkes den dømte en bistandsværge. Denne skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og sørge for, at opholdet og andre indgreb ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Beskikkelsen ophører, når foranstaltningen endeligt ophæves.

Stk. 3. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om antagelse af og vederlag til bistandsværger samt om disses opgaver og nærmere beføjelser.

Kapitel 36

Rettighedsfortabelse

§ 164. Forbrydelse medfører ikke tab af borgerlige rettigheder.

Stk. 2. Den, der er dømt for en forbrydelse, kan dog udelukkes fra at udøve virksomhed, som kræver en særlig offentlig autorisation eller godkendelse, hvis det udviste forhold begrundet en nærliggende fare for misbrug af stillingen eller hvervet.

Stk. 3. Spørgsmål om, hvorvidt det udviste forhold er til hinder for udøvelse af en i stk. 2 omhandlet virksomhed, skal af påtalemyndigheden efter anmodning enten fra den, der har fået afslag på ansøgning om sådan autorisation eller godkendelse, eller fra vedkommende myndighed indbringes for retten. Hvis afgørelsen går ud på udelukkelse fra den pågældende virksomhed, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst efter 2 års forløb. Autorisation eller godkendelse kan også inden udløbet af denne frist meddeles af vedkommende myndighed.

§ 165. Den, som udøver en af de i § 164, stk. 2, omhandlede virksomheder, kan ved dom for forbrydelse frakendes retten til fortsat at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, hvis det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen.

Stk. 2. Det samme gælder, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond.

Stk. 3. Frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre, i hvilket tilfælde spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende virksomhed efter 5 års forløb kan indbringes for retten efter de i § 164, stk. 3, fastsatte regler. Når særlige omstændigheder taler for det, kan justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil, tillade, at indbringelse for retten sker, inden den i 1. pkt. nævnte 5 års frist er forløbet.

Stk. 4. Retten kan under behandlingen af de i stk. 1 og 2 nævnte sager udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

Kapitel 37

Konfiskation

§ 166. Udbyttet ved en forbrydelse eller et hertil svarende beløb kan helt eller delvis konfiskeres. Savnes der tilstrækkeligt grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Stk. 2. Såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af

- 1) genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en forbrydelse,
- 2) genstande, der er frembragt ved en forbrydelse, og
- 3) genstande, med hensyn til hvilke der i øvrigt er begået en forbrydelse.

Stk. 3. Genstande, som er af væsentlig betydning for gerningsmandens udøvelse af lovligt erhverv, må ikke konfiskeres, medmindre ganske særlige omstændigheder taler derfor.

Stk. 4. I stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Stk. 5. I stedet for konfiskation efter stk. 2 kan der træffes bestemmelse om foranstaltninger vedrørende genstandene til forebyggelse af yderligere lovovertrædelser.

Stk. 6. Når en forening opløses ved dom, kan dens formue, arkiv, protokoller og lignende konfiskeres.

§ 167. Konfiskation efter § 166, stk. 1, kan ske hos den, hvem udbyttet er tilfaldet umiddelbart ved forbrydelsen.

Stk. 2. Konfiskation af de i § 166, stk. 2 og 4, nævnte genstande og værdier kan ske hos den, der er ansvarlig for lovovertrædelsen, og hos den, på hvis vegne den pågældende har handlet.

Stk. 3. Særligt sikrede rettigheder over genstande, der konfiskeres, bortfalder kun efter rettens bestemmelse under betingelser svarende til de i stk. 2 anførte.

Stk. 4. Har en af de i stk. 1 og 2 nævnte personer efter forbrydelsen foretaget dispositioner over udbytte eller genstande omfattet af § 166, stk. 2, eller rettigheder herover, kan det overdragne eller dets værdi konfiskeres hos erhververen, hvis denne var bekendt med det overdragnes forbindelse med forbrydelsen eller har udvist grov uagtsomhed i denne henseende, eller hvis overdragelsen er sket som gave.

Stk. 5. Hvis en person, der har konfiskationsansvar efter stk. 1-4, dør, bortfalder dennes ansvar. Dette gælder dog ikke konfiskation efter § 166, stk. 1.

§ 168. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en forbrydelse, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) der er tale om en særlig grov lovovertrædelse.

Stk. 2. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre

- 1) formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller
- 2) ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Stk. 3. Under betingelser som nævnt i stk. 1 kan der foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den forbrydelse, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Stk. 4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Stk. 5. I stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan der konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

§ 169. Sker der konfiskation efter § 166, stk. 1, eller § 168, og har nogen erstatningskrav i anledning af lovovertrædelsen, kan det konfiskerede anvendes til dækning af erstatningskravet.

Stk. 2. Det samme gælder genstande og værdier konfiskeret efter § 166, stk. 2 og 4, såfremt der ved dommen træffes bestemmelse derom.

Stk. 3. Har den dømte i et af de i stk. 1 og 2 nævnte tilfælde betalt den forurettede erstatning efter dommen, nedsættes konfiskationsbeløbet tilsvarende.

§ 170. Genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse, kan konfiskeres, for så vidt det må anses for påkrævet for at forebygge forbrydelsen. Der kan under samme betingelser ske konfiskation af andre formuegoder, herunder penge. § 166, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse.

Afsnit III

Fuldbyrdelse af foranstaltninger

Kapitel 38

Almindelige bestemmelser om fuldbyrdelse af foranstaltninger

Fuldbyrdelsens mål og midler

§ 171. Fuldbyrdelsen af en foranstaltning har som hovedformål at medvirke til at begrænse kriminalitet.

Stk. 2. Ved varetagelsen af hovedformålet efter stk. 1 skal fuldbyrdelsesmyndigheden både støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social, arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve en kriminalitetsfri tilværelse og udøve den kontrol og sikkerhed, der er nødvendig for at gennemføre foranstaltningen.

§ 172. Der må ikke under fuldbyrdelsen af en foranstaltning pålægges en person andre begrænsninger i tilværelsen end sådanne, der er fastsat ved lov eller er en følge af selve foranstaltningen.

Fuldbyrdelsesmyndighederne

§ 173. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, der hører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, varetager fuldbyrdelsen af foranstaltninger fastsat efter denne lov, jf. dog §§ 177 og 239-240.

§ 174. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om indretning af institutioner under kriminalforsorgen til fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder om indretningen af tilsynsafdelinger, pensioner og anstalter og om indretning af åbne og lukkede afdelinger i anstalterne.

§ 175. Ved fuldbyrdelsen skal kriminalforsorgen samarbejde med politiet og domstolene, med social- og sundhedsvæsenet og med offentlige og private institutioner m.v., der tilbyder uddannelse, beskæftigelse, behandling og anden bistand.

Iværksættelse

§ 176. Fuldbyrdelsen af foranstaltninger skal iværksættes snarest muligt.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om iværksættelse.

Kapitel 39

Fuldbyrdelse af bøder

§ 177. Bøde fuldbyrdes i overensstemmelse med § 128 af politimesteren.

Stk. 2. Rettens bestemmelse efter § 128, stk. 4, om, at bøde skal udstås ved anbringelse i anstalt, fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse.

Kapitel 40

Fuldbyrdelse af domme med tilsyn m.v.

Almindelige bestemmelser om gennemførelse af tilsyn m.v.

§ 178. Tilsyn og andre særvilkår, der er fastsat i medfør af denne lov, gennemføres af kriminalforsorgen, medmindre andet er bestemt i afgørelsen.

§ 179. Tilsynsmyndigheden skal vejlede den dømte om de rettigheder og pligter, som tilsynet og eventuelle særvilkår indebærer, herunder om virkninger af vilkårsovertrædelse.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden skal endvidere i samarbejde med den dømte og snarest efter tilsynets iværksættelse udarbejde en plan for tilsynsperioden og tiden derefter. Denne plan skal jævnligt sammenholdes med den dømtes forhold i tilsynsperioden og om nødvendigt søges tilpasset ændringer i disse forhold.

Tilsyn m.v. af kriminalforsorgen

§ 180. Vilkår om tilsyn indebærer, at den dømte skal holde sig i kontakt med kriminalforsorgen efter dennes nærmere bestemmelse, herunder møde hos kriminalforsorgen og modtage dennes besøg. Den dømte skal give kriminalforsorgen oplysninger om bopæl og beskæftigelse.

Stk. 2. Den dømte skal overholde særvilkår og give kriminalforsorgen sådanne oplysninger, som gennemførelsen af særvilkåret nødvendiggør.

Stk. 3. Den dømte skal efter anmodning dokumentere afgivne oplysninger.

Stk. 4. Den dømte skal i øvrigt overholde de bestemmelser, som kriminalforsorgen fastsætter til gennemførelsen af tilsynet og eventuelle særvilkår.

§ 181. Kriminalforsorgen skal i tilsynsperioden holde sig underrettet om den dømtes forhold, herunder om den pågældendes bopæl og beskæftigelse.

Stk. 2. Kriminalforsorgen skal påse, at ubetingede særvilkår iværksættes og overholdes. Kriminalforsorgen skal endvidere holde sig underrettet om sådanne særlige forhold hos den dømte, som kan medføre iværksættelse af betingede særvilkår eller ændring eller ophævelse af allerede iværksatte særvilkår.

Stk. 3. Kriminalforsorgen skal fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige for at gennemføre tilsynet og eventuelle særvilkår.

§ 182. Kriminalforsorgen skal tilbyde den dømte vejledning og bistand med hensyn til den pågældendes beskæftigelsesmæssige, sociale og personlige forhold med henblik på at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Kriminalforsorgen skal i den forbindelse formidle kontakt til personer, institutioner og myndigheder, der efter anden lovgivning kan yde bistand.

§ 183. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelse af tilsyn og eventuelle særvilkår, herunder om tilsynets iværksættelse, om kontakthypighed og om samarbejde med andre myndigheder m.v.

Vilkårsovertrædelse

§ 184. Kriminalforsorgen skal træffe foranstaltninger med henblik på at genetablere tilsynet og sikre overholdelsen af særvilkår, hvis den dømte unddrager sig tilsynet eller gennemførelsen af særvilkår.

Stk. 2. Overtræder den dømte vilkår for dommen, og må vilkårsovertrædelsen antages at medføre en nærliggende risiko for kriminalitet, skal kriminalforsorgen afgive indberetning herom til anklagemyndigheden.

Stk. 3. Overtræder den dømte i øvrigt bestemmelser eller vilkår, skal kriminalforsorgen give den pågældende et pålæg om at overholde bestemmelserne og vilkårene. Er der tidligere givet pålæg i anledning af tilsvarende overtrædelse, afgives indberetning til anklagemyndigheden.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om vilkårsovertrædelse, herunder om foranstaltninger efter stk. 1, om afgivelse af indberetninger efter stk. 2 og 3 og om meddelelse af pålæg efter stk. 3.

Tilsyn m.v. af andre myndigheder end kriminalforsorgen

§ 185. Justitsministeren kan efter forhandling med vedkommende myndighed fastsætte regler om gennemførelse af tilsyn m.v. af andre myndigheder end kriminalforsorgen.

Kapitel 41

Fuldbyrdelse af domme med samfundstjeneste

§ 186. Dom til samfundstjeneste gennemføres af kriminalforsorgen.

Stk. 2. Dom til samfundstjeneste indebærer, at den dømte skal opfylde den fastsatte arbejdspligt inden for den udmålte længstetid. Samfundstjenesten skal afvikles løbende over den udmålte længstetid.

Stk. 3. Kriminalforsorgen træffer bestemmelse om arbejdsstedet, hvor samfundstjenesten skal udføres. Den dømte skal i øvrigt overholde de bestemmelser, som kriminalforsorgen fastsætter om gennemførelsen af samfundstjenesten.

§ 187. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelse af domme til samfundstjeneste.

§ 188. Kriminalforsorgen skal føre kontrol med, at den dømte opfylder den fastsatte arbejdspligt.

Stk. 2. Overtræder den dømte dommens bestemmelser om samfundstjeneste eller de bestemmelser, som kriminalforsorgen har fastsat om udførelsen af samfundstjenesten, skal kriminalforsorgen give den dømte pålæg om at overholde bestemmelserne. Er der tidligere givet pålæg herom, afgives indberetning til anklagemyndigheden.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om overtrædelse af vilkår om samfundstjeneste.

§ 189. Bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af domme med tilsyn m.v. finder tilsvarende anvendelse på gennemførelsen af vilkår, der er fastsat efter § 141, stk. 2, 3. pkt., jf. §§ 133-136.

Kapitel 42

Fuldbyrdelse af domme med anstalt og tilsyn

§ 190. Anbringelse i anstalt i medfør af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43, jf. dog § 145, stk. 2.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår i medfør af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 40.

Kapitel 43

Fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse

Indledende bestemmelser

Udsættelse

§ 191. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller den, ledelsen bemyndiger dertil, kan bestemme, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen skal udsættes, når

- 1) hensynet til den dømte, herunder dennes arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold taler herfor, og
- 2) hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod en udsættelse af fuldbyrdelsen.

Stk. 2. Udsættelse af fuldbyrdelsen betinges af, at den dømte ikke begår kriminelt forhold. Udsættelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 3. Hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen til udsættelse eller på ny begår kriminelt forhold, kan tilladelsen tilbagekaldes.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om udsættelse af fuldbyrdelsen.

Benådning

§ 192. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om den administrative behandling af sager om benådning.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår, der er fastsat i medfør af beslutning om betinget benådning, gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40.

Beregning af foranstaltningstiden

§ 193. Ved beregningen af foranstaltningstiden foretages fradrag efter bestemmelserne i § 122 for den tid, som den dømte har været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om beregningen af foranstaltningstiden, herunder at den dømte snarest muligt skal gøres bekendt med beregningen og med senere omberegning på grund af afbrydelse af fuldbyrdelsen eller ændrede forudsætninger for beregningen.

Anbringelse i og overførsel mellem institutionerne

Myndigheden

§ 194. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffer afgørelse om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne.

Institutioner m.v.

§ 195. En foranstaltning med anstaltsanbringelse fuldbyrdes i anstalt, jf. dog stk. 2 og stk. 3.

Stk. 2. En foranstaltning med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan i særlige tilfælde fuldbyrdes i detention efter regler, der fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i samarbejde med politimesteren.

Stk. 3. En foranstaltning med anstaltsanbringelse kan endvidere efter bestemmelserne i § 234 i særlige tilfælde fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen.

Valg af afsoningsinstitution

§ 196. En foranstaltning med anstaltsanbringelse skal, så vidt det er praktisk muligt, fuldbyrdes i nærheden af den dømtes hjemsted. Ved afgørelsen af, i hvilken institution den dømte skal anbringes, skal der endvidere tages hensyn til den dømtes egne ønsker, navnlig vedrørende arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssige forhold.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., kan fraviges,

- 1) hvis en sådan anbringelse undtagelsesvis kan træde i stedet for anbringelse efter § 197, stk. 2,
- 2) hvis den pågældende er dømt for kriminalitet, der har rettet sig mod betydelige samfundsmæssige værdier, og hensynet til retshåndhævelsen taler imod anbringelse i nærheden af den dømtes hjemsted,
- 3) hvis den dømte under seneste afsoning i institution nær hjemstedet har gjort sig skyldig i ny kriminalitet eller i grov overtrædelse af institutionens regler,
- 4) hvis det må anses for nødvendigt for at beskytte den dømte mod overgreb, eller
- 5) hvis den samlede udnyttelse af pladserne i kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Stk. 3. Ved en afgørelse om overførsel efter §§ 198-199 finder stk. 1-2 tilsvarende anvendelse.

Anbringelse

§ 197. Fuldbyrddelse af en foranstaltning med anstaltsanbringelse sker i åben afdeling, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Fuldbyrddelse efter stk. 1 kan ske i halvlukket regi, hvis den pågældende er dømt for grovere personfarlig kriminalitet, og hensynet til retshåndhævelsen taler imod anbringelse i åbent regi, jf. § 214, stk. 2.

Stk. 3. Fuldbyrddelse kan ske i lukket afdeling, hvis den dømte efter tidligere afsoning senest er løsladt fra lukket afdeling, fordi betingelserne for overførsel til åben afdeling ikke var opfyldt.

Overførsel

§ 198. En indsat i åben afdeling, jf. § 197, stk. 1 og 2, kan overføres til lukket afdeling, hvis den pågældende

- 1) er undveget eller har forsøgt herpå, eller
- 2) begår ny kriminalitet.

Stk. 2. En indsat i en åben afdeling kan overføres til en anden åben afdeling, hvis

- 1) den indsatte er undveget eller har forsøgt herpå,
- 2) den indsatte begår ny kriminalitet eller grov overtrædelse af institutionens regler,
- 3) det må anses for nødvendigt for at beskytte den indsatte mod overgreb,
- 4) den indsatte selv ønsker det, og særlige familiemæssige eller andre personlige forhold taler derfor, eller
- 5) hensynet til den samlede udnyttelse af kriminalforsorgens institutioner gør det nødvendigt.

Stk. 3. En indsat i detention kan overføres til lukket afdeling efter bestemmelserne i stk. 1 og til en anden detention eller til en åben afdeling efter bestemmelserne i stk. 2.

§ 199. En indsat i lukket afdeling skal overføres til åben afdeling, når anbringelse i lukket afdeling ikke længere er nødvendig af hensyn til sikkerheden, og en lempeligere anbringelse i øvrigt ikke er utilrådelig. Ved afgørelsen om overførsel finder § 197, stk. 1 og 2, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. En indsat i halvlukket regi skal overføres til åbent regi, når hensynet til retshåndhævelsen ikke længere taler herimod.

Administrative bestemmelser

§ 200. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om anbringelse og overførsel efter §§ 195-199.

Indsattes rettigheder og pligter under opholdet i institutionen

Vejledning og planlægning

§ 201. En indsat skal snarest efter at være anbragt i institutionen vejledes af denne om sine rettigheder, pligter og øvrige forhold under opholdet.

Stk. 2. Institutionen skal endvidere i samarbejde med den indsatte og snarest efter indsættelsen udarbejde en plan for opholdet og tiden efter løsladelsen. Denne plan skal jævnligt sammenholdes med den indsattes forhold under opholdet og om nødvendigt søges tilpasset disse forhold.

Anvisninger

§ 202. En indsat skal efterkomme de anvisninger, som gives af institutionens personale i forbindelse med varetagelsen af institutionens opgaver.

Fællesskab

§ 203. En indsat skal så vidt muligt have adgang til fællesskab med andre indsatte.

Stk. 2. Hvis den indsatte selv ønsker det, og forholdene tillader det, tilbydes ophold uden eller med begrænset fællesskab med andre indsatte.

Stk. 3. I øvrigt kan ophold uden fællesskab kun bestemmes efter reglerne i §§ 223 og 227, stk. 2.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelse af fællesskab efter stk. 1, herunder om de indsattes adgang til at kunne aflåse eget opholdsrum, og om adgangen til at låse de indsatte inde.

Medindflydelse

§ 204. De indsatte skal have mulighed for at øve indflydelse på deres tilværelse i institutionen.

Stk. 2. De indsatte har ikke ret til at deltage i drøftelser om sager, der vedrører institutionens sikkerhed eller enkeltpersoner.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelsen af de indsattes medindflydelse, herunder gennem valgte talsmænd.

Egne genstande og penge

§ 205. En indsat har ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller den, ledelsen bemyndiger dertil, fastsætter regler om begrænsninger i indsattes ret til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen.

Religion

§ 206. En indsat har ret til samtale med en præst eller lignende fra sit trossamfund.

Fritiden

§ 207. En indsat skal i videst muligt omfang selv varetage praktiske opgaver vedrørende sine personlige forhold, herunder madlavning og rengøring.

Stk. 2. Institutionen skal tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden.

Stk. 3. Den indsatte har ret til dagligt at tilbringe mindst én time i fri luft, medmindre dette undtagelsesvis vil være uforeneligt med institutionens varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn.

Forsorgsmæssig bistand

§ 208. Institutionen skal vejlede og bistå en indsat med hensyn til den pågældendes arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige, sociale og personlige forhold med henblik på

- 1) at forbedre den pågældendes muligheder for at leve en kriminalitetsfri tilværelse, og
- 2) at begrænse de ulemper, som følger af frihedsberøvelsen.

Stk. 2. Institutionen skal i forbindelse med sin virksomhed efter stk. 1 formidle kontakt til andre personer, institutioner og myndigheder, der efter anden lovgivning skal yde bistand.

Sundhedsmæssig bistand

§ 209. En indsat har ret til lægebehandling og anden sundhedsmæssig bistand.

Arbejde og uddannelse m.v.

§ 210. En indsat har ret og pligt til at være beskæftiget ved deltagelse i arbejde, uddannelse eller anden godkendt aktivitet.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan fravige bestemmelsen i stk. 1 for bestemte institutioner eller bestemte grupper af indsatte, hvor praktiske eller andre særlige hensyn gør det nødvendigt. Indsatte skal dog så vidt muligt tilbydes beskæftigelse.

Stk. 3. En indsat, der nægter at være beskæftiget ved en af institutionen godkendt aktivitet, skal i arbejdstiden opholde sig i eget opholdsrum eller andet anvist opholdssted.

§ 211. En indsat i åben afdeling skal så vidt muligt være beskæftiget uden for institutionen, jf. dog § 214, stk. 2. Afgørelse om tilladelse til beskæftigelse uden for institutionen træffes efter bestemmelserne i § 214.

Stk. 2. Valget af beskæftigelse træffes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af en samlet vurdering af den indsattes forhold. Ved afgørelsen skal der så vidt muligt tages hensyn til den indsattes eget ønske og til den indsattes muligheder for også efter løsladelsen at opnå arbejde eller uddannelse uden for anstalten. Den indsatte skal vejledes om mulighederne for ved undervisning eller anden uddannelse at afhjælpe manglende skolekundskaber eller mangel på erhvervsmæssig eller anden uddannelse.

§ 212. En indsat skal have udbetalt vederlag for sin beskæftigelse. Vederlag skal også udbetales til indsatte, der ikke kan tilbydes beskæftigelse på grund af arbejdsmangel, eller som er fraværende fra beskæftigelse på grund af sygdom. Det samme gælder indsatte, der efter institutionens bestemmelse eller af andre særlige grunde er midlertidigt fraværende fra beskæftigelse, eller som er uden beskæftigelse efter § 210, stk. 2.

Stk. 2. Andre indsatte skal alene have dækket deres personlige fornødenheder.

§ 213. Institutionens arbejdspladser skal være indrettet således, at arbejdsforholdene for de indsatte er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om de indsattes beskæftigelse og vederlæggelse m.v. efter §§ 210-212.

Indsattes kontakt til samfundet uden for institutionen

Tilladelse til færden uden for institutionen (udgang)

§ 214. En indsat kan få tilladelse til udgang, når

- 1) udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn,
- 2) der ikke er bestemte grunde til at antage, at den indsatte i forbindelse med udgang vil begå ny kriminalitet, unddrage sig fortsat fuldbyrdelse eller på anden måde misbruge udgangstilladelsen, og
- 3) hensynet til retshåndhævelsen ikke i øvrigt taler imod udgangstilladelsen.

Stk. 2. Under ophold i halvlukket regi har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt, medmindre særlige forhold taler derfor.

Stk. 3. Under ophold i lukket afdeling har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt. Udgang kan dog tillades som led i et udslusningsforløb eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Stk. 4. Tilladelse til udgang gives for et bestemt tidsrum, der medregnes i foranstaltningstiden.

Stk. 5. Tilladelse til udgang betinges af, at den indsatte ikke begår nyt kriminelt forhold. Tilladelse til udgang kan endvidere betinges af andre vilkår, som findes formålstjenlige for at undgå misbrug af udgangstilladelsen eller for at imødekomme hensynet til retsfølelsen.

Stk. 6. En tilladelse til udgang kan tilbagekaldes, eller vilkårene for tilladelsen ændres, hvis

- 1) den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen eller på ny begår kriminelt forhold, eller
- 2) nye oplysninger om den indsattes forhold giver bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge den meddelte udgangstilladelse.

Stk. 7. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om tilladelse til udgang.

Besøg

§ 215. En indsat har ret til mindst ét ugentligt besøg, der skal være af mindst én times varighed og så vidt muligt af 2 timers varighed. For indsatte, som ikke har tilladelse til udgang, bør der så vidt muligt gives tilladelse til besøg i videre omfang.

Stk. 2. En indsat har uden de i stk. 1 nævnte begrænsninger ret til at modtage besøg af den autoriserede forsvarer eller advokat, der er beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den kriminalsag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende kriminalsag.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan ud fra ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn fastsætte regler om begrænsninger i retten efter stk. 1, 1. pkt.

Børn

§ 216. En indsat har ret til at have sit barn under et år hos sig i institutionen, hvis den indsatte selv er i stand til at passe barnet, og forholdene i institutionen ikke konkret gør barnets ophold dér uforsvarligt.

Brevveksling og telefonsamtaler

§ 217. En indsat har ret til brevveksling og til at føre telefonsamtaler.

Stk. 2. Institutionen kan uden retskendelse åbne og lukke breve til og fra den indsatte. Det sker i den indsattes påsyn bortset fra de tilfælde, der er omfattet af stk. 3.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn eller for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen fastsætte regler om begrænsning af retten efter stk. 1, herunder om gennemlæsning, tilbageholdelse og tilbagesendelse af breve og om nægtelse af adgang til og aflytning af telefonsamtale.

Stk. 4. Institutionens leder træffer afgørelse efter bestemmelserne i stk. 3.

§ 218. En indsat har ret til ukontrolleret brevveksling med justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen, lederen af kriminalforsorgen i Grønland, domstolene, Den Særlige Klageret, Procesbevillingsnævnet, anklagemyndigheden og politiet, Folketingets Ombudsmand, Landstingets Ombudsmand, medlemmer af Folketinget, medlemmer af Landstinget, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Den Europæiske Torturkomité, FN's Menneskerettighedskommission, FN's Torturkomité og den autoriserede forsvarer eller advokat, der har været beskikket for eller valgt af den pågældende som forsvarer i den kriminalsag, der har ført til indsættelse i institutionen, eller i en verserende kriminalsag.

Adgang til aviser, bøger m.v.

§ 219. En indsat skal have mulighed for at holde sig orienteret ved avislæsning og gennem radio- og fjernsynsudsendelser m.v.

Stk. 2. En indsat har ret til at låne bøger og tidsskrifter gennem det offentlige biblioteksvæsen.

Kontakt til medierne

§ 220. En indsat har ret til i institutionen at udtale sig til medierne og i den forbindelse at lade sig fotografere.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan dog fastsætte regler om begrænsning af retten efter stk. 1 af hensyn til institutionens sikkerhed, for at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen eller for i øvrigt at modvirke en åbenbar krænkelse af retsfølelsen.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffer afgørelse efter bestemmelserne i stk. 2.

Indgreb over for den indsatte

Visitation

§ 221. Institutionen kan undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse i sit opholdsrum eller på sin person (besigtigelse), hvis en sådan undersøgelse er nødvendig for at sikre, at ordensbestemmelser overholdes, eller sikkerhedshensyn iagttages, herunder

- 1) når den indsatte indsættes i institutionen,
- 2) før og efter besøg,
- 3) før og efter fravær fra institutionen eller opholdsafdelingen, eller
- 4) hvis den indsatte mistænkes for uretmæssig besiddelse af effekter.

Stk. 2. Institutionens leder kan af sikkerhedsmæssige hensyn træffe bestemmelse om en nærmere undersøgelse af den indsattes person, hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte er i uretmæssig besiddelse af effekter. En sådan legemsundersøgelse må kun foretages under medvirken af en læge. Lægen tager stilling til, om indgrebets gennemførelse under hensyn til den hermed forbundne smerte og risiko samt den indsattes tilstand er lægeligt forsvarligt.

Stk. 3. Undersøgelse må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Undersøgelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Undersøgelse, der indebærer afklædning, må kun undtagelsesvis foretages og overvåres af personer af andet køn end den indsatte. Dette gælder dog ikke for sundhedspersonale.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om gennemførelsen af undersøgelser af den indsattes person og opholdsrum.

Stk. 6. Institutionen har ret til at fotografere og optage fingeraftryk af den indsatte med henblik på senere identifikation. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan fastsætte regler om gennemførelsen af fotografering og optagelse af fingeraftryk efter 1. pkt., herunder om opbevaring og destruktion.

Magtanvendelse

§ 222. Institutionen kan anvende magt over for en indsat, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand,
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse,
- 3) for at hindre undvigelse eller standse undvegne, eller
- 4) for at gennemtvinge en påbudt foranstaltning, når øjeblikkelig gennemførelse af denne er nødvendig, og den indsatte afviser eller undlader at følge personalets anvisninger herom.

Stk. 2. Magtanvendelse kan ske ved greb, skub og stav.

Stk. 3. Magtanvendelse må ikke gennemføres, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 4. Magtanvendelse skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader. Der skal gennemføres lægetilsyn efter magtanvendelse, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte i forbindelse med anvendelsen af magt, eller hvis den indsatte anmoder om lægehjælp.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anvendelse af magt over for indsatte.

Anbringelse i enrum

§ 223. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan anbringe en indsat i enrum, hvis det er nødvendigt for at forebygge undvigelse, kriminel virksomhed eller voldsom adfærd.

Stk. 2. Hvis der er grund til at antage, at betingelserne i stk. 1 for anbringelse i enrum er opfyldt, kan institutionen midlertidigt anbringe den indsatte i enrum, mens spørgsmålet om enrumsanbringelse behandles.

Stk. 3. En indsat, der anbringes i enrum, isoleres i eget opholdsrum eller i opholdsrum på særlig afdeling. Under anbringelsen er den indsatte ikke undergivet andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er en følge af anbringelsen i enrum, jf. § 172.

Stk. 4. Anbringelse i enrum må ikke foretages, hvis udelukkelsen efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 5. Anbringelse i enrum skal gennemføres så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 6. Anbringelse i enrum skal straks bringes til ophør, når betingelserne herfor ikke længere er opfyldt. Institutionen skal mindst én gang om ugen overveje spørgsmålet om helt eller delvist at bringe anbringelsen i enrum til ophør.

Stk. 7. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i enrum, herunder om indberetningspligt.

Håndjern

§ 224. Håndjern kan anvendes, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand,
- 2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse, eller
- 3) for at hindre undvigelse.

Stk. 2. Håndjern må ikke anvendes, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 3. Håndjern skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anvendelsen af håndjern, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn.

Observationscelle, sikringscelle, tvangsfiksering

§ 225. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan bestemme, at en indsat anbringes i observationscelle eller i sikringscelle, og under anbringelse i sikringscelle tvangsfikseres ved anvendelse af bælte, hånd- og fodremme samt handsker, hvis det er nødvendigt

- 1) for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, eller

2) for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse.

Stk. 2. Anbringelse i observations- og sikringscelle og tvangsfiksering må dog ikke foretages, hvis det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Stk. 3. Anbringelse i observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering skal foretages så skånsomt, som omstændighederne tillader.

Stk. 4. Ved tvangsfiksering af en indsat i sikringscelle skal institutionen straks anmode en læge om at foretage tilsyn med den indsatte. Lægen skal tilse den pågældende, medmindre lægen skønner sådant tilsyn åbenbart unødvendigt.

Stk. 5. Ved anbringelse i observationscelle og i sikringscelle uden tvangsfiksering skal der tilkaldes læge, hvis der er mistanke om sygdom, herunder om tilskadekomst, hos den indsatte, eller hvis den indsatte selv anmoder om lægehjælp.

Stk. 6. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om godkendelse af observationsceller og sikringsceller, og om anvendelsen af observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering, herunder om lægetilsyn og andet tilsyn.

Disciplinære overtrædelser

§ 226. En indsat kan af institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, ikendes disciplinær foranstaltning

- 1) ved overtrædelse af § 202,
- 2) ved udeblivelse, undvigelse eller forsøg herpå,
- 3) ved tilsidesættelse af beskæftigelsespligten efter § 210, stk. 1,
- 4) ved overtrædelse af kriminallovgivningen, når overtrædelsen tillige indebærer en selvstændig krænkelse af orden eller sikkerhed i institutionen,
- 5) ved overtrædelse af regler, fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning, og
- 6) ved overtrædelse af regler, fastsat af institutionens leder, når det i reglerne er bestemt, at overtrædelse kan medføre disciplinær foranstaltning.

Disciplinære foranstaltninger

§ 227. Som disciplinær foranstaltning kan anvendes advarsel, bøde, frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum.

Stk. 2. Anbringelse i enrum kan dog kun anvendes for følgende overtrædelser:

- 1) udeblivelse eller undvigelse,
- 2) indsmugling eller besiddelse af våben,
- 3) vold eller trusler om vold mod medindsatte eller personale,
- 4) indsmugling, besiddelse eller indtagelse af alkohol eller euforiserende stoffer, og
- 5) andre grove eller oftere gentagne overtrædelser.

Stk. 3. Frakendelse af udgangstilladelse kan kun anvendes, hvis den indsatte udebliver fra udgang eller i øvrigt ikke overholder de fastsatte vilkår for tilladelsen.

Stk. 4. Bøde kan ikendes i forening med frakendelse af udgangstilladelse og anbringelse i enrum.

Stk. 5. Fuldbyrddelsen af disciplinær foranstaltning kan helt eller delvis undlades på betingelse af, at den indsatte i en bestemt periode ikke begår kriminelt forhold eller disciplinærovertrædelse.

Fastsættelse og fuldbyrddelse af disciplinære foranstaltninger

§ 228. Ved ikendelse af bøde fastsættes bødens størrelse under hensyn til overtrædelsens art og omfang. En ikendt bøde kan modregnes i den indsattes vederlag for beskæftigelse efter § 212, stk. 1. Den indsatte skal dog mindst have udbetalt et beløb til dækning af personlige fornødenheder.

Stk. 2. Ved frakendelse af udgang fastsættes frakendelsens form og omfang i forhold til det begåede misbrug. Frakendelsen kan således begrænses til bestemte formål og til bestemte tidspunkter. Endvidere fastsættes frakendelsen for et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 12 uger.

Stk. 3. Anbringelse i enrum fastsættes under hensyn til overtrædelsens art og omfang til et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 4 uger. Anbringelsen kan begrænses til den indsatte fritid.

Stk. 4. Hvis der er begrundet mistanke om, at en indsat har overtrådt bestemmelser, der må antages at medføre anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning, kan den indsatte anbringes i forhørscelle, hvis det er nødvendigt af hensyn til gennemførelsen af undersøgelsen i disciplinærsagen.

Stk. 5. En indsat, der anbringes i enrum, isoleres i eget opholdsrum eller i opholdsrum på særlig afdeling. Under anbringelsen er den indsatte ikke undergivet andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er en følge af anbringelsen i enrum, jf. § 172.

Stk. 6. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om disciplinærsagers behandling og om fastsættelse af disciplinære foranstaltninger, herunder om en bødes maksimale størrelse og om muligheden for at fordele indeholdelsen af en ikendt bøde over en periode, om anvendelsen af hel eller delvis frakendelse af udgang, og om indberetningspligt og godkendelse af anbringelse i enrum i mere end 3 døgn.

Konfiskation

§ 229. Institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, kan træffe bestemmelse om konfiskation

- 1) af genstande og penge, der findes på institutionens område, hvis det ikke kan fastslås, hvem de tilhører,
- 2) af genstande og penge, der ulovligt er indført, erhvervet eller frembragt i institutionen, medmindre de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det ulovlige forhold, og
- 3) af genstande og penge, der søges indsmuglet til indsatte, medmindre de tilhører nogen, der ikke er ansvarlig for det pågældende forhold.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om konfiskation.

Betaling af erstatning (modregning af erstatningsbeløb)

§ 230. Hvis en indsat under anstaltsopholdet forvolder skade på institutionens ting ved en erstatningspådragende adfærd, kan institutionens leder eller den, der bemyndiges dertil, bestemme, at erstatningsbeløbet skal modregnes i den indsatte vederlag for beskæftigelse efter § 212, stk. 1. Den indsatte skal dog mindst have udbetalt et beløb til dækning af personlige fornødenheder.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om behandlingen af sager om erstatning.

Ændringer i eller ophør af fuldbyrdelsen

Afbrydelse af fuldbyrdelsen ved udeblivelse, undvigelse, tilbageholdelse m.v.

§ 231. Fuldbyrdelse af en frihedsberøvende foranstaltning afbrydes, hvis den indsatte

- 1) udebliver, undviger eller i øvrigt selvforskyldt unddrager sig fuldbyrdelsen, eller
- 2) anholdes eller tilbageholdes i mindst 24 timer.

Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen

§ 232. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller den, ledelsen bemyndiger dertil, kan bestemme, at fuldbyrdelse af foranstaltningen midlertidigt afbrydes, når

- 1) ganske særlige omstændigheder af for eksempel arbejds-, uddannelses-, familie- eller helbredsmæssig karakter taler imod en umiddelbar fortsættelse af fuldbyrdelsen,
- 2) fare for misbrug ikke antages at foreligge, og

3) hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod en udsættelse af fuldbyrdelsen.

Stk. 2. Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen betinges af, at den dømte ikke begår nyt kriminelt forhold. Tilladelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan fastsætte regler om afbrydelse efter stk. 1.

Genoptagelse af fuldbyrdelsen

§ 233. Fuldbyrdelsen af foranstaltningen genoptages, når den indsatte på ny giver møde, pågribes med henblik på fortsat fuldbyrdelse eller overgår til fortsat fuldbyrdelse ved kriminalforsorgens meddelelse herom til den pågældende.

Fuldbyrdelse i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner m.v. uden for kriminalforsorgen

§ 234. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan bestemme, at den dømte midlertidigt eller for hele eller resten af anbringelsestiden anbringes på hospital, i familiepleje, i egnet hjem eller institution, når

- 1) den dømte har behov for særlig behandling eller pleje, som i væsentlig grad kan tilgodeses i den pågældende institution m.v.,
- 2) der på grund af den dømtes alder, helbredstilstand eller andre særlige omstændigheder er særlige grunde til ikke at anbringe eller beholde den dømte i anstalt, og
- 3) afgørende hensyn til retshåndhævelsen ikke taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 2. Dømte, der er under 18 år, anbringes i institution m.v. som nævnt i stk. 1, medmindre afgørende hensyn til retshåndhævelsen taler imod anbringelse uden for anstalt.

Stk. 3. Anbringelse betinges af, at den dømte ikke begår nyt kriminelt forhold. Anbringelse kan endvidere betinges af, at den dømte i øvrigt overholder fastsatte vilkår, herunder undergiver sig tilsyn af kriminalforsorgen, jf. kapitel 28 og 40.

Stk. 4. Hvis den dømte ikke overholder de fastsatte vilkår for anbringelsen, eller på ny begår kriminelt forhold, kan den pågældende overføres eller tilbageføres til anstalt.

Stk. 5. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om anbringelse i institution m.v. uden for anstalt.

Tidspunkt for løsladelse

§ 235. Løsladelse sker efter endt udståelse af foranstaltningen eller i forbindelse med prøveløsladelse, afbrydelse af foranstaltningen eller benådning.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om tidspunktet for løsladelsen og om adgang til en kortere fremrykning af dette tidspunkt, herunder hvis væsentlige beskæftigelsesmæssige eller andre særlige hensyn begrundet det.

Beslutning om prøveløsladelse

§ 236. Hvis den foranstaltning, der fuldbyrdes, giver mulighed for prøveløsladelse, når to tredjedele af foranstaltningstiden er udstået, jf. § 149, stk. 1, 1. pkt., skal afgørelsen om prøveløsladelse træffes på et sådant tidspunkt, at en eventuel prøveløsladelse kan ske straks efter udståelse af to tredjedele af foranstaltningstiden.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler for behandlingen af sager om prøveløsladelse.

Gennemførelse af tilsyn m.v. ved prøveløsladelse

§ 237. Tilsyn og særvilkår i medfør af beslutning om prøveløsladelse gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn m.v.

Sagsbehandling af særlige spørgsmål

§ 238. Spørgsmål om tilladelse til udgang, overførsel til fortsat fuldbyrdelse i en anden institution m.v., løsladelse på prøve og andre væsentlige spørgsmål vedrørende den indsatte skal af institutionen jævnligt tages op til overvejelse, uanset om den indsatte anmoder herom. Regler herom fastsættes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland.

Kapitel 44

Fuldbyrdelse af foranstaltninger over for visse grupper af kriminelle

Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge lovovertrædere

§ 239. Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge efter kapitel 32 gennemføres af de sociale myndigheder i samarbejde med kriminalforsorgen og politiet.

Stk. 2. Bestemmelserne i §§ 179 og 182 finder tilsvarende anvendelse ved hjælpeforanstaltninger efter stk. 1.

Psykisk syge lovovertrædere

§ 240. Anbringelse og behandling efter kapitel 33 af psykisk syge gennemføres af sundhedsvæsenet.

Stk. 2. Tilsyn og særvilkår, der er fastsat efter § 157, stk. 2, gennemføres efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn m.v.

Stk. 3. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om kriminalforsorgens medvirken ved gennemførelse af vilkår om psykiatrisk behandling og om kriminalforsorgens samarbejde med det psykiatriske behandlingssystem i forbindelse hermed.

Forvaring

§ 241. Forvaring efter kapitel 34 fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Forvaring fuldbyrdes normalt i en særlig forvaringsafdeling.

Stk. 3. Under ophold i forvaringsafdeling har den indsatte ikke tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten og ikke tilladelse til udgang i øvrigt. Udgang kan dog tillades som led i et udslusningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om fuldbyrdelse af forvaring, herunder om behandlingen af sager vedrørende tilladelse til udgang, overførsel til anden institution og prøveudskrivning, og om gennemførelse af tilsyn m.v. efter kapitel 40.

Kapitel 45

Fællesregler for fuldbyrdelse af foranstaltninger

Erstatning som følge af ulykkestilfælde m.v.

§ 242. Justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, fastsætter regler om erstatning til indsatte i anstalter, pensioner og detentioner som følge af ulykkestilfælde m.v., og regler om erstatning for følger af ulykkestilfælde m.v. under udførelse af samfundstjeneste.

Erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen

§ 243. En indsat har ret til erstatning efter bestemmelserne i retsplejelovens § 486, hvis den indsatte uforskyldt har

- 1) været frihedsberøvet i for lang tid, eller
- 2) været anbragt i enrum efter § 223 eller § 227, i forhørscele, observationscele eller sikringscele.

Stk. 2. Der kan tillægges den, der under fuldbyrdelse af en foranstaltning har været udsat for andre uforskyldte indgreb end de i stk. 1 nævnte, erstatning efter bestemmelserne i retsplejelovens § 486.

Stk. 3. Krav om erstatning rejses over for Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland senest 2 måneder, efter at indgrebet er ophørt. Fremsættes kravet efter udløbet af denne frist, kan det dog behandles, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen.

Betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner

§ 244. En indsat, der har indtægtsgivende arbejde i eller uden for anstalt eller detention, eller som modtager offentlig ydelse til underhold, betaler for opholdet. Tilsvarende gælder dømte under ophold i kriminalforsorgens pensioner.

Stk. 2. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om betaling for opholdet og om inddrivelse af betalingen efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 45-47.

Klageregler m.v.

Administrativ klageadgang

§ 245. Afgørelser, der efter denne lov er truffet af de lokale kriminalforsorgsmyndigheder, kan indbringes for Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland. Klage skal iværksættes inden 2 måneder, efter at afgørelsen er meddelt den pågældende. Fremsættes klagen efter udløbet af denne frist, kan den dog behandles, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

Stk. 2. Klage har ikke opsættende virkning, medmindre den, der har truffet afgørelsen, eller Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland træffer bestemmelse herom.

Stk. 3. Afgørelser, der efter denne lov er truffet af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 4. Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætter regler om klagevejledning og om behandlingen af klagesager.

Domstolsprøvelse

§ 246. Endelige administrative afgørelser kan senest 4 uger, efter at afgørelsen er meddelt den dømte, af denne kræves indbragt til prøvelse for retten, hvis der er tale om

- 1) en afgørelse efter § 236 om nægtelse af prøveløsladelse efter § 149,
- 2) en afgørelse efter § 193 om beregning af foranstaltningstidens længde,
- 3) en afgørelse efter § 227 om anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning i mere end 7 dage,
- 4) en afgørelse efter § 229 om konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse,
- 5) en afgørelse efter § 230 om modregning af erstatningsbeløb, der overstiger størrelsen af det i nr. 4 nævnte ugentlige vederlag, eller
- 6) en afgørelse om nægtelse af erstatning efter § 243 i anledning af uforskyldt udståelse af en frihedsberøvende foranstaltning i for lang tid eller anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning, jf. nr. 3.

Stk. 2. Anmodning om domstolsprøvelse rettes til den institution, der har truffet den oprindelige afgørelse, til Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller til kredsretten.

Stk. 3. Retten kan i særlige tilfælde bortse fra tidsfristen i stk. 1, hvis overskridelsen findes undskyldelig.

§ 247. Sagens indbringelse for retten har ikke opsættende virkning, medmindre Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller retten bestemmer andet.

Fremgangsmåde ved domstolsprøvelse

§ 248. Sagen indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den institution, som har truffet den oprindelige afgørelse, er beliggende. Er den dømte senere overført til en anden institution, kan sagen i stedet indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den institution, som den dømte er anbragt i, er beliggende. Er den dømte ikke frihedsberøvet, indbringes sagen for kredsretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

Stk. 2. Efter anmodning fra en af sagens parter kan retten tillade, at en indbragt sag overflyttes til en anden ret, der er lovligt værneting efter stk. 1, når dette på grund af vidners bopæl, den dømtes løsladelse eller af anden særlig grund skønnes hensigtsmæssigt til sagens fremme.

Stk. 3. Rettens afgørelse af, om sagen skal henvises eller ikke, træffes ved en beslutning, der skal begrundes. En beslutning, hvorved sagen henvises, kan ikke indbringes for højere ret.

Stk. 4. Retsplejelovens § 56 om henvisning af sager til Retten i Grønland finder tilsvarende anvendelse.

§ 249. Sagen indbringes for retten snarest muligt af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, der fremsender sagens akter med oplysning om den påklagede afgørelse og en redegørelse for de omstændigheder, der påberåbes, samt for de beviser, der kan have betydning for sagens afgørelse.

§ 250. Retten kan stille krav om tilvejebringelse af yderligere oplysninger.

Stk. 2. Retten bestemmer, om sagen skal behandles mundtligt, eller om den kan behandles på skriftligt grundlag. Behandles sagen mundtligt, træffer retten bestemmelser om afhøring af den dømte og andre og om tilvejebringelse af beviser i øvrigt. Retten indkalder selv parter og vidner.

Stk. 3. Hvis retten finder det nødvendigt, beskikker den en autoriseret forsvarer for den dømte.

§ 251. Retten afgør ved beslutning, der skal begrundes, om sagen skal afvises, eller om afgørelsen skal stadfæstes, ændres eller ophæves.

Stk. 2. Rettens beslutning efter stk. 1 kan påkæres til landsretten efter bestemmelserne i retsplejelovens kapitel 43.

§ 252. Hvis en afgørelse efter § 246, stk. 1, nr. 1, opretholdes, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, når der er forløbet 6 måneder fra beslutningens afsigelse. Afgørelser efter § 246, stk. 1, nr. 2-6, kan ikke på ny indbringes for retten.

§ 253. Bestemmelserne i §§ 246-252 finder tilsvarende anvendelse ved klage fra andre end indsatte over en afgørelse efter § 229 om konfiskation hos den pågældende af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse.

Afsnit IV

Afsluttende bestemmelser

Kapitel 46

Overførsel af foranstaltninger

§ 254. Bøder, der er fastsat i Grønland, kan inddrives i den øvrige del af riget i overensstemmelse med de regler, der gælder dér. Straffelovens § 55 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til fastsættelse af forvandlingsstraf.

Stk. 2. Bøder, der er fastsat i den øvrige del af riget, kan inddrives i Grønland i overensstemmelse med de regler, der gælder her. § 128, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 255. Tilsyn samt eventuelle vilkår fastsat i forbindelse hermed, der er fastsat i den ene del af riget, kan overføres til den anden del. Afgørelse herom træffes af justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger dertil. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om tilsynets udøvelse.

Stk. 2. Når tilsyn er overført fra Grønland til den øvrige del af riget, finder straffelovens regler anvendelse med hensyn til ændring af dommens eller afgørelsens bestemmelser og retsfølgen ved tilsidesættelse af bestemmelserne. På samme måde finder kriminallovens regler anvendelse, når tilsyn er overført til Grønland.

Stk. 3. Begår den pågældende ny lovovertrædelse i tilsyns- eller prøvetiden, finder bestemmelserne i stk. 2 tilsvarende anvendelse, selv om tilsyn ikke er overført efter stk. 1.

§ 256. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at fængselsstraf, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland, skal fuldbyrdes i Grønland. I så fald omsættes straffen til anbringelse i anstalt af samme varighed som fastsat i dommen. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i Grønland, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted i Grønland.

§ 257. Justitsministeren kan bestemme, at en anstaltsdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. I så fald omsættes foranstaltningen til fængselsstraf af samme varighed som fastsat i dommen. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i den øvrige del af riget, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted dér.

§ 258. Justitsministeren, eller den, ministeren bemyndiger dertil, kan bestemme, at forvaring, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland, skal fuldbyrdes i Grønland. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i Grønland og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted i Grønland.

§ 259. Justitsministeren kan bestemme, at en grønlandsk forvaringsdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. Det samme gælder, hvis den dømte har opholdt sig i den øvrige del af riget, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen finder sted dér.

§ 260. Afgørelser efter §§ 256-259 kan inden 4 uger, efter at afgørelsen er meddelt den dømte, af denne kræves indbragt for retten til prøvelse. Anmodningen fremsættes over for den myndighed, der har truffet afgørelsen om overførsel.

Stk. 2. En anmodning om domstolsprøvelse er ikke til hinder for, at fuldbyrdelsen iværksættes eller fortsættes, medmindre retten bestemmer det.

Stk. 3. Sagen indbringes for kredsretten i den retskreds, hvor den myndighed, som har truffet afgørelsen, er beliggende. Sagen behandles efter bestemmelserne i retsplejelovens afsnit V om kriminalsagers behandling. Rettens afgørelse træffes ved en beslutning, der skal begrundes. Retsplejelovens § 56 om henvisning af sager til Retten i Grønland finder tilsvarende anvendelse.

Kapitel 47

Ophør af foranstaltninger

§ 261. Dom til anstalt og tilsyn, jf. § 144 og dom til anbringelse i anstalt, jf. § 146, bortfalder efter 5 år, medmindre fuldbyrdelse er iværksat forinden. Fristen kan dog forlænges af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden.

Stk. 2. Bøde bortfalder efter 3 år, hvis den ikke er fuldbyrdet forinden. For bøde over 3.000 kr. er fristen dog 5 år.

Stk. 3. Anbringelse i anstalt i medfør af § 128, stk. 4, bortfalder efter de i stk. 2 nævnte tidsrum, medmindre fuldbyrdelsen er iværksat forinden.

Stk. 4. Konfiskation bortfalder efter 5 år, medmindre den er fuldbyrdet forinden. Fristen kan dog forlænges indtil 10 år af retten efter anmodning fra anklagemyndigheden.

Stk. 5. Forældelsesfristerne i stk. 1, 2 og 4 regnes fra det tidspunkt, hvor afgørelsen efter lovgivningens almindelige regler kunne fuldbyrdes. I fristerne medregnes ikke den tid, hvor fuldbyrdelsen er udsat ved

betinget benådning. I forældelsesfristen efter stk. 1 medregnes heller ikke den tid, hvor den dømte er undergivet anden kriminalretlig retsfølge af frihedsberøvende karakter.

Stk. 6. Er der truffet bestemmelse om genindsættelse i anstalt efter prøveløsladelse eller efter betinget benådning for en del af en foranstaltning, regnes forældelsesfristen for den resterende del af foranstaltningen fra bestemmelsen om genindsættelse. Afbrydes fuldbyrdelsen på anden måde end ved prøveløsladelse eller benådning, regnes fristen fra afbrydelsen.

§ 262. Foranstaltninger kan ikke fuldbyrdes efter den dømtes død.

Stk. 2. En afgørelse efter § 99, stk. 6, kan dog fuldbyrdes efter den dømtes død.

Stk. 3. Anklagemyndigheden kan endvidere indbringe spørgsmålet om opretholdelse af en konfiskation for retten. Konfiskation kan kun opretholdes for så vidt angår genstande eller beløb, der er erhvervet som udbytte ved forbrydelsen, eller som svarer til et sådan udbytte. Retten kan ændre bestemmelsen om konfiskation, så der i stedet for genstande konfiskeres et beløb.

§ 263. Der kan benådes med hensyn til bøde, konfiskation og dom til anbringelse i anstalt.

Fjerde del

Andre bestemmelser, ikrafttræden m.v.

Kapitel 48

Andre bestemmelser

§ 264. Justitsministeren kan fastsætte regler om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland, herunder på indlandsisen, i nationalparken i Nord- og Østgrønland samt til og fra forsvarsområder oprettet i henhold til overenskomst af 27. april 1951 mellem regeringerne i Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland med senere ændringer.

Stk. 2. For forsætlig eller uagtsom overtrædelse af bestemmelser i forskrifter, der er fastsat i medfør af stk. 1, kan der fastsættes regler om idømmelse af foranstaltninger efter § 119.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte regler om betaling af gebyr for behandling af sager, hvor der ansøges om tilladelse til færdsel i de i stk. 1 nævnte områder.

Kapitel 49

Ikrafttræden m.v.

§ 265. Loven træder i kraft den 1. januar 2010.

§ 266. De regler om anvendelse af foranstaltninger, der er fastsat i love og andre bestemmelser før den 1. januar 2010, forbliver i kraft. Der kan dog efter denne dato kun anvendes foranstaltninger, som er omhandlet i denne lov. Foranstaltningerne anvendes i overensstemmelse med reglerne i lovens kapitel 1-6 og 24-47.

Stk. 2. Når en lov, der giver mulighed for anvendelse af fængselsstraf, er tillagt gyldighed for Grønland, finder de foranstaltninger, der er omhandlet i denne lov, anvendelse i Grønland i stedet for fængselsstraf.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund	39
2. Lovforslagets hovedpunkter	39
3. Gældende ret	40
4. Kommissionens overvejelser og forslag	41
5. Kriminalitetsudvikling mv. siden kommissionen afsluttede sit arbejde	61
6. Justitsministeriets overvejelser	61
7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser	65
8. Høring	65

1. Indledning og baggrund

Formålet med lovforslaget er at gennemføre de forslag og anbefalinger, som Den Grønlandske Retsvæsenkommission (herefter kommissionen) har fremsat i betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen (herefter betænkningen). Lovforslaget skal derfor også ses i sammenhæng med det forslag til retsplejelov for Grønland, der fremsættes samtidig med dette lovforslag.

Kommissionen blev nedsat i 1994 af Justitsministeriet og det grønlandske hjemmestyre med henblik på at gennemgå og revurdere hele det grønlandske retsvæsen. På dette grundlag skulle kommissionen fremsætte forslag til en revision af retsvæsenet i Grønland.

Baggrunden for nedsættelsen af kommissionen var navnlig, at det grønlandske samfund siden tilblivelsen af det gældende lovgrundlag for retsvæsenet har gennemgået en markant udvikling. Samfundsforholdene er blevet mere komplicerede bl.a. i takt med, at befolkningen i stigende grad er blevet koncentreret i byerne, og at der har været en intensiv udvikling af erhvervslivet. Bl.a. disse sociale forandringer har ført til, at forudsætningerne for retsvæsenets indretning har ændret sig væsentligt.

I kommissionens kommissorium blev det bl.a. anført, at overvejelserne om en nyordning på retsvæsenets område bør ske under hensyntagen til de særlige grønlandske forhold, herunder de traditioner, der er knyttet til det grønlandske retsvæsen og den grønlandske egenart.

Lovforslaget bygger på kommissionens udkast til en ny kriminallov for Grønland med de anbefalinger, der knytter sig dertil.

Med lovforslaget er der lagt op til at gøre det grønlandske retsvæsen mere tidssvarende og i stand til at imødekomme kravene fra det moderne grønlandske samfund. Udover en opdatering af det kriminalretlige system skaber lovforslaget de lovgivningsmæssige rammer for et moderne grønlandsk foranstaltningssystem og system for fuldbyrdelse af foranstaltninger, herunder forudsætningerne for en grønlandsk kriminalforsorg, der bl.a. med tiden kan huse grønlandske forvaringsdømte, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

For så vidt angår nærmere oplysninger om kommissionens nedsættelse, kommissorium, sammensætning og arbejdsform henvises der til betænkningens afsnit I, pkt. 2 og 3.

2. Lovforslagets hovedpunkter

Der foretages med lovforslaget en generel revision af kriminallovens almindelige bestemmelser og bestemmelser om de enkelte forbrydelsestyper. Herved sker der en øget tilnærmelse til de danske strafferetlige regler bl.a. med henblik på, at visse af Danmarks internationale forpligtelser på det strafferetlige område, der hidtil ikke har været gældende for Grønland, efter forhandling med det grønlandske hjemmestyre kan udstrækkes til også at gælde for Grønland.

Det centrale element i forslaget til en ny kriminallov for Grønland er en nyordning af foranstaltningssystemet.

Det foreslås, at der gives mulighed for at pålægge kriminelle en række foranstaltninger, der som hidtil kan indplaceres efter strenghed på en såkaldt sanktionsstige. De foranstaltninger, der foreslås, er: Advarsel, bøde, betinget dom med fastsat foranstaltningstid, dom til tilsyn, dom til samfundstjeneste, dom til anstalt og tilsyn og dom til anbringelse i anstalt. I forhold til den gældende kriminallov er foranstaltningerne advarsel, betinget dom med fastsat foranstaltningstid, dom til samfundstjeneste og dom til anstalt og tilsyn nye foranstaltninger.

Det forudsættes, at der ved domstolenes valg af foranstaltning på sanktionsstigen tages udgangspunkt i kriminalitetens grovhed mv., og at der på alle trin kan tilbydes behandling til den dømte.

Der foreslås en vis udbygning af de særlige foranstaltninger over for unge kriminelle og psykisk syge. For så vidt angår foranstaltninger over for psykisk syge indføres der visse tidsbegrænsninger.

Kriminalforsorgen organiseres med en enhedsledelse, der omfatter kriminalforsorgen i og uden for anstalt. Kriminalforsorgen får således ansvaret for fuldbyrdelsen i alle kriminalsager.

Kriminalforsorgens tilsynsfunktion foreslås udbygget, og der lægges op til, at tilsynets arbejde effektiviseres med hensyn til både støtte og kontrol, således at der bl.a. omgående reageres på vilkårsovertrædelser.

Anstaltssystemet indrettes som hidtil med åbne afdelinger. Dog indrettes i alle anstalter et halvlukket regi, hvor der kan ske beskæftigelse i anstalten i arbejdstid og fritid, med henblik på anbringelse af dømte, som har begået alvorlig personfarlig kriminalitet, og som derfor i en periode ikke må forlade anstalten. Der skabes med lovforslaget endvidere mulighed for, at dømte, der ikke overholder betingelserne for anbringelse i åben eller halvlukket afdeling, kan overføres til en lukket disciplinærafdeling, der placeres i forbindelse med Anstalten i Nuuk.

Endelig skabes der med lovforslaget de lovgivningsmæssige rammer for anbringelse af visse farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester, i en lukket forvaringsafdeling. Det forudsættes, at forvaringsafdelingen placeres i forbindelse med Anstalten i Nuuk.

Der foreslås også indført nye regler for bistandsværger, som er beskikket for dømte med en tidsubestemt foranstaltning. I forhold til de gældende regler herom skabes der som noget nyt mulighed for at beskikke en bistandsværger allerede under kriminalsagens behandling.

3. Gældende ret

Den gældende kriminallov blev vedtaget den 5. marts 1954 og blev sat i kraft den 15. juli samme år. Dermed gennemførte man et ønske om at tilvejebringe én retstilstand gældende for samtlige borgere i Grønland, dog således at ikraftsættelsen for Nord- og Østgrønland først skete senere. Man gjorde således op med det hidtil gældende system med én retstilstand for danskere og én for grønlændere, hvor de kriminalretlige afgørelser for sidstnævnte gruppe ifølge kommissionen var præget af en betydelig grad af vilkårlighed.

Kriminalloven er siden vedtagelsen blevet ændret flere gange. Om kriminallovens tilblivelse og udvikling henvises der til betænkningens afsnit II, kapitel 3.

Det gældende kriminalretlige system kan kort beskrives på følgende måde:

Betingelserne for at ifalde ansvar efter kriminalloven og forbrydelsesarterne svarer i vidt omfang til den danske straffelovgivning. Bestemmelserne er dog forenklede i antal og form, dels fordi der på grund af foranstaltningssystemets udformning – bl.a. uden strafferammer – ikke har været brug for en differentiering af gerningsindholdene af hensyn til strafudmålingen, dels fordi hensynet til den vide anvendelse af læge personer i retsvæsenet og det hidtil mindre komplicerede grønlandske samfund har talt for mere enkle og let anvendelige regler.

Den væsentligste forskel mellem kriminalloven og den danske straffelovgivning er kriminallovens anvendelse af begrebet »foranstaltninger« i stedet for begrebet »straffe«. Hermed har man villet signalere, at hovedsigtet har været forebyggelse af fremtidig kriminalitet og resocialisering af den kriminelle.

Kriminalloven er som udgangspunkt baseret på det såkaldte gerningsmandsprincip, således at retten ved valget af foranstaltning i vid udstrækning skal tage hensyn til den enkelte gerningsmands personlige og sociale forhold, herunder hvad der må antages at ville kunne afholde vedkommende fra et begå ny kriminalitet. Der skal imidlertid også tages hensyn til gerningens beskaffenhed og samfundets interesse i at modvirke kriminalitet af den pågældende art (gerningsprincippet), og der har i tiltale- og domspraksis i de senere år været en tendens til i stigende grad at tage hensyn til værdier om lighed og proportionalitet, der ligger forudsætningsvis i gerningsprincippet.

Der er i loven opregnet en række meget forskelligartede foranstaltninger, som retten har mulighed for at træffe bestemmelse om. Det drejer sig om bøde, betinget dom, dom til forsorg, anbringelse i anstalt i Grønland eller Danmark, særlige foranstaltninger over for unge lovovertrædere, særlige foranstaltninger over for psykisk abnorme lovovertrædere, fortabelse af rettigheder og konfiskation. Der kan afsiges domme, der indeholder en foranstaltning, som kombinerer disse foranstaltninger, hvis der er udtrykkelig hjemmel hertil i kriminalloven.

Også systemet vedrørende fuldbyrdelse af foranstaltninger er særligt for Grønland og skyldes historisk set de særlige kulturelle og geografiske forudsætninger mv. Navnlig er det et særtræk, at den frihedsberøvende foranstaltning »anbringelse i anstalt« i videst muligt omfang sigter mod ikke at afskære den dømte fra det omliggende samfund. Beskæftigelse og fritidsaktiviteter foregår derfor så vidt muligt uden for anstalten.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, der redegør for såvel gældende ret som kommissionens overvejelser vedrørende kriminallovens almindelige bestemmelser og de enkelte forbrydelser mv., afsnit XV, kapitel 2.1.1., 2.5.1., 2.6.1., 2.7.1., 2.8.1., 2.9.1., 3.1., 4.1., 5.1.1., 5.2.1., 5.3.1., 6.1.1., 6.2.1., 6.2.3.1., 7.1.1., 7.2.1., 7.3.1., 8.1., 9., 10.1.1. og 10.2.1. og afsnit XVI, kapitel 3.1., 4.1.1., 4.2.1., 5.2., 6.2.-6.6., 6.7.1., 6.9.1.-6.9.4., 6.9.5.1., 6.10.-6.11., 6.12.1., 6.13.1., 6.14.1., 6.15.-6.17., 6.18.1., 7.3., 7.5., 7.7., 7.8.1., 7.9.1., 7.9.2.1. og 7.9.3.1.

Der henvises endvidere til gennemgangen af kommissionens overvejelser og forslag nedenfor under pkt. 4, hvor gældende ret visse steder indgår i kommissionens analyse.

4. Kommissionens overvejelser og forslag

Nedenfor er kommissionens overvejelser og forslag på det kriminalretlige område gennemgået med udgangspunkt i betænkningens resumébind.

4.1. Kriminaliteten

Kommissionens undersøgelser af kriminaliteten og dens ofre er forestået af medlem af kommissionen, samfundsforsker Finn Breinholt Larsen. Finn Breinholt Larsens undersøgelse »Kriminaliteten i Grønland – omfang, årsager og handlemuligheder« er udgivet af kommissionen som forskningsrapport. Undersøgelsen er afsluttet med udgangen af 1999 og tager dermed ikke højde for den senere udvikling.

4.1.1. Den registrerede kriminalitets omfang og udvikling

4.1.1.1. Beskrivelse i tal. Udviklingen i den samlede, registrerede kriminalitet fra 1952-1999 beskrives dels i faktiske tal, dels i forhold til befolkningens størrelse, da denne er mere end fordoblet i den undersøgte periode. For at udjævne tilfældige udsving fra år til år er der brugt 4-års gennemsnit.

I *faktiske tal* er antallet af anmeldte lovovertrædelser steget fra gennemsnitligt 1100 om året i 1952-1955 til ca. 6.500 om året i 1996-1999 svarende til en *seksdobling* over knap 50 år. Kriminaliteten toppede i

perioden 1984-1987 med i gennemsnit 8.100 registrerede lovovertrædelser om året og med 8.500 som det højeste antal registrerede lovovertrædelser i 1986.

Den relative vækst i antallet af lovovertrædelser *i forhold til befolkningens størrelse* er mindre end det halve af det absolutte antal. Det gennemsnitlige antal lovovertrædelser pr. 10.000 indbyggere steg fra knap 500 i perioden 1952-1955 til gennemsnitligt 1100-1200 i 1996-1999 svarende til en forøgelse på 2,4 gange på 50 år. I de første ti år af den undersøgte periode skete der en fordobling af det relative antal lovovertrædelser til ca. 1.000 om året i 1964-1967. En del af den bratte stigning i denne første del af perioden forklares med oprettelsen af kredsretterne i 1950, indførelsen af et professionelt politi i 1952 og den geografiske og mandskabsmæssige udbygning af politiet i årene herefter. Herefter var det relative antal lovovertrædelser nogenlunde konstant indtil begyndelsen af 1980'erne, hvor antallet igen begyndte at stige frem til 1984-1987, hvor det toppede med 1.500 registrerede pr. 10.000 indbyggere pr. år.

4.1.1.2. Vurderinger. Umiddelbart kan tallene tolkes som et udtryk for, at Grønland oplevede en meget kraftig vækst i kriminaliteten fra begyndelsen af 1950'erne til midten af 1980'erne kun afbrudt af en periode med stagnation i 1970'erne.

Tolkningen af den grønlandske kriminalstatistik byder på de samme vanskeligheder som i andre lande. Den kriminalitet, der registreres af politiet, er kun en del af den faktisk forekommende kriminalitet i samfundet. Ændringer i antallet af registrerede lovovertrædelser kan således være forårsaget af ændringer både i den faktiske kriminalitet, i befolkningens anmeldelsestilbøjelighed og i politiets registreringspraksis og arbejdsindsats i forhold til visse former for kriminalitet. Private forsikringer, politiets opprioritering og effektivisering af indsatsen over for spirituskørsel og narkotikakriminalitet og offentlige debatter og opmærksomhed om seksuelt misbrug af børn, er alle eksempler på forhold, der kan påvirke omfanget af den registrerede kriminalitet uafhængigt af udviklingen i den faktiske kriminalitet.

Med de her fremførte forbehold in mente tegner der sig et billede af et samfund, der på blot fire årtier har oplevet en mangedobling af den anmeldte kriminalitet. Den stigende tendens i den registrerede kriminalitet – såvel i absolutte tal som i forhold til indbyggertallet – er imidlertid siden slutningen af 1980'erne ophørt og er afløst af en faldende tendens. Der er tale om et fald på ca. 25 pct. i forhold til midten af 1980'erne. Det samlede omfang af den registrerede kriminalitet svarer nu til niveauet i slutningen af 1970'erne og begyndelsen af 1980'erne.

Set i forhold til befolkningsstørrelsen var det *samlede* antal lovovertrædelser i Grønland for perioden 1995-1999 kun *tre fjerdedele* af det samlede antal lovovertrædelser i Danmark.

Visse *typer* af lovovertrædelser afviger fra det generelle mønster, både med hensyn til udvikling og relativ hyppighed (jf. nærmere betænkningen afsnit XII, kap. 1). Det er *sædelighedskriminalitet*, *voldskriminalitet* og narkotikakriminalitet, som i Grønland kun forekommer som *hash-kriminalitet*. Disse tre kriminalitetsformer fylder imidlertid kun lidt i den samlede kriminalstatistik – tilsammen ca. en femtedel – i forhold til de øvrige kriminalitetsformer.

4.1.2. Kriminalitetens årsager – empiriske sammenhænge

Kommissionen har fremdraget nogle træk ved udviklingen i Grønland, som i andre samfund har vist sig at have en sammenhæng med kriminalitet, hvorfor det med rimelighed kan antages også at være tilfældet i det grønlandske samfund.

4.1.2.1. Af samfundsmæssige ændringer, der generelt antages at påvirke kriminalitetsudviklingen i et samfund, kan for Grønlands vedkommende fremhæves følgende:

- *Alder og kriminalitet.* Babyboomet i 1950'erne og 1960'erne førte til en kraftig vækst i de aldersgrupper, der sædvanligvis begår mest kriminalitet. Antallet af unge begyndte at falde i anden halvdel af 1980'erne. Udviklingen i kriminaliteten antages at være påvirket af udviklingen i befolkningens aldersfordeling.

- *Urbanisering*. Omstillingen fra bygdesamfund til bysamfund tog for alvor fart i 1950'erne, og de mere anonyme bymiljøer antages at virke fremmende på kriminaliteten.
- *Dansk indvandring*. Den store indvandring af dansk arbejdskraft efter anden verdenskrig førte til et stigende overskud af mænd. Mænd begår normalt mere kriminalitet end kvinder, og enlige begår mere kriminalitet end gifte.
- *Misbrug og kriminalitet*. Forbruget af alkohol har vist store udsving de sidste 50 år, men har gennemgående været højt. Der er sket en væsentlig reduktion i forbruget siden 1987. Der er en tæt sammenhæng mellem alkoholforbruget og udviklingen i den registrerede vold i Grønland.
- *Ændringer i erhvervsstrukturen*. Moderniseringen af det grønlandske erhvervsliv øgede den materielle velstand i samfundet og mangedoblede mulighederne for tyveri og andre ejendomsforbrydelser. Blandt de afledte virkninger kan fremhæves den skæve fordeling af indkomster og uddannelsesniveauer.

4.1.2.2. Af **konkrete faktorer i de sociale omgivelser**, der antages at påvirke kriminaliteten i Grønland, nævnes bl.a.:

- *Familien*. En række af de nævnte ændringer i samfundet i kølvandet på moderniseringen har påvirket familiernes vilkår for at opdrage deres børn. For en del børn og unges vedkommende har det betydet opvækstvilkår, der øgede risikoen for, at de kom ud i kriminalitet. Drikkevaner, hyppige partnerskift og konflikter i familierne formodes desuden at være væsentlige årsager til den store forekomst af vold og seksuelle overgreb i hjemmet i Grønland.
- *Skolen*. Elever, der klarer sig dårligt i skolen, og elever, som dropper ud af skolen, har en øget risiko for at blive involveret i kriminalitet. Udbygningen og moderniseringen (fordanskningen) af den grønlandske folkeskole efter 1950 betød, at mange elever med dårlige danskkundskaber fik et problematisk skoleforløb, og at kontakten mellem lærere og elever og mellem skole og hjem var svag.
- *Lokalmiljøet*. I Grønland genfindes fra 1960'erne og fremefter en række af de forhold i de lokalområder, hvor folk bor og færdes, som erfaringsmæssigt påvirker kriminaliteten. Dette gælder f.eks. en høj grad af mobilitet blandt befolkningen, en stor andel af lejeboliger, ringe vedligeholdelsesstandard af boligområder, boligkvarterer med en etnisk blandet befolkning, forekomsten af bander og en dalende deltagelse i kirkelige aktiviteter.
- *Arbejde*. En række forhold på det grønlandske arbejdsmarked antages at have virket fremmende på kriminaliteten, herunder arbejdsløshed, hyppige jobskift og lavtlønnede jobs med dårlige arbejdsvilkår.
- *Psykosociale problemer og støtteforanstaltninger*. Drikkeri og alkoholisme har været og er fortsat udbredt og må antages ganske væsentligt at påvirke såvel volds- som ejendoms kriminaliteten. En del kriminalitet udøves af personer med forskellige typer af psykiske lidelser og personlighedsforstyrrelser. Det psykiatriske system er svagt udbygget, og en del af disse personer får antagelig ikke den fornødne støtte og behandling.

4.1.2.3. *Retssystemets indflydelse på kriminaliteten*. Det er blandt kriminologer en udbredt antagelse, at *sandsynligheden for pågribelse og straf* spiller en større rolle for den generalpræventive virkning af retshåndhævelsen end straffens strengthed. Sandsynligheden for, at forbrydelser, der kommer til politiets kendskab, får konsekvenser for gerningspersonen i form af domfældelse eller en udenretlig afgørelse, er betydelig større i Grønland end i Danmark. Politiet fungerer som nærpolti og har et stort kendskab til lokale forhold, hvilket uden tvivl letter opklaringsarbejdet. Der er desuden i de senere år taget skridt til at gøre politiets arbejde mere problemorienteret (jf. betænkningens afsnit XVIII).

Der er uenighed om, hvorvidt *den officielle trussel om straf i øvrigt* har en stor eller lille effekt på kriminaliteten i forhold til de påvirkninger, som mennesker i øvrigt udsættes for i deres daglige miljø. En sammenligning mellem straffniveauer i Grønland og Danmark viser, at der relativt idømmes frihedsstraf 4,4 gange så ofte i Danmark for straffelovskriminalitet som i Grønland for kriminallovsovertrædelser. De allergroveste personfarlige forbrydelser fører lige hyppigt til ubetinget frihedsstraf i Grønland og Dan-

mark, medens hyppigheden af ubetinget frihedsstraf er betydeligt lavere i Grønland for de fleste andre forbrydelser.

Med hensyn til *straffens specialpræventive virkning* viser de fleste undersøgelser, at der ikke kan påvises nogen afskrækkende effekt. Straf reducerer ikke tilbøjeligheden til at begå kriminalitet hos personer, der allerede har overtrådt loven. En recidivundersøgelse fra 1999 viser, at andelen i Grønland, der bliver dømt for ny kriminalitet inden for en periode på 3 år, er på niveau med de nordiske lande. Dette tyder på, at de særlige muligheder, som den grønlandske kriminallov giver for at arbejde resocialiserende med klienterne, hidtil enten ikke er blevet udnyttet eller ikke har været effektiv i nogen særlig grad. Der er imidlertid lavet et fagligt udviklingsarbejde i bl.a. Canada, og det er i dag muligt gennem veltilrettelagte resocialiseringsforløb at nedbringe recidivet væsentligt. Disse erfaringer fra udlandet om, hvad der skal til for at forhindre tilbagefald til ny kriminalitet, er – bl.a. af ressourcemæssige årsager – endnu ikke blevet brugt i Grønland. Opbygningen af en egentlig kriminalforsorg i 1980'erne og 1990'erne og kommissionens forslag til en udbygning og effektivisering af kriminalforsorgen og dens arbejde antages at indebære betydelige muligheder for at forbedre den nuværende indsats.

4.1.3. Kriminalitetens årsager – påvirkningsmuligheder

Langt de fleste kendte påvirkningsfaktorer vedrører *samfundsmæssige forhold*, der ligger uden for det kriminalretlige system. Det drejer sig bl.a. om:

- Tiltag over for gravide, småbørn og småbørnsfamilier, skolebørn og unge,
- forbedring af boligområder og lokalmiljøer,
- mere ligelig indkomstfordeling, uddannelses- og arbejdsmuligheder, samt
- særlige tiltag over for misbrug og anden afvigende adfærd og over for vold.

Kommissionens forslag om *en særlig indsats over for ofre* for kriminalitet og om at styrke og koordinere de *kriminalpræventive* foranstaltninger antages at kunne medvirke til at begrænse kriminaliteten, men har formodentlig en ringe effekt sammenlignet med, hvad ændringer i de sociale omgivelser, som mennesker færdes i til daglig (familie, skole, lokalområde, arbejdsmarkedet mv.), kan afstedkomme.

Blandt *retssystemets* – begrænsede – muligheder for isoleret at påvirke kriminaliteten nævnes bl.a.:

- At opprioritere det problemorienterede politiarbejde.
- At begrænse tilgængeligheden af hash og lignende rusmidler.
- At indføre kognitive og sociale færdighedsprogrammer i kriminalforsorgens arbejde.
- At forsøge at fastholde eller tilbageføre lovovertrædere i det almindelige samfundsliv på en positiv måde.
- At yde en forstærket indsats for at motivere de dømte til at få en uddannelse eller et arbejde, så de får lettere ved at komme ud af kriminaliteten, og til at deltage i fritidsaktiviteter, således at de kan knytte bånd til ikke-kriminelle unge.

De her nævnte muligheder er alle indarbejdet i kommissionens forslag, såvel vedrørende en prioritering af politiets arbejdsopgaver som vedrørende kommissionens forslag til en væsentlig styrkelse af kriminalforsorgens indsats med hensyn til resocialisering.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XII.

4.2. Kriminalpræventive foranstaltninger

4.2.1. Indledning

Sammenlignet med samfundspolitiske initiativer med hensyn til bl.a. arbejdsforhold, boligforhold, skole, kultur mv. antages retssystemet som nævnt at have begrænset mulighed for isoleret at påvirke kriminaliteten. Sædvanligvis træder *det kriminalretlige system* først i funktion, når der er begået kriminalitet. Men både for den enkelte og for samfundet er det menneskeligt og økonomisk helt klart bedst at

undgå, at nogen kommer ind i dette system. Kommissionen har derfor overvejet, om man gennem en forstærket kriminalitetsforebyggende indsats kan nedbringe kriminaliteten i det grønlandske samfund og dermed mindske behovet for efterfølgende indgreb i form af foranstaltninger efter kriminalloven.

4.2.2. Historisk tilbageblik

Den præventive synsvinkel er ikke ny i Grønland. Spørgsmålet er første gang behandlet sidst i 1960'erne i tilknytning til overvejelser om organisationen af kriminalforsorgen i Grønland. Samtidig blev der etableret dels en børne- og ungdomsforsorg, dels en socialpædagogisk uddannelse. Efter indførelsen af hjemmestyret har navnlig landstingsforordningen fra 1982 om tværfagligt samarbejde i sociale sager skabt grundlag for et tættere samarbejde mellem socialvæsenet og kriminalforsorgen omkring det sociale, behandlingsmæssige og kriminalitetsforebyggende arbejde.

4.2.3. Den gældende ordning

Kommissionen har indsamlet oplysninger om eksisterende kriminalitetsforebyggende projekter med henblik på at give et antal tilstrækkeligt dækkende eksempler på karakteren af og bredden i indsatsen.

Med Nuuk kommune som initiativtager og drivkraft er der siden 1988 opbygget et formaliseret samarbejde mellem socialvæsenet, skolevæsenet, politiet og kriminalforsorgen, *SSPK-samarbejdet*. SSPK-samarbejdet i Nuuk har haft afsmittende virkning på andre kommuners initiativer vedrørende forebyggelse af kriminalitet.

SSPK-udvalgene arbejder med sigte på større eller mindre grupper, men af hensyn til tavshedspligten aldrig med konkrete personsager. Personsager behandles i de *tværfaglige kontakt- eller samarbejdsudvalgi sociale sager* med repræsentanter fra sundhedsvæsenet, folkeskolen og socialvæsenet. Politi og kriminalforsorg er således ikke repræsenteret, men indbydes når udvalget behandler en sag med berøring til disse myndigheder.

Med det centrale forebyggelseskantor Paarisa som koordinator er der opbygget et landsdækkende netværk af *forebyggelseskonsulenter*, som er ansat i de enkelte kommuner. Forebyggelseskonsulenterne er uddannet til at forestå oplysning om og forebyggelse af alkohol- og narkotikamisbrug i de grønlandske lokalsamfund. Hver kommunes sundhedsnævn har ansvaret for lokalt udarbejdede sundhedsplaner, der bestemmer forebyggelseskonsulenternes prioritering af indsatsområder.

Ved siden af det tværfaglige samarbejde findes der spredt *lokalt mange særlige projekter* med forskellige præventive formål, med forskellige målgrupper og med forskellige former for indsats, f.eks. uddannelse, oplysning, opøgende virksomhed, rådgivning, aktivering mv. Hver for sig antages de mange projekter og tiltag at fungere godt, men det er et fælles træk, at der ikke sker nogen opfølgning, og at der er meget ringe information på tværs om de enkelte projekter. Der er således også meget store variationer fra kommune til kommune med hensyn til, hvor meget der satses på forebyggelse.

4.2.4. Kommissionens overvejelser og forslag

Det kriminalitetsforebyggende arbejde antages at bestå dels i det *generelle* forebyggende arbejde rettet mod hele befolkningen eller bestemte (større) grupper af befolkningen, dels i den mere *konkrete, individorienterede* indsats for at forhindre enkeltpersoner eller (mindre) grupper af enkeltpersoner i at indlede eller fortsætte en kriminell løbebane. Særligt på *det lokale plan* skønnes det nødvendigt at koordinere indsatsen fra forskellige myndigheder mv., især socialvæsenet, skolevæsenet, kriminalforsorgen og politiet, og at inddrage sundhedsvæsenet. Forvaltningslovgivningen er siden 1995 udformet således, at der mellem politiet og andre myndigheder *kan* videregives oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold, hvis videregivelsen må anses for nødvendig af hensyn til det kriminalitetsforebyggende arbejde. Kommissionen anbefaler, at der inden for rammerne af SSPK-samarbejdet udføres både generelt og konkret kriminalitetsforebyggende arbejde. Vælger man lokalt at opretholde den nuværende ordning med

både et SSPK-udvalg og et kontaktudvalg for det tværfaglige samarbejde i sociale sager, anbefales det at inddrage politi og kriminalforsorg i arbejdet i det tværfaglige kontaktudvalg.

Der anbefales desuden en geografisk udbygning af SSPK-samarbejdet til alle kommuner og i hver kommune heltids- eller deltidsansætte *en* SSPK-koordinator, hvor en sådan ikke allerede findes. Med den foreslåede geografiske udbygning af kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed i alle kommuner vil overskydende ressourcer kunne anvendes på kriminalitetsforebyggelse.

På *landsplan* efterlyses et formaliseret samarbejde om kriminalitetsforebyggelse. Desuden anbefales det at afsætte midler – fra staten og/eller hjemmestyret – til forsøgsprojekter, og at disse midler administreres af et samarbejdsorgan. Det afvises at lade andre centrale samarbejdsorganer varetage den landsdækkende koordination inden for kriminalitetsforebyggelsen, da man risikerer, at opgaven ikke får den opmærksomhed og prioritering, den fortjener. Kommissionen anbefaler således, at der etableres et nyt samarbejdsorgan om kriminalitetsforebyggelse, *Det Grønlandske Kriminalpræventive Råd*. Desuden anbefales det at inddrage en bredere kreds af deltagere, hvis sagkundskab kan være værdifuld for det forebyggende arbejde, f.eks. Kanukoka, brancheorganisationer, arbejdsgiverorganisationer og lønmodtagerorganisationer. Sekretariatsfunktionerne foreslås – som i Danmark – henlagt til politimesteren. Som en anden mulighed nævnes etablering af et selvstændigt sekretariat, som udelukkende får til opgave at arbejde med kriminalitetsforebyggelse.

Blandt andre konkrete forslag kan nævnes mæglings- og konfliktdæmningsordninger som f.eks. konfliktråd og konfliktforebyggelse mellem løsladte og lokalsamfundet. Desuden initiativer med henblik på at undgå at blive offer for kriminalitet og en forstærket indsats på det område, der betegnes teknisk og taktisk kriminalitetsforebyggelse (låse, naboovervågning mv.).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIII.

4.3. Almindelige bestemmelser og de enkelte forbrydelser

4.3.1. Generelle overvejelser

4.3.1.1. Indledning. I dette afsnit behandles de betingelser, der skal være opfyldt, for at en person af retten kan anses for skyldig i overtrædelse af kriminalloven. De foranstaltninger, som retten kan vælge at idømme gerningsmanden i anledning af det kriminelle forhold, behandles i det efterfølgende afsnit 4.4. om foranstaltningssystemet.

De betingelser, der skal være opfyldt for, at en person kan ifalde kriminalretligt ansvar, er dels de almindelige betingelser, der altid skal være opfyldt som forudsætning for, at et forhold kan anses for kriminelt (regler om den kriminelle lavalder, om forsæt og uagtsomhed, om forsøg og medvirken og om nødværge og nødret), dels en beskrivelse af de enkelte forbrydelser, dvs. gerninger der ved optagelse i loven af lovgiver er stemplet som kriminelle gerninger.

4.3.1.2. Historisk tilbageblik. Kriminalloven kom til at indeholde ansvarsbestemmelser og gerningsindhold, der i vidt omfang svarer til de tilsvarende bestemmelser i den danske straffelovs almindelige og specielle del. Synspunktet var bl.a., at man ved udformningen af den fremtidige lovgivning burde undgå, at Grønland gøres til et ly mod retsforfølgning. I forhold til den danske straffelov blev kriminallovens bestemmelser dog forenklet både i antal og form (jf. nærmere betænkningens afsnit II, kap. 3, om kriminallovens tilblivelse og senere udvikling).

4.3.1.3. Kommissionens overvejelser og forslag. Sammenfaldet mellem grønlandsk og dansk opfattelse af det kriminaliserede område antages at være forøget i tiden siden kriminallovens indførelse. Med højere levestandard, industrialisering, uddannelse og information i dagens Grønland, og med en stadig mere omfattende udveksling af personer, varer og tjenesteydelser mellem de to landsdele, antages det at være endnu vigtigere end tidligere at have de samme bestemmelser i Grønland som i Danmark. Det bør fortsat undgås, at der i Grønland skabes ly for retsforfølgning på områder, der i Danmark er strafbelagte.

På denne baggrund har revisionen af kriminallovens ansvarsbestemmelser og gerningsindhold taget udgangspunkt i de ændringer af den danske straffelov, der er vedtaget siden kriminallovens ikrafttræden. Det er dog fortsat de grønlandske forhold og udviklingen heri, som er afgørende for, om gældende bestemmelser er foreslået ændret, eller om nye bestemmelser er foreslået indføjet i kriminalloven.

Kriminallovens enkelhed foreslås bevaret, så eventuelle problemer med anvendelsen af de enkelte bestemmelser begrænses mest muligt. Desuden skal loven heller ikke efter kommissionens forslag indeholde strafferammer, hvorfor der fortsat ikke vil være behov for den differentiering af gerningsindholdene, der i den danske straffelov i vidt omfang tjener strafudmålingshensyn. Kommissionens lovudkast indeholder således ikke en differentieret kriminalisering af handlinger i forskellige grovhedsgrader, således som det i den danske straffelov f.eks. er tilfældet for bestemmelserne om vold i forskellige former og med forskellige følger.

4.3.2. Almindelige bestemmelser

I det følgende gengives sådanne overvejelser om enkelte almindelige bestemmelser, der har ført kommissionen til at foreslå ændringer i eller tilføjelser til de gældende bestemmelser.

4.3.2.1. Kriminalloven indeholder om **lovens anvendelsesområde** bl.a. kravet om lovhjemmel som betingelse for at idømme foranstaltninger, regler om anvendelse af kriminallovens ansvarsbestemmelser og om overtrædelse af særlovgivningen. Bestemmelserne svarer indholdsmæssigt til de tilsvarende bestemmelser i den danske straffelov, men er mere enkelt affattet.

4.3.2.2. Kriminalloven indeholder bestemmelser om **nødværge og nødret**, der stort set svarer til den danske straffelovs bestemmelser herom.

4.3.2.3. Kriminallovens regler om **uagtsomhed, forsøg og medvirken** svarer i det væsentlige til de tilsvarende bestemmelser i den danske straffelov. Nogle mere differentierede bestemmelser i straffeloven om forsøg tjener overvejende strafudmålingshensyn og foreslås derfor ikke indført i kriminalloven.

I tilfælde, hvor der foreligger frivillig tilbagetræden fra forsøg, kan der efter den gældende retstilstand imidlertid ikke – som i dansk ret – ske fritagelse for et kriminalretligt ansvar. Der er efter kriminalloven en fakultativ (skønsmæssig) adgang til at idømme en mindre indgribende eller ingen foranstaltning. Det antages, at man bl.a. ved at stille straffrihed i udsigt ansporer dem, der er slået ind på et kriminelt spor, til at opgive deres forehavende. Af hensyn hertil og til retsenheden mellem Grønland og Danmark foreslås frivillig tilbagetræden fra forsøg at skulle medføre fritagelse for kriminalretligt ansvar.

4.3.2.4. Der foreslås ingen ændringer i **den kriminelle lavalder**, der som i Danmark er 15 år.

4.3.2.5. Kriminalloven indeholder i sit afsnit om foranstaltningerne detaljerede regler om reaktioner over for **psykisk syge lovovertrædere**. Derimod indeholder kriminallovens afsnit om ansvarsbetingelserne ikke en bestemmelse svarende til den danske straffelovs § 16 om straffrihed for personer, der på gerningstidspunktet var utilregnelige på grund af sindssygdom eller tilstande ligestillet hermed. Dette er begrundet med, at den fleksibilitet, som efter kommissionens forslag fortsat skal præge foranstaltningssystemet, og som giver retten mulighed for en målrettet og individualiseret foranstaltningsfastsættelse tilpasset den enkelte lovovertræders forhold, antages at rumme tilstrækkelig hensyntagen til de psykisk syge kriminelle.

4.3.2.6. Efter den gældende retstilstand kræver pålæggelse af **kriminalretligt ansvar for juridiske personer**, at der er hjemmel i særlovgivningen på de enkelte områder, hvor ansvaret skal gælde. Denne retstilstand svarer til retstilstanden i Danmark.

Kommissionen foreslår bestemmelser optaget i kriminalloven, hvorefter kollektivansvaret som hidtil skal have særskilt hjemmel i de enkelte love, hvor denne ansvarsform er ønskelig, og således at der i kriminalloven optages almindelige udfyldende bestemmelser om ansvarssubjekter og ansvarsbetingelser svarende til de danske bestemmelser.

4.3.2.7. I gældende ret er alle overtrædelser af kriminalloven undergivet **offentlig påtale**, det vil sige at anklagemyndigheden bestemmer, om der skal rejses tiltale ved retten. Begrundelsen er, at en forbrydelse ikke blot er en krænkelse af ofret, men anses for en krænkelse af almene samfundsinteresser. Dette er i væsentligt mindre omfang tilfældet med ærefornærmelser. Det foreslås derfor, at *ærefornærmelse* undergives *privat påtale*.

4.3.3. De enkelte forbrydelser

I dette afsnit gengives sådanne overvejelser om de enkelte forbrydelsesarter, der har ført kommissionen til at foreslå ændringer i eller tilføjelser til de gældende bestemmelser, som således i hovedsagen opretholdes uændret. Kriminalloven blev senest gennemgribende revideret ved lovændringen i 1978. Det undersøges derfor særligt, om senere ændringer i retstilstanden i den danske del af riget bør have konsekvenser for udformningen af den grønlandske kriminallov. Kommissionens revision er som udgangspunkt afsluttet med udgangen af 2001.

4.3.3.1. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed** (om bl.a. landsforræderi, spionage og landsskadelig virksomhed) svarer i et vist omfang til de tilsvarende danske bestemmelser. Udover en sproglig ændring foreslås kapitlet ikke ændret.

4.3.3.2. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod forfatningen og de øverste rigsmyndigheder mv.** (om bl.a. oprør og valgkrænkelser) kriminaliserer i et vist omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser. I 2002 blev flere bestemmelser i straffeloven, herunder i kapitlet om statsforfatningen mv., imidlertid ændret i forbindelse med den såkaldte »terrorpakke«, der bl.a. bygger på folkeretlige forpligtelser. Under hensyn hertil foreslår kommissionen en revision af kapitlet i overensstemmelse med de ændrede danske bestemmelser.

4.3.3.3. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod den offentlige myndighed** (bestemmelser om bl.a. bestikkelse, krænkelse af retshåndhævelsen, ulovlig udøvelse af myndighed mv. og misbrug af særligt beskyttede kendetegn) har indtil for nylig stort set kriminaliseret det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser. Dette gjaldt også kriminallovens bestemmelser om henholdsvis aktiv og passiv bestikkelse og om hæleri.

Danmark tiltrådte i 1997 OECD-konventionen om bekæmpelse af *bestikkelse* af udenlandske tjenestemænd, og i 1999 Europarådets strafferetskonvention om korruption og den dertil knyttede Aftale om oprettelse af Sammenslutningen af stater mod korruption (GRECO-aftalen). I konsekvens heraf blev de danske regler om grov momssvig, EU-svig og bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv. ændret i 2000. Af hensyn til statens folkeretlige forpligtelser efter de nævnte konventioner mv. og af hensyn til retsenheden mellem Grønland og Danmark foreslås det, at kriminallovens bestemmelser om henholdsvis aktiv og passiv bestikkelse ændres, således at bestemmelserne også omfatter bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv., ligesom hæleribestemmelsen foreslås udvidet til også at omfatte udbyttet ved aktiv eller passiv bestikkelse i sådanne forhold. Endvidere foreslås kriminallovens bestemmelse om returkommission (aktiv og passiv bestikkelse i private retsforhold) ændret, således at bestemmelsen også omfatter tilfælde, hvor der ydes fordele af ikke-økonomisk art.

Kommissionen har noteret sig, at *fangeflugt* ved en ændring af straffeloven i 2002 er blevet gjort strafbar som en krænkelse af retshåndhævelsen. Kommissionen har ikke fundet anledning til at foreslå en sådan kriminalisering i Grønland, men finder, at flugt fra anstalterne – som hidtil – bør behandles disciplinært (jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10).

4.3.3.4. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod den offentlige orden og fred** kriminaliserer i et vist omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser (ulovlig alarmering, alkoholmisbrug mv.). Udover en sproglig ændring foreslås kapitlet ikke ændret.

4.3.3.5. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv** (bl.a. misbrug af offentlig myndighed, tavshedspligt og tjenesteforsømmelse) kriminaliserer i vidt omfang det samme om-

råde som de tilsvarende danske bestemmelser. De danske bestemmelser om tavshedspligt blev imidlertid ændret i 1985 som følge af, at myndighederne i et ikke ubetydeligt omfang overlader udførelsen af bestemte arbejdsopgaver til private virksomheder med den følge, at personer, som er tilknyttet disse virksomheder, undertiden får kendskab eller adgang til endog meget fortrolige oplysninger. Det antages, at tilsvarende synspunkter gør sig gældende for så vidt angår den grønlandske retstilstand. Det foreslås derfor at ændre kriminallovens bestemmelser svarende til de danske bestemmelser og dermed udvide den personkreds, som har tavshedspligt, idet der indsættes en generel bestemmelse om tavshedspligt for personer, som er eller har været beskæftiget med opgaver, som udføres efter aftale med en offentlig myndighed. Endvidere foreslås en kriminalisering af videregivelsen af oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold og oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed eller rigets forsvar.

4.3.3.6. Kriminallovens kapitel om **falsk forklaring og falsk anklage** kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de indtil 1996 gældende danske bestemmelser. I lyset af den teknologiske udvikling blev de danske bestemmelser om bl.a. falsk erklæring ændret i 1996, således at bestemmelsen også omfatter urigtige erklæringer afgivet på f.eks. edb-diskette eller ved e-post. Desuden blev bestemmelsen om falsk forklaring i 2002 ændret til også at omfatte telekommunikation. Kommissionen foreslår, at kriminallovens bestemmelser ændres og sprogligt ajourføres svarende til de gældende danske bestemmelser.

4.3.3.7. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser vedrørende penge** kriminaliserer i et vist omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser. Der foreslås ikke ændringer i kriminallovens bestemmelser om eftergørelse eller forfalskning af penge eller udgivelse af sådanne penge.

4.3.3.8. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser vedrørende bevismidler** (om bl.a. dokumentfalsk og dokumentmisbrug) kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser og foreslås ikke ændret.

4.3.3.9. Kriminallovens kapitel om **almenfarlige forbrydelser** (brandstiftelse, driftsforstyrrelse mv., kvaksalveri og fremkaldelse af sygdomsfare) kriminaliserer i et vist omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser.

Efter kriminallovens bestemmelse om brandstiftelse er der alene mulighed for at pålægge et kriminalretligt ansvar i tilfælde, hvor brandstiftelsen sker på fremmed ejendom eller på egen ejendom med fare for andres liv eller betydelige samfundsværdier. Bestemmelsen foreslås udvidet til også at omfatte brandstiftelse i tilfælde, hvor brandstiftelsen sker på egen ejendom med forsæt til at besvige brandforsikringen og panthavers rettigheder mv.

Angreb, der forvoldes med særligt grove midler som sprængning mv., kan efter gældende ret alene udløse kriminalretligt ansvar efter kriminallovens bestemmelser om vold og tingsbeskadigelse. Der foreslås en selvstændig kriminalisering, hvis midlerne er sprængning, spredning af skadeforvoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud, jernbane- eller anden transportulykke.

Med henblik på at FN's konvention om bekæmpelse af terrorhandlinger mod skibe og boreplatforme kan omfatte Grønland, foreslås kriminallovens bestemmelse om kapring af luftfartøj udvidet til også at omfatte kapring af skib og andre kollektive transportmidler eller godstransportmidler.

4.3.3.10. I forhold til den gældende kriminallovs kapitel om skadelig erhvervsvirksomhed (betleri, utugt, ulovlig lediggang, hasard og forledelse til udrejse) foreslås det, at kun ulovligt spil kriminaliseres, og at de øvrige grønlandske bestemmelser ophæves. Prostitution er et socialt problem, som bedst løses i socialpolitisk regi og ikke ved kriminalretlige tiltag. Kriminaliseringen af ulovlig lediggang, betleri og forledelse til udrejse er utidssvarende og uden betydning i praksis. I konsekvens af forslaget foreslås kapitlets overskrift ændret til »Ulovligt spil«.

4.3.3.11. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser i familieforhold** (bigami, blodskam og krænkelse af familie og husstand) kriminaliserer i et vist omfang det samme område som de tilsvarende danske bestemmelser. Det foreslås, at også kriminallovens bestemmelse om unddragelse af forældremyndighed

overføres til dette kapitel, hvor den naturligt hører hjemme (bestemmelsen er i kriminalloven placeret under forbrydelser mod den personlige frihed), og at bestemmelserne ajourføres sprogligt.

4.3.3.12. Kriminallovens kapitel om forbrydelser mod kønssædeligheden (efter forslaget: »**Seksualforbrydelser**«) (voldtægt, kønslig udnyttelse, kønsligt forhold til børn, forførelse, rufferi og blufærdighedskrænkelser) kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de tilsvarende danske regler.

Bestemmelserne om *voldtægt og kønslig udnyttelse* foreslås udvidet svarende til dansk ret, så bestemmelserne også omfatter forhold begået mod mænd og af kvinder.

Bestemmelsen om kønslig udnyttelse foreslås udvidet, så misbrug fra en ansat eller tilsynsførendes side kriminaliseres, selv om misbruget ikke kan betegnes som groft. Dansk ret er ændret tilsvarende.

Kriminalloven kriminaliserer kønsligt forhold til et *barn under 15 år*. Er den *unge under 18 år*, er der efter gældende ret alene mulighed for at pålægge et kriminalretligt ansvar, hvis der samtidig har fundet et groft misbrug sted af den afhængighed, der følger af at være undergivet en lærer eller opdragers myndighed eller forsorg. Det foreslås at indføre en direkte beskyttelse af sådanne mindreårige mod seksuelle overgreb fra en lærer eller opdragers side, således at samleje eller anden kønslig omgang med en person under 18 år, der er den skyldiges adoptivbarn, stedbarn eller plegebarn eller er betroet den pågældende til undervisning eller opdragelse, kriminaliseres som *forførelse*, når gerningsmanden kendte den pågældendes alder eller i så henseende har handlet uagtsomt.

Som en følge af en lang række nationale og internationale initiativer med henblik på at bekæmpe forskellige former for udnyttelse af børn er i dansk ret indført bestemmelser om kriminalisering af *kunder til prostituerede under 18 år*. En tilsvarende bestemmelse foreslås indført i kriminalloven.

Som en konsekvens af den foreslåede afkriminalisering af prostitution foreslås også en afkriminalisering af »passivt« alfonseri, det vil sige det at leve sammen med eller lade sig underholde af en prostitueret.

Kriminalloven indeholder ikke bestemmelser om *børnepornografi*. Det foreslås at kriminalisere erhvervmæssigt salg eller udbredelse mv. af utugtige fotografier eller lignende af børn. Også besiddelse af børnepornografisk materiale, og blot det mod vederlag at gøre sig bekendt med sådant materiale, foreslås kriminaliseret på linje med dansk ret. Kommissionen har navnlig lagt vægt på, at bestemmelsen må antages at kunne bidrage til at forebygge, at børn benyttes til børnepornografiske optagelser, der i sig selv ville udgøre en krænkelse af børn, og at en sådan bestemmelse vil markere en klar afstandstagen fra seksuelt misbrug af børn.

Kriminalloven kriminaliserer anvendelsen af børn under 15 år som »pornomodeller«. Beskyttelsen mod at blive anvendt som *pornomodel* foreslås udvidet til at omfatte *børn og unge under 18 år*. Der er herved også lagt vægt på hensynet til statens folkeretlige forpligtelser.

4.3.3.13. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod liv og legeme** (drab, vold, prisgivelse af menneskeliv, uforsvarlig omgang ved barnefødsel, forsømmelse af hjælpepligt, uforsvarlig omgang med farlige ting og forvoldelse af fare for liv mv.) kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de tilsvarende danske regler.

Kriminallovens bestemmelser om forvoldelse af fare for liv mv. kriminaliserer ikke som de danske bestemmelser *forvoldelse af fare for smitte med livstruende eller uhelbredelig sygdom*. Baggrunden for de danske regler er, at det kan forekomme stødende for retsbevidstheden, hvis en person, der er klar over at være smittet med hiv-virus, har samleje med eller på anden måde udsætter andre for smitten uden at søge at beskytte de pågældende eller at gøre dem bekendt med smitterisikoen. Da hiv/aids også i Grønland er et stort sundhedsmæssigt problem, foreslås det, at en sådan adfærd søges imødegået ved at kriminalisere den, der på hensynsløs måde forvolder fare for, at nogen smittes med en livstruende og uhelbredelig sygdom.

Den gældende bestemmelse om *uforsvarlig omgang ved barnefødsel* foreslås *ophævet* som overflødig, da forholdet er omfattet af bestemmelsen om prisgivelse af menneskeliv. Kriminaliseringen af en mands

forsømmelse af hjælpepligt over for en af ham besvangret kvinde foreslås ligeledes ophævet som utidsvarende.

4.3.3.14. Kriminallovens kapitel om **forbrydelser mod den personlige frihed** (ulovlig tvang og frihedsberøvelse) svarer i vidt omfang til de danske regler (dog foreslås som nævnt unddragelse af forældremyndighed placeret i kapitlet om forbrydelser i familieforhold). Imidlertid indeholder kriminalloven ikke bestemmelser om *menneskehandel* svarende til straffelovens bestemmelser. På trods af udgangspunktet om ikke at medtage bestemmelser i kriminalloven, der navnlig tjener udmålingshensyn, foreslås bestemmelser herom indsat af hensyn til menneskehandelens globale karakter.

4.3.3.15. Kriminallovens kapitel om **freds- og ærekrænkelser** (trusler, æresfornærmelse og diskrimination på grund af race mv.) kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de tilsvarende danske regler.

Kriminallovens bestemmelser om fredskrænkelser indeholder dog ikke bestemmelser om *datakriminalitet*. Det foreslås kriminaliseret at skaffe sig adgang til en andens oplysninger og programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehandling.

Kriminallovens bestemmelse om *diskrimination* mod en gruppe af personer på grund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse eller tro foreslås udvidet til også at omfatte diskrimination på grund af seksuel orientering.

4.3.3.16. Bestemmelser om **forbrydelser mod dyr** ved dyrplageri er som et selvstændigt kapitel optaget i kriminalloven. Et tilsvarende værn findes i dansk ret i speciallovgivningen og ikke i straffeloven. Der foreslås ingen ændring i kriminaliseringen i kriminalloven.

4.3.3.17. Kriminallovens kapitel om **formueforbrydelser** (tyveri, ulovlig omgang med hittegods, bedrageri, underslæb, mandatsvig, skyldnersvig, åger, hæleri, hærværk, brugstyveri mv. og selvtaget) kriminaliserer i vidt omfang det samme område som de tilsvarende danske regler.

Kapitlet indeholder ikke en bestemmelse svarende til reglen i straffeloven om *databedrageri*. Det foreslås at indføje en bestemmelse herom i kriminalloven.

Sager i Grønland, der efter den danske straffelov ville medføre domfældelse for *afpresning*, og sager, der ville medføre domfældelse for *røveri*, pådømmes i stedet efter kriminalloven som tyveri i sammenstød med ulovlig tvang eller vold. Det bør gøres mere klart, at kriminalloven også beskytter sådanne tilfælde af angreb mod den personlige handlefrihed i relation til økonomiske dispositioner, og det foreslås derfor, at der indsættes bestemmelser om henholdsvis afpresning og røveri i kriminalloven.

Efter kriminalloven er *hærværk* kriminaliseret svarende til dansk ret. Dog er der alene mulighed for at pålægge et kriminalretligt ansvar for hærværk på egen ejendom efter kriminallovens bestemmelse om skyldnersvig, der forudsætter, at gerningsmanden har forsæt til at berige sig selv eller andre ved sin handling. Det foreslås på linje med dansk ret at udvide beskyttelsen af en fordringshavers adgang til fyldestgørelse, således at beskyttelsen også omfatter dispositioner, hvor gerningsmanden ikke handler med forsæt til berigelse.

Endelig foreslås det at udvide kriminallovens bestemmelse om *hæleri* svarende til gældende dansk ret, således at kriminaliseringen fremtidig omfatter udbyttet fra enhver strafbar handling.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV.

4.4. Foranstaltningssystemet

4.4.1. Generelle overvejelser

4.4.1.1. *Indledning*. Når en person af retten er anset for skyldig i overtrædelse af kriminalloven, skal retten tage stilling til, hvilken sanktion eller foranstaltning gerningsmanden skal idømmes. Kriminalloven fra 1950'erne adskiller sig fra andre straffelove ved ikke at anvende begrebet straf og ikke knytte maksi-

mums- eller minimumsstrafferammer til de enkelte forbrydelser. Loven giver mulighed for at anvende en række meget forskelligartede foranstaltninger. Retten kan frit vælge mellem disse foranstaltninger for en hvilken som helst lovovertrædelse.

I dette afsnit behandles foranstaltningssystemet, dets udvikling og funktion i praksis og den fremtidige udformning. Spørgsmålet om fuldbyrdelsen af foranstaltningerne og reglerne herfor behandles i det følgende afsnit.

4.4.1.2. Gerningsmandsprincip – gerningsprincip. Til brug ved fastlæggelsen af et overordnet princip for valget mellem de forskellige foranstaltninger beskrives henholdsvis det rene gerningsmandsprincip og det rene gerningsprincip.

Ved det rene *gerningsmandsprincip* ser man kun på den enkelte gerningsmands personlige og sociale forhold uden hensyn til arten og grovheden af den begåede kriminalitet. Valget af foranstaltning har kun et formål: At forhindre, at netop denne person begår kriminalitet i fremtiden. Foranstaltningen kan være en advarsel, behandling/resocialisering med eller uden frihedsberøvelse eller uskadeliggørelse i form af indespærring. Retten skal finde netop den individuelt tilpassede foranstaltning, som til gavn for gerningsmandens omgivelser og ham selv kan forebygge yderligere kriminalitet. Strafferammer er overflødige. Foranstaltningen ophører, når målet: Ingen risiko for ny kriminalitet, er nået. Alle foranstaltninger er på ubestemt tid.

Konsekvensen af det rene gerningsmandsprincip er, at sanktionsvalg og sanktionsudmåling bestemmes suverænt af domstolene, kun afgrænset af de valgmuligheder, loven angiver. Grundsætninger om lighed, proportionalitet og forudsigelighed tillægges ikke vægt.

Ved det rene *gerningsprincip* ser man udelukkende på det kriminelle forhold, dets art og grovhed. Bortset fra at konstatere gerningsmandens skyld er der ingen plads for hensyntagen til personlige og sociale forhold. Sanktionen anvendes som straf, fordi der er begået en kriminel handling. Ved sanktionsvalget skal retten blot vide præcis, hvor på skalaen af sanktioner det aktuelle forhold – med formildende og skærpene omstændigheder – passer ind. Så følger sanktionen (art, størrelse og varighed) automatisk. Heller ikke fuldbyrdelsesmyndigheden har nogen selvstændig kompetence, da dette kan medføre vilkårlighed.

Under det rene gerningsprincip er domstolene uden indflydelse på sanktionsvalg og strafudmåling, der er detaljeret reguleret af lovgiver. Humane hensyn tillægges ikke vægt.

4.4.1.3. Historisk tilbageblik. Kriminalloven blev til på baggrund af de humanistiske, specialpræventivt prægede strømninger i Europa i midten af forrige århundrede. Hovedvægten var lagt på specialprævention og resocialisering, også under fuldbyrdelsen af foranstaltningerne. Udgangspunktet var, at der ikke burde ske frihedsberøvelse undtagen over for personfarlige kriminelle. Dog skulle dommeren ved sanktionsvalget – udover hensynet til gerningsmandens personlighed – tage hensyn til gerningens beskaffenhed. Udgangspunktet beskrives som et modificeret gerningsmandsprincip (jf. betænkningens afsnit II, kap. 3).

Om *udviklingen i retspraksis* efter kriminalloven bekræfter kommissionens undersøgelser af tiltale- og retspraksis, at der gradvis i vidt omfang er indført takster for de foranstaltninger, der idømmes for bestemte lovovertrædelser. Lighedsprincippet, hensynet til at ensartede handlinger foranstalttes ens, og hensynet til forbrydelsens grovhed har fået en mere fremtrædende plads. Samtidig viser kommissionens undersøgelser af kriminalitetsudviklingen og sanktionsanvendelsen, at foranstaltningen anstaltsanbringelse og især foranstaltningen bøde anvendes i et uforudset stort omfang. Dermed bekræftes en antagelse af, at disse foranstaltninger vælges i adskillige tilfælde, hvor behandlings- og resocialiseringsbærende foranstaltninger burde vælges ud fra et gerningsmandsprincip. Dette princip er således blevet nedtonet i gældende praksis.

Sammenfattende følger gældende retspraksis i videre omfang end tidligere et gerningsprincip. Domsto-

lene har forestået denne udvikling uden megen indblanding fra lovgiver, idet det overordnede sanktionsprincip i loven er uændret gennem 50 år.

4.4.1.4. *Diskussion.* Det fremgår af *kommissoriet*, at det »fortsat vil være ønskeligt at fastholde kriminallovens oprindelige grundtanke om resocialisering som udgangspunkt for de strafferetlige foranstaltninger«. Det fremgår dog samtidig, at kommissionen i forbindelse med udarbejdelse af sit udkast til revision af kriminalloven »skal være opmærksom på den debat om strafferammer og straffeformer, der er pågået i Grønland i de seneste år«.

Denne debat omfatter navnlig den stigende utilfredshed med foranstaltningssystemet, f.eks. en kritik af, at man på gaden kan møde personer, der netop er dømt til anbringelse i anstalt for grove voldsforbrydelser, at personer drikker eller er voldelige, selvom de er undergivet dom til forsorg, at bøder er uden effekt, fordi de ikke betales, at det er en ekstra straf oven i foranstaltningen at blive sendt til en institution i Danmark, og at der anvendes bøde eller anbringelse i anstalt over for personer, der har behov for resocialisering for ikke på ny at begå kriminalitet. Desuden er der fra politisk side i Grønland under kommissionens arbejde fremsat udtalelser om, at der fremover bør lægges større vægt på lighedshensyn (samme foranstaltning for samme forbrydelse), og at resocialiseringshensyn ikke er relevant ved alle former for forbrydelser (f.eks. som udgangspunkt ikke ved økonomisk kriminalitet).

4.4.1.5. *Det overordnede princip.* Kommissionen har ikke fundet det ønskeligt at stile mod enten det rene gerningsmandsprincip eller det rene gerningsprincip, men har bestræbt sig på at inddrage fordele fra begge principper og søge at undgå ulemperne. Der har således på den ene side været enighed om, at der – hvilket der som nævnt lægges op til i kommissoriet – fortsat bør lægges betydelig vægt på resocialiseringshensyn. På den anden side bør der i et moderne samfund som det grønlandske også lægges en ikke ubetydelig vægt på gerningen, dels ud fra lighedsbetragtninger, dels af kriminalitetsforbyggende grunde. Det foreslås, at denne opfattelse kommer til udtryk i lovbestemmelsen om det *overordnede* princip for dommerens sanktionsvalg med følgende formulering:

»Ved valget og udmåling af foranstaltning skal der tages hensyn til

- 1) lovovertrædelsens grovhed, herunder samfundets interesse i at modvirke handlinger af den pågældende art, og
- 2) gerningsmandens personlige forhold, herunder hvad der skønnes nødvendigt for at afholde den pågældende fra yderligere lovovertrædelser.«

Det fremgår af formuleringen, at de to principper er ligestillede. Forslaget er ikke noget afgørende brud med den gældende ordning, navnlig set i lyset af den ovenfor beskrevne udvikling i retspraksis, som kommissionen ikke har indvendinger imod.

4.4.1.6. *Valget i den enkelte sag.* Den generelle bestemmelse om sanktionsanvendelsen giver kun domstolene en begrænset vejledning om, hvilken foranstaltning der skal idømmes i en konkret kriminalsag. Derfor overvejes forskellige modeller for, hvordan der i kriminalloven kan gives nærmere *retningslinjer* for valg og udmåling af foranstaltning i *den konkrete sag*.

Kommissionen har overvejet flere modeller for, hvorledes *forbrydelserne* kunne rangordnes, henholdsvis efter deres *karakter* (vold, sædelighed, berigelseskriminalitet mv.) eller efter deres *grovhed* (f.eks. simpelt tyveri eller simpel vold, over for voldtægt eller drab). Tankegangen har efter begge modeller været eventuelt at angive, at man for nogle forbrydelser kun skulle anvende gerningsprincippet, henholdsvis gerningsmandsprincippet. Begge modeller er imidlertid blevet forkastet. Bl.a. viser Helene Brochmanns undersøgelse »Flergangskriminelle«, at i hvert fald vaneforbrydere typisk har et blandet kriminalitetsmønster. Desuden vil konsekvenserne af at anvende en af disse modeller enten være, at behandlingsmæssige ressourcer anvendes på de forkerte tilfælde, eller at der – i strid med gerningsprincippet – ikke tages fornødent hensyn til forbrydelsens grovhed. Særligt for grovhedsmodellens vedkommende gælder desu-

den, at det vil være vanskeligt i loven at fastlægge rammerne for grovhedsmodellen, hvorfor modellen alligevel i betydeligt omfang må overlade et forholdsvis frit skøn til domstolene.

I stedet foreslås en model, hvor betingelserne for at anvende den enkelte *foranstaltning* reguleres i loven. Alt efter hvor indgribende foranstaltningerne er, rangordnes de på en »sanktionsstige« med advarsel som den mildeste sanktion og anbringelse i anstalt på ubestemt tid (forvaring) som strengeste sanktion. Ved at opbygge foranstaltningssystemet efter strenghed understreges i højere grad end hidtil proportionalitets- og lighedshensyn. Retten skal i den enkelte kriminalsag vurdere, hvilken foranstaltningstype der som udgangspunkt svarer til den begåede kriminalitet, og herunder vurdere, hvor langt op eller ned ad sanktionsstigen, det foreliggende tilfælde skal placeres. Ved denne grovhedsvurdering skal der ikke fokuseres isoleret på det aktuelle kriminelle forhold, men foretages en samlet vurdering, hvori også kan indgå hensyn som alder, motiv, og om der foreligger førstegangs- eller gentagelseskriminalitet. Skærpende omstændigheder, f.eks. tidligere lignende kriminalitet, kan medføre, at der anvendes en trindhøjere foranstaltning end ellers. Omvendt med formildende omstændigheder, f.eks. ung alder. Et konkret resocialiseringsbehov kan medføre, at der anvendes en trinlavere foranstaltning, ligesom de resocialiseringsmæssige elementer på hvert trin skal fremgå af nyordningen. Herved tilgodeses gerningsmandsprincippet.

Ved at anføre kriterierne for anvendelsen af den enkelte foranstaltning i det enkelte kapitel om den pågældende foranstaltning sikres lovgivningsmagten en større, overordnet indflydelse på anvendelsesområdet for de enkelte foranstaltninger end hidtil. Ved denne udformning er det ikke fundet nødvendigt eller hensigtsmæssigt at indføre andre begrænsninger, herunder strafferammer, i dommerens muligheder for i princippet at have hele kataloget til rådighed i hvert enkelt tilfælde. Samtidig understreger sanktionsstigemodellen tydeligere end i dag foranstaltningernes relative strenghed.

4.4.2. *Udformning af de enkelte foranstaltninger*

Beskrivelsen af de enkelte foranstaltninger indledes i det følgende med de foreslåede kriterier for anvendelsesområdet. Desuden beskrives indholdet i store træk.

4.4.2.1. **Advarsel** kan efter forslaget anvendes, »hvis lovovertrædelsen er af særlig ringe grovhed, og navnlig når gerningsmanden ikke tidligere er idømt foranstaltning«.

Advarsel foreslås indplaceret som den mildeste sanktion på foranstaltningsstigen og kan som hidtil anvendes i de særlige tilfælde, hvor lovovertrædelsen er så beskeden, at der ikke er grundlag for at idømme bøde eller andre foranstaltninger.

4.4.2.2. **Bøde** kan efter forslaget anvendes, »hvis en mere indgribende foranstaltning ikke er nødvendig.«. Bøde kan desuden idømmes som tillægsforanstaltning til andre foranstaltninger, »navnlig når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre«. Ved fastsættelse af bødens størrelse skal der tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne og den opnåede eller tilsigtede fortjeneste.

Brugen af bøde bør begrænses i takt med en udbygning af foranstaltningssystemet i øvrigt. Kompetencen til at inddrive bøder foreslås fortsat tillagt politiet. Retten skal desuden fortsat have mulighed for at konvertere bøden til en anstaltsanbringelse af kortere varighed (højst 60 dage).

4.4.2.3. **Betinget anstaltsdom** kan efter forslaget anvendes, »hvis

- 1) det skønnes tilstrækkeligt til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, og
- 2) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler imod at anvende denne foranstaltning«.

Betinget dom i sin nuværende udformning – med udskudt sanktionsfastsættelse i en prøvetid – anvendes i meget begrænset omfang, bl.a. fordi foranstaltningen ikke opleves som noget reelt indgreb og derfor ikke nyder respekt hos de dømte. Bl.a. af hensyn til kriminalitetsforebyggelse foreslås betinget dom anvendt *med* fastsat foranstaltning, således at den dømte ved, hvad det vil »koste« at begå ny kriminali-

tet. Retten fastsætter således tiden for anbringelsen i dommen og bestemmer samtidig, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder ved udløbet af en prøvetid. Den dømte pålægges ikke andre vilkår end en kriminalitetsfri prøvetid. Muligheden for at kombinere betinget anstaltsdom med en bøde bevares dog.

Finder retten, at en betinget anstaltsdom ikke er tilstrækkelig til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, men at denne har behov for den støtte, som tilsynet indebærer, bør retten i stedet vælge en dom til tilsyn.

4.4.2.4. Dom til tilsyn kan efter forslaget anvendes, »hvis

- 1) gerningsmanden har behov for støtte eller behandling,
- 2) der er behov for den kontrol, som tilsynet indebærer, og
- 3) hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler afgørende imod at anvende denne foranstaltning«.

Ved kriminallovens indførelse og ved de senere revisioner har forsorgsforanstaltninger været tiltænkt en fremtrædende plads i foranstaltningssystemet. På grund af ressourceknaphed har forsorgsdommene (eller som foreslået: »Dom til tilsyn«) hidtil ikke har fået nogen fremtrædende plads blandt foranstaltningerne.

I overensstemmelse med kommissoriets ønske om at fastholde kriminallovens oprindelige grundtanke om resocialisering henstilles det, at resocialiserende foranstaltninger, herunder domme til tilsyn, fremtidig indtager en fremtrædende plads i foranstaltningssystemet. Kommissionens forslag om en udbygning af kriminalforsorgens tilsynsafdelinger og en effektivisering af tilsynsvirksomheden skal ses i lyset heraf (jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 3 og kap. 5). Som et led i effektiviseringen foreslås det hidtidige udtryk »dom til forsorg« erstattet af »dom til tilsyn« for derved også at markere det kontrolmæssige aspekt i sanktionen.

I forslaget til kriminallov opregnes en række vilkår, som kan knyttes til en dom til tilsyn. Vilkår kan dels tage direkte sigte på at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet, f.eks. forbud mod at opholde sig bestemte steder, dels sigte mod resocialisering af den pågældende, f.eks. vilkår om uddannelse, behandling mod misbrug mv. Overtræder den dømte vilkårene, indbringer tilsynsmyndigheden sagen for retten via politiet, der desuden i sådanne tilfælde straks kan anholde og tilbageholde den pågældende, indtil retten kan behandle sagen.

4.4.2.5. Dom til samfundstjeneste – der foreslås indført som en ny foranstaltning – kan efter forslaget anvendes, »hvis

- 1) gerningsmanden findes egnet hertil, og
- 2) betinget anstaltsdom eller dom til tilsyn ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed«.

Dom til samfundstjeneste svarer til en (betinget) tilsynsdom, hvor retten tillige bestemmer, at den dømte i fritiden skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Arbejdspligten skal opfyldes inden for en af retten fastsat længstetid af højst 2 år. Den dømte er i perioden undergivet kriminalforsorgens tilsyn med overholdelse af arbejdspligten og eventuelle andre vilkår, som retten har fundet formålstjenlige. Overtræder den dømte bestemmelsen om samfundstjeneste eller eventuelle andre vilkår, indbringes sagen uden ophold for retten, der kan ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme foranstaltning.

En af kommissionen nedsat arbejdsgruppe om iværksættelse af samfundstjeneste i Grønland – med politimesteren som formand, og med deltagelse af repræsentanter fra alle relevante organisationer – har overvejet og anbefalet de arbejdsopgaver, der skal indgå i samfundstjenesten, og disse opgavers tilvejebringelse, herunder hvorledes det sikres, at samfundstjenesten ikke kommer i konflikt med det almindelige arbejdsmarked, f.eks. ved at lægge beslag på arbejdspladser, der ellers ville være til rådighed for andre borgere.

Den foreslåede model er sammenholdt med internationale forpligtelser (Den Europæiske Menneskeret-

tighedskonvention og ILO-konventionen om tvunget eller pligtmæssigt arbejde). Samfundstjeneste må ikke forveksles med foranstaltningen (*tvangs-*)arbejde, der tidligere anvendtes i Grønland. De internationale forpligtelser kan ikke antages at være til hinder for en samfundstjenesteordning udformet efter de foreslåede retningslinjer. Der lægges herved vægt på arten og karakteren af det arbejde, som den dømte kan pålægges, herunder at der ikke er tale om hårdt fysisk arbejde, der kun er beregnet på at virke som straf, men om et meningsfyldt, overkommeligt og tidsmæssigt rimeligt afgrænset arbejde, som er egnet til at engagere de dømte i aktiviteter sammen med andre på en måde, som fremmer resocialiseringen.

Der er desuden lagt vægt på, at der overlades retten et bredt spillerum med hensyn til at vælge den i det konkrete tilfælde mest hensigtsmæssige sanktion. Foranstaltningen er derfor ikke begrænset til særlige kriminalitetsformer.

4.4.2.6. Dom til anstalt og tilsyn som en kombination foreslås indført som en ny foranstaltning, som efter forslaget kan anvendes, »hvis dom til tilsyn eller samfundstjeneste ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed«. Ved dommen bestemmer retten, at den dømte skal anbringes i anstalt i et bestemt tidsrum indtil 3 måneder, og bestemmer samtidig, at den dømte efterfølgende skal undergives tilsyn og eventuelle andre vilkår, der fastsættes i dommen.

Anvendelsesområdet er tilfælde, hvor hensyn til retsbevidstheden, herunder til forurettede, taler for anstaltsanbringelse, mens hensyn til gerningsmandens personlige forhold taler for iværksættelse af tilsyn og eventuelle andre resocialiseringsforanstaltninger ved løsladelsen. Herved modvirkes kritikken mod foranstaltningssystemet for at være for lemfældigt, uden at der derved gås på kompromis med resocialiseringshensyn. Foranstaltningen tjener sammen med dom til samfundstjeneste det formål at mindske springet mellem mindre indgribende foranstaltninger, f.eks. betingede anstaltsdomme og tilsynsdomme, og dom til anbringelse i anstalt. Hvis der er behov herfor, vil lovovertræderen desuden hurtigt kunne fjernes fra sit nuværende miljø, således at der gives kriminalforsorgen mulighed for i kontakt med den dømte at planlægge tilsynsforløbet.

4.4.2.7. Anbringelse i anstalt kan efter forslaget anvendes, »når det er nødvendigt

- 1) for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser, eller
- 2) af hensyn til lovovertrædelsens grovhed«.

Betingelserne for at anvende anbringelse i anstalt som sanktion er ikke væsensforskellige fra de hidtil gældende. Retten fastsætter anbringelsestidens længde, der som hidtil ikke kan overstige 10 år (anbringelse i anstalt på ubestemt tid – *forvaring* – udskilles som en særlig foranstaltning, jf. straks nedenfor). Af hensyn til ofre, lokalsamfundet og retsbevidstheden foreslås anstalterne indrettet således, at personer, der har begået personfarlig kriminalitet, i en periode efter dommen af kriminalforsorgen kan anbringes i halvlukket regi, således at de ikke får mulighed for at forlade anstalten med henblik på beskæftigelse eller med andet lovligt formål. Adgangen til administrativt at løslade på prøve efter de hidtil gældende regler opretholdes, men undergives særlig domstolsprøvelse. I tilfælde af vilkårsovertrædelse vil sagen efter forslaget skulle forelægges for retten (og ikke som hidtil for kriminalforsorgsnævnet, der foreslås nedlagt).

Antallet af frihedsberøvede er relativt set meget stort i Grønland sammenlignet med andre lande. En del af forklaringen er, at selv om det samlede kriminalitetsniveau er lidt lavere i Grønland end f.eks. i Danmark, er der i Grønland forholdsmæssigt mere personfarlig kriminalitet. Desuden er politiets opklaringsprocent meget høj, hvorved relativt set flere sager indbringes for domstolene. Det bemærkes i denne forbindelse, at kommissionen med sine forslag ikke tilsigter nogen skærpelse af sanktionsniveauet.

4.4.2.8. Forvaring på ubestemt tid kan efter forslaget anvendes, »hvis

- 1) gerningsmanden findes skyldig i drab, røveri, frihedsberøvelse, alvorlig voldsforbrydelse, trusler af den i § 98 nævnte art, voldtægt eller anden alvorlig sædelighedsforbrydelse eller brandstiftelse eller i forsøg på en af de nævnte forbrydelser, og

- 2) det efter karakteren af det begåede forhold og oplysningerne om den pågældende, herunder navnlig om tidligere kriminalitet, må antages, at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og
- 3) anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare«.

Forvaring er det strengeste trin på sanktionsstigen (og således *ikke* et alternativ hertil).

Betingelserne for at anvende forvaring svarer i vidt omfang til den gældende adgang til at anbringe disse personer. Udtrykket »forvaring« foreslås genindført i kriminalloven som betegnelse for tidsubestemt anbringelse af den gruppe af kriminelle, der har begået grov personfarlig kriminalitet, og som frembyder nærliggende fare for andre mennesker.

Det forudsættes i kommissoriet, at kommissionen overvejer og beskriver, hvorledes de forvarede kan hjemtages fra Anstalten ved Herstedvester i Danmark, det vil sige afsone i særlig anstalt i Grønland. Efter kommissionens forslag skal forvaring fremover udstås i en nyetableret, lukket forvaringsafdeling i Nuuk. I øvrigt udstås foranstaltningen efter reglerne om anstaltsophold, dog med den væsentlige modifikation, at ændringer i og ophør af foranstaltning kun kan træffes af retten.

4.4.2.9. Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge kan efter forslaget anvendes, »hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år eller i særlige tilfælde under 20 år«.

Ved en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge fastsætter retten, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten fastsætter endvidere, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende. Dette kan dog kun ske i det omfang, de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet. Retten fastsætter en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år (højst 3 år).

En lignende bestemmelse i den gældende kriminallov har kun været anvendt i meget beskedent omfang, da de sociale myndigheder fortsat kun har begrænsede ressourcer. Med henblik på en både konsekvent og konstruktiv indsats over for unge anser kommissionen det derfor for særdeles væsentligt at etablere *et forpligtende samarbejde* mellem politi, kriminalforsorg og de sociale myndigheder, der baseres på lokale samarbejdsaftaler med udgangspunkt i de *ressourcer, der lokalt er til stede*.

Inden for bestemmelsens rammer vil der kunne anvendes en bred vifte af tiltag af varierende intensitet – fra rådgivning og tilsyn til anbringelse i institution. Foranstaltningen kan derfor ikke passes ind i sanktionsstigen, men er *alternativ* hertil. Som hidtil vil unge under 18 år ikke kunne dømmes til anbringelse i anstalt, »medmindre særlige omstændigheder gør sådan anbringelse påkrævet«. Advarsel, bøder og eventuelt samfundstjeneste vil kunne anvendes efter en konkret vurdering i særlige tilfælde.

4.4.2.10. Hvis gerningsmanden på tidspunktet for lovovertrædelsen var **sindssyg** eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller var **mentalt retarderet**, kan der efter forslaget idømmes foranstaltninger efter særlige bestemmelser herom, »når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser«. Foranstaltningerne idømmes som udgangspunkt på ubestemt tid, hvis der foreligger personfarlig kriminalitet. I andre tilfælde fastsættes efter forslaget en længstetid med mulighed for forlængelse under særlige omstændigheder. Retten træffer bestemmelse om ændringer i eller ophør af foranstaltninger.

Efter forslaget vil indholdet af de særlige foranstaltninger over for sindssyge mv. være så fleksible, at retten har mulighed for at fastsætte den foranstaltning, der konkret findes hensigtsmæssig i sagen under fornøden hensyntagen til såvel sikkerheds- som behandlingsmæssige aspekter. De mulige foranstaltninger svarer stort set til de nu anvendte domsformer, dvs. spændende fra anbringelsesdom på psykiatrisk hospital over behandlingsdom til tilsynsdom med vilkår om psykiatrisk behandling. De særlige foranstaltninger over for psykisk syge er imidlertid *alternativer* til de almindelige foranstaltninger på sanktionsstigen, der – bl.a. afhængigt af gerningsmandens tilstand – også vil kunne finde anvendelse. (Af hensyn til kriminal-

lovens enkelhed foreslås en bestemmelse svarende til den danske straffelovs § 16 om utilregnelighed fortsat *ikke* indført i kriminalloven).

Sundhedsvæsenet, herunder behandlingen af psykisk syge kriminelle, hører under hjemmestyret. Hjemmestyret har planlagt inden for en årrække at udbygge det nuværende psykiatriske behandlingssystem, dels distriktskykiatrien, dels ved etablering af en lukket psykiatrisk afdeling – ud over den eksisterende åbne afdeling – ved Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk. Herved vil de retspsykiatriske patienter, der anbringes på psykiatrisk hospital i Danmark, kunne hjemtages. Der er ikke udsigt til, at de farligste sindslidende, der anbringes på sikringsanstalten ved amtshospitalet i Nykøbing Sjælland, og de mentalt retarderede vil kunne hjemtages til behandling. Retten skal efter forslaget derfor fortsat kunne træffe bestemmelse om behandling på hospital eller anden institution også i Danmark.

4.4.2.11. **Rettighedsfortabelse** kan anvendes ved siden af andre foranstaltninger. Rettighedsfortabelse (af adgangen til at udøve erhverv) er efter de gældende bestemmelser betinget af »nærliggende fare for misbrug«. Fortabelse af rettigheder er direkte præventivt begrundet. Rettighedsfortabelse kan derfor ikke ske ud fra pønale hensyn, altså som en »straf« i sig selv. Faren for misbrug skal desuden være knyttet specifikt til den pågældende virksomhed (adækvanskriteriet).

De gældende regler, der med enkelte fravigelser af sproglig og processuel karakter svarer til de danske regler om rettighedsfortabelse, foreslås bibeholdt med enkelte ajourføringer.

4.4.2.12. **Konfiskation** kan anvendes ved siden af andre foranstaltninger. De gældende bestemmelser om konfiskation svarer stort set til de danske bestemmelser og foreslås opretholdt med enkelte *ajourføringer*.

4.4.3. *Overførsel og ophør af foranstaltninger*

Fuldbyrdelsen af en idømt foranstaltning kan kun overføres til en af de andre dele af rigsfællesskabet, hvis der udtrykkeligt er hjemmel hertil. Med den stigende samfærdsel og den større mobilitet, også for kriminelle personer, foreslås det at indføre mulighed for at overføre alle foranstaltninger med tilsyn, bortset fra særlige hjælpeforanstaltninger over for unge (der er lokalt forankrede) til og fra Grønland og Danmark. Frihedsberøvende sanktioner skal også kunne overføres mellem de to dele af rigsfællesskabet, men under hensyn til karakteren heraf indføres en adgang til domstolsprøvelse af overførselsbeslutningen.

Efter de gældende regler ophører foranstaltning ved forældelse efter bestemmelser, der i forhold til dansk ret er mere enkle i regelopbygningen. Foranstaltninger ophører endvidere ved den dømtes død og kan ophøre ved benådning.

De gældende regler er i det hele udformet på en hensigtsmæssig og tidssvarende måde og foreslås derfor opretholdt.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV.

4.5. *Fuldbyrdelse af foranstaltninger*

4.5.1. *Indledning*

At en person er blevet sigtet og tiltalt for en forbrydelse og af retten er anset for skyldig i kriminalitet og idømt en foranstaltning er i sig selv et udtryk for samfundets reaktion på begået kriminalitet. Men reaktionen slutter ikke hermed. Den idømte foranstaltning skal fuldbyrdes, dvs. at den dømte skal betale en bøde, undergives tilsyn, sættes i anstalt eller måske undergives flere indgreb i kombination.

De kriterier, som lovgiver har lagt vægt på ved *valg af foranstaltning*, må også præge fuldbyrdelsen, hvis foranstaltningen skal virke efter hensigten. Af forrige afsnit fremgår det, at der efter kommissionens forslag ved valg af foranstaltning skal lægges vægt både på lovovertrædelsens grovhed og på gerningsmandens personlige forhold. Disse hensyn præger naturligt også kommissionens forslag til, hvorledes *fuldbyrdelsen* skal lægges til rette. På den ene side medfører hensynet til en effektiv fuldbyrdelse

(retshåndhævelsen), at der i kommissionens lovudkast lægges nogle faste rammer for, hvad der skal ske under fuldbyrdelsen, hvad enten det drejer sig om inddrivelse af bøde, gennemførelse af tilsyn eller frihedsberøvelse. Rammerne er snævrere, jo grovere en forbrydelse der er tale om. På den anden side medfører kriminalpræventive hensyn og hensyn til gerningsmandens resocialisering, at der inden for de nævnte rammer overlades kriminalforsorgen som fuldbyrdelsesmyndighed en skønsmæssig adgang til at tilpasse fuldbyrdelsen med disse hensyn for øje. Nogle skønsmæssige, administrative afgørelser er af så indgribende karakter – eller træffes ellers af retten – at der foreslås en særlig nem adgang til domstolskontrol.

4.5.2. Den nuværende ordning

4.5.2.1. *Historisk tilbageblik.* Ved indførelsen af kriminalloven i 1955 var det som nævnt udgangspunktet, at der skulle anvendes forsorgsprægede foranstaltninger kombineret med tilsyn, f.eks. dom til arbejde eller uddannelse, anbringelse hos plejefamilie og lignende. Der var dog ikke tradition for en selvstændig forsorgsmyndighed. Ved retsplejeloven var der blevet etableret et organiseret politi, der blandt meget andet nu også fik til opgave at organisere fuldbyrdelsen, herunder finde frem til egnede personer, der kunne føre tilsyn med lokalsamfundets egne lovovertrædere. Skønnedes resocialisering ikke nødvendig, kunne man nøjes med at idømme en bøde. Et behov for anstaltsanbringelse i en kortere periode blev imødekommet i 1956 ved etablering af den første anstalt, forvaringshjemmet i Nuuk med 6 pladser. Forvaringshjemmet – og senere anstalterne – viste sig dog ikke at yde tilstrækkelig sikkerhed over for de farligste kriminelle, og i 1958 overførtes den første dømte til forvaring i Anstalten ved Herstedvester i Danmark.

Med den hurtige samfundsudvikling viste det sig i løbet af få år uoverkommeligt for politiet at finde tilstrækkeligt mange egnede og villige opholdsværter og tilsynsværger, hvorfor den hyppigst anvendte foranstaltning blev bøde selv for grove lovovertrædelser. Herefter påbegyndtes en stigende professionalisering af fuldbyrdelsen såvel i som uden for anstalt.

Forvaringshjemmet blev i 1967 erstattet af en ny afsoningsanstalt med 18 pladser, der i 1976 blev udvidet til 28 pladser. Samtidig blev der opført 2 nye anstalter (i Qaqortoq og Aasiaat), så anstaltskapaciteten i slutningen af 1970'erne var steget til 44. De indsatte var fortrinsvis beskæftiget på lokale arbejdspladser. På grund af fortsat pladmangel blev de 3 anstalter udvidet i løbet af 1980'erne og 1990'erne, således at der i 2001 var *en anstaltskapacitet i Grønland på 74 pladser*, fortsat under ledelse af politimesteren. Nedsendelse til Danmark af forvarede og psykisk syge kriminelle er fortsat. Politiets detentioner, indrettede til berusere og tilbageholdte, er også, særligt i spidsbelastningssituationer som ved udgangen af 2001, blevet anvendt til afsonere.

Sideløbende med udvidelsen af anstaltskapaciteten skete der en *organisering af forsorgsarbejdet*, fra 1965 ved en forsorgsleder ansat ved politimesterembedet. Der blev efterhånden ansat uddannet personale i enkelte byer til at forestå tilsynsvirksomheden mv. Herudover blev der etableret to pensioner med hver 10 pladser. En selvstændig fuldbyrdelsesmyndighed, Kriminalforsorgen i Grønland, blev først etableret i 1978. Ved århundredskiftet var der oprettet afdelinger og lokalkontorer i ca. halvdelen af retskredse. Hertil kommer et mindre antal kontaktpersoner i byer, hvor kriminalforsorgen ikke var repræsenteret, samt et antal private tilsynsførende.

Et af regeringen og hjemmestyret nedsat *embedsmandsudvalg* anbefalede i sin betænkning fra 1990 bl.a.:

- En styrkelse af kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed med medarbejdere i flere byer,
- etablering af en lukket anstalt i Grønland for at begrænse overførsel til forvaring i Anstalten ved Herstedvester mest muligt,
- en uændret anstaltskapacitet, der i forhold til indbyggerantal var (og fortsat er) dobbelt så høj som det da højst placerede land i Europarådets opgørelse i 1988 og ca. tre gange så høj som i Danmark,

- en særlig anbringelsesform for indsatte dømt for personfarlig kriminalitet, uden mulighed for at arbejde uden for anstalten, og
- ændring/opkvalificering af behandlingsarbejdet i anstalterne.

4.5.2.2. *Klientellet.* Udviklingen i klientmassen viser bl.a. kriminalforsorgens arbejdsopgaver. *Det samlede gennemsnitlige antal foranstaltede om året* under kriminalforsorgens ansvarsområde steg fra 224 i 1974-78 til 337 i 1989-1993, hvilket er en stigning på 50 pct. Den registrerede kriminalitet steg i samme periode med 44 pct. I perioden 1994-98 faldt antallet med 19 pct. til 273. Faldet modsvares af et fald i antallet af registrerede lovovertrædelser, dog således at faldet i den registrerede kriminalitet begyndte ca. 5 år, før faldet i klientellet satte ind. Antallet af foranstaltede var 253 i 2001.

Der er endvidere sket en markant *ændring i fordelingen* mellem tilsynsklienter og frihedsberøvede klienter. Før ændringen af kriminalloven i 1978 udgjorde *andelen af frihedsberøvede* (inklusive personer anbragt i anstalt og på psykiatrisk hospital i Danmark) ca. 18 pct. eller mindre end 1/5 af det samlede klientel, mens andelen i periodens slutning er steget til 35 pct. eller ca. 1/3 af klientellet. I 1999 var andelen af frihedsberøvede endog 45 pct., hvilket var det hidtil højeste for et enkelt år. Andelen var i 2001 faldet til 38 pct. De senere års vækst i andelen af frihedsberøvede kan til dels forklares med, at der siden midten af 1980'erne har været et generelt fald i kriminaliteten, mens de typer af kriminalitet, der oftest udløser anstaltsdomme – volds-, sædeligheds- og narkotikakriminalitet – i samme periode er steget. Antallet af tilsynsdomme er derimod faldet svarende til det almindelige fald i kriminaliteten. Ved udgangen af 2001 kan dog på ny konstateres en væsentlig stigning i det gennemsnitlige antal *tilsyn under kriminalforsorgen* (fra 106 i 1999 til 144 i 2001).

Til illustration af kriminalforsorgens (manglende) geografiske udbygning bemærkes det, at hvert fjerde tilsyn føres i kommuner uden afdeling eller filial. Det forventes, at andelen af tilsynsklienter vil stige, efterhånden som kriminalforsorgen udbygges geografisk.

4.5.2.3. *Fuldbyrdelsesmyndighedernes nuværende organisation.* Den øverste ledelse af *kriminalforsorgen* hører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, der varetager administrationen af bevillingerne til anlæg, lønninger og den øvrige drift. Til at udøve den stedlige ledelse er oprettet et kriminalforsorgsnævn, der efter loven dels skal behandle generelle spørgsmål vedrørende kriminalforsorgen i Grønland, dels træffe afgørelse i visse konkrete sager, især om prøveløsladelse, udstationering og genindsættelse mv. Reelt fungerer nævnet kun som afgørelsesmyndighed med Direktoratet for Kriminalforsorgen som ankeinstans (ca. 1 ankesag årligt).

Kriminalforsorgens pensioner, tilsynsvirksomheden og det øvrige *forsorgsmæssige* arbejde, herunder for indsatte i anstalter og detentioner, forestås af kriminalforsorgslederen. Til at udføre opgaverne er ved århundredskiftet ansat ca. 30 dobbeltsprogede medarbejdere (i alt 27 årsværk), heraf 18 forsorgsmedarbejdere, 8 pædagogiske assistenter ved pensionerne og desuden fortrinsvis administrativt personale.

Ledelsen af *anstalterne* forestås fortsat af politimesteren. Som anstaltsleder handler politimesteren efter bemyndigelse fra og under ansvar over for Direktoratet for Kriminalforsorgen. De ledes af dansk uddannede fængselsfunktionærer, mens opsynsstyrken i øvrigt er lokalt ansatte dobbeltsprogede medarbejdere, der har modtaget nogen oplæring. Arbejdsopgaverne er fortrinsvis af sikkerheds- og ordensmæssig karakter.

Politimesteren er også leder af *politiets detentioner*. I denne henseende er han ansvarlig over for Justitsministeriets departement med hensyn til både indhold og økonomi. De grønlandsk dømte forvarede i *Anstalten ved Herstedvester* administreres af denne anstalt under ansvar over for Direktoratet for Kriminalforsorgen. Dette forhold gælder såvel rammerne for som indholdet af afsoningen, bortset fra spørgsmål om foranstaltningsændring, der afgøres af kredsretten.

Der er gode *samarbejdsrelationer* med det øvrige retsvæsen og andre myndigheder. Samarbejdet er dog på mange områder ustruktureret og af vekslende karakter, såvel centralt som lokalt.

4.5.2.4. *Kritik.* Den kritik, der har været ført frem mod det nuværende system, har for så vidt angår fuldbyrdelsessystemet hovedsagelig gået på,

- at tilsyn med og behandlingsvilkår for forsorgsdømte og prøveløsladte ikke håndhæves effektivt, hvorfor tilsynsvirkomheden af befolkningen opleves som utroværdig,
- at anstaltssystemet er for åbent, således at voldtægtsforbrydere og andre grove voldsforbrydere kan ses på gaden umiddelbart efter, at de er blevet indsat i anstalterne,
- at bødeforanstaltningen er ineffektiv, fordi bøderne sjældent betales,
- at der forholdsvis anvendes for mange bøder, for få tilsynsforanstaltninger og for mange frihedsberøvende foranstaltninger,
- at forvarede nedsendes på ubestemt tid til Danmark, og
- at behandlingsmulighederne i Grønland for psykisk syge kriminelle er utilstrækkelige.

4.5.2.5. *Undersøgelser.* For at få belyst bl.a. den rejste kritik har kommissionen taget initiativ til nogle undersøgelser ved Helene Brochmann dels af dømtes og personalets oplevelse af foranstaltningerne anstalt, tilsyn og ophold i pension, dels af kriminelle gengangere. Desuden har en særlig arbejdsgruppe med relevant deltagelse fra bl.a. arbejdsmarkedsorganisationer afgivet en indstilling om iværksættelse af samfundstjeneste som ny foranstaltning i Grønland.

4.5.3. *Kommissionens forslag om organisation og struktur*

4.5.3.1. *Principielle overvejelser.* Når den historiske udvikling og de erklærede intentioner bag denne sammenholdes med de aktuelle arbejdsopgaver, viser det sig, at *de faktiske muligheder, for at kriminalforsorgen med sit nuværende stade kan varetage sine arbejdsopgaver, er begrænsede.* Der kan peges på forskellige årsager hertil. Den ret omfattende videnskabelige forskning i det grønlandske retsvæsen og dets udvikling synes for en stor del at have koncentreret sig om retsplejens vilkår og funktioner og i et vist omfang om den retlige udformning af sanktionssystemet, mens den i mindre grad har berørt de *faktiske* vilkår for fuldbyrdelse af kriminallovens foranstaltningssystem, således som det fra starten var tænkt: Som et foranstaltningssystem uden frihedsberøvelse, men med ganske indgribende og støttende foranstaltninger med kriminalitetsforebyggende/resocialiserende formål. Desuden har den retlige regulering af retsmyndighederne – politi, domstole, fuldbyrdelse – fra starten haft slagside. Der skulle gå næsten 25 år fra kriminallovens tilblivelse, til en fuldbyrdelsesmyndighed blev lovreguleret ved 1978-loven – og da kun den centrale organisation, mens man fortsat ikke havde øje for betydningen af en lokal, effektivt struktureret fuldbyrdelsesmyndighed. De historiske undersøgelser viser, at politikere og andre har haft de bedste intentioner om at opruste kriminalforsorgen med nødvendige ressourcer til at gøre tilsynsvirkomheden effektiv, men udviklingen har været en anden (indtil starten af 1990'erne). Det ganske uforudsete omfang i anvendelsen af takstmæssigt pålagte bøder må antages at være en konsekvens af dette forhold. Det er desuden kommissionens opfattelse, at det relativt meget høje antal domme til anbringelse i anstalt naturligvis har sammenhæng med kriminalitetsudviklingen, men også med kriminalforsorgens hidtidige, begrænsede muligheder for at yde en indsats. Den kritik, der igennem årtier har været rettet mod kriminalloven og især dennes foranstaltningssystem, tilskrives bl.a. dette forhold. Fuldbyrdelsesmyndighederne og deres virksomhed skal her 50 år efter kriminallovens indførelse styrkes og effektiviseres på linje med de øvrige retsmyndigheder.

4.5.3.2. *Enhedsledelse og overordnet struktur.* Kriminalforsorgens nuværende og fremtidige arbejdsopgaver er analyseret. Der *foreslås en præcisering af forpligtelserne og dermed en effektivisering af kriminalforsorgens arbejde som fuldbyrdelsesmyndighed.* Fuldbyrdelsen skal koordineres med fælles ledelse, og væsentlige arbejdsopgaver i og uden for anstalt foreslås lovreguleret og i øvrigt præciseret administrativt. Dette anses af kommissionen for nødvendige, men ikke tilstrækkelige foranstaltninger, hvis fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn skal fremstå som et troværdigt alternativ til anstaltsanbringelse. Kriminalforsorgens virksomhed foreslås derfor styrket og geografisk udbygget.

Kompetencen til at fuldbyrde foranstaltninger henholdsvis i og uden for anstalt er som nævnt delt mellem politimesteren og forsorgslederen. Men der har til stadighed været – og er fortsat – væsentlige sammenfald i arbejdsopgaver og dermed samarbejde mellem de to områder. Kommissionen foreslår derfor, at sammenhængen styrkes ved etablering af en *enhedskriminalforsorg med fælles ledelse*, således at arbejdsopgaver og ressourcer hurtigt og effektivt vil kunne koordineres og prioriteres, ligesom der vil kunne tages højde for den lokale udvikling i forskellige dele af landet.

Ledelsen af Kriminalforsorgen overtager den daglige drift af anstalter, afdelinger og pensioner. Ledelsen overtager endvidere kriminalforsorgens hidtidige arbejdsopgaver med bl.a. det domsforberedende arbejde, herunder udfærdigelse af personundersøgelser, fuldbyrdelse af tilsynsdomme og andre tilsynsforanstaltninger, herunder ophold i pension, familiepleje, uddannelsesinstitution og fremtidig tillige dom til samfundstjeneste og (initiativet til) særlige foranstaltninger over for unge. Fra politimesteren overtages fuldbyrdelsen af foranstaltninger i anstalt og af andre frihedsberøvende foranstaltninger, herunder dom til forvaring, bødeafsoning og – i et samarbejde med politimesteren – det daglige ansvar for behandlingen af tilbageholdte mv.

Lederne af de lokale institutioner (afdelinger, pensioner, anstalter) forudsættes fortsat tillagt ledelsesbeføjelser, herunder kompetence til at træffe afgørelse i konkrete sager. Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i denne henseende fungerer som klageinstans. Som noget nyt foreslås det, at klageadgangen til Direktoratet for Kriminalforsorgen i disse sager afskæres, og at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland således træffer den endelige administrative afgørelse i konkrete klagesager.

Nogle afgørelser er imidlertid af så *indgribende karakter*, at afgørelse efter forslaget skal træffes af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, i særlige tilfælde med mulighed for en særlig nem adgang til domstolsprøvelse. Kriminalforsorgsnævnet foreslås nedlagt som følge af strukturændringerne.

Den planlagte effektivisering af fuldbyrdelsen forudsætter et snævert samarbejde mellem retsmyndighederne. Med henblik herpå foreslås det, at der oprettes et *Centralt Kontaktudvalg for Retsvæsenet vedrørende Kriminalcasesager* med repræsentanter for alle retsmyndigheder. Formålet er gensidig orientering om og drøftelse af emner af interesse for det samlede retsvæsen. Lokalt forudsættes der oprettet *lokale kontaktudvalg* med deltagelse af kredsdommeren, den lokale stationsleder og en repræsentant for tilsynsafdelingen i den enkelte retskreds, navnlig med henblik på et smidigt samarbejde om hurtige reaktioner ved tilsynsunddragelse og overtrædelse af vilkår om behandling mv.

Resocialiserings- og behandlingstiltag indgår i hver enkelt af de af kommissionen foreslåede foranstaltninger. Varetagelsen heraf forudsætter et tæt samarbejde med social- og sundhedsvæsenet og andre offentlige og private organisationer mv. med f.eks. behandlingstilbud mod alkohol- og narkotikamisbrug. Med henblik på at strukturere og styrke dette samarbejde foreslås det, at der oprettes et *Centralt Koordinationsudvalg vedrørende Kriminalforsorgen* med repræsentanter fra Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, socialdirektoratet, sundhedsdirektoratet og eventuelt Kanukoka. Formålet er drøftelse af spørgsmål af fælles interesse, herunder navnlig en koordination af samarbejdet mellem de pågældende lokale myndigheder, der foreslås organiseret i *lokale koordinationsudvalg* i hver kommune. Det vil tillige være en opgave at udarbejde generelle planer for særlige grupper af klienter, f.eks. samfundstjenestedømte og psykisk syge kriminelle, og lokalt sikre gennemførelsen heraf.

4.5.4. Fuldbyrdelse af tilsynsforanstaltninger

4.5.4.1. *Gældende ret.* Disse omfatter i gældende ret bl.a. domme til forsorg, tilsyn med prøveløsladte, tilsyn med behandlingsdømte psykisk syge, herunder ved udskrivning fra hospital, tilsyn med løsladte forvaringsdømte (p.t. fra Danmark) og med anbragte i pension, institution eller familiepleje. Blandt andre arbejdsopgaver nævnes forberedelse af sagen før dom til foranstaltning, varetagelse af de forsorgsmæssige forpligtelser for de anbragte i anstalter samt kriminalpræventivt arbejde.

Arbejdet udføres som nævnt af personalet ved kriminalforsorgens afdelinger og filialer, beliggende i ca.

halvdelen af de 18 kommuner. I de fleste af de øvrige kommuner er kriminalforsorgen repræsenteret ved en kontaktperson.

4.5.4.2. Overvejelser. Tilsynsforanstaltningerne har ikke på noget tidspunkt virket effektivt som tiltænkt, primært på grund af *manglende professionalisering og utilstrækkelig geografisk udbygning*. Skal tilsynsforanstaltningerne fungere effektivt, skal der være personer i den dømtes nærmiljø, der kan påtage sig tilsynsforpligtelsen, som er i stand til at skride ind ved vilkårsovertrædelser, og som også kan yde støtte efter behov. Hvis en i øvrigt velegnet tilsynsforanstaltning ikke kan gennemføres, er konsekvensen, at retten må idømme en anden, mindre hensigtsmæssig foranstaltning. Mest iøjnefaldende er det, at *manglende repræsentation i byer og bygder* i meget betydeligt omfang gør kriminalforsorgens arbejde vanskeligt og i visse tilfælde endog umuligt.

4.5.4.3. Forslag. Kommissionen finder det nødvendigt, at kriminalforsorgen fremtidig bliver *repræsenteret i alle retskredse*, som udgangspunkt med uddannet arbejdskraft, men ellers ved anvendelse af kontaktpersoner, private tilsynsførende og personundersøgere. Og struktureret på en måde så disse private får tilstrækkelig støtte fra de professionelle. Denne udbygning fremhæves som en forudsætning for, at kommissionens forslag i øvrigt kan gennemføres.

De krav, der må stilles til en effektiv tilsynsmyndighed, de opgaver, der skal løses, og den tilsynsdømtes pligter foreslås i store træk lovreguleret i kriminalloven. Det drejer sig bl.a. om:

- Vejledning af den dømte om tilsynsforanstaltningens indhold.
- Iværksættelse af tilsynet så tidligt som muligt - om muligt som frivilligt tilsyn.
- Fastsættelse af kontakthyppegheden mellem den dømte og tilsynsmyndigheden.
- Udarbejdelse af en handleplan for tilsynsforløbet og eventuelt for tiden derefter.
- Effektiv kontrol med at den dømte overholder fastsatte vilkår.
- Hurtig indskriden ved hjælp af politiet og retten, hvis vilkårene overtrædes.
- Vejledning og bistand med hensyn til løsning af sociale og personlige problemer.
- Et tæt og godt samarbejde med andre myndigheder, både i og uden for retssystemet.

For at styrke rettens mulighed for at vælge den mest hensigtsmæssige sanktion foreslås kriminalforsorgens *indsats forud for dommen* intensiveret. Det drejer sig om:

- Udarbejdelse af en egentlig personundersøgelse, når der kan blive spørgsmål om at anvende mere indgribende foranstaltninger (tilsyn, anstalt),
- i forbindelse hermed sikre, at en mulig foranstaltning er velforberedt, før sagen behandles i retten, og
- udvise en aktiv, opsøgende indsats for at finde frem til og indgå foreløbige aftaler med egnede uddannelsesinstitutioner, plejefamilier mv.

Det har været særligt svært at finde egnede tilsynsførende og gennemføre tilsyn med klienter, der er prøveløsladt efter afsoning i anstalt. Det henstilles derfor, at der skaffes ressourcer med henblik på at *styrke varetagelsen af de forsorgsmæssige opgaver i anstalterne og effektivisere tilsynet med prøveløsladte*. De muligheder, anstalten efter kommissionens forslag vil have for en gunstig påvirkning, må udnyttes, og der må ske en afklaring af bopæl, arbejde eller andet underhold. Behovet herfor bliver særligt påtrængende ved indførelse af halvlukket og lukket kapacitet. Desuden foreslås et tæt samarbejde mellem anstaltens forsorgsmedarbejdere og den fremtidige afdeling eller filial, ligesom en eventuel privat tilsynsførende, familiepleje mv. skal inddrages i planlægningen. *Tilsynet med prøveløsladte* må erfaringsmæssigt være meget tæt. Heraf følger en større rejseaktivitet med henblik på besøg i byer og bygder, hvor prøveløsladte er undergivet tilsyn af kriminalforsorgens kontaktperson på stedet eller af en privat tilsynsførende.

4.5.4.4. Nye eller ændrede tilsynsforanstaltninger. Fuldbgyrdelse af *domme til samfundstjeneste*: Efter kommissionens forslag skal kriminalforsorgen tilvejebringe de nødvendige arbejdssteder og ved aftale med hver enkelt af disse fastlægge vilkårene for arbejdsstedets medvirken i ordningen, herunder sikre forståelse for vigtigheden af, at kriminalforsorgen (den tilsynsførende) straks skal underrettes om alle

udeblivelser og lignende svigt i forbindelse med arbejdspligtens opfyldelse. Ved godkendelse i Landsarbejdsrådet af mulige arbejdssteder, der skal indgå i samfundstjenesten, skal det sikres, at samfundstjeneste ikke lægger beslag på arbejdspladser, der i øvrigt ville være til rådighed for det almindelige arbejdsmarked.

Fuldbyrdelse af *særlige foranstaltninger over for unge kriminelle*: Allerede i forbindelse med udarbejdelse af personundersøgelse af unge kriminelle skal kriminalforsorgen være ekstra opmærksom på de muligheder, der via dom til særlig foranstaltning ligger i det efter forslaget lovfæstede samarbejde mellem de sociale myndigheder, politi og kriminalforsorg. Ansvar for gennemførelsen ligger som hidtil hos de sociale myndigheder, men kriminalforsorgen skal være initiativtager og derefter primus motor i vedligeholdelsen af samarbejdet. Formålet med det forpligtende samarbejde er efter forslaget at give de lokale myndigheder et fleksibelt instrument til at finde netop de tiltag over for den unge, der i det konkrete tilfælde skønnes egnet, og som der lokalt er praktisk mulighed for at gennemføre.

Fuldbyrdelse af foranstaltninger over for *psykisk syge kriminelle*: Kommissionens forslag om kriminalforsorgens pligter over for dette klientel indebærer en intensiv kontakt med den dømte, herunder med henblik på at kontrollere overholdelsen af det særlige behandlingsvilkår. Hos såvel kriminalforsorgen som i sundhedsvæsenet forudsættes der efter forslaget at være ressourcer til rådighed for samarbejdet – også med henblik på forudgående planlægning af foranstaltningen – og især til rådgivning og hurtig indgriben i akutte situationer. Der forudsættes tillige ansat psykologisk og psykiatrisk ekspertise ved kriminalforsorgen.

Tilsyn med forvaringsdømte: Det må antages, at samarbejdet om den ressourcekrævende forberedelsesfase med henblik på den forvarede tilbagevenden til lokalsamfundet vil lettes noget, når forslaget om at anbringe de forvaringsdømte i en anstalt i Grønland er gennemført. Det må imidlertid fremhæves, at de særlige forsgsmæssige forpligtelser over for dette klientel, der som personfarlige er anbragt på ubestemt tid, ikke i øvrigt ændrer karakter og omfang ved ændringen.

4.5.5. Fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse

4.5.5.1. *Gældende ret*. De gældende regler omfatter alle former for anstaltsanbringelse, det vil sige anstaltsdomme på bestemt tid indtil 10 år, tidsubestemte domme (forvaring), anbringelse som forberedelse af en forsorgsdom og afsoning af bøder. Anbringelsen sker i de åbne anstalter, i et vist omfang i politiets detentioner og – ved udstationering fra anstalt – i kriminalforsorgens pensioner. Hertil kommer anbringelse i Anstalten ved Herstedvester i Danmark.

4.5.5.2. *Forslag om anstaltens struktur*. Det er et særligt træk ved anstalterne i Grønland, at anbringelsen i mindst muligt omfang afskærer den dømte fra det omliggende samfund, hvorfor beskæftigelse og fritidsaktiviteter så vidt muligt sker uden for anstalten. Denne ordning har gode historiske forudsætninger, og da voldsommere konflikter, disciplinære foranstaltninger eller andre indgreb forekommer temmelig sjældent, sammenlignet med fængsler i andre lande, foreslås det, at anbringelsen *som udgangspunkt* fortsat bør ske i *åben anstalt*. Undtaget herfra vil efter forslaget være følgende kategorier af dømte:

- Dømte, der har begået grov personfarlig kriminalitet, kan af hensyn til ofret og lokalsamfundet for en periode *anbringes i halvlukket regi* uden mulighed for at forlade anstalten for at arbejde mv. Sådant halvlukket regi etableres i de i øvrigt åbne anstalter.
- Dømte, der ikke kan respektere begrænsningerne i åbent og halvlukket regi, kan anbringes i en *lukket disciplinærafdeling*, oprettet i anstalten i Nuuk.
- De forvaringsdømte, der hidtil er sendt til Anstalten ved Herstedvester i Danmark, anbringes i en *lukket forvaringsafdeling* i tilknytning til anstalten i Nuuk, således at psykiatrisk bistand mv. kan ydes fra den psykiatriske afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk.

Etablering af 2 lukkede afdelinger i anstalten i Nuuk forudsætter, at der i anstalten etableres egentlige

beskæftigelsesmuligheder og fritidsfaciliteter, idet disse indsatte kun i særlige tilfælde vil kunne forlade anstalten.

De eksisterende anstalter ligger alle på vestkysten. I forbindelse med overførsel af forvaringsklientellet fra Danmark foreslås det, at der opføres en ny lille anstalt på Grønlands østkyst, i størrelse og belæg svarende til de to små anstalter. Kapaciteten vil herefter være uændret.

Det anbefales, at adgangen til at *udstationere* de dømte til pension udbygges, at adgangen til afsoning af kortere varighed i *detention* opretholdes, og at man genoptager anbringelse i *familiepleje* mv.

4.5.5.3. Afsoningens indhold. Anstaltsophold har hidtil fortrinsvis bestået i opsyn med de indsatte i fritiden og om natten. Med henblik på fremtidigt at udnytte afsoningstiden hensigtsmæssigt foreslås forskellige tiltag, herunder

- at tilvejebringe beskæftigelsesmuligheder i anstalterne, særligt for indsatte i lukket afdeling og i halvlukket regi,
- at ligestille oplæring og uddannelse med arbejde,
- at indføre selvforvaltning og andre fritidstilbud,
- at indføre behandlingsmuligheder i form af adfærdsregulerende programmer mv., og
- at styrke den forsorgsmæssige indsats, herunder med et kriminalitetsforebyggende sigte.

Det eksisterende regelsæt om anstaltsophold er gennem de senere år revideret under hensyn til internationale anbefalinger vedrørende behandlingen af indsatte. Den foreslåede lovregulering lægger vægt på både samfundets sikkerhed i forhold til kriminalitet og på de dømtes retssikkerhed og behandlingsmuligheder.

Betænkningens afsnit XVI, kap. 6, indeholder en omfattende gennemgang af de gældende regler om anstaltsophold og forslag til lovregulering af dømtes rettigheder og pligter under fuldbyrdelsen. Der tages som hidtil udgangspunkt i, at den dømte har adgang til at udøve sine almindelige borgerlige rettigheder, i det omfang frihedsberøvelsen ikke i sig selv afskærer herfra. Det foreslås lovfæstet, at den dømte ikke må pålægges andre begrænsninger i sin tilværelse end sådanne, der er fastsat ved lov eller er en følge af selve frihedsberøvelsen. De begrænsninger, der efter kommissionens lovudkast kan komme på tale – ved siden af hensynet til sikkerhed og orden for at fastholde frihedsberøvelsen – er dels hensynet til *en særlig risiko for ny alvorlig kriminalitet*, dels hensynet til *retsbevidstheden*. Ved forslagene til regulering af adgangen til magtanvendelse og ikendelse af disciplinærforanstaltninger og af regelgrundlaget for andre indgribende afgørelser er der taget udgangspunkt i de regler, der opstilles i kriminalretsplejen af hensyn til den berørtes retssikkerhed. Desuden åbnes der en særlig let adgang til domstolsprøvelse af visse administrative afgørelser. Det drejer sig dels om afgørelser, der indebærer (yderligere) frihedsberøvelse som f.eks. afslag på prøveløsladelse, dels visse afgørelser, der normalt henhører under domstolene, men som under frihedsberøvelsen træffes administrativt, f.eks. om konfiskation.

5. Kriminalitetsudvikling mv. siden kommissionen afsluttede sit arbejde

Den forskningsrapport om kriminaliteten i Grønland, der var til rådighed for kommissionen, indeholder data frem til udgangen af 1999.

Det kan om udviklingen i den efterfølgende periode, 2000-2005, oplyses, at der gennemsnitlig indgik ca. 7.100 anmeldelser årligt om lovovertrædelser til politiet i Grønland, fordelt på ca. 5.800 anmeldelser om overtrædelser af kriminalloven og ca. 1.300 anmeldelser om overtrædelser af særlovgivningen. Der er således tale om en svagt stigende tendens i forhold til den forudgående periode.

Antallet af anmeldelser pr. 10.000 indbyggere for overtrædelse af kriminalloven/straffeloven var i 2005 for Grønland, Danmark og Færøernes vedkommende henholdsvis 1019, 801 og 211.

Visse typer af lovovertrædelser, herunder sædelighedskriminalitet, voldskriminalitet og narkotikakriminalitet, forekommer relativt set fortsat betydeligt oftere i Grønland end i Danmark eller Færøerne.

Også på fuldbyrdelsesområdet er der sket en vis udvikling, siden kommissionen afsluttede sit arbejde.

Antallet af foranstaltede var 357 i 2005, hvilket er en stigning på 70 pct. siden 2001, og andelen af frihedsberøvede var i 2005 steget til 58 pct. Det gennemsnitlige antal tilsyn under kriminalforsorgen var 209 i 2005 mod 144 i 2001.

I 2006 havde Kriminalforsorgen i Frihed afdelinger i 6 byer og filialkontorer med deltidsansatte forsorgsmedarbejdere i 4 byer og var således repræsenteret i 10 af de 18 grønlandske kommuner. Det ene filialkontor var dog gennem en længere periode ubemandet. Hertil kommer et mindre antal kontaktpersoner i 3 byer, hvor kriminalforsorgen ikke var repræsenteret med afdelingskontorer.

Ved udgangen af 2006 var der beskikket private tilsynsførende for ca. hver sjette tilsynsklient i byer og bygder, hvor kriminalforsorgen ikke var repræsenteret.

Kriminalforsorgens pensioner, tilsynsvirksomheden og det øvrige forsorgsmæssige arbejde, herunder for indsatte i anstalter og pensioner, forestås af kriminalforsorgslederen. Til at udføre opgaverne var der ved udgangen af 2006 19 stillinger (18½ årsværk), hvoraf alle på nær en kontorfuldmægtig var dobbeltsprogede forsorgsmedarbejdere, og hvoraf to fuldtidsstillinger og en halvtidsstilling var ubesatte.

Fra sommeren 2006 var der i alt 76 ansatte i anstaltssektoren.

6. Justitsministeriets overvejelser

6.1. Indledning

Den Grønlandske Retsvæsenkommission har udført et meget omfattende arbejde med henblik på at reformere det grønlandske kriminalretlige system, herunder foranstaltningssystemet og fuldbyrdelsessystemet.

Kommissionen har udført sit arbejde som et bredt sammensat organ, der har repræsenteret alle væsentlige interesser og en betydelig indsigt i grønlandske forhold. Den har i sit arbejde inddraget en lang række hensyn, så forslaget til et nyt kriminalretligt system tilgodeser ønsket om at sikre en høj kvalitet i behandlingen af kriminalsager og fremstår afbalanceret i forhold til grønlandske interesser, hensynet til rigsfællesskabet som helhed og hensynet til internationale forpligtelser.

På den baggrund kan Justitsministeriet tilslutte sig kommissionens forslag og udkast til en ny kriminallov for Grønland.

På enkelte områder har Justitsministeriet fundet anledning til at forslå en vis tilpasning af kommissionens forslag og lovudkast.

Der henvises i den forbindelse til pkt. 6.2. nedenfor, hvor der er en omtale af Justitsministeriets overvejelser om en eventuel opdatering af kommissionens lovudkast i forhold til de ændringer, der er sket i den danske straffelov, siden kommissionen afsluttede sit arbejde.

Under pkt. 6.3. er der redegjort for Justitsministeriets overvejelser om påtænkte administrative konsekvenser af lovforslaget.

Endelig er under 6.4. anført Justitsministeriets overvejelser om et særligt spørgsmål om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland.

6.2. Ændringer i straffeloven siden kommissionen afsluttede sit arbejde

Kommissionen har i sit arbejde i vidt omfang foretaget en sammenligning med gældende danske strafferetlige regler, og kommissionen har i overensstemmelse med sit kommissorium inddraget hensynet til, at Grønland lever op til de internationale forpligtelser, som gælder for riget.

Der er sket en række ændringer af straffeloven, siden kommissionen afsluttede sit arbejde, herunder ændringer som følge af internationale forpligtelser.

Blandt ændringerne i 2003 kan nævnes lov nr. 228 af 2. april 2003 om ændring af de gældende regler

om børnepornografi og seksuel udnyttelse af børn til dels på baggrund af tillægsprotokollen til FN's konvention om barnets rettigheder om salg af børn, børneprostitution og børnepornografi og Europarådets konvention om IT-kriminalitet. Endvidere blev der ved lov nr. 386 af 28. maj 2003 indført et udtrykkeligt forbud mod kvindelig omskæring, og der blev ved lov nr. 436 af 10. juni 2003 indført en række initiativer til bekæmpelse af rockerkriminalitet og anden organiseret kriminalitet.

Blandt ændringerne af straffeloven i 2004 kan nævnes lov nr. 218 af 31. marts 2004 om en generel revision af straffelovens strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse mv., der gennemførte Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002. Endvidere skete der ved lov nr. 352 af 19. maj 2004 en række ændringer, som byggede på betænkning nr. 1417/2002 fra Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet og som indførte bestemmelser, der var nødvendige for, at Danmark kunne ratificere Europarådets konvention om IT-kriminalitet.

I 2005 skete der bl.a. ændringer af straffeloven ved lov nr. 364 af 24. maj 2005, hvorved bl.a. reglerne om strafferetlig forældelse blev ændret. Endvidere blev der med lov nr. 553 af 24. juni 2005 om voldgift indsat en bestemmelse i straffeloven om bestikkelse af voldgiftsdommere bl.a. for at gennemføre tillægsprotokollen til Europarådets strafferetskonvention om korruption. Endelig kan det nævnes, at der ved lov nr. 559 af 24. juni 2005 skete en skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Blandt ændringerne af straffeloven i 2006 kan det nævnes, at der ved lov nr. 540 af 8. juni 2006 skete en udvidelse af reglerne om dansk straffemyndighed i sager om seksuel udnyttelse af børn i udlandet, idet der bl.a. skete en fravigelse af kravet om dobbelt strafbarhed ved behandlingen af visse former for forbrydelser mod børn. Endvidere skete der ved lov nr. 542 af 8. juni 2006 en række ændringer af straffeloven med henblik på at styrke indsatsen for at bekæmpe terrorisme, bl.a. på baggrund af Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme og FN's konvention om nuklear terrorisme.

Justitsministeriet har overvejet, om de anførte ændringer og øvrige ændringer af straffeloven, der er gennemført, efter at kommissionen har afsluttet sit arbejde, burde indgå i forslaget til kriminallov for Grønland – i givet fald med de nødvendige tilpasninger til de grønlandske forhold. Det bemærkes, at Politimesteren i Grønland i sit høringssvar over betænkningen har anført, at et forslag til en ny kriminallov for Grønland bør ajourføres med de seneste ændringer i den danske straffelov.

Justitsministeriet finder, at der på nogle punkter kan være behov for at opdatere en kommende kriminallov, der bygger på kommissionens forslag, således at der også tages hensyn til en række af de ændringer af den danske straffelov, der er sket efter afslutningen af kommissionens arbejde. Det er samtidig efter Justitsministeriets opfattelse væsentligt, at de nærmere overvejelser om en sådan opdatering, der omfatter de seneste års ændringer i straffeloven, sker i en sammenhæng, der bl.a. sikrer inddragelse af den nødvendige særlige indsigt i de grønlandske kriminalretlige forhold.

Kommissionen har foreslået, at der nedsættes et Råd for Grønlands Retsvæsen bl.a. for at fremme den fortsatte revision af den grønlandske kriminal- og retsplejelovgivning. Det foreslås, at rådet sammensættes bredt af repræsentanter for såvel grønlandske myndigheder som rigsmyndigheder mv. Justitsministeriet kan som nævnt i forslaget til en ny retsplejelov for Grønland tilslutte sig, at der nedsættes et sådant råd.

Det vil på den anførte baggrund efter Justitsministeriets opfattelse være mest hensigtsmæssigt at lade det nye råd gennemgå og overveje behovet for justeringer af kriminalloven som følge af de seneste ændringer i den danske straffelov.

Nærværende forslag svarer derfor som udgangspunkt til det lovudkast, som kommissionen har udarbejdet efter at have inddraget de ændringer af straffeloven, der er vedtaget i perioden indtil sommeren 2002. Justitsministeriet har dog fundet, at der er behov for allerede i forbindelse med nærværende forslag til en ny kriminallov for Grønland at foretage sådanne opdateringer, der navnlig er nødvendige for, at

internationale forpligtelser, som Danmark har påtaget sig, og som er relevante for Grønland, kan udvides til også at gælde for Grønland.

For det første har Justitsministeriet fundet det hensigtsmæssigt at supplere kommissionens lovudkast med ændringer som følge af *lov nr. 228 af 2. april 2003* med henblik på, at Danmarks forpligtelser efter tillægsprotokollen til FN's konvention om barnets rettigheder vedrørende salg af børn, børneprostitution og børnepornografi og Europarådets konvention om IT-kriminalitet kan udvides til også at gælde for Grønland for så vidt angår disse instrumenters regler om børnepornografi. Opdateringen af reglerne om børnepornografi svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 56 a, der blev indsat ved *lov nr. 1186 af 7. december 2004*, efter at kommissionen havde afsluttet sit arbejde. Der er således ikke med opdateringen af kommissionens forslag på dette punkt tale om en ændring af den gældende retstilstand.

Ved loven skete der endvidere en ændring af straffelovens § 223 a, der omhandler kønsligt forhold til en person under 18 år mod betaling. Bestemmelsens strafbare område blev ved den lejlighed udvidet til også at omfatte situationer, hvor personen under 18 år ikke kan siges at ernære sig ved prostitution. Justitsministeriet har fundet det hensigtsmæssigt at supplere kommissionens lovudkast, således at forslaget tillige medtager denne ændring af straffelovens § 223 a.

Endvidere har Justitsministeriet foretaget en vis justering af kommissionens udkast til en ny kriminallov for Grønland som følge af *lov nr. 352 af 19. maj 2004*. Bestemmelsen i § 61, stk. 2, om dokumentmisbrug i kommissionens lovudkast er således affattet, så den svarer til straffelovens § 171, stk. 2, der udtrykkeligt fastsætter, at bestemmelsen omfatter både skriftlige og elektroniske tilkendegivelser, som er forsynet med udstederbetegnelse, og som fremtræder som bestemt til at tjene som bevis. Med tilpasningen opfyldes forpligtelsen efter artikel 7 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet også for Grønlands vedkommende. Endvidere er bestemmelsen i § 114, stk. 2, om hindringer for, at nogen udøver sin ret over en ting, affattet, så det svarer til straffelovens § 293, stk. 2, således at bestemmelsen også omfatter elektroniske rådighedshindringer. Med denne tilpasning opfyldes forpligtelsen efter artikel 5 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet også for Grønlands vedkommende.

Derudover foreslås der i § 117 tilføjet en bestemmelse, der svarer til straffelovens § 304 a om bestikkelse af voldgiftsdommere, der blev indsat ved *lov nr. 553 af 24. juni 2005*. Bestemmelsen om aktiv og passiv bestikkelse af voldgiftsdommere indsættes med henblik på, at forpligtelsen efter artikel 2, 3 og 4 i tillægsprotokollen til Europarådets strafferetskonvention om korruption også opfyldes for Grønlands vedkommende.

Endelig foreslås det, at kommissionens udkast til en ny kriminallov for Grønland tilpasses, så det afspejler de ændringer i straffeloven, som fulgte af *lov nr. 542 af 8. juni 2006*, og som gennemførte yderligere initiativer med henblik på styrkelse af indsatsen mod terrorisme. Herved opfyldes forpligtelserne efter Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme og FN's konvention om nuklear terrorisme også for Grønlands vedkommende. Forslagets §§ 28-33 indeholder således bestemmelser, der svarer til straffelovens §§ 114 a-114 e, og forslagets § 68 indeholder en bestemmelse, der svarer til straffelovens § 192 b. Derudover foreslås en tilføjelse til § 28 i kommissionens lovudkast, der svarer til tilføjelsen i straffelovens § 114, og udvidelsen af forslagets § 69 til også at omfatte offshoreanlæg svarer til udvidelsen i straffelovens § 183 a, stk. 2.

Bestemmelsen i lovforslagets § 29, der svarer til straffelovens § 114 a, omhandler de situationer, hvor en række nærmere angivne overtrædelser af kriminalloven begås under omstændigheder anført i de opregnede konventionsbestemmelser. Der er ikke med bestemmelsen i § 29 tilsigtet nogen nykriminalisering, hvorimod bestemmelsen får betydning i sammenhæng med bestemmelserne i §§ 30, 31, 32 og 33 om finansiering af, hvervning, oplæring eller medvirken i øvrigt til terrorisme eller handlinger relateret dertil.

For så vidt angår konventionen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod søfartssikkerheden og protokollen af 10. marts 1988 til bekæmpelse af ulovlige handlinger mod sikkerheden for fastgjorte platforme, der befinder sig på kontinentalsokkelen, jf. lovforslagets § 29, nr. 5, bemærkes det,

at disse instrumenter indtil videre ikke gælder for Grønland. I det omfang bestemmelsens gerningsindhold er opfyldt, eventuelt i forbindelse med §§ 30, 31, 32 eller 33, forudsættes det imidlertid, at der under forudsætning af den fornødne tilregnelser vil kunne ifaldes kriminalretligt ansvar efter § 29, nr. 5, selv om konventionen endnu ikke er gældende for Grønland.

6.3. Påtænkte administrative konsekvenser af lovforslaget

6.3.1. Anlæg i tilknytning til fuldbyrdelsessystemet

Kommissionens forslag om den anstaltsmæssige udbygning i Grønland bygger på anstaltssystemet, som det så ud med udgangen af 2001. Anstaltskapaciteten var dengang 74 pladser.

Et konstant pres på anstalter og detentioner samt stigende ventetider til afsoning har imidlertid medført, at kriminalforsorgen, i perioden fra 2002 til 2006, har etableret en række anstaltspladser, herunder en række midlertidige anstaltspladser. Den samlede anstaltskapacitet er i dag på 123 pladser.

Udviklingen i antallet af grønlandske forvaringsdømte har betydet, at kommissionens oprindelige forslag om at etablere 10 lukkede forvaringspladser i tilknytning til Anstalten i Nuuk langt fra er tilstrækkeligt. Antallet af forvaringsdømte grønlændere, som efter kriminalloven er anbragt i Anstalten ved Herstedvester, har siden 2001 været stigende, og i de senere år har der i gennemsnit været placeret ca. 20 grønlændere i Anstalten ved Herstedvester. Der vil på den baggrund blive etableret 20 pladser til de forvaringsdømte, der hidtil er anbragt i Anstalten ved Herstedvester i Danmark.

Hensynet til en fleksibel udnyttelse af de lukkede pladser og en optimal anvendelse af personaleressourcer forudsætter endvidere, at der etableres 10 lukkede anstaltspladser i tilknytning til forvaringsafdelingen. Der vil blive etableret beskæftigelses-, fritids- og behandlingsfaciliteter i det nye anstaltsafsnit i Nuuk. Det vil i forbindelse med etableringen af det lukkede anstaltsafsnit i Nuuk blive vurderet, om det er hensigtsmæssigt at nedlægge visse midlertidige anstaltspladser.

Det vurderes, at der i forbindelse med behandling af de forvaringsdømte vil være behov for psykiaterbistand 20 timer ugentligt, og at behovet for psykologbistand vil svare til to fuldtidsstillinger. I dag har det grønlandske sundhedssystem generelt meget vanskeligt ved at rekruttere sundhedsfagligt personale. Dette gælder bl.a. inden for specialområderne psykiatri og psykologi, som netop er dér, behandlingsbehovene findes i en forvaringsafdeling. Kriminalforsorgen vil, eventuelt i samarbejde med Grønlands Hjemmestyre, udarbejde en handlingsplan, der skal sikre, at den nødvendige behandlingskapacitet så vidt muligt er til disposition, når det lukkede anstaltsafsnit i Nuuk er klar til brug.

De eksisterende anstalter for domfældte i Aasiaat og Qaqortoq har i dag hver 10 åbne pladser, mens anstalterne for domfældte i Ilulissat og Sisimiut har henholdsvis 19 og 20 åbne pladser. Halvdelen af pladserne i Aasiaat og Qaqortoq og 5 af pladserne i Ilulissat konverteres til halvlukket regi, og der etableres beskæftigelses- og fritidsfaciliteter i anstalterne. I anstalten i Sisimiut, hvor der allerede er etableret beskæftigelses- og fritidsfaciliteter, konverteres 6 af pladserne til halvlukket regi. Endvidere vil der i Østgrønland blive etableret 5 åbne og 5 halvlukkede pladser.

6.3.2. Andre konsekvenser af lovforslaget i forhold til fuldbyrdelsessystemet

Der vil blive oprettet en enhedsledelse for Kriminalforsorgen i Grønland med 4-6 medarbejdere og en leder. Enhedsledelsen skal have ansvaret for de opgaver, der hidtil har ligget hos Kriminalforsorgsnævnet, kriminalforsorgslederen og politimesteren.

Endvidere vil Kriminalforsorgen i Frihed blive udbygget geografisk, og der vil blive indført en grønlandsk samfundstjenestemodell. Den geografiske udbygning er begrundet i et ønske om at styrke Kriminalforsorgen i Frihed, som bl.a. skal føre tættere tilsyn med visse klientgrupper og udføre konsultativt arbejde for de områder, hvor kriminalforsorgen ikke selv er fysisk placeret mv.

6.3.3. Nedsættelse af udvalg

I overensstemmelse med kommissionens forslag vil der blive etableret et centralt forum – Det Centrale Kontaktudvalg for Retsvæsenet vedrørende Kriminal­sager – bestående af repræsentanter for alle retsmyndigheder. Det er tanken, at myndighederne i kontaktudvalget kan orientere hinanden om arbejdsopgaver og praktiske spørgsmål, og at udvalget kan sikre en generel information af befolkningen og politikere om forhold på retsvæsenets område.

Med henblik på at koordinere samarbejdet om kriminalforsorgens opgave med at støtte og motivere de dømte i bestræbelserne på at leve en kriminalitetsfri tilværelse vil der derudover blive etableret et centralt forum – Det Centrale Koordinationsudvalg vedrørende Kriminalforsorgen – bestående af repræsentanter for kriminalforsorgens ledelse, Socialdirektoratet, Sundhedsdirektoratet og eventuelt de grønlandske kommuners forening, Kanukoka.

For at supplere de nævnte to centrale udvalg forudsættes det, at der i hver kommune oprettes et lokalt kontaktudvalg for retsvæsenet vedrørende kriminal­sager og et lokalt koordinationsudvalg vedrørende kriminalforsorgen bestående af de lokale repræsentanter for de myndigheder, der sidder i de centrale udvalg.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kapitel 3.6., og afsnit XX, kapitel 5.-6. og 8.-9.

6.4. Adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland

Ved lov nr. 335 af 16. maj 2001 om ændring af den gældende kriminallov for Grønland blev der bl.a. indsat en ny bestemmelse – § 132 – hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland, herunder bl.a. i forbindelse med ekspeditioner på indlandsisen. Bestemmelsen i forslagets § 264 svarer i hovedsagen til den gældende bestemmelse. Der foreslås dog tilføjet en hjemmel for justitsministeren til at fastsætte regler om betaling af gebyrer for behandling af ansøgninger om tilladelse til at foretage ekspeditioner mv. Kompetencen til i konkrete tilfælde at træffe afgørelse om færdsel i de nævnte særlige områder ligger i dag hos Dansk Polarcen­ter. Denne kompetence vil efter anmodning fra Grønlands Hjemmestyre kunne overføres til hjemmestyret, således at hjemmestyret i konkrete tilfælde kan træffe afgørelse om færdsel efter høring af de relevante rigsmyndigheder, og således at afgørelser, der går ud på at tillade færdsel, skal træffes med tilslutning fra disse myndigheder.

7. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser.

Med lovforslaget lægges der op til at etablere 10 lukkede anstaltspladser for dømte, som ikke overholder betingelserne for anbringelse i åbent eller halvåbent fængsel, samt 20 lukkede forvaringspladser til farlige kriminelle, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

Endvidere lægges der med lovforslaget op til at etablere 5 åbne pladser og 5 halvåbne pladser i Østgrønland samt, at 15 eksisterende åbne anstaltspladser i Vestgrønland konverteres til halvlukkede anstaltspladser. Udgifterne forbundet med lovforslaget skønnes årligt at udgøre 14 mio. kr., som er indbudgetteret på forslaget til finanslov for 2008. Hertil kommer udgifterne til etablering af nye anstaltspladser. Udgifterne forbundet med anstaltsbyggeriet er ikke endeligt opgjort, men forventes fastlagt i løbet af 2008 og indarbejdet på finansloven for 2009. De nye anstaltspladser forventes klar i 2012-2013. Lovforslaget skønnes i øvrigt ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget skønnes ikke at have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/	Negative konsekvenser/
--	------------------------	------------------------

	Mindreudgifter	Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Udgifterne forbundet med lovforslaget skønnes årligt at udgøre 14 mio. kr., her-til kommer udgifterne forbundet med anstaltsbyggeriet, som forventes fastlagt i løbet af 2008.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	

8. Høring.

Den Grønlandske Retsvæsenkommissions betænkning nr. 1442/2004 om det grønlandske retsvæsen har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenten for Højesteret, præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Grønlands Landsret, Domstolsstyrelsen, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Politimesteren i Grønland, Grønlands Hjemmestyre, Institut for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kredsdommerforeningen, Foreningen af Retssekretærer i Grønland, HK Landsklubben Danmarks Domstole, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Grønlands Politiforening, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Bisidderforeningen i Grønland, Dansk Retspolitisk Forening og Det Grønlandske Hus.

Herudover har et udkast til lovforslaget været i høring hos Grønlands Hjemmestyre.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Første del

Almindelige bestemmelser

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

HjemmelskravetSærlovgivningenGyldighed i tid

Til §§ 1-3

Bestemmelserne svarer – med en sproglig ajourføring – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 1-3. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Jurisdiktion mv.

Til § 4

Bestemmelsen svarer i *stk. 1-3* til de nugældende bestemmelser i kriminallovens § 4, stk. 1-3. I stk. 1 er det dog præciseret, at også forbrydelser begået i grønlandsk luftrum er omfattet af grønlandsk straffemyndighed. Dette antages også at være retsstillingen i dag.

Som et nyt *stk. 4* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 9, hvorefter handlingen i de tilfælde, i hvilke et kriminalretligt ansvar for en handling afhænger af eller påvirkes af en indtrådt eller tilsigtet følge, tillige betragtes som foretaget dér, hvor virkningen er indtrådt eller tilsigtet at skulle indtræde. Bestemmelsen supplerer den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 4, stk. 1, hvorefter kriminalloven finder anvendelse på handlinger begået i Grønland, i grønlandsk luftrum, på grønlandsk søterritorium eller på grønlandsk fartøj. Efter den foreslåede bestemmelse finder kriminalloven f.eks. også anvendelse i tilfælde, hvor en person fra Sverige skriver et ærefornærmende brev til en person i Grønland, eller hvor en person sender en pakke med forgiftet chokolade, som dræber en person i Grønland.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.1.1.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 4, stk. 4.

Til §§ 5-8

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 4 a-d, idet bestemmelsen i den gældende § 4 a, stk. 2, dog foreslås ophævet, da den er overflødig.

Kapitel 2

Nødværge og nødret

Nødværge

Til § 9

Bestemmelsen svarer i stk. 1 til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 5.

Som stk. 2 foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 13, stk. 2, hvorefter en person kan fritages for et kriminalretligt ansvar, selvom den pågældende overskrider grænserne for lovligt nødværge, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse. Bestemmelsen anvendes i tilfælde, hvor et angreb imødegås med et modangreb, der indebærer en overskridelse af, hvad der er nødvendigt og forsvarligt til at imødegå angrebet, f.eks. hvor slag med knyttede næver under de angivne omstændigheder imødegås med mere alvorlige midler.

Som stk. 3 foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 13, stk. 3, hvorefter nødværgebestemmelsens stk. 1 og 2 også finder anvendelse på myndigheders og privates magtanvendelse mv. i forbindelse med retshåndhævelse. Bestemmelsen opstiller de overordnede grænser for den magtanvendelse mv., som myndigheder og private kan anvende i forbindelse med retshåndhævelse, og suppleres i den forbindelse af en række lovregler og administrative regler, f.eks. den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 355 om anholdelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.2.1.

Nødret

Til § 10

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 6.

Kapitel 3

Uagtsomhed, forsøg og medvirken

Uagtsomhed

Forsøg

Til §§ 11-12

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 7 og 8.

Medvirken

Til § 13

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 9.

Tilbagetræden fra forsøg og fra medvirken til forsøg

Til § 14

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 22, hvorefter kriminallovens foranstaltninger ikke finder anvendelse, når gerningsmanden frivilligt og ikke på grund af tilfældige hindringer for gerningens udførelse eller for opnåelsen af de ved denne tilsigtede øjemed afstår fra iværksættelsen eller hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, gerningsmanden uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej afværget. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand i forbindelse med et forsøg på tyveri får moralske skrupler og på den baggrund afstår fra at begå tyveriet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.3.2.

Til § 15

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 24, hvorefter kriminallovens foranstaltninger ikke finder anvendelse på en medvirkende, hvis den pågældende under de i den foreslåede § 14 angivne betingelser hindrer fuldbyrdelsen eller foretager handlinger, som ville have hindret fuldbyrdelsen, hvis denne ikke, den medvirkende uafvidende, var mislykkedes eller ad anden vej afværget. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand i forbindelse med et forsøg på røveri, der skulle være begået sammen med nogle medgerningsmænd, får moralske skrupler og hindrer medgerningsmændene i at begå røveriet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.3.2.

Kapitel 4

Ung alder

Til § 16

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 10.

Kapitel 5

Kriminalretligt ansvar for juridiske personer

Til § 17

Efter bestemmelsens 1. pkt. kan juridiske personer idømmes kriminalretligt ansvar for overtrædelse af kriminalloven.

Bestemmelsen fastslår endvidere i 2. pkt. den generelle regel, at juridiske personer kan idømmes et kriminalretligt ansvar for overtrædelse af anden lovgivning, når der er særlig hjemmel hertil. Bestemmelsen indeholder ikke i sig selv hjemmel til et sådant ansvar, men forudsætter, at det i en særlov er fastsat, at der skal være kriminalretligt ansvar for juridiske personer.

Hjemmel til kriminalretligt ansvar for juridiske personer findes i Grønland i en lang række love. Normalt er bestemmelser herom affattet således: »Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, et anpartsselskab, et andelsselskab eller lignende kan der pålægges selskabet som sådant et bødeansvar«. Afvigende formuleringer forekommer dog. Indeholder en lov hjemmel til at pålægge ejer, bruger eller lignende et kriminalretligt ansvar, udgør dette ikke i sig selv tilstrækkelig hjemmel til at pålægge selskaber mv. et kriminalretligt ansvar i tilfælde, hvor ejer eller bruger er et selskab.

Efter de foreslåede bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer er det ikke nødvendigt umiddelbart at ændre affattelsen af de mange hjemmelsbestemmelser om selskabsansvar, der findes i lovgivningen. Nye bestemmelser om hjemmel til et kriminalretligt ansvar for juridiske personer bør, medmindre der tilsigtes afvigelser fra den almindelige ordning, affattes således:

»Der kan pålægges selskaber mv. (juridiske personer) et kriminalretligt ansvar efter reglerne i kriminallovens kapitel 5.«

Allerede gældende bestemmelser om hjemmel til selskabsansvar forudsættes ændret i overensstemmelse hermed ved førstkomende lejlighed.

Ifølge bestemmelsen i § 17 kan en juridisk person idømmes bøde. Bestemmelsen udelukker ikke, at der tillige pålægges den juridiske person konfiskation eller andre retsfølger.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.6.

Til § 18

Bestemmelsen i *stk. 1* afgrænser kredsen af de ansvarssubjekter, der er omfattet af bestemmelsen om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Bestemmelsen opstiller den formodning, at bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for andre end enkeltpersoner – herunder også allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar – omfatter alle organisationsformer mv., der kan optræde i retsforhold. Som samlebetegnelse for denne meget vide kreds er valgt udtrykket »juridisk person«, som står i modsætning til »fysisk person«.

Det er fundet overflødigt udtrykkeligt at nævne kommunale fællesskaber i bestemmelsen. Sådanne fællesskaber er således omfattet af reglerne, uanset om fællesskabet betegner sig som interessentskab, andelsselskab eller lignende, jf. betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, s. 71.

Bestemmelsen indeholder imidlertid det selvfølgeligelige forbehold, at der i særloven vil kunne foretages en anden afgrænsning af ansvarskredsen end den, der følger af § 18. Da § 18 som nævnt indebærer en meget vid afgrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, vil der i praksis formentlig navnlig kunne tænkes afvigelser i begrænsende retning. Tilsigtes der ved fremtidig lovgivning en begrænsning af kredsen af ansvarssubjekter, bør dette fremgå udtrykkeligt af den pågældende lov, således at spørgsmålet om, hvorvidt lovgivningsmagten har ønsket at fravige kriminallovens almindelige regel, ikke kan give anledning til tvivl.

Bestemmelsen gælder i øvrigt ikke kun i forhold til bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, der udformes på den ovenfor angivne måde, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskaber mv., indtil sådanne bestemmelser måtte blive ændret i overensstemmelse med den foreslåede standardformulering. Dette gælder, uanset hvordan den eksisterende særlovshjemmel måtte være udformet. Kommuner, hjemmestyremyndigheder og statslige myndigheder vil således være omfattet, selv om disse offentlige myndigheder ikke måtte være nævnt i den pågældende særlovsregel. Tilsvarende gælder med hensyn til visse større enkeltmandsvirksomheder, jf. nedenfor.

Efter *stk. 2* er visse enkeltmandsvirksomheder også omfattet af bestemmelser, der hjemler et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Bestemmelsen fastsætter således, at bestemmelser om et kriminalretligt ansvar for juridiske personer også omfatter enkeltmandsvirksomheder, i det omfang disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med selskaber.

Om afgrænsning af de enkeltmandsvirksomheder, der er omfattet af bestemmelsen, henvises til de almindelige bemærkninger til det lovforslag, der lå til grund for ændringen af den danske straffelov på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4059 ff.).

Det vil følge af den foreslåede bestemmelse, at der ved sagens rejsning og afgørelse skal foreligge oplysninger om de træk ved en enkeltmandsvirksomhed, som taler for at sidestille den med selskabet.

Inddragelsen af visse enkeltmandsvirksomheder under selskabsansvaret gælder ikke alene i forhold til nye bestemmelser om selskabsansvar, men også i forhold til allerede gældende bestemmelser om selskabsansvar.

Når der i de bestemmelser, der er indeholdt i dette udkast til lovregler, tales om »juridiske personer«, skal det forstås med den udvidelse, der følger af den her omtalte regel om enkeltmandsvirksomheder. Spørgsmålet om afgrænsningen af ansvarssubjekterne er i øvrigt behandlet i betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 5 (s. 59-77).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.6.

Til § 19

Den foreslåede bestemmelse har til formål at regulere de nærmere betingelser for et kriminalretligt ansvar for juridiske personer. Spørgsmålet om ansvarsbetingelserne er nærmere behandlet i betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7 (s. 78-107). For så vidt angår spørgsmålet om ansvarsplacering, herunder spørgsmålet om forholdet mellem individualansvar og kollektivansvar, henvises til samme betænkning, kapitel 8 (s. 108-128). Der henvises endvidere til de almindelige bemærkninger i det lovforslag, der lå til grund for de danske regler på området (jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, s. 4053-4055 og 4057-4060). Om enkeltmandsvirksomheder bemærkes herved, at det forudsættes, at der i tilfælde, hvor enkeltmandsvirksomheder pålægges ansvar efter § 18, stk. 2, ikke også kan blive tale om et personligt ansvar for ejeren for den samme overtrædelse.

Ud over kravet om, at der skal være hjemmel til et kriminalretligt ansvar for juridiske personer, jf. ovenfor om § 17, forudsætter et kriminalretligt ansvar for en juridisk person efter bestemmelsens *stk. 1*, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Objektivt skal der inden for den juridiske persons virksomhed være begået en overtrædelse. Om fortolkningen af udtrykket »inden for« henvises til betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6 og 7. Det fremgår heraf, at overtrædelser, der begås af ansatte i forbindelse med arbejdets udførelse, som hovedregel må anses for begået inden for virksomheden, men at der på den anden side kan forekomme overtrædelser begået af ansatte, som må anses for så fremmede eller uvedkommende i forhold til den juridiske person, at overtrædelserne objektivt ikke kan henføres til den juridiske persons virkefelt.

Det er endvidere en betingelse, at overtrædelserne subjektivt kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan. Med formuleringen fremhæves en dobbelthed i ansvarsbedømmelsen med hensyn til de subjektive ansvarsbetingelser. Bedømmelsen kan enten angå enkeltpersoners forhold (*1. led*) eller den juridiske person som sådan (*2. led*). I almindelighed vil en overtrædelse, der er begået inden for rammerne af en juridisk person, kunne tilregnes ledelse og/eller ansatte og dermed være omfattet af 1. led. 2. led vil formentlig navnlig have en selvstændig betydning ved kumulerede fejl, hvor overtrædelserne ikke kan tilregnes enkeltpersoner som følge af de pågældendes ringe andel eller ringe uagtsomhed i relation til overtrædelserne.

Spørgsmålet om, på hvilken måde overtrædelserne skal kunne tilregnes (som uagtsom, eventuelt som groft uagtsom eller forsætlig), beror på de subjektive krav i relation til den pågældende kriminalretlige bestemmelse. Er et kriminalretligt ansvar for den pågældende overtrædelse f.eks. betinget af (mindst) grov uagtsomhed, er det denne tilregningsform, der skal lægges til grund ved vurderingen af, om de

subjektive betingelser for at pålægge en juridisk person et kriminalretligt ansvar er opfyldt. Hvis et kriminalretligt ansvar undtagelsesvist er betinget af forsæt, vil kriminalretligt ansvar for den juridiske person forudsætte, at overtrædelsen kan tilregnes enkeltpersonen som forsætlig.

Ikke enhver person med den fornødne tilregnelse i relation til en overtrædelse inden for den juridiske person vil kunne pådrage den juridiske person et kriminalretligt ansvar. Det kræves, at den pågældende skal være »knyttet til« den juridiske person. Denne betingelse er klart opfyldt, når der er tale om ledelse og ansatte, jf. betænkning nr. 1289/1995 om juridiske personers bødeansvar, kapitel 6. Fejl begået af personer med anden tilknytning til den juridiske person kan dog efter omstændighederne også pådrage den juridiske person et kriminalretligt ansvar, f.eks. i tilfælde, hvor ekstern bistand er knyttet til en virksomhed på en sådan måde, at den pågældende må anses for at have handlet på virksomhedens vegne. Der henvises herom til samme betænkning, kapitel 7.

Et kriminalretligt ansvar efter reglerne i det foreslåede kapitel 5 kommer således alene på tale i tilfælde, hvor en eller flere enkeltpersoner inden for virksomheden beviseligt har overtrådt de pågældende kriminallovsbestemmelser med forsæt (eller uagtsomhed, hvis uagtsomme forhold er kriminaliseret i kriminalloven). Et kriminalretligt ansvar for den juridiske person udelukker ikke et individuelt kriminalretligt ansvar for den person, der har overtrådt de pågældende kriminallovsbestemmelser. Hvis der er tale om et forsætligt forhold, forudsættes det, at der i almindelighed i disse tilfælde også gøres et kriminalretligt ansvar gældende mod de pågældende enkeltpersoner.

Bestemmelsen indeholder i *stk. 1, 2. pkt.*, en udtrykkelig hjemmel til at foranstalte juridiske personer for forsøg. Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i straffelovens § 27, stk. 1, 2. pkt., og gælder både for særlovsovertrædelser og overtrædelser af kriminalloven.

I det omfang, det kommer på tale at lade den juridiske person ifalde ansvar for forsøg, er det kriminalretlige ansvar betinget af, at en enkeltperson inden for den juridiske person har handlet med det til forsøgsdom fornødne forsæt.

Bestemmelsen i *stk. 2* indeholder en særrregel, hvorefter statslige myndigheder, hjemmestyremyndigheder og kommuner alene kan idømmes bøde i anledning af overtrædelser, der begås ved udøvelse af virksomhed, der svarer til eller kan sidestilles med virksomhed udøvet af private. Denne begrænsning, der indebærer, at offentlige myndigheder ikke kan ifalde kollektivansvar i anledning af overtrædelser, der begås som led i myndighedsudøvelse, f.eks. ved udstedelse af en ulovlig tilladelse, svarer til, hvad der gælder allerede i dag. I tilfælde af overtrædelser i forbindelse med myndighedsudøvelse vil der som hidtil alene blive spørgsmål om personligt kriminalretligt ansvar for de ansvarlige enkeltpersoner.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 3.6.

Kapitel 6

Påtalen

Offentlig eller privat påtale

Til § 20

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 82.

Som *stk. 2* foreslås indsat en bestemmelse, hvorefter overtrædelser af den foreslåede § 99 om ærefornærmelser er undergivet privat påtale.

Der henvises herom til betænkningens afsnit XIV, kap. 5.1.

Påtalefrister

Til § 21

Bestemmelsen svarer i *stk. 1 og 4* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 83. Det følger

heraf, at der for fysiske personer – jf. stk. 2 om juridiske personer – som udgangspunkt gælder en 2-årig påtalefrist i bøde-/konfiskationssager, hvorimod påtaleforældelsen i andre sager beror på en konkret vurdering af, om der er forløbet så lang tid, at der ikke længere skønnes at være forudsætninger for at iværksætte foranstaltninger.

Da det således alene er i bødesager, der gælder en bestemt frist, indeholder bestemmelsen ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 94, stk. 4, hvorefter forældelsesfristen i en række nærmere opregnede sædelighedssager tidligst regnes fra den dag, den forurettede fylder 18 år. Baggrunden for straffelovens § 94, stk. 4, er, at et barn på grund af et nært forhold eller et på anden måde særligt forhold til misbrugerens kan føle sig presset til at hemmeligholde misbruget. Idet tilsvarende hensyn gør sig gældende i Grønland, indgår forurettedes alder efter gældende praksis i sædelighedssager i et vist omfang i den skønsmæssige vurdering af, hvorvidt en sag antages at være forældet. Tilsvarende momenter forudsættes også fremover at indgå i vurderingen af, om forældelse er indtrådt efter *stk. 4*.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, 2. pkt., hvorefter den 2-årige forældelse ved bødesager ikke finder anvendelse ved juridiske personers kriminalretlige ansvar. Bestemmelsen er medtaget for at sikre, at sager ikke forældes alene på grund af den omstændighed, at juridiske personer kun kan blive foranstaltet med bøde (samt pålægges konfiskation og andre retsfølger), jf. § 17 med bemærkninger. Bestemmelsen indebærer imidlertid ikke, at sager mod juridiske personer aldrig forældes, idet *stk. 1, nr. 2*, fortsat finder anvendelse på juridiske personer. Efter denne bestemmelse, jf. *stk. 4*, bør retten frifinde den juridiske person, hvis der er tale om en overtrædelse, der for en fysisk person alene ville foranstaltes med bøde og som på grund af 2-års fristen i *stk. 1, nr. 1, 1. led*, er forældet. Bestemmelsen forudsætter således, at retten – idet der i øvrigt ikke findes strafferammer i kriminalloven – i et vist omfang må vurdere, hvorvidt en tilsvarende sag mod en fysisk person ville være forældet.

Bestemmelsen i *stk. 3*, der er ny, svarer til straffelovens § 94, stk. 2, som tager sigte på forårsagelsesdelikter, det vil sige forhold, hvor det kriminalretlige ansvar er betinget af en vis følge. I disse tilfælde løber påtalefristen først fra følgens indtræden. Bestemmelsen vil navnlig kunne få betydning i bøde-/konfiskationssager, idet der alene i disse er en absolut påtalefrist på 2 år, jf. *stk. 1, nr. 1*.

Bestemmelsen svarer i *stk. 5 og 6* et vist omfang til den danske straffelovs § 94, stk. 5 og 6, og de foreslåede nye bestemmelser indebærer således, at den toårige påtalefrist for forbrydelser, der kan medføre bøde eller konfiskation, under visse omstændigheder kan afbrydes.

Efter *stk. 5* afbrydes påtalefristen ved ethvert rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen. Heri ligger, at fristen afbrydes, hvis anklagemyndigheden indleverer et anklageskrift til retten. Også rettergangsskridt under efterforskningen kan imidlertid afbryde fristen, f.eks. ved at anklagemyndigheden sender en begæring til retten om et indenretligt forhør, ransagning eller beskikkelse af forsvarer.

Bestemmelsen indeholder endvidere regler om afbrydelse i de tilfælde, hvor kriminelle sager kan afgøres af administrative myndigheder. I sager, der kan afgøres med bødeforelæg udfærdiget af politiet, afbrydes påtalefristen således, når den sigtede gøres bekendt med bødeforelægget. I andre sager, hvor en bøde for en overtrædelse kan pålægges af en anden administrativ myndighed, afbrydes påtalefristen allerede, når den pågældende gøres bekendt med, at den pågældende er sigtet for overtrædelsen.

Bestemmelsen indeholder endelig en regel om, at der ikke kan ske fristafbrydelse over for en juridisk person med virkning i forhold til enkeltpersoner. På tilsvarende måde vil en fristafbrydelse over for en person i anledning af en overtrædelse begået af en juridisk person ikke kunne tillægges virkning i forhold til andre personer, der måtte have andel i overtrædelsen. Fristafbrydelse over for enkeltpersoner kan således kun ske, hvis der foretages afbrydelsesskridt over for de enkelte personligt. Bestemmelsen svarer til straffelovens § 94, stk. 5, 5. pkt. Bestemmelsen indeholder derimod ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 94, stk. 5, 4. pkt., henset til, at der ikke gælder nogen absolut frist for påtale mod juridiske personer, jf. bestemmelsens *stk. 2*.

Efter *stk. 6* løber påtalefristen videre efter en fristafbrydelse, hvis sigtelsen frafaldes af anklagemyndigheden, uden at afgørelsen herom omgøres af rigsadvokaten. Tilsvarende gælder, hvis anklagemyndigheden standser forfølgningen på ubestemt tid. Hvis standsning skyldes, at den sigtede har unddraget sig forfølgningen, fratrækkes denne periode ved beregningen af, om anklagemyndigheden har overholdt påtalefristen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 5.2.

Til § 22

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 96.

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1* en frist på 6 måneder for den påtaleberettigede til at rejse en privat straffesag. Fristen regnes ikke fra overtrædelsen, men fra det tidspunkt hvor den berettigede »har fået sådan kundskab«. Hermed menes f.eks. det tidspunkt, hvor den berettigede har kendskab både til overtrædelsen og til identiteten af den formodede gerningsmand.

Efter bestemmelsens *stk. 2* skal fristen, hvis der er flere påtaleberettigede eller skyldige, regnes for hver af dem.

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 3* en frist på 6 måneder for den påtaleberettigede i tilfælde, hvor påtaleretten på grund af den forurettedes død er overgået til en ægtefælle mv. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 302, stk. 2, 3. pkt., hvorefter retten til privat påtale tilkommer den afdødes ægtefælle, samlever, forældre, børn eller søskende, når den forurettede er død.

Efter bestemmelsens *stk. 4* udsættes fristen – så længe sagen verserer – i tilfælde, hvor den privat anlagte sag ikke fører til afgørelse af påstanden om et kriminalretligt ansvar.

Efter *stk. 5* fastsættes en frist på 3 år for at anlægge mortifikationssøgsmål og at nedlægge påstand om, at injurianten (dvs. den, der har fremsat ærekrænkelserne) pålægges at betale et beløb til offentliggørelse af mortifikationen, jf. de foreslåede bestemmelser i § 99, stk. 5 og 6.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 5.2.

Anden del

De enkelte forbrydelser

Kapitel 7

Forbrydelser mod rigets selvstændighed og sikkerhed

Til §§ 23-26

Bestemmelserne svarer – med en sproglig ajourføring – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 11-13 a. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændringer. Ændringen af »staten« til »riget« er alene foretaget for at fremhæve, at bestemmelsen beskytter både stats- og hjemmestyremyndigheder.

Kapitel 8

Forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv.

Til § 27

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 1, med den tilføjelse, at det forslås, at også grov forstyrrelse af Landstingets møder mv. fremover skal være omfattet af bestemmelsen.

Til § 28

Med bestemmelsen foreslås indført en særlig terrorisme-paragraf i kriminalloven, der i vidt omfang er enslydende med terrorismebestemmelsen i straffelovens § 114.

Den hidtil gældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 2, bevares stort set uændret, men gøres subsidær og flyttes til §§ 33-34. I modsætning til den gældende § 14, stk. 2, er § 28 ikke begrænset til alene at beskytte indenlandske samfundsforhold mv.

Forsætkravet i § 28 omfatter alle forsætgrader.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.2., idet det bemærkes, at § 28, stk. 1, nr. 8, der henviser til § 68, svarer til straffelovens § 114, stk. 1, nr. 8, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006.

Til § 29

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 114 a, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006, og omfatter handlinger, der efter Europarådets konvention om forebyggelse af terrorisme skal anses som terrorhandlinger, og som ikke er omfattet af § 28.

Der er ikke med bestemmelsen tilsigtet nogen nykriminalisering.

Om bestemmelsens baggrund og anvendelsesområde henvises i øvrigt til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7219-7222.

Til § 30

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 114 b, således som denne bestemmelse er affattet ved lov nr. 542 af 8. juni 2006.

Bestemmelsen indeholder en regel om finansiering af terrorvirksomhed eller hertil relaterede handlinger i form af økonomisk støtte samt indsamling eller formidling af midler mv. til en terrorgruppe.

§ 30, nr. 1, om økonomisk støtte til terrorgrupper retter sig mod den enkelte bidragsyder, der af egne midler giver økonomisk støtte til en gruppe, der begår eller har til hensigt at begå terrorhandlinger. Bestemmelsen sigter bl.a. på at gennemføre artikel 2, stk. 1, i FN's terrorfinansieringskonvention.

§ 30, nr. 2, retter sig mod den mellemmand eller formidlingsorganisation, der f.eks. tilvejebringer pengene fra de enkelte bidragsydere ved indsamlinger eller lignende eller skaffer lån fra pengeinstitutter mv. Den sigter navnlig på at gennemføre FN's terrorfinansieringskonvention artikel 2, stk. 1.

§ 30, nr. 3, retter sig mod pengeinstitutter eller andre, der i erhvervsmæssig sammenhæng eller på anden måde med henblik på at opnå fortjeneste yder lån eller leverer en anden finansiell tjenesteydelse eller formidler disse ydelser. Denne bestemmelse sigter navnlig på at gennemføre artikel 1, litra d, i FN's Sikkerhedsråds resolution nr. 1373 (2001).

På samme måde som den foreslåede nye bestemmelse i kriminallovens § 28 er heller ikke § 30 begrænset til at beskytte indenlandske samfundsinteresser.

Det vil efter den foreslåede bestemmelse ikke alene være ulovligt at stille midler eller finansielle tjenesteydelser til rådighed for en terrorgruppes ulovlige aktiviteter, men også med hensyn til gruppens lovlige aktiviteter. Der kræves dog forsæt med hensyn til, at gruppen har terrorvirksomhed eller hertil relaterede handlinger, jf. § 29, som – en del af – sine aktiviteter eller formål. Deltagelse i eller støtte til en organisation, der både har humanitære formål og terrorformål, vil være omfattet af bestemmelsen. Forsætkravet omfatter alle grader af forsæt og vil blandt andet være opfyldt, hvis bidragyderen er bekendt med gruppens aktiviteter eller formål, eller konkrete omstændigheder gør, at den pågældende må indse, at organisationen – blandt andet – begår eller har til hensigt at begå terrorhandlinger.

Der stilles ikke krav om, at penge eller tjenesteydelser direkte overdrages eller stilles til rådighed for terrorgruppen, jf. ordene »direkte eller indirekte«. Der kræves således alene, at det i sidste ende er terrorgruppen, der skal drage fordel af pengene eller tjenesteydelserne. Kan det ikke dokumenteres, at pengene rent faktisk når frem til terrorgruppen, kan der eventuelt dømmes for forsøg, hvis den tiltalte havde forsæt hertil.

Den særlige medvirkensregel i § 30 forudsættes at være subsidær i forhold til den almindelige medvir-

kensregel i kriminallovens § 13, jf. § 28. Heraf følger, at hvis en medvirkende har et konkretiseret forsæt til gennem sin deltagelse i eller finansiering af terrorgruppen at medvirke til en af de i § 28 eller § 29 nævnte handlinger, bør der dømmes efter disse bestemmelser, jf. § 13. Hvis der imidlertid ikke foreligger et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til en bestemt terrorhandling eller en hertil relateret handling, kan medvirkensbestemmelsen i § 30 anvendes.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.2. og til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7222.

Til § 31

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 114 c, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006. *Stk. 1 og 2* retter sig mod hvervning til handlinger af den i de foreslåede bestemmelser i §§ 28, 29 eller 30 omhandlede beskaffenhed og har til formål at gennemføre artikel 6 i Europarådskonventionen om forebyggelse af terrorisme også for Grønlands vedkommende.

Stk. 3 retter sig mod den, der lader sig hverve til at begå handlinger af den i § 28 eller § 29 omhandlede beskaffenhed. Lovforslaget rækker på dette punkt videre end Europarådskonventionen, der ikke indeholder en pligt til at kriminalisere det at lade sig hverve.

Om bestemmelsens baggrund og anvendelsesområde henvises i øvrigt til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7222-7224.

Til § 32

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 114 d, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006. *Stk. 1 og 2* retter sig mod træning, instruktion og anden oplæring til handlinger af den i de foreslåede bestemmelser i §§ 28, 29 eller 30 omhandlede beskaffenhed og har til formål at gennemføre artikel 7 i Europarådskonventionen om forebyggelse af terrorisme også for Grønlands vedkommende.

Stk. 3 retter sig mod den, der lader sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå handlinger af den i § 28 eller § 29 omhandlede beskaffenhed. Lovforslaget rækker på dette punkt videre end Europarådskonventionen, der ikke indeholder en pligt til at kriminalisere det at lade sig oplære til at begå terrorhandlinger mv.

Om bestemmelsens baggrund og anvendelsesområde henvises i øvrigt til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7224 f.

Til § 33

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 114 e, således som denne er affattet ved lov nr. 542 af 8. juni 2006.

Bestemmelsen indeholder en udvidet medvirkensregel og omfatter enhver form for støtte til personer eller organisationer, der fremmer handlinger omfattet af §§ 28, 29, 30, 31 eller 32, selv om støtten ikke kan henføres til konkrete handlinger af denne karakter.

Bestemmelsen sigter navnlig til at gennemføre artikel 2, stk. 5, litra c, 1. led, i FN's terrorfinansieringskonvention, og artikel 9, stk. 1, litra c, i Europarådskonventionen om forebyggelse af terrorisme og vil samtidig kunne være af betydning for anvendelsen af artikel 2, stk. 3, litra c, 1. led, i FN's terrorbombekonvention. Bestemmelsen har dog et bredere anvendelsesområde, idet den ikke kun omfatter medvirken til terrorfinansiering (og terrorbombning), men medvirken til alle terrorhandlinger og hertil relaterede handlinger.

Medvirkensansvaret efter § 33 begrænses af, at den pågældende person skal have forsæt til, at den person, gruppe eller sammenslutning, som støtten ydes til, har virksomhed som anført i §§ 28, 29, 30, 31 eller 32 som – en del af – sit generelle formål. Støtte til en organisation, der både har humanitære formål og terrorformål, vil under denne forudsætning være omfattet af den særlige medvirkensregel.

Den særlige medvirkensregel i § 33 forudsættes at være subsidær i forhold til den almindelige medvirkensregel i kriminallovens § 13 og de særlige regler om medvirken i form af finansiering, hvervning og oplæring mv. i kriminallovens §§ 30, 31 og 32. Heraf følger, at hvis en medvirkende har et konkretiseret forsæt til medvirken til f.eks. en af de i § 28 nævnte handlinger, bør der dømmes for overtrædelse af denne bestemmelse, jf. § 13. Foreligger der imidlertid ikke et tilstrækkeligt konkretiseret forsæt til en bestemt terrorhandling eller terrorrelateret handling, og er der ikke tale om medvirken i form af finansiering, hvervning eller oplæring mv., jf. §§ 30, 31 eller 32, kan medvirkensbestemmelsen i § 33 anvendes.

Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt på den professionelle rådgiver, der yder generel rådgivningsbistand til en terrororganisation, uden at denne rådgivning kan henføres til en bestemt terrorhandling.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.2., og til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7225.

Til §§ 34-35

Bestemmelserne er en stort set uændret videreførelse af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 14, stk. 2, idet bestemmelserne dog er gjort subsidiære i forhold til de foreslåede nye bestemmelser om terrorisme mv. i kriminallovens §§ 28-33.

Bestemmelserne er navnlig foreslået bevaret, idet det ikke helt kan udelukkes, at der kan være forhold af mindre graverende karakter, som ikke kan betegnes som terrorvirksomhed i gængs forstand, men som i dag er omfattet af formuleringen om den, der har til hensigt »ved magtanvendelse at øve indflydelse på offentlige anliggender eller fremkalde forstyrrelse af samfundsordenen«.

Til § 36

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 15. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Kapitel 9

Forbrydelser mod den offentlige myndighed

Til § 37

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 16.

Til § 38

Efter den nugældende bestemmelse i kriminalloven § 17 dømmes for bestikkelse den, som yder, lover eller tilbyder den, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, gave eller anden fordel for at formå ham til at foretage eller undlade noget, således at han derved ville gøre sig skyldig i pligtstridig handlemåde.

Bestemmelsen foreslås ændret således, at anvendelsesområdet udvides til også at omfatte aktiv bestikkelse af personer, der virker i udenlandsk eller international tjeneste eller hverv, jf. den danske straffelovs § 122.

Selv om gerningsindholdet er det samme ved bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv. som ved bestikkelse af grønlandske, færøske og danske tjenestemænd, kan det ikke udelukkes, at der i nogle lande kan gøre sig sådanne helt særlige forhold gældende, at visse erkendtligheder efter omstændighederne vil falde uden for det kriminelle område som følge af manglende retsstridighed, selv om de ydes for at få den pågældende fremmede tjenestemand til at handle pligtstridigt. Om dette er tilfældet, må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, herunder af formålet med at yde erkendtligheden.

Med udtrykket »udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv« sigtes bl.a. til offentlig tjeneste eller hverv i en EU-medlemsstat. Bestemmelsen vil imidlertid også kunne finde anvendelse i forhold til lande, der ikke

er medlem af Den Europæiske Union. Udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv omfatter bl.a. personer, der udøver en offentlig funktion for et andet land, herunder for en offentlig styrelse eller en offentlig virksomhed, jf. OECD-bestikkelseskonventionens artikel 1, stk. 4, litra a.

Udtrykket »international offentlig tjeneste eller hverv« omfatter bl.a. tjeneste og hverv ved De Europæiske Fællesskaber og vil derfor f.eks. kunne finde anvendelse i forhold til fællesskabstjenestemænd. Bestemmelsen vil endvidere kunne anvendes ved anden international offentlig tjeneste mv., f.eks. i Europarådet, NATO, OECD og FN.

Den foreslåede bestemmelse i § 38 kræver, at der er tale om »offentlig tjeneste mv.«. Tjeneste i private internationale organisationer vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.3.1.

Til § 39

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 18.

Til § 40

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 19. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til §§ 41-43

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 20-22.

Kapitel 10

Forbrydelser mod den offentlige orden og fred

Til §§ 44-46

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 23-25, idet udtrykket »alkoholmisbrug«, jf. den nugældende § 24 dog foreslås ændret til »fareforvoldende beruselse«, jf. forslaget til § 45. Der er ikke med ændringen tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 47

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring af navnlig bestemmelsens stk. 2 – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 26. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Kapitel 11

Forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv

Til § 48

Efter den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 27 dømmes for modtagelse af bestikkelse den, som i udøvelse af offentlig tjeneste eller hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel.

Bestemmelsen foreslås udvidet således, at anvendelsesområdet for § 48 også kommer til at omfatte passiv bestikkelse af personer, der virker i udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv.

Denne udvidelse af personkredsen for så vidt angår passiv bestikkelse svarer til den ovenfor foreslåede udvidelse af den personkreds, som det efter § 38 er kriminelt at begå aktiv bestikkelse overfor.

Med udtrykket »udenlandsk offentlig tjeneste eller hverv« sigtes bl.a. til offentlig tjeneste eller hverv i en EU-medlemsstat. Bestemmelsen vil imidlertid også kunne finde anvendelse i forhold til lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union.

Udtrykket »international offentlig tjeneste eller hverv« omfatter bl.a. tjeneste og hverv ved De Europæ-

iske Fællesskaber og vil derfor f.eks. kunne finde anvendelse i forhold til fællesskabstjenestemænd. Bestemmelsen vil også kunne anvendes ved anden international offentlig tjeneste mv., f.eks. i Europarådet, NATO, OECD og FN.

Den foreslåede bestemmelse kræver, at der er tale om »offentlig tjeneste mv.«. Tjeneste i private internationale organisationer vil derfor ikke være omfattet af bestemmelsen.

Den foreslåede bestemmelse medfører i øvrigt, at modtagelse mv. af bestikkelse i udøvelse af udenlandsk eller international offentlig tjeneste eller hverv kan medføre et kriminalretligt ansvar under de samme betingelser som modtagelse mv. af bestikkelse i udøvelse af grønlandsk offentlig tjeneste eller hverv, jf. den gældende § 27. Det indebærer bl.a., at uberettiget modtagelse af en gave eller anden fordel kan medføre, at en person pålægges et kriminalretligt ansvar for bestikkelse, selv om gaven eller fordelene ikke er givet med henblik på at få tjenestemanden til at foretage eller undlade at foretage en handling, men f.eks. alene er givet som belønning for en allerede udført handling uden forudgående tilsagn herom.

Den foreslåede udvidelse af personkredsen indebærer ikke, at kriminalloven kan finde anvendelse over for enhver passiv bestikkelse, uanset hvor i verden og af hvem forholdet er begået. Kriminalloven finder således kun anvendelse på forhold vedrørende passiv bestikkelse i det omfang, det er undergivet grønlandsk straffemyndighed efter § 4.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.3.1.

Til § 49

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 28.

Til § 50

Den foreslåede bestemmelse svarer i stk. 1 til straffelovens § 152, stk. 1, og med en sproglig ajourføring til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 29, stk. 1.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152 b. Bestemmelsen udvider tavshedspligten i den foreslåede § 50, stk. 1, til at omfatte personer, der udøver eller har udøvet en virksomhed eller et erhverv i medfør af offentlig beskikkelse eller anerkendelse, f.eks. praktiserende læger, advokater, apotekere, sygeplejersker m.fl. Denne personkreds pålægges samme kriminelle ansvar, som det der efter stk. 1 gælder offentligt ansatte, men kun for så vidt angår oplysninger, der er fortrolige af hensyn til private interesser.

Som *stk. 3* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152, stk. 3. Bestemmelsen angiver de tavshedsbelagte oplysninger og svarer med en ændret sproglig formulering til den gældende afgrænsning af, hvilke oplysninger der er omfattet af tavshedspligten, jf. den nugældende kriminallovs § 29, stk. 1.

Til § 51

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 a. Efter bestemmelsen finder den foreslåede § 50, stk. 1, tilsvarende anvendelse på personer, der i øvrigt er eller har været beskæftiget med opgaver, som udføres i henhold til aftale med en offentlig myndighed.

Tavshedspligten for denne personkreds forudsætter, at der mellem den offentlige myndighed og den private er indgået en egentlig aftale – der dog ikke er en ansættelsesaftale. Tavshedspligten påhviler ikke automatisk enhver privat, der i forbindelse med udførelse af opgaver for det offentlige får kendskab til fortrolige oplysninger. Private erhvervsdrivende, der kommer i besiddelse af fortrolige oplysninger i forbindelse med opfyldelsen af deres almindelige lovbestemte pligt til at indeholde kildekat og meddele oplysninger til skattemyndighederne, vil f.eks. ikke have tavshedspligt efter denne bestemmelse.

Koncessioner, hvorved det offentlige giver private tilladelse og eventuelt eneret til at udøve en virksom-

hed, der ellers kunne tænkes varetaget direkte af forvaltningen, kan ikke sidestilles med en »aftale«. Det gælder, selv om koncessionsforholdet vil kunne indeholde mange kontraktretlige elementer.

Bestemmelsens 1. pkt. omfatter ikke umiddelbart personer, der virker eller har virket ved udbydere af telenet eller teletjenester (tidligere »telefonanlæg, der er anerkendt af det offentlige«), hvorfor der i 2. pkt. er medtaget en bestemmelse, der også omfatter denne persongruppe.

Til § 52

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 c. Bestemmelsen udvider tavshedspligten i de foreslåede §§ 50-52 til også at omfatte de pågældende personers medhjælpere.

Til § 53

Bestemmelsen svarer i nr. 1 til den nugældende kriminallovs § 29, stk. 3, med den konsekvensændring, der følger af de foreslåede §§ 50-52.

Som nr. 2 foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152 d, stk. 2. Bestemmelsen omfatter alene videregivelse af oplysninger om rent private forhold, jf. forvaltningslovens § 28, stk. 1, hvorimod oplysninger om andre private forhold ikke er omfattet.

Som nr. 3 foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 152, d, stk. 3. Bestemmelsen omfatter alene videregivelse af oplysninger, der er fortrolige af hensyn til statens sikkerhed og rigets forsvar, hvorimod oplysninger om andre offentlige forhold ikke er omfattet.

Til § 54

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 152 e.

Bestemmelsen fastslår i nr. 1, at tavshedspligten viger i det omfang, der består en pligt til at videregive oplysninger. Det må afhænge af udformningen af de regler, der medfører oplysningspligt, i hvilket omfang tavshedspligten fortrænges. Efter reglerne om vidneudelukkelse i retsplejeloven viger vidnepligten således som udgangspunkt for tavshedspligt. Også i andre tilfælde må det antages, at en fortolkning af lovbestemmelser vil føre til, at tavshedspligten slår igennem, eventuelt over for bestemte typer af oplysninger.

Bestemmelsen fastslår i nr. 2, at tavshedspligten ligeledes viger, hvis overtrædelsen af de foreslåede §§ 50-52 er sket i berettiget varetagelse af åbenbar almeninteresse eller af eget eller andres tarv. Bestemmelsen er et supplement til de almindelige objektive ansvarsfrihedsgrunde, dvs. nødværge, lovlig retshåndhævelse, nødret, uanmodet forretningsførelse og samtykke. Handlingen skal være »berettiget«. Heri ligger et krav til en objektiv vurdering af nytten af viderebringelsen over for betydningen af den interesse, der er varetaget. Endvidere skal almeninteressen være »åbenbar«. Heri ligger, at almeninteresse ikke uden videre skal kunne påberåbes som legitimation.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.5.1.

Til § 55

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 30. Der er ikke tilsigtet realitetsændringer.

Kapitel 12

Falsk forklaring og falsk anklage

Til § 56

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 31, idet det dog er præciseret, at også forklaringer afgivet under anvendelse af telekommunikation er omfattet af bestemmelsen, jf. den

tilsvarende bestemmelse i straffelovens § 158, stk. 1, 1. pkt., som blev indsat ved lov nr. 258 af 8. maj 2002.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.6.1.

Til § 57

Bestemmelsens svarer i 1. led til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 32.

I 2. led foreslås bestemmelsen – ud over en sproglig ajourføring – ændret således, at den ligesom straffelovens § 163 udvides til også at omfatte erklæringer og bevidnelser, der er afgivet ved »andet læsbart medie«.

Afgrænsningen af det strafbare område beror med den foreslåede formulering på et visuelt kriterium, dvs. om erklæringen for afgiveren fremtræder – eller dog kan fremtræde – i læsbar form, f.eks. på et stykke papir eller på en dataskærm. Med den foreslåede ændring vil bestemmelsen f.eks. også omfatte erklæringer mv., der er afgivet ved edb-diskette eller andet eksternt edb-lagringsmedie, elektronisk post eller EDI (»electronic data interchange«, dvs. elektronisk dataudveksling på grundlag af en på forhånd fastlagt standard for indhold og struktur).

På baggrund af det nævnte visuelle kriterium omfatter bestemmelsen ikke tilfælde, hvor erklæringen kun kan fremtræde i læsbar form for modtageren, f.eks. ved indtastning af oplysninger på en telefon eller ved indtaling over telefonen til et dataanlæg, der gennem talegengivelse kan omsætte erklæringen til læsbar form.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.6.2.

Til §§ 58-59

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 33-33 a.

Kapitel 13

Forbrydelser vedrørende penge

Til § 60

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 34. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Kapitel 14

Forbrydelser vedrørende bevismidler

Til §§ 61-64

Bestemmelserne svarer – med enkelte sproglige ajourføringer – til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 35-38.

Der er alene tilsigtet den realitetsændring, der følger af formuleringen af § 61, stk. 2. Den indebærer, at det udtrykkeligt i selve dokumentmisbrugsbestemmelsen fastsættes, at bestemmelsen omfatter både skriftlige og elektroniske tilkendegivelser, der er forsynet med betegnelse af udstederen, og som fremtræder som bestemt til at tjene som bevis. Definitionen af et dokument svarer til det såkaldte Brydensholt-udvalgs forslag i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet og indsættes med henblik på, at forpligtelsen efter artikel 7 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet også opfyldes for Grønlands vedkommende. En tilsvarende ændring blev indsat i straffeloven ved lov nr. 352 af 19. maj 2004.

Med den foreslåede definition af et dokument omfatter dokumentmisbrugsbestemmelsen som efter den gældende bestemmelse såkaldte hensigtsdokumenter – det vil sige tilkendegivelser, der fremtræder som bestemt til at tjene som bevis.

Derimod omfatter den foreslåede bestemmelse ikke såkaldte lejlighedsdokumenter – det vil sige tilken-

degivelser, der bliver benyttet som bevis for en rettighed mv. Brug af et falsk lejlighedsdokument kan imidlertid være strafbart efter andre bestemmelser i kriminalloven, der vedrører brugen af dokumentet, f.eks. bedrageri efter kriminallovens § 104.

Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s. 1788-1791.

Kapitel 15

Almenfarlige forbrydelser

Til § 65

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 39.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 181, *stk. 2*. Efter bestemmelsen dømmes ligeledes for brandstiftelse den, der med forsæt til at besvige brandforsikringen eller krænke panthavers rettigheder eller med lignende retsstridigt forsæt forvolder ildebrand på egen ejendom eller på andens ejendom med ejerens samtykke. Bestemmelsen anvendes f.eks. i tilfælde, hvor brandstiftelse sker for – ved senere fortielse af brandårsagen over for et forsikringsselskab – at få en brandforsikringssum udbetalt.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.9.1.

Til § 66

I bestemmelsens *1. pkt.* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 183, *stk. 1*. Efter bestemmelsen dømmes for skadeforvoldelse den, der med forsæt til skade på andres person eller formue forvolder sprængning, spredning af skadevoldende luftarter, oversvømmelse, skibbrud eller anden transportulykke. Bestemmelsen omfatter f.eks. politisk begrundede sprængstofattentater eller unge menneskers farlige »leg« med hjemmelavede bomber. I bestemmelsens *2. pkt.* foreslås uagtsomhed kriminaliseret svarende til straffelovens § 183, *stk. 3*.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.9.2.

Til § 67

Bestemmelsens *stk. 1 og 2* svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 40.

Bestemmelsen i *stk. 3* er derimod ny. Bestemmelsen svarer til den danske straffelovs § 187 om sundhedsfarlig forurening. Mens bestemmelsen i *stk. 2* alene vedrører forurening af vand, omhandler *stk. 3* forurening af enhver ting bestemt til forhandling eller udbredt benyttelse, som medfører, at tingens benyttelse efter dens bestemmelse udsætter menneskers sundhed for fare.

Til § 68

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 192 b, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006. Den har til formål at gennemføre artikel 2 i FN's konvention om nuklear terrorisme også for Grønlands vedkommende.

Ved »radioaktive stoffer« forstås et grundstof, hvor atomkernen kan undergå en spontan omdannelse i en proces, der efterfølges af udsendelse af ioniserende stråling i form af alfa-, beta-, neutron- eller gammastråling. Nukleart materiale er sådanne radioaktive stoffer, som - eventuelt under særlige omstændigheder - kan spaltes i en kædereaktion under udløsning af høje energier (en atomsprængning) og udsendelse af ioniserende stråling.

En »eksplosiv nuklear anordning« vil typisk være en atombombe, men derimod ikke en såkaldt »dirty bomb«, der består af konventionelle sprængstoffer blandet med radioaktive stoffer, og hvor det konventionelle sprængstof bruges til at sprede de radioaktive stoffer. Udtrykket »anordning, der er beregnet til at sprede radioaktive stoffer eller kan udsende ioniserende stråling«, skal forstås i overensstemmelse med definitionen i konventionens artikel 1.

Ioniserende stråling kan frembringes på forskellig måde, hvor en anordning ved tilførsel af energi (elektrisk spænding) kan bringes til at udsende ioniserende stråling. Karakteristisk for en sådan anordning er, at når tilførslen af energi ophører, ophører tilsvarende og momentant udsendelsen af ioniserende stråling. En »anordning, der kan udsende ioniserende stråling«, kan f.eks. være et røntgenanlæg eller en accelerator.

§ 68 kan efter omstændighederne omfatte anordninger, der har lovlige anvendelsesformål, jf. ovenfor. F.eks. vil et aggregat beregnet til at sprede pulver kunne sprede såvel lovligt insektmiddel som radioaktivt pulver. I sådanne tilfælde begrænses bestemmelsens anvendelsesområde af forsætskravet, jf. nedenfor.

Ved »nukleart anlæg« forstås enhver atomreaktor, inkl. reaktorer installeret på skibe, køretøjer, fly eller rumfartøjer eller andre steder, hvor de bruges som energikilde (kraftværker), samt ethvert anlæg eller transportsystem, der bruges ved produktion, opbevaring, forarbejdning eller transport af nukleart materiale.

Med formuleringen »ændrer« nukleart materiale og andre radioaktive stoffer i § 68, stk. 1, sigtes til tilfælde, hvor nukleart materiale oparbejdes fra eksempelvis uranmalm til nukleart (fissilt) materiale ved opkoncentrering af den ønskede nuklid, eller hvor radioaktivt materiale spaltes til andre radioaktive nuklider.

Forbrydelsen i § 68 fuldbyrdes ved henholdsvis besiddelsen mv. og anvendelsen mv. af de omhandlede radioaktive stoffer og anordninger m.fl.

Subjektivt kræves efter § 68, stk. 1, at besiddelsen mv. sker med forsæt til skade på andres person eller til betydelig skade på andres ting eller på miljøet. Foruden forsæt til besiddelsen mv. kræves således forsæt til, at det stof eller den anordning, der besiddes mv., skal anvendes til at forvolde skade. Det forudsættes, at bestemmelsen alene finder anvendelse i tilfælde, hvor der er forsæt til strålingsskader, men derimod ikke i tilfælde, hvor en sådan anordning anvendes til f.eks. almindelig vold. Det er for så vidt angår andres person tilstrækkeligt, at der foreligger forsæt til skade. Der kræves således ikke, at der foreligger forsæt til at forårsage f.eks. død eller alvorlig personskade. For så vidt angår tings- og miljøskade kræves forsæt til, at skaden er betydelig. Der skal således være tale om forsæt til skade af et vist omfang, når det drejer sig om skade på andres ting eller skade på miljøet. Skade kan efter omstændighederne f.eks. bestå i, at celler i den menneskelige organisme udsættes for skadelig påvirkning, der indebærer risiko for senere udvikling af cancer eller genskader, der først kan spores mange år efter hændelsen.

Efter § 68, stk. 2, kræves det, at anvendelsen mv. sker med forsæt til skade som nævnt i stk. 1 eller til at tvinge nogen til at foretage eller undlade at foretage en handling, f.eks. udbetaling af penge eller fremskaffelse af fortrolige oplysninger.

I bestemmelsens *stk. 3* foreslås uagtsomhed kriminaliseret svarende til straffelovens § 192 b, stk. 4.

Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7226-7228.

Til § 69

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til den nugældende kriminallovs § 40 a, men foreslås i forhold til den nugældende bestemmelse ændret således, at den ligesom straffelovens § 183 a, stk. 1, udvides til også at omfatte kaping af skibe samt andre kollektive transportmidler og godstransportmidler.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til straffelovens § 183 a, stk. 2, der blev indsat ved lov nr. 542 af 8. juni 2006.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.9.3, og til Folketingstidende 2005-06, tillæg A, s. 7226.

Til §§ 70-71

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 41-43.

Kapitel 16

Ulovligt spil

Til § 72

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 45.

Kapitel 17

Forbrydelser i familieforhold

Til §§ 73-74

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 48-49.

Til § 75

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring og en opdeling i to stykker – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 50. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 76

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 67, stk. 2, om den, som unddrager en person forældres eller anden rette vedkommendes myndighed eller forsorg eller bidrager til, at han unddrager sig sådan myndighed eller forsorg.

Bestemmelsen er i den nugældende kriminallov placeret i kapitel 19 om forbrydelser mod den personlige frihed, men foreslås i stedet placeret i kapitel 17 om forbrydelser i familieforhold. Der er ikke hermed tilsigtet nogen realitetsændring.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.11.

Kapitel 18

Seksuelforbrydelser

Til § 77

Bestemmelsen svarer i *stk. 1, nr. 1*, til straffelovens § 216, stk. 1, og i et vist omfang til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 51, stk. 1, nr. 1. I forhold til den nugældende bestemmelse er bestemmelsens anvendelsesområde udvidet fra at angå forhold begået mod kvinder til i princippet også at kunne finde anvendelse på forhold begået af kvinder over for mænd. Herudover er bestemmelsen ændret således, at den omfatter alle tilfælde, hvor samleje tiltvinges ved vold eller trussel om vold.

I *stk. 1, nr. 2*, svarer bestemmelsen til den nugældende kriminallovs § 51, stk. 1, nr. 2.

Bestemmelsen svarer i *stk. 2* formuleringsmæssigt til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 51, stk. 2. Som følge af den foreslåede § 77, stk. 1, nr. 1, begrænses bestemmelsens anvendelsesområde dog til opnåelse af samleje eller anden kønslig omgang ved andre tvangsmidler – omfattet af den nugældende § 66 – end vold og trussel om vold (dvs. trussel om betydelig skade på gods, om frihedsberøvelse eller om at fremsætte sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller røbe privatlivet tilhørende forhold).

Til § 78

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* – med en sproglig ajourføring – til bestemmelsen i den nugældende kriminallovs § 52, stk. 1. Bestemmelsens anvendelsesområde er dog – ligesom i den foreslåede § 77, stk. 1, nr. 1 – udvidet til i princippet at kunne anvendes på forhold begået af kvinder over for mænd.

I *stk. 2* svarer bestemmelsen – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52, stk. 2, nr. 1. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

I *stk. 3* svarer bestemmelsen til straffelovens § 219 og i et vist omfang til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52, stk. 1, nr. 2. I forhold til den nugældende bestemmelse kræves ikke, at der foreligger misbrug, men alene at den ansatte eller tilsynsførende ved den pågældende institution har samleje eller anden kønslig omgang med personer optaget på institutionen. Bestemmelsen finder anvendelse, selv om den anbragte person har provokeret eller taget initiativ til forholdet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.12.1.

Til § 79

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 53. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Til § 80

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* med en sproglig ajourføring til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 54, stk. 1. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 223, stk. 1. Efter bestemmelsen kræves alene, at der har fundet samleje eller anden kønslig omgang sted mellem læreren eller opdrageren og den mindreårige. Bestemmelsen finder således anvendelse, selv om der ikke er tale om misbrug af stillingen som lærer eller opdrager, og uden hensyn til om den mindreårige har provokeret eller taget initiativ til forholdet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.12.2.

Til § 81

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 223 a om kriminalisering af den, der som kunde mod betaling eller løfte om betaling har et seksuelt forhold til en person under 18 år, således som den er affattet ved lov nr. 228 af 2. april 2003. I forhold til den tidligere affattelse af straffelovens § 223 a er der tale om en udvidelse af det strafbare område, da bestemmelsen også omfatter situationer, hvor personen under 18 år ikke kan siges at ernære sig ved prostitution.

Udtrykket »kunde« indebærer en begrænsning i anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse. Anvendelsesområdet er således begrænset til tilfælde, hvor den mindreåriges seksuelle ydelser leveres mod betaling eller løfte om betaling. Det er uden betydning, om det er kunden selv eller en tredjemand, der betaler. Det er også uden betydning, om kundens modydelse er penge, men modydelsen skal kunne gøres op i penge.

Bestemmelsen omfatter imidlertid også tilfælde, hvor den mindreårige kun i enkeltstående tilfælde modtager betaling for en seksuel ydelse.

Betaler en person, som har seksuelt samkvem med en pige eller en dreng under 18 år, f.eks. for den mindreåriges bolig, mad, tøj mv., vil den pågældende normalt ikke af den grund kunne karakteriseres som »kunde«. En konkret vurdering af sagens omstændigheder i øvrigt kan dog naturligvis føre til, at den pågældende må karakteriseres som »kunde«.

Ved vurderingen af om der er tale om et »kunde-forhold«, vil det tillige kunne indgå, under hvilke omstændigheder aftalen indgås, eksempelvis om aftalen om et seksuelt forhold etableres på gaden, på et værtshus eller en bar eller umiddelbart efter parternes møde, og om forholdet er begrænset til den seksuelle kontakt, uden at parterne i øvrigt omgås.

Kunden vil kunne pådrage sig et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse, selv om kunden selv er under 18 år (men er fyldt 15 år, jf. den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 10).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.12.3.

Til § 82

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 52 a, idet den dog nu også henviser til §§ 79-81.

Til § 83

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 55, stk. 1-4. Bestemmelsen i den nugældende kriminallovs § 55, stk. 5, foreslås ophævet som led i forslaget om at afkriminalisere prostitution.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.12.4.

Til § 84

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 56.

Til § 85

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 56 a, der blev indsat ved lov nr. 1186 af 7. december 2004 og som svarer til straffelovens §§ 230 og 235, således som de blev affattet ved lov nr. 228 af 2. april 2003.

Stk. 1 svarer til straffelovens § 235, stk. 1, om den, som udbreder utugtige fotografier eller film, andre visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Det foreslås, at det strafbare anvendelsesområde som hidtil skal omfatte »utugtige fotografier, film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende«. Hermed vil såkaldt fiktiv børneporno – som f.eks. computergenererede billeder med børnepornografisk indhold – være omfattet af bestemmelsen. Uden for anvendelsesområdet falder materiale, hvor det utugtige indhold alene er gengivet i skriftform.

Med udtrykket »utugtige« sigtes bl.a. til billeder af børn i situationer, som efter deres karakter er omfattet af den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 53. Hovedvægten må lægges på, om billedet viser et barn, der deltager i kønsligt forhold, eller et barn, over for hvem der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at anvende barnet som model for fotografering af kønsdele eller seksuelt prægede berøringer. Almindelige billeder af nøgne børn, eksempelvis under leg på stranden, falder uden for området af den foreslåede bestemmelse.

Det foreslås endvidere, at beskyttelsesområdet skal være »personer under 18 år«. Er identiteten og alderen ukendt, vil det være afgørende for strafbarheden, om den pågældende fremtræder som yngre end 18 år i det pornografiske materiale.

Ordet »udbreder« er en samlet betegnelse for de handlinger, der er kriminaliseret. Formuleringen omfatter enhver form for udbredelse, herunder eksport, distribution, transmission mv. Produktion af fiktivt børnepornografisk materiale med henblik på udbredelse vil være strafbart som forsøg.

En person, der ikke blot er mellemmand, men som selv optager børnepornografiske fotografier, film mv., hvor børn under 15 år anvendes som børnepornomodeller med henblik på udbredelse af materialet, vil ikke kun pådrage sig et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse (eller forsøg herpå, hvis den pågældende pågribes, inden udbredelsen er sket). Den pågældende vil også kunne ifalde et kriminalretligt ansvar efter den foreslåede bestemmelse i § 85, stk. 4, samt for de sædelighedsforbrydelser, der er begået i forbindelse med selve optagelsen, herunder f.eks. § 79. Ved en sådan overtrædelse af en flerhed af bestemmelser, pådrages et kriminalretligt ansvar i sammenstød.

Som *stk. 2* foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 235, stk. 2, om den, som besidder eller mod vederlag gør sig bekendt med utugtige fotografier eller film, andre utugtige visuelle gengivelser eller lignende af personer under 18 år.

Bestemmelsen foreslås – ligesom i forslaget til § 85 stk. 1 – at omfatte alle »utugtige visuelle gengivelser af personer under 18 år«. Det foreslås dog samtidig i § 85, stk. 3, at besiddelse ligesom efter straffelovens § 235, stk. 3, ikke skal være strafbart i tilfælde, hvor den person, der er gengivet på billedet, er fyldt 15 år på tidspunktet, hvor gengivelsen sker, og har givet sit samtykke til besiddelsen af billedet.

Almindelige nøgenbilleder af børn vil derimod efter det anførte falde helt uden for det strafbare område, da sådanne billeder ikke omfattes af udtrykket »utugtige«, jf. ovenfor.

Spørgsmålet om, hvorvidt en person kan siges at »besidde« børnepornografisk materiale som omhandlet i den foreslåede bestemmelse, kan undertiden give anledning til tvivl, navnlig når materialet udbredes via elektroniske medier, f.eks. internettet.

Ved betragtning af tv-udsendelser (eksempelvis sendt via satellit) eller billeder, der overføres fra en database til egen edb-skærm, vil billedet ikke kunne siges at være i betragterens besiddelse. Er der derimod tale om, at billedet lagres, det være sig på videobånd, harddisk, diskette el.lign., således at den pågældende selv kan kalde billedet frem igen, må materialet anses for at være i vedkommendes besiddelse.

Den foreslåede bestemmelse omfatter tillige det forhold, at en person mod vederlag gør sig bekendt med de særlige former for børnepornografisk materiale, der er nævnt i bestemmelsen. Kriminaliseringen af besiddelsen omfatter således også tilfælde, hvor en person – selv om der ikke er tale om egentlig besiddelse – mod vederlag gør sig bekendt med børnepornografiske fremstillinger. De mere tilfældighedsprægede situationer, hvor internetbrugere kommer ind på særlige områder, hvor der måtte være gratis adgang til børnepornografi, falder uden for bestemmelsen. Det nævnte »vederlag« omfatter enhver form for modydelse, herunder at der byttes med andre ydelser. Det er uden betydning, på hvilken måde vederlaget erlægges, herunder om betalingen f.eks. formidles via en internetudbyder eller sker direkte til indehaveren af en hjemmeside med børnepornografisk materiale.

Som *stk. 4* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 230, som omfatter den, der optager utugtige fotografier, film eller lignende af en person under 18 år med forsæt til at sælge eller på anden måde at udbrede materialet.

Bestemmelsen forudsætter, at personen under 18 år er klar over, at utugtige fotografier mv. optages. Skjult fotografering eller optagelse hører under § 84 (blufærdighedskrænkelse) eller § 94, stk. 1, nr. 4 (fotografering af personer på ikke frit tilgængeligt sted).

Optagelserne skal for at være omfattet af bestemmelsen indeholde utugtige billeder. Hermed menes billeder, der viser samleje eller samlejelignende forhold. Endvidere er optagelser omfattet, hvis der i øvrigt i forbindelse med optagelsen må antages at være foretaget en groft krænkende handling, f.eks. ved at personen er blevet anvendt som model for fotografering af kønsdele eller af seksuelt prægede berøringer.

Den kriminelle handling omfatter optagelse af »utugtige fotografier, film eller lignende«. Begrebet »eller lignende« omfatter andre billedtransmissioner, f.eks. billeder til direkte transmission, uden at der sker lagring.

Anvendelse af personer under 15 år som pornomodeller kan endvidere være omfattet af § 79 (samleje eller anden kønslig omgang med et barn under 15 år).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.12.5. og 4.12.6.

Kapitel 19

Forbrydelser mod liv og legeme

Til § 86

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 57.

Til § 87

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 58.

Til § 88

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 60.

I modsætning til straffeloven indeholder kriminalloven ikke graduerede voldsbestemmelser, der kriminaliserer vold i forskellige grovhedsgrader. Dette beror på, at kriminalloven i modsætning til straffeloven ikke indeholder strafferammer. Efter gældende praksis indgår voldens grovhed imidlertid også i Grønland ved fastsættelse af foranstaltningstype og –længde. Det forudsættes, at der også fremover ved udmålingen vil blive lagt vægt på voldens karakter og de omstændigheder, hvorunder den er udøvet.

Som typisk skærpende omstændigheder kan eksempelvis nævnes anvendelse af skyde- eller stikvåben, slag med tunge redskaber, vold begået mod et værgeløst eller ukampdygtigt offer, mishandling, tilføjelse af skade mm.

Omvendt vil det typisk være en formildende omstændighed, at volden er begået under (ligeværdigt) slagsmål.

Der findes endvidere ikke i kriminalloven bestemmelser svarende til straffelovens § 123 om bl.a. vold mod vidner og straffelovens § 247, stk. 2, om vold mod personer, der efter karakteren af deres arbejde er særligt udsatte. Desuagtet bør det også i Grønland bl.a. anses som en skærpende omstændighed, at volden er udøvet i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten, samt at volden er udøvet mod særligt udsatte personer.

Til § 89

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 61.

Til § 90

Bestemmelsen svarer i *stk. 1 og 2* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 64, stk. 1 og 2.

Som *stk. 3 og 4* foreslås indsat bestemmelser svarende til straffelovens § 252, stk. 2 og 3. Den foreslåede bestemmelse retter sig mod den, som på hensynsløs måde volder fare for smitte med sygdomme af den nævnte art, typisk aids. For så vidt angår overførsel af hiv-smitte, der er bestemmelsens hovedanvendelsesområde, tænkes der herved på samleje, anden kønslig omgængelse, hvorved smitte påviseligt kan overføres, samt anden adfærd, der kan medføre smitte, f.eks. afgivelse af sæd til ukontrolleret privat anvendelse, overladelse af inficerede sprøjter, kanyler og lignende til andres brug mv.

Fareforvoldelsen skal være »hensynsløs«. Heri ligger, at der ikke er tale om hensynsløs adfærd, hvis gerningsmanden har søgt at beskytte andre mod smitteoverførelsen. Er der således tale om samleje, hvor der er anvendt kondom eller lignende beskyttelsesmidler, der almindeligvis af lægevidenskaben anses for effektive til at modvirke overførelse af smitte ved kønsakter af den pågældende type, da kan den hiv-smittede ikke dømmes for overtrædelse af bestemmelsen.

Oplyser den smittede klart til sin seksualpartner om at være hiv-smittet, og ønsker partneren alligevel at gennemføre kønsakten ubeskyttet, kommer domfældelse efter bestemmelsen heller ikke på tale. På tilsvarende måde vil en narkoman, der udlåner brugte sprøjter og kanyler til en anden med oplysning om at være hiv-positiv, ikke kunne dømmes, hvis modtageren uanset denne viden beslutter sig for at anvende injektionssprøjten eller kanylen. Et gyldigt samtykke fritager således for, at der kan dømmes efter den foreslåede bestemmelse.

Det er en betingelse for at kunne dømmes efter bestemmelsen, at der voldes »fare« for, at nogen smittes med den livstruende og uhelbredelige sygdom. Er der således tale om et ubeskyttet samleje mellem to personer, der begge er hiv-positive, kan ingen af dem (på ny) smittes med sygdommen, og ingen af dem kan derfor ifalde strafansvar. Viser en hiv-test af forurettede på tidspunktet for sagens pådømmelse, at

forurettede er hiv-smittet, må det afgøres ud fra en sædvanlig bevisvurdering, om forurettede må antages at have været hiv-smittet på det tidspunkt, hvor samleje mv. med gerningsmanden fandt sted, eller om smitten må antages at være påført ved samleje mv. med gerningsmanden senere.

Også andre end den, der selv er hiv-smittet, kan dømmes efter bestemmelsen. Tænker man sig således en person, der medvirker til, at en hiv-smittet har ubeskyttet samleje med andre velvidende, at den pågældende er smittet, kan der efter omstændighederne dømmes for medvirken, jf. § 13. På tilsvarende måde kan efter omstændighederne en rask person dømmes efter bestemmelsen, hvis den pågældende med forsæt hertil medvirker til et overfald, hvor den overfaldne stikkes med en hiv-inficeret injektionssprøjte.

Det er en betingelse for at dømme efter bestemmelsen, at der skabes fare for »smitte« med den livstruende og uhelbredelige sygdom, typisk aids. Faren skal imidlertid ikke som efter § 90, stk. 2, være nærliggende. Heri ligger, at fare for smitte skal være åbenbar og væsentlig. Risikoen for overførsel af smitte ved ubeskyttet samleje eller tilsvarende homoseksuelt forhold ligger antagelig under 1 pct. Denne smitterisiko kan ikke med sikkerhed siges at være nærliggende i den nævnte betydning. For også at kriminalisere sådanne ubeskyttede samlejer mv. mellem en hiv-smittet og en rask person anvendes i bestemmelsen alene udtrykket fare.

Det er heller ikke en betingelse for bestemmelsens anvendelse, at det kan bevises, at offeret i det konkrete tilfælde er blevet smittet. Det er tilstrækkeligt, at det bevises, at gerningsmanden har foretaget en handling eller undladelse, der typisk er farlig ved at skabe risiko for smitte af den i bestemmelsen nævnte karakter, f.eks. at en hiv-smittet har haft ubeskyttet samleje.

Sygdommen skal som nævnt være »livstruende og uhelbredelig«. Det foreslås i *stk. 4*, at justitsministeren bemyndiges til, efter forhandling med ministeren for sundhed og forebyggelse, at fastsætte, hvilke sygdomme der er livstruende og uhelbredelige. I første omgang vil det alene blive fastsat, at bestemmelsens omfatter aids og smitte med hiv-virus. Også andre sygdomme kan imidlertid tænkes at blive omfattet på et senere tidspunkt.

Det er en betingelse for at dømme efter den foreslåede bestemmelse, at der foreligger »forsæt«. Forsættet skal omfatte alle elementer i gerningsbeskrivelsen. Dette indebærer eksempelvis, at gerningsmanden skal vide eller anse det for overvejende sandsynligt (sandsynlighedsforsæt), at der foreligger en smitterisiko. Er den pågældende testet for hiv-virus og fundet positiv, er denne betingelse selvsagt opfyldt. Selv om dette vil være den typiske situation, er det dog ingen ufravigelig betingelse for at kunne dømmes efter bestemmelsen, at det kan bevises, at der har været foretaget en hiv-test. Også i tilfælde, hvor det på anden måde med den fornødne sikkerhed kan godtgøres, at den pågældende har vidst eller bestemt antaget at være hiv-smittet, kan det komme på tale, at dømme efter bestemmelsen. Som eksempel kan nævnes en læge, der er smittet med hiv-virus, og som selv – uden en hiv-test – er klar over dette, eller en person, der er bekendt med at have alle klare symptomer på aids i udbrud, men som ikke er testet.

Gerningsmandens forsæt skal endvidere omfatte spørgsmålet om, hvorvidt den forurettede var ikke-smittet på gerningstidspunktet. Den retlige betydning af eventuelle faktiske vildfarelser med hensyn til forurettedes helbredstilstand på dette punkt må afgøres efter den almindelige forsætlære.

Som ovenfor nævnt kan det komme på tale at dømme en person, der medvirker til overførsel af smitte. Her er forsætkravet opfyldt, hvis det med den fornødne sikkerhed kan godtgøres, at den pågældende var bekendt med smitterisikoen, også selv om der ikke foreligger bevis for, at vedkommende var gjort bekendt med resultatet af en test for hiv-virus.

Forsættet omfatter også hensynsløsheden. Dette indebærer, at en person, der søger at hindre udbredelsen af smitte, men hvor dette af grunde, der ikke kan tilregnes ham, mislykkes, ikke kan dømmes. Tænker man sig således en hiv-smittet person, der har samleje med en anden under anvendelse af kondom, men hvor kondomet glider af eller er bristet, uden at det bemærkes, kan den pågældende ikke dømmes.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.13.1.

Kapitel 20

Forbrydelser mod den personlige frihed

Til § 91

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 66.

En del af den foreslåede kriminallovs øvrige bestemmelser har karakter af specialregler om ulovlig tvang, herunder eksempelvis kriminallovens § 69 om kapring af transportmidler og § 93 om menneskehandel. Bl.a. i disse tilfælde absorberes ansvaret efter § 91 af ansvaret efter den kvalificerede tvangsforbrydelse. Tilsvarende gør sig gældende for så vidt angår straffelovens § 260 om ulovlig tvang i forhold til en række andre bestemmelser i straffeloven bl.a. straffelovens § 183 a om kapring og § 262 a om menneskehandel.

I modsætning til straffeloven indeholder kriminalloven imidlertid ikke en bestemmelse om ulovlig tvang mod vidner, jf. straffelovens § 123. På trods af det bør det også i Grønland bl.a. indgå som en skærpende omstændighed, at den ulovlige tvang udøves i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten.

Til § 92

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 67, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.15.

Til § 93

Bestemmelsen, der er ny, svarer til straffelovens § 262 a. Begrebet menneskehandel er dermed defineret i overensstemmelse med bl.a. protokollen til FN's konvention om bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet (Palermo-konventionen).

Bestemmelsen omfatter samtlige led af handel med mennesker, hvorfor formuleringen »rekrutterer, transporterer, overfører, huser eller efterfølgende modtager en person,...«, er anvendt, jf. herved bl.a. også artikel 3 i FN-protokollen. Herefter vil personer, der efter de gældende bestemmelser dømmes for medvirken, kunne dømmes direkte for overtrædelsen af den nye bestemmelse.

De »tvangsmidler«, der opregnes i den foreslåede bestemmelses første stykke, skal med formuleringen »anden utilbørlig fremgangsmåde« anses som en udtømmende opregning. Der kan efter bestemmelsens udformning ikke længere dømmes i sammenstød med §§ 91-92, 1. pkt. (ulovlig tvang og frihedsberøvelse – gældende §§ 66-67) og § 98 (trusler – gældende § 70), da det kriminalretlige ansvar for disse overtrædelser absorberes af ansvaret for overtrædelse af den foreslåede § 93.

Tvangsmidlerne anført i *stk. 1, nr. 1-3*, skal fortolkes i overensstemmelse med de anførte bestemmelser i kriminalloven.

For så vidt angår *stk. 1, nr. 4*, forudsættes her en uoverensstemmelse mellem gerningsmandens og forurettedes opfattelse af den sammenhæng, der er grundlaget for forurettedes disposition. Denne uoverensstemmelse skal være fremkaldt, bestyrket eller udnyttet af gerningsmanden.

Det følger af *stk. 1, nr. 5*, at menneskehandel også omfattes af bestemmelsen, hvor der anvendes eller har været anvendt »anden utilbørlig fremgangsmåde«. Det vil være en konkret vurdering, hvorvidt dette er tilfældet, men det forudsættes, at der er handlet i strid med redelig handlemåde.

Bestemmelsens anvendelse forudsætter, at handlen finder sted med henblik på udnyttelse af den pågældende på nærmere opregnet vis. Det betyder, at menneskehandlen skal være foretaget med henblik på, at gerningsmanden opnår økonomisk vinding, eller med henblik på gerningsmandens egen udnyttelse af den pågældende. Udnyttelsen kan ske ved »kønslig usædelighed«, der skal fortolkes i overensstemmelse med § 83, stk. 1. »Slaveri« vil foreligge, når en person ud fra en konkret vurdering er berøvet sin frihed og er

tvunget til at udføre hårdt arbejde. »Tvangsarbejde« skal fortolkes i overensstemmelse med de gældende internationale instrumenter, heriblandt ILO konvention nr. 29 af 28. juni 1930 og nr. 105 af 5. juni 1957.

Hvis forurettede er en person under 18 år, kan der dømmes for overtrædelse af bestemmelsen, selv om der ikke har været anvendt de anførte tvangsmidler. Det er således en kvalificerende omstændighed, at forurettede er under 18 år, jf. forslaget § 93, stk. 2, nr. 1. Dette er ligeledes tilfældet, hvis gerningsmanden ved ydelse af betaling eller anden fordel opnår et samtykke fra en person, der har myndighed over forurettede, jf. stk. 2, nr. 2. Den person, der modtager en sådan betaling eller anden fordel, dømmes på samme måde. »Anden fordel« kan omfatte andet end økonomisk fordel, eksempelvis tilsagn om personlige tjenester og lignende for modtageren.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.15.1.

Kapitel 21

Freds- og ærekrænkelser

Til § 94

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 1-4, og stk. 2 svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 68.

Som stk. 1, nr. 5, foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 263, stk. 2 om såkaldt hackerkriminalitet. Efter bestemmelsen skal gerningsmanden uberettiget skaffe sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i anlæg til elektronisk databehandling. Det er i den forbindelse uden betydning, hvilken brug der gøres af oplysningerne, herunder om de blot forvanskes eller ødelægges, uden at gerningsmanden har fået kendskab til indholdet af oplysningerne.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.16.1.

Til §§ 95-97

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 69-69 b.

Til § 98

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 70.

Trusler indgår – ligesom det er tilfældet i straffeloven – i øvrigt i gerningsindholdet i en række andre bestemmelser i kriminalloven, herunder bl.a. forslaget til kriminallovens §§ 77, 91, 93, 108 og 112, og § 98 kan her efter omstændighederne blive absorberet.

Kriminalloven indeholder derimod ikke en bestemmelse svarende til straffelovens § 123 om bl.a. trusler mod vidner. På trods af det bør det også i Grønland anses som en skærpende omstændighed, at trusler udøves i anledning af et vidnes forklaring til politiet eller retten.

Til § 99

Bestemmelsen svarer i stk. 1-3 til de nugældende bestemmelser i kriminallovens § 71, stk. 1-3.

Som stk. 4 foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 271, stk. 1, hvorefter der ikke må føres bevis for en ulovlig handling, for hvilke den, som sigtes, ved endelig dom i ind- eller udland er frikendt. Den foreslåede bestemmelse begrænser adgangen til efter den nugældende bestemmelse i § 71, stk. 3, at føre sandhedsbevis for en handling, som den krænkede ved endelig dom er frifundet for.

Stk. 5 svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 71, stk. 4. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring.

Som stk. 6 foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 273, stk. 2, hvorefter den, der dømmes for en ærefornærmende sigtelse, efter den fornærmedes påstand kan tilpligtes at betale den fornærmede et af retten fastsat beløb til at dække omkostningerne ved offentliggørelse i en eller flere offentlige aviser enten af domskonklusionen alene eller tillige af begrundelsen for dommen. Den

foreslåede bestemmelse giver retten en fakultativ adgang til efter påstand at tillægge den krænkede et beløb til offentliggørelse af sagens udfald, f.eks. i tilfælde hvor en sigtelse er fremsat i en avis.

Som stk. 7 foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 274, stk. 1, om den, som fremsætter eller udbreder ærefornærmende udtalelser mod en afdød. Den foreslåede bestemmelse medfører, at krænkeren også kan pådrage sig et kriminalretligt ansvar for ærefornærmelser fremsat efter den krænkedes død.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.16.2.-4.16.4.

Til § 100

Bestemmelsen svarer – med en sproglig ajourføring – til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 71 a, men foreslås i forhold til den gældende bestemmelse ændret således, at den ligesom straffelovens § 266 b udvides til også at omfatte et forbud mod diskrimination på grund af seksuel orientering.

Ved begrebet »seksuelle orientering« forstår – foruden homoseksualitet – også andre former for lovlig seksuel orientering, f.eks. transvestitisme.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet nogen realitetsændring af bestemmelsen.

Der henvises til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.16.6.

Kapitel 22

Forbrydelser mod dyr

Til § 101

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 65.

Kapitel 23

Formueforbrydelser

Til §§ 102-104

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 72-74.

Til § 105

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 279 a om databedrageri. Bestemmelsen er udformet med udgangspunkt i den almindelige bedrageribestemmelse i den nugældende kriminallovs § 74, stk. 1, for at understrege tilknytningen til denne bestemmelse. Samtidig frigøres databedrageriforhold fra kravet i § 74, stk. 1, om, at en person som følge af gerningsmandens forhold på svigagtig måde skal være blevet bestemt til en disposition. I stedet herfor skal der være sket et indgreb i grundlaget for den elektroniske databehandling. Bestemmelsen er endvidere udformet således, at der ikke – som tilfældet er efter den almindelige bedrageribestemmelse – skal føres bevis for, at der foreligger et økonomisk tab hos offeret for gerningen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.17.1.

Til § 106

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 74 a.

Til § 107

Bestemmelsen svarer til den nugældende kriminallovs § 75 om mandatsvig, men indeholder en konsekvensændring som følge af den foreslåede § 105 om databedrageri. Bestemmelsen finder således (heller) ikke anvendelse, hvis et forhold falder ind under den foreslåede bestemmelse i § 105 om databedrageri. Der er ikke tilsigtet nogen realitetsændring i øvrigt.

Til § 108

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 281. Efter bestemmelsen dømmes for afpresning, i det omfang forholdet ikke falder inden under den foreslåede § 112, (*nr. 1*) den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, truer nogen med vold, betydelig skade på gods eller frihedsberøvelse, med at fremsætte usand sigtelse for strafbart eller ærerørigt forhold eller åbenbare privatlivet tilhørende forhold, samt (*nr. 2*) den, som truer nogen med at anmelde eller åbenbare et strafbart forhold eller med at fremsætte sande ærerørige beskyldninger for derigennem at skaffe sig eller andre en vinding, der ikke er tilbørligt begrundet ved det forhold, som har givet anledning til truslens fremsættelse.

Som eksempel på forhold, der er omfattet af bestemmelsen, kan nævnes tilfælde, hvor en gerningsmand inddriver gæld ved at true en skyldner med, at den pågældende vil blive udsat for vold, hvis gælden ikke indfries inden en frist (*nr. 1*), og tilfælde, hvor en bestyrer af en butik truer en kunde til at betale bestyreren penge for ikke at anmelde, at kunden har begået tyveri i butikken (*nr. 2*).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.17.2.

Til §§ 109-110

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 76-77.

Til § 111

Bestemmelsen udvider i *stk. 1* gerningsindholdet i forhold til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 78 ved, at alle førforbrydelser omfattes af den foreslåede bestemmelse. Der er ikke herudover tale om nogen udvidelse af gerningsindholdet i forhold til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 78.

Bestemmelsen indeholder endvidere nogle ændringer af redaktionel karakter. Således foreslås ordet »fordølgelse« i den nugældende § 78 ændret til at »skjule«. Ordet »udbytte« er valgt i stedet for »vinding« for at benytte det samme udtryk i begge led af bestemmelsen. Der ligger ikke heri nogen realitetsændring.

Hæleriforbrydelsen er fortsat beskrevet i to former: Del i udbytte (*stk. 1, første led*) og bistand til hovedmanden (*stk. 1, andet led*).

Bestemmelsen i første led omfatter bl.a. den, der køber genstande, som stammer fra tyveri eller røveri. Det er ligesom i dag uden betydning for hæleriansvaret, at hæleren eventuelt har betalt fuld pris for den pågældende genstand. Betaling af fuld pris kan dog – afhængig af de konkrete omstændigheder i øvrigt – være et indicium for, at køberen ikke har haft forsæt til hæleri.

Bistand efter bestemmelsens andet led kan som i den nugældende bestemmelse i § 78 bl.a. bestå i at opkræve, opbevare, skjule, transportere, sende, overføre, konvertere, afhænde, pantsætte eller investere udbyttet. Der er ikke tale om en udtømmende angivelse af mulige former for bistand.

Kravet om, at der skal være handlet »uberettiget«, indebærer, at materielt atypiske tilfælde falder uden for bestemmelsens anvendelsesområde. Det gælder f.eks. tilfælde, hvor en person ikke handler med henblik på at hjælpe gerningsmanden, men derimod med henblik på at bistå politiet eller opfylde særlige adfærdskrav i anden lovgivning.

Det krav til forsætbeviset, der stilles ved den nuværende hæleribestemmelse i kriminallovens § 78, vil gælde tilsvarende for det udvidede område.

Efter bestemmelsens *stk. 2* kan der ikke dømmes for hæleri, når udbyttet modtages fra familiemedlemmer eller samlever til sædvanligt underhold. Har et familiemedlem f.eks. ved butikstyveri stjålet mad eller almindeligt tøj, vil det således være straffrit for de andre familiemedlemmer at modtage de stjalne varer, selv om de er bekendt med, hvorfra de stammer. Fritagelsen for et kriminalretligt ansvar i den forbindelse

omfatter imidlertid kun sædvanligt underhold, og den, der modtager en stjålen ægte diamanthalskæde, vil således kunne dømmes for hæleri.

Efter *stk. 2* kan der endvidere ikke straffes for hæleri, hvis der er tale om modtagelse af udbytte som normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting og tjenester. Dette led i *stk. 2* vil medføre, at f.eks. en ekspedient i en kiosk ikke kan dømmes efter den foreslåede bestemmelse, hvis den pågældende som betaling for f.eks. mad, øl, cigaretter eller lignende modtager penge, som køberen har opnået som udbytte ved salg af hash. Selv om ekspedienten i en sådan situation måtte have viden om, hvor de penge, som der betales med, stammer fra, vil den pågældende ikke kunne dømmes for hæleri. Det skal fremhæves, at bestemmelsen kun fritager for hæleriansvar, hvis der er tale om normalt vederlag for sædvanlige forbrugsvarer, brugsting eller tjenester.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.17.5.

Til § 112

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 288. Efter bestemmelsen dømmes for røveri den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved vold eller trussel om øjeblikkelig anvendelse af vold (*nr. 1*) fratager eller aftvinger nogen en fremmed rørlig ting, (*nr. 2*) bringer en stjålen ting i sikkerhed, eller (*nr. 3*) tvinger nogen til en handling eller undladelse, der medfører formuetab for den overfaldne eller nogen, for hvem denne handler.

Som eksempel på forhold, der ville falde ind under bestemmelsen, kan nævnes tilfælde, hvor en gerningsmand borttager penge ved vold (*nr. 1*), hvor en gerningsmand til tyveri bliver indhentet af og over vold mod den bestjålne for at få det stjålne med sig (*nr. 2*), eller hvor en gerningsmand ved vold tvinger en kreditor til at udstede kvittering for betaling, selv om betaling ikke har fundet sted (*nr. 3*).

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.17.3.

Til § 113

Bestemmelsen svarer i *stk. 1* til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 79.

Som *stk. 2* foreslås indsat en bestemmelse svarende til straffelovens § 292, *stk. 1*. Efter bestemmelsen dømmes den, der ved at ødelægge, beskadige eller bortskaffe sine ejendele unddrager dem fra at tjene sine fordringshavere eller nogen enkelt af disse til fyldestgørelse. Bestemmelsen kan f.eks. anvendes i tilfælde, hvor en gerningsmand ødelægger sine ejendele for at undgå, at disse senere bliver anvendt som genstand for udlæg.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.17.4.

Til §§ 114-115

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 80-81.

For så vidt angår § 114, *stk. 2*, er der imidlertid indføjet en ændring, der svarer til ændringen af den tilsvarende bestemmelse i straffelovens § 293, *stk. 2*, ved lov nr. 352 af 19. maj 2004.

Formålet med formuleringen af § 114, *stk. 2*, om rådighedshindring er udtrykkeligt at fastsætte, at bestemmelsen også omfatter elektroniske rådighedshindringer. Bestemmelsen svarer med enkelte afvigelser til Brydenscholt-udvalgets forslag til ændringen af straffelovens § 293, *stk. 2*, i betænkning nr. 1417/2002 om IT-kriminalitet og indsættes med henblik på, at forpligtelsen efter artikel 5 i Europarådets konvention om IT-kriminalitet også opfyldes for Grønlands vedkommende.

Forslaget indebærer, at bestemmelsens anvendelsesområde er tilfælde, hvor en person uberettiget hindrer en anden i helt eller delvist at råde over ting. Udtrykket »uberettiget hindrer« omfatter både fysisk og elektronisk rådighedshindring. Elektronisk rådighedshindring kan eksempelvis forekomme ved e-mail bomber, f.eks. Denial-of-Service angreb, som kan umuliggøre anvendelsen af informationssystemer.

Bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor der er tale om delvis rådighedshindring derved, at den berettigede alene begrænses væsentligt i sin rådighed.

Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 2003-04, tillæg A, s.1793-1795.

Til § 116

Den foreslåede bestemmelse svarer til straffelovens § 299, nr. 2. Efter bestemmelsen dømmes for at modtage eller yde returkommission (dvs. bestikkelse i private retsforhold) den, som, uden at betingelserne for at anvende § 107 foreligger, ved varetagelse af en andens formueanliggender for sig selv eller andre på pligtstridig måde modtager, fordrer eller lader sig tilsige gave eller anden fordel, såvel som den, der yder, lover eller tilbyder sådan gave eller anden fordel.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at der kan pålægges et kriminalretligt ansvar i tilfælde, hvor der ydes fordele af ikke økonomisk art, f.eks. tilsagn om personlige gentjenester.

Det afgørende efter bestemmelsen er, om den, der er adressat for fordelene, begår et pligtstridigt forhold ved at modtage fordelene. Bestemmelsens typiske anvendelsesområde vil være tilfælde, hvor en person, der er ansat eller på anden måde knyttet til en virksomhed, fra tredjemand modtager en fordel, og hvor fordelene er ydet for at få den pågældende til i strid med sine pligter over for hvervgiveren at foretage en handling på en bestemt måde. Såvel den, der yder mv. en sådan fordel (aktiv bestikkelse), som den, der modtager mv. fordelene (passiv bestikkelse), er omfattet af bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 4.3.1.

Til § 117

Bestemmelsen svarer til straffelovens § 304 a, der blev indsat ved lov nr. 553 af 24. juni 2005, og indsættes med henblik på, at forpligtelsen efter artikel 2, 3 og 4 i tillægsprotokollen til Europarådets strafferetskonvention om korruption også opfyldes for Grønlands vedkommende.

Stk. 1 indebærer, at der gives mulighed for at dømme den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der i henhold til grønlandsk, færøsk, dansk eller udenlandsk ret virker som voldgiftsdommer, en gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget under udøvelsen af dette hverv.

Efter bestemmelsen kan ikke alene bestikkelse af en voldgiftsdommer, der udøver denne funktion i Grønland, på Færøerne eller i Danmark, dømmes. Også bestikkelse af en voldgiftsdommer, der udøver denne funktion i udlandet, vil således kunne dømmes. Gerningsindholdet er det samme som ved bestikkelse af en person i offentlig tjeneste, jf. § 38 (aktiv bestikkelse).

Stk. 2 indebærer, at der gives mulighed for at dømme den, som i henhold til grønlandsk, færøsk, dansk eller udenlandsk ret virker som voldgiftsdommer, og som under udøvelsen af dette hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel. Gerningsindholdet svarer til § 48 om passiv bestikkelse. Dette indebærer bl.a., at uberettiget modtagelse af en gave eller anden fordel kan være kriminaliseret som passiv bestikkelse, selv om gaven eller fordelene ikke er givet med henblik på at få voldgiftsdommeren til at foretage eller undlade at foretage en handling, men f.eks. alene er givet som belønning for en allerede udført handling uden forudgående tilsagn herom.

Ikke enhver passiv bestikkelse af en voldgiftsdommer vil kunne forfølges kriminalretligt i Grønland, uanset hvor i verden og af hvem forholdet er begået. Det vil således kun være muligt kriminalretligt at forfølge voldgiftsdommere for passiv bestikkelse i det omfang, forholdet er undergivet grønlandsk jurisdiktion efter reglerne i kriminallovens §§ 4-8.

Der henvises i øvrigt til Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, s. 5296 f. og s. 5332.

Tredje del Foranstaltningerne

Afsnit I

Almindelige bestemmelser om foranstaltninger

Kapitel 24

Valg og udmåling af foranstaltninger

Til § 118

Det følger af bestemmelsen, at retten, samtidig med at tiltalte findes skyldig, fastsætter en foranstaltning efter de i § 119, stk. 1 og 2, opregnede muligheder. Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 86, stk. 1.

Til § 119

I bestemmelsens *stk. 1* opregnes de almindelige foranstaltningsarter, som retten på grundlag af princippet i den foreslåede bestemmelse i § 121, stk. 1, kan vælge imellem ved valget og udmålingen af en foranstaltning. Det drejer sig således om de sanktioner, der indgår i den foreslåede »sanktionsstigemodel«, jf. nærmere betænkningens afsnit XV, kap. 2.4.5, og – som modstykke til de i stk. 2 nævnte foranstaltningsformer – kan betegnes som almindelige foranstaltninger.

I stk. 2 fastsættes, at retten som et alternativ til de i stk. 1 opregnede foranstaltningstyper kan vælge at træffe bestemmelse om særlige foranstaltninger over for unge eller psykisk syge eller idømme forvaring.

De foreslåede bestemmelser i stk. 1 og 2 svarer i et vist omfang til bestemmelsen i kriminallovens § 85, men dog med den forskel, at de særlige foranstaltninger over for visse persongrupper er placeret i et selvstændigt stykke for at markere, at disse sanktionstyper ikke indgår i den foreslåede sanktionsstige, jf. bemærkningerne oven for til stk. 1.

Til § 120

Efter den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 86, stk. 2, kan rettighedsfortabelse og konfiskation anvendes som tillægsforanstaltning til enhver anden foranstaltningsart. Det samme gælder også bøde, jf. nærmere forslaget til bestemmelsen i § 127, stk. 2.

Til § 121

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, at rettens afgørelse om valg og udmåling af foranstaltning skal bero på en ligelig hensyntagen dels til grovheden af den begåede kriminalitet, dels til gerningsmandens personlige forhold.

I forhold til den gældende bestemmelse om foranstaltningsvalget i kriminallovens § 87 er hensynet til gerningsmandens personlige forhold nedtonet og nu ligestillet med hensynet til lovovertrædelsens grovhed. Dette indebærer, at retten i den enkelte sag skal vurdere, hvilken foranstaltningsform der som udgangspunkt kan komme på tale, og valget og udmålingen skal ske både under hensyntagen til lovovertrædelsens grovhed og til gerningsmandens personlige forhold.

I rettens vurdering skal der således ikke fokuseres alene på den begåede kriminalitet, men også på andre forhold, herunder den tiltaltes alder, tidligere kriminalitet mv. Et resocialiseringsbehov kan således betyde, at der skal anvendes en foranstaltning, der befinder sig et trin lavere på foranstaltningsstigen, end hvad den aktuelle sag ellers ville henføres til. Hvis gerningspersonen tidligere har begået lignende kriminalitet, kan det omvendt medføre, at der anvendes en trindhøjere foranstaltning (f.eks. anstaltsdom i stedet for tilsynsdom).

Det bemærkes i denne sammenhæng, at der forudsættes en øget anvendelse af personundersøgelser, bl.a. ud fra grundlæggende resocialiseringshensyn, således at personundersøgelser fremtidigt foretages i alle sager, der ikke åbenbart forventes afgjort ved bøde eller betinget anstaltsdom, jf. herved den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 436 og betænkningens afsnit XVI, kap. 4.1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.

Det foreslåede *stk. 2*, hvorefter retten kan undlade at fastsætte nogen foranstaltning, når særlige omstændigheder taler for det, svarer til kriminallovens § 86, stk. 3, 1. pkt. Som efter gældende ret forudsættes bestemmelsen alene anvendt i de relativt få sager, hvor der end ikke er behov for den markering fra rettens side, der ligger i en advarsel.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 3.2, samt de foreslåede regler i § 118.

Til § 122

Bestemmelsen, der er ny, svarer med enkelte ændringer til straffelovens § 86 om såkaldt »varetægtsfradrag« og har til formål (udtrykkeligt) at sikre, at en eventuel frihedsberøvelse under efterforskningen af kriminalsagen indgår i rettens udmåling af foranstaltning.

Fradraget skal efter *stk. 1* ske i »den idømte anstaltsdom«. Dette sigter dels til egentlige anstaltsdomme efter de foreslåede bestemmelser i kapitel 31, dels til anstaltsdelen i en dom til anstalt og tilsyn efter kapitel 30. Fradraget kan alene ske i en tidsbestemt foranstaltning.

Hvis en vilkårsovertrædelse i forbindelse med en tilsynsdom sanktioneres med anstaltsanbringelse efter den foreslåede bestemmelse i § 139, stk. 2, finder fradragsreglerne i stk. 1 tilsvarende anvendelse, i det omfang den dømte i anledning af vilkårsovertrædelsen har været anholdt eller tilbageholdt, jf. henvisningen i det foreslåede *stk. 2*.

Har den dømte været anholdt, tilbageholdt eller indlagt til mentalundersøgelse i udlandet kan retten efter *stk. 3* bestemme, at der skal ske afkorting i den idømte sanktion. Bestemmelsen er – i modsætning til stk. 1 – fakultativ.

Det foreslåede *stk. 4* indebærer, at reglerne i stk. 1, 1. og 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor den dømte har været anholdt eller tilbageholdt i anledning af overtrædelse af vilkår i tilknytning til benådning eller prøveløsladelse.

Til § 123

Den foreslåede bestemmelse opregner en række tilfælde, hvor helt særlige forhold hos gerningsmanden eller omkring den begåede handling kan føre til, at der idømmes en mindre indgribende foranstaltning eller efter omstændighederne slet ingen foranstaltning, jf. herved den foreslåede bestemmelse i § 121, stk. 2.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer af redaktionel karakter til kriminallovens § 88.

Til § 124

Efter den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 89, kan retten i de tilfælde, hvor en person, som allerede er dømt, men nu findes skyldig i yderligere en lovovertrædelse, der er begået før dommen, træffe bestemmelse om en ny foranstaltning, medmindre retten anser den tidligere foranstaltning for tilstrækkelig.

Afsnit II

De enkelte foranstaltninger

Kapitel 25

Advarsel

Til § 125

Den foreslåede bestemmelse, der omhandler den første (og mildeste) foranstaltning på sanktionsstigen, giver retten mulighed for at idømme tiltalte en advarsel i tilfælde, hvor lovovertrædelsen er af særlig ringe grovhed, og navnlig når gerningsmanden ikke tidligere er idømt foranstaltning.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 3.2.

Til § 126

Efter bestemmelsen skal en advarsel meddeles den dømte af retten, og retten skal samtidig skrive i dommen, at sagen er afsluttet på denne måde. En advarsel forudsætter, at den tiltalte er fundet skyldig, jf. den foreslåede bestemmelse i § 118, jf. § 119, stk. 1, og en opretholdelse af adgangen til at indbringe afgørelsen (både skyldspørgsmålet og fastsættelsen af foranstaltning) for højere ret nødvendiggør derfor, at advarslen gives ved dom og ikke ved, at advarslen noteres i retsbogen.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 3.2.

Kapitel 26

Bøde

Til § 127

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan bøde anvendes i de tilfælde, hvor en mere indgribende foranstaltning ikke er nødvendig. Det følger dog samtidig af foranstaltningens placering på sanktionsstigen, at retten på grundlag af en vurdering i overensstemmelse med de i § 121 indeholdte principper for foranstaltningsvalget ikke skønner, at sagen kan afgøres med en advarsel.

Med hensyn til den forudsatte fremtidige anvendelse af bødeforanstaltningen bemærkes, at bøde som selvstændig kriminalretlig foranstaltning efter kommissionens opfattelse anvendes i for vidt omfang på nuværende tidspunkt, og at dette navnlig skyldes mangel på alternative og mere hensigtsmæssige foranstaltninger. Det forudsættes derfor, at brugen af bøde vil blive begrænset i takt med den udbygning af foranstaltningssystemet i øvrigt, herunder især kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed, som foreslås, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 3.2.3. og kap. 4.

Det følger af det foreslåede *stk. 2*, at bøde kan idømmes som tillægsforanstaltning til andre foranstaltninger, navnlig når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.

Bestemmelsen, der ikke findes i den gældende kriminallov, er udformet med inspiration fra straffelovens § 50, stk. 2, men med den forskel, at anvendelse af bøde som tillægsforanstaltning ikke er begrænset til sager, hvor tiltalte har opnået eller tilsigtet at opnå en økonomisk vinding, jf. ordene »navnlig«. Det vil i princippet også være muligt at anvende bøde som tillægsforanstaltning i tilfælde, hvor den tiltalte ikke har tilstræbt nogen berigelse ved forbrydelsen, f.eks. i voldssager, men dette forudsættes dog kun at forekomme undtagelsesvis.

Bøde som tillægsforanstaltning vil kunne anvendes i kombination med både de almindelige foranstaltningstyper i den foreslåede § 119, stk. 1, og i forbindelse med de særlige foranstaltninger, der er angivet i § 119, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* indeholder nærmere retningslinjer for fastsættelsen af bødens størrelse. Efter bestemmelsen skal der således tages hensyn til gerningsmandens betalingsevne og tillige den fortjeneste, som gerningsmanden har opnået eller tilsigtet at opnå ved lovovertrædelsen. Bestemmelsen svarer til dels til kriminallovens § 90, stk. 2.

Det foreslåede *stk. 4*, hvorefter bøder tilfalder statskassen, medmindre andet er bestemt i den øvrige lovgivning, svarer til kriminallovens § 90, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til kommissionens overvejelser og forslag med hensyn til bøde i betænkningens afsnit XV, kap. 4.2.

Til § 128

Bestemmelserne i § 128 svarer med enkelte ændringer af redaktionel karakter til de gældende regler i kriminallovens § 91.

Efter det foreslåede *stk. 5* skal der ved fastsættelsen af anstaltsopholdets varighed efter *stk. 4* tages hensyn til størrelsen af det skyldige beløb. Hvis beløbet ikke overstiger 10.000 kr., kan anstaltsanbringelse i mere end 10 dage ikke anvendes, og der kan i intet tilfælde træffes bestemmelse om anbringelse i mere end 60 dage. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 91, *stk. 4, 2.-4. pkt.*, idet der dog foreslås en regulering af beløbsgrænsen fra de nuværende 500 kr. til 10.000 kr., som er den tilsvarende grænse i straffelovens § 55, *stk. 1*.

Kapitel 27

Betinget anstaltsdom

Til § 129

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan retten idømme en betinget anstaltsdom i tilfælde, hvor det skønnes tilstrækkeligt til at afholde gerningsmanden fra yderligere lovovertrædelser, og hvor hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke taler imod at anvende denne foranstaltning.

Efter *stk. 2* fastsætter retten i dommen tiden for anbringelsen og bestemmer samtidig, at fuldbyrdelsen af foranstaltningen udsættes og bortfalder ved udløbet af en prøvetid. Prøvetiden kan ikke overstige 3 år.

I modsætning til den gældende bestemmelse om betingede domme i kriminallovens § 92, hvor der ikke fastsættes nogen foranstaltning i den betingede dom, skal retten således udmåle anstaltstiden i dommen og på den måde markere over for den dømte, hvad reaktionen som udgangspunkt vil blive i tilfælde af ny kriminalitet i prøvetiden.

Efter bestemmelsens *stk. 3*, der svarer til den gældende retstilstand, må en lovovertræder under 18 år ikke idømmes en betinget anstaltsdom, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af betinget anstaltsdom påkrævet.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 5.1.2.

Til § 130

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor den dømte begår en ny lovovertrædelse inden for den prøvetid, der er fastsat i dommen, jf. § 129. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 93.

Ved ny kriminalitet i prøvetiden skal retten som hovedregel fastsætte en fælles sanktion for det nye og det tidligere pådømte forhold. Det vil bero på den aktuelle situation og de principper, der i øvrigt ligger til grund for sanktionsvalget, dvs. hensynet til lovovertrædelsens grovhed samt gerningsmandens personlige forhold, om denne fælles foranstaltning skal placeres lavere, højere eller et tilsvarende sted på sanktionsstigen.

Retten vil således kunne fastsætte en anden sanktion end anstaltsanbringelse, f.eks. dom til samfundstjeneste eller anstalt og tilsyn, ligesom retten vil kunne træffe bestemmelse om en ny betinget dom.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 5.1.2.

Kapitel 28

Dom til tilsyn

Til § 131

I den foreslåede bestemmelse angives de tre grundlæggende betingelser for at bringe en dom til tilsyn i anvendelse. Dom til tilsyn kan således anvendes, hvis gerningsmanden har behov for støtte eller behand-

ling, og der er behov for den kontrol, som tilsynet indebærer. Endelig må hensynet til lovovertrædelsens grovhed ikke tale afgørende imod at anvende denne foranstaltningsform.

Dom til tilsyn erstatter den nuværende foranstaltningstype »dom til forsorg« i kriminallovens kapitel 26, men der er ikke tale om grundlæggende ændringer i selve foranstaltningens indhold. Derimod tilsigtes en styrkelse for så vidt angår fuldbyrdelsen af foranstaltningen, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 3, hvor forslaget om en udbygning af kriminalforsorgens tilsynsafdelinger er nærmere beskrevet, samt betænkningens afsnit XVI, kap. 5, om forslaget vedrørende en effektivisering af kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed.

Ud fra et hensyn til i højere grad at markere det kontrolmæssige aspekt i sanktionen foreslås en sproglig modernisering af bestemmelserne, således at »forsorg« erstattes af »tilsyn«. Desuden foreslås »pålæg« erstattet af »vilkår«, jf. nærmere de foreslåede bestemmelser i §§ 133-136.

Efter bestemmelsens *stk. 2*, der svarer til den gældende retstilstand, må en gerningsmand under 18 år ikke idømmes dom til tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør anvendelsen af tilsyn påkrævet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.1.

Til § 132

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* indebærer, at retten pålægger den dømte at undergive sig tilsyn enten af en tilsynsførende, der beskikkes af retten, eller tilsyn af kriminalforsorgen, der i så fald beskikker den tilsynsførende og træffer nærmere bestemmelse om kontakten mellem den dømte og den tilsynsførende.

Tilsynstiden, der normalt ikke kan overstige 3 år (i særlige tilfælde dog 5 år), fastsættes af retten, jf. *stk. 2*, der samtidig kan knytte vilkår til tilsynsdommen efter reglerne i §§ 133-136, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen svarer til kriminallovens § 94, *stk. 1-2*.

Til §§ 133-134

Efter de foreslåede bestemmelser kan retten fastsætte som vilkår, at den dømte overholder kriminalforsorgens bestemmelser med hensyn til opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samvær med bestemte personer. Retten kan desuden bestemme, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen tager ophold i dertil egnet hjem, herunder privat hjem eller institution.

Hvis det findes mere formålstjenligt, kan retten i stedet fastsætte bestemmelser om vilkår umiddelbart i dommen.

Generelt gælder for de i §§ 133-134 (og §§ 135-136, jf. nedenfor) omhandlede vilkår, at opregningen af disse ikke er udtømmende. Dette giver således mulighed for en individuel tilpasning af sanktionen til den enkelte lovovertræders forhold, og der vil kunne fastsættes vilkår, som både tager sigte på resocialisering af den pågældende, og vilkår, som retter sig imod at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet.

Det forudsættes, at de fastsatte vilkår i praksis ofte vil indebære en kombination af begge disse formål, og at der således er en naturlig sammenhæng mellem den begåede kriminalitet og det fastsatte vilkår. Desuden forudsættes, at vilkårene er lovlige og proportionale med lovovertrædelsen.

Bestemmelserne svarer med mindre redaktionelle ændringer til kriminallovens §§ 95-96.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 135

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* giver mulighed for at fastsætte vilkår om forskellige former for behandling, herunder afvænnning fra alkoholmisbrug, lægelig behandling eller psykiatrisk/sexologisk behandling. Der vil f.eks. også kunne fastsættes vilkår om, at den dømte undergiver sig psykologbehandling.

Bestemmelsen svarer til kriminallovens § 97 med den udvidelse, at der foreslås indsat en mulighed

for at fastsætte vilkår om, at den dømte efter bestemmelse af kriminalforsorgen underkaster sig psykiatrisk/sexologisk behandling. Efter lægelig vurdering vil den sexologiske behandling f.eks. kunne ske med kønsdriftsdæmpende medicin.

Som med vilkår efter §§ 133-134 kan retten ved dommen umiddelbart træffe bestemmelse om de nævnte foranstaltninger, hvis det findes mere formålstjenligt, jf. *stk. 2*.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 136

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til kriminallovens § 98, har karakter af en opsamlingsbestemmelse og giver således mulighed for at fastsætte andre vilkår, som ud fra de hensyn, der er angivet i bemærkningerne til §§ 133-134, herunder en naturlig sammenhæng og forholdsmæssighed mellem vilkåret og den begåede kriminalitet, konkret findes formålstjenlige.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 137

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* regulerer adgangen til foranstaltningsændring inden for tilsynstiden og foranstaltningsophævelse. Som efter gældende ret, jf. kriminallovens § 99, 1. og 2. pkt., kan anmodningen herom fremsættes af anklagemyndigheden, kriminalforsorgen eller den dømte. En ændring af et fastsat vilkår vil f.eks. kunne komme på tale, hvor der efter dommen er sket væsentlige ændringer i den dømtes forhold, som med styrke kan tale for at fastsætte andre og mindre indgribende vilkår. Det forudsættes, at der kun helt undtagelsesvis træffes bestemmelse om foranstaltningsændring i skærpende retning.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 138

Bestemmelsen, der regulerer sanktionsvalget i tilfælde af ny kriminalitet i tilsynstiden, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 100. Som hovedregel fastsætter retten en samlet foranstaltning for det nye forhold og for den tidligere pådømte lovovertrædelse, jf. *1. pkt.*, men kan dog – hvis omstændighederne taler for det – vælge at fastsætte en foranstaltning alene for den nye lovovertrædelse, jf. *2. pkt.*

Blandt de faktorer, som vil være bestemmende for rettens valg imellem de to muligheder, er bl.a. karakteren af den nye kriminalitet, herunder om der er tale om ligeartet kriminalitet, og hvornår i tilsynsforløbet den nye kriminalitet er begået.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Til § 139

Det følger af bestemmelsen i *stk. 1*, at retten i tilfælde af tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelse kan tildele den dømte en advarsel eller tilføje eller ændre vilkår og forlænge tilsynstiden.

Hvis disse forholdsregler er utilstrækkelige til at formå den dømte til at overholde dommen, kan retten tillige eller i stedet idømme bøde eller om nødvendigt dømme vedkommende til midlertidig anbringelse i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder, jf. *stk. 2*. Henvisningen i *stk. 2*, 2. pkt., til den foreslåede bestemmelse i § 151 indebærer, at kriminalforsorgen kan træffe bestemmelse om endelig løsladelse, når to tredjedele af den idømte anstaltstid er forløbet.

Endelig kan retten vælge at ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning, hvis det må anses for formålsløst fortsat at anvende tilsyn, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen svarer med enkelte ændringer til kriminallovens § 101.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.2.2.

Kapitel 29

Dom til samfundstjeneste

Som anført i betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.4., foreslår kommissionen, at der indføres mulighed for at idømme samfundstjeneste i Grønland. Da de danske erfaringer med samfundstjeneste ikke uden videre kan overføres på grønlandske forhold, nedsatte kommissionen i oktober 1998 en arbejdsgruppe til iværksættelse af samfundstjeneste i Grønland.

Arbejdsgruppens indstilling og anbefalinger til kommissionen er optaget som bilag til betænkningen, hvortil der henvises.

Til § 140

Bestemmelsen fastsætter de grundlæggende betingelser for at kunne afsige dom til samfundstjeneste. Dette forudsætter således for det første, at gerningsmanden findes egnet hertil, jf. *nr. 1*, hvilket retten afgør på grundlag af de personundersøgelser, som for fremtiden forudsættes udarbejdet i alle sager, der ikke åbenbart forventes afgjort ved bøde eller betinget anstaltsdom, jf. herved den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 436 og betænkningens afsnit XVI, kap. 4.1. En afgørende faktor i egnethedsvurderingen vil være den tiltaltes egen indstilling til at gennemføre samfundstjeneste, idet domsformen i praksis ikke vil være anvendelig, hvis den tiltalte på forhånd stiller sig afvisende heroverfor.

Dernæst angiver bestemmelsen et krav til kriminalitetens grovhed, idet dom til samfundstjeneste forudsætter, at betinget anstaltsdom eller dom til tilsyn ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed, jf. *nr. 2*.

Anvendelsen af samfundstjeneste er efter bestemmelsen ikke begrænset til særlige kriminalitetstyper, og retten har således også på dette punkt – som med foranstaltningssystemet generelt – et bredt spillerum med hensyn til at vælge den i det konkrete tilfælde mest hensigtsmæssige sanktion uanset kriminalitetens art.

Det forudsættes dog, at samfundstjeneste fortrinsvis vil blive anvendt i de tilfælde, hvor den alternative sanktion ville være anstaltsanbringelse, ligesom det forudsættes, at meget grov personfarlig kriminalitet, herunder drab og voldtægt, ikke vil kunne afgøres med samfundstjeneste. Tilsvarende forudsættes sanktionen ikke anvendt i »den nederste ende af skalaen«, dvs. lovovertrædelser, der har karakter af forseelser.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.1.

Til § 141

Den foreslåede bestemmelse indeholder en nærmere regulering af indholdet i en dom til samfundstjeneste.

Efter *stk. 1, 1. pkt.*, fastsætter retten ved dom til samfundstjeneste, at den dømte efter kriminalforsorgens nærmere bestemmelse skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Der er ikke opstillet faste retningslinjer for udmålingen af timetallet, der således må ske på grundlag af en konkret vurdering i den enkelte sag. Det forudsættes dog, at der er forholdsmæssighed mellem det udmålte timetal og den begåede kriminalitet.

Den fastsatte arbejdspligt skal efter *stk. 1, 2. pkt.*, opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer, og som ikke kan overstige tilsynstiden på 2 år, jf. det foreslåede *stk. 2, 1. pkt.* Længstetiden kan af kriminalforsorgen forlænges, hvis særlige forhold taler derfor, f.eks. i tilfælde af sygdom hos den dømte, men kan ikke forlænges ud over tilsynstiden. Som hovedregel forudsættes længstetiden at ligge mellem 4 og 12 måneder, men i særlige tilfælde kan den dog fastsættes højere, hvis det udmålte timetal tilsiger det.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, at den dømte som led i samfundstjenestedommen

skal undergives tilsyn i en af retten fastsat periode på højst 2 år. Retten skal ved fastsættelsen af prøvetidens længde sikre, at kriminalforsorgen får mulighed for administrativ forlængelse af længstetiden efter stk. 1. Som udgangspunkt vil tilsynstiden dog ophøre, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre retten har truffet anden bestemmelse herom i dommen. Det sidstnævnte vil kunne være aktuelt i tilfælde, hvor retten vurderer, at den dømte har behov for den støtte og kontrol, der ligger i tilsynet, i et længere tidsrum end afviklingen af arbejdspligten, og hvor der er fastsat vilkår i medfør af stk. 2, 3. pkt.

Hvis det findes formålstjenligt, kan retten efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2, 3. pkt.*, desuden fastsætte vilkår i tilknytning til samfundstjenestedommen i overensstemmelse med reglerne om tilsynsdom, jf. §§ 133-136. Sådanne vilkår kan f.eks. angå indskrænkninger i den dømtes opholdssted, arbejde eller fritid, ligesom det kan pålægges den dømte at underkaste sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol eller narkotika.

Som med tilsynsdomme, jf. bemærkningerne ovenfor til de foreslåede bestemmelser i §§ 133-136, giver dette således mulighed for en individuel tilpasning af sanktionen til den enkelte lovovertræders forhold, som både tager sigte på resocialisering af den pågældende, og som retter sig imod at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet. Ligeledes forudsættes det, at der er en naturlig og proportional sammenhæng mellem den begåede kriminalitet og det eller de fastsatte vilkår.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.2.

Til § 142

Bestemmelsen regulerer den situation, hvor den dømte begår ny kriminalitet i tilsynstiden. Bestemmelsen svarer til § 138 om ny kriminalitet begået i tilsynstiden i forbindelse med en tilsynsdom og giver således retten en valgmulighed mellem at fastsætte en samlet foranstaltning for det nye forhold og den tidligere begåede kriminalitet eller eventuelt alene en foranstaltning for den nye lovovertrædelse.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.

Til § 143

Den foreslåede bestemmelse regulerer fremgangsmåden og sanktionsvalget i tilfælde af den dømtes overtrædelse af bestemmelsen om samfundstjeneste eller de vilkår, der eventuelt måtte være fastsat i forbindelse hermed. Bestemmelsen omfatter også tilsynsunddragelse. Det forudsættes, at tilsynet med samfundstjenestedomte er intensivt og konsekvent, og at der straks skrides ind, hvis samfundstjenesten og/eller vilkårene ikke overholdes, og der som følge deraf er begrundet tvivl om den dømtes vilje og evne til at overholde samfundstjenestedommens bestemmelser.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 1*, at hvis den dømte overtræder bestemmelsen om samfundstjeneste eller de vilkår, der måtte være fastsat i forbindelse hermed, kan retten ophæve dommen og i forbindelse hermed idømme en anden foranstaltning. Dette indebærer, at retten herefter må tage stilling til, om og i givet fald hvilken foranstaltning der skal fastsættes i stedet for. Retten vil i den forbindelse principielt kunne bevæge sig frit »op eller ned« ad sanktionsstigen i overensstemmelse med de almindelige principper for foranstaltningsvalget, men som udgangspunkt forudsættes overtrædelsen dog sanktioneret med en anstaltsdom. Det gælder ikke mindst i tilfælde, hvor overtrædelsen vedrører samfundstjenesten, og ingen eller kun en lille del af denne er udstået.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1, 2. pkt.*, skal retten ved fastsættelsen af en ny foranstaltning tage hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført. Selv om arbejdsforpligtelsen er opfyldt, vil muligheden for en dom til anstaltsanbringelse principielt set stå åben. Det forudsættes dog, at domstolene udviser stor tilbageholdenhed med at bruge anstaltsanbringelse som reaktion på tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelser, når arbejdsforpligtelsen er opfyldt.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* kan retten, hvis særlige forhold taler for det, tildele den dømte en advarsel

eller forlænge længstetiden for udførelsen af samfundstjeneste og tilsynstiden inden for den i § 141, stk. 2, fastsatte grænse. Ved rettens valg af reaktion må det indgå i vurderingen, hvilken karakter overtrædelsen af samfundstjenesten og/eller de fastsatte vilkår har, på hvilket tidspunkt i fuldbyrdelsesforløbet overtrædelsen sker, og om overtrædelsen vedrører samfundstjenesten eller et vilkår.

Der henvises til betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.6.

Kapitel 30

Dom til anstalt og tilsyn

Til § 144

Den foreslåede bestemmelse indeholder i *stk. 1* betingelserne for at bringe foranstaltningen anstalt og tilsyn i anvendelse. Det følger således af bestemmelsen, at dom til anstalt og tilsyn kan anvendes, hvis dom til tilsyn eller samfundstjeneste ikke findes tilstrækkelige af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Det forudsatte anvendelsesområde er bl.a. de tilfælde, hvor hensynet til retsfølelsen taler for anstaltsanbringelse, mens hensynet til tiltaltes personlige forhold taler for, at tiltalte undergives tilsyn og eventuelt andre foranstaltninger af resocialiserende karakter efter løsladelsen.

Foranstaltningen vil også kunne anvendes i de tilfælde, som den gældende bestemmelse i kriminallovens § 94, stk. 4, tager sigte på. Det vil sige situationer, hvor der er behov for, at tiltalte hurtigt fjernes fra sit nuværende miljø, så kriminalforsorgen kan få kontakt med tiltalte og planlægge forsorgsforløbet, f.eks. sager om grov vold eller vold i gentagelsestilfælde eller eventuelt stadigt gentagne berigelsesforbrydelser.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, der svarer til den foreslåede bestemmelse i § 146, stk. 2, må en gerningsmand under 18 år ikke idømmes anstalt og tilsyn, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan foranstaltning påkrævet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.1.

Til § 145

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter indholdet af domsformen anstalt og tilsyn. Det følger således heraf, at retten bestemmer, at den dømte skal anbringes i anstalt i et bestemt tidsrum, der ikke kan overstige 3 måneder, og efterfølgende undergive sig tilsyn.

For så vidt angår tilsynsdelen af dommen indebærer henvisningen i bestemmelsens 3. *pkt.* til kapitel 28, at reglerne om tilsynsdomme finder tilsvarende anvendelse. Det gælder således bl.a. den maksimale varighed af tilsynstiden og adgangen til at knytte vilkår til tilsynet, ligesom reglerne om foranstaltningsændring og -ophør, sanktionsvalget for ny kriminalitet i tilsynstiden og vilkårsovertrædelse finder tilsvarende anvendelse.

I modsætning til dom til anstalt vil der ikke kunne ske prøveløsladelse fra anstaltsdelen, ligesom den særlige adgang til endelig løsladelse efter afsoning af to tredjedele af anstaltsdomme på 4 måneder eller derunder heller ikke finder anvendelse, jf. bestemmelsens *stk. 2*. Derimod vil den dømte kunne ansøge om benådning.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.1.2.

Kapitel 31

Anbringelse i anstalt

Til § 146

Den foreslåede bestemmelse angiver i *stk. 1* betingelserne for at idømme anstaltsanbringelse, som er den mest indgribende foranstaltning på sanktionsstigen. Anstaltsanbringelse kan således anvendes, når det er nødvendigt for at forebygge, at gerningsmanden begår yderligere lovovertrædelser, eller af hensyn til lovovertrædelsens grovhed.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, der svarer til den gældende kriminallovs § 112, må en gerningsmand under 18 år ikke idømmes anstaltsanbringelse, medmindre særlige omstændigheder gør en sådan anbringelse påkrævet.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.2. og kap. 7.

Til § 147

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* skal den udmålte anstaltstid fastsættes i dommen. Den maksimale anstaltstid er – som efter gældende ret – 10 år.

Bestemmelsen svarer således til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 1, 2. pkt.

Bestemmelsen i *stk. 2*, der regulerer sanktionsfastsættelsen i tilfælde af ny kriminalitet begået under anstaltsopholdet, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 5, 1. og 2. pkt.

I *stk. 3* er fastsat, at *stk. 2* finder tilsvarende anvendelse, hvis den dømte begår ny lovovertrædelse efter at være dømt til anbringelse i anstalt, men inden anbringelse i anstalt er iværksat. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 5, 3. pkt.

Der henvises i øvrigt nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.2. For så vidt angår kommissionens overvejelser med hensyn til tidsubestemte foranstaltninger henvises desuden til afsnit XV, kap. 2.7.

Til § 148

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* kan retten bestemme, at den anstaltsdømte skal overføres til hospital i Grønland eller i Danmark, hvis en overførsel efter § 234, stk. 1, ikke er anvendelig, og den dømte efter dommen viser sig at være eller bliver omfattet af den i § 156 omhandlede personkreds. Overførsel til hospital forudsætter desuden, at den dømte som følge af sin psykiske tilstand må anses for uegnet til forsat ophold i anstalt. Bestemmelsen svarer til dels til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 2, 1. pkt., og tager således sigte på personer, som efter dommen bliver sindssyge eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller mentalt retarderede.

Bestemmelsen i *stk. 2* regulerer adgangen til at overføre personer, som efter dommen viser sig at være eller bliver omfattet af personkredsen i den foreslåede bestemmelse i § 161 om forvaring, dvs. at den pågældende frembyder nærliggende fare for andres liv, legeme, helbred eller frihed, og anvendelse af forvaring er nødvendig for at forebygge denne fare. Overførsel forudsætter i lighed med overførsel efter stk. 1, at overførsel efter § 234, stk. 1, ikke er anvendelig. Overførslen kan ske til »forvaring«, hvilket tager sigte på den foreslåede forvaringsafdeling i Grønland. Indtil etableringen af denne vil der – som efter gældende ret – kunne ske overførsel til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, jf. det foreslåede *stk. 3*. Muligheden for at overføre til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark forudsættes ophævet, når en forvaringsafdeling i Grønland er etableret, jf. bestemmelsen i § 161, stk. 5, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at ophæve bl.a. § 148, stk. 3, ved bekendtgørelse.

Bestemmelsen svarer til dels til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 2, 1. pkt.

Det foreslåede *stk. 4* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 3, og indeholder således navnlig processuelle regler om overførsel efter stk. 2 og 3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.8.1.2. og kap. 2.8.2.2.2.

Til § 149

Den foreslåede bestemmelse indeholder nærmere regler om adgangen til prøveløsladelse fra en tidsbestemt anstaltsdom. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse om prøveløsladelse i kriminallovens § 105.

I det foreslåede *stk. 1* er kompetencen til at træffe afgørelse om prøveløsladelse dog placeret hos Ledel-

sen af Kriminalforsorgen i Grønland og ikke som efter gældende ret hos justitsministeren (Kriminalforsorgsnævnet). Om kommissionens overvejelser og forslag med hensyn til etablering af en enhedsledelse for kriminalforsorgen henvises nærmere til betænkningens afsnit XVI, kap. 3.1.

Som efter den gældende bestemmelse i kriminallovens § 105, stk. 4, kan der efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* knyttes de samme vilkår til bestemmelsen om prøveløsladelse som til en tilsynsdom, jf. de foreslåede regler herom i forslaget til kapitel 28. Det forudsættes således, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland vil kunne fastsætte de vilkår for prøveløsladelsen, som konkret skønnes formålstjenlige og egnede til at afholde den dømte fra at begå ny kriminalitet, og som samtidig indeholder de fornødne elementer af resocialiserende karakter.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.3.2.

Til § 150

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 106, stk. 1, regulerer foranstaltningsvalget i tilfælde af ny kriminalitet begået i prøvetiden.

Bestemmelsen i *stk. 2* giver – som efter gældende ret, jf. kriminallovens § 106, stk. 2 – mulighed for at sanktionere vilkårsovertrædelse med advarsel, vilkårsændring og forlængelse af prøvetiden eller genindsættelse i anstalt. I modsætning til gældende ret, hvor disse sager behandles administrativt, indebærer bestemmelsen, at retten får kompetence til at træffe afgørelse herom. Forslaget er navnlig begrundet i et ønske om en langt hurtigere og smidigere behandling af sager om vilkårsovertrædelser for prøveløsladte.

Endvidere foreslås i *stk. 3* indsat en bestemmelse om, at reglerne i *stk. 2* finder tilsvarende anvendelse i tilfælde, hvor den prøveløsladte i udlandet dømmes for kriminelt forhold begået i prøvetiden, uden at der i forbindelse med dommen er taget stilling til spørgsmålet om fuldbyrdelse af reststraffen. Bestemmelsen svarer til straffelovens § 40, stk. 3.

De foreslåede bestemmelser i *stk. 4* og *stk. 5* svarer til gældende ret, jf. kriminallovens § 106, stk. 4 og 5.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.3.2. og – for så vidt angår kompetence-spørgsmålene – afsnit XVI, kap. 3.1.3.1.

Til § 151

Den foreslåede bestemmelse, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 107, giver Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland adgang til at træffe bestemmelse om endelig løsladelse i tilfælde, hvor der er forløbet to tredjedele af en idømt anstaltstid på 4 måneder eller derunder. Bestemmelsen gælder ikke anstaltsdelen i en dom til anstalt og tilsyn, fra hvilken der ikke kan opnås løsladelse, før den idømte anstaltstid er afsonet fuldt ud, jf. den foreslåede bestemmelse i § 145, stk. 2.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 6.2.3.2.

Kapitel 32

Særlige foranstaltninger over for unge kriminelle

Til § 152

Det følger af den foreslåede bestemmelse i *stk. 1*, at retten kan afsige dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge, hvis gerningsmanden på domstidspunktet er under 18 år, eller i særlige tilfælde under 20 år.

Foranstaltningen udgør et alternativ til de almindelige foranstaltninger på sanktionsstigen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 119, stk. 1, idet dog betinget anstaltsdom, anstalt og tilsyn samt anstaltsdom som altovervejende hovedregel ikke vil kunne bringes i anvendelse over for unge under 18 år, jf. den foreslåede bestemmelse i § 146, stk. 2. De foranstaltninger, der typisk vil kunne anvendes, vil således

være advarsel, bøde, tilsynsdom og – efter en konkret vurdering – tillige samfundstjeneste. Ung alder vil desuden kunne begrunde, at kriminalsagen afsluttes med et tiltalefrafald, jf. nærmere den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 313.

Rettens vurdering af, om den aktuelle lovovertrædelse skal sanktioneres med dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge eller de nævnte almindelige foranstaltninger, må tage udgangspunkt i den enkelte unges forhold, herunder personlige og sociale forhold, den begåede kriminalitet og et skøn over, hvilke tiltag der må anses for bedst egnede til at modvirke yderligere lovovertrædelser.

Dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for unge indebærer, at den dømte undergives tilsyn af de sociale myndigheder med hjælpeforanstaltninger efter den sociale lovgivning. Retten kan desuden fastsætte, at den unge skal undergive sig de forskrifter, som de sociale myndigheder pålægger den pågældende, hvis de sociale myndigheder har erklæret at ville påtage sig tilsynet, jf. det foreslåede *stk. 2*.

Foranstaltningen er således karakteriseret ved, at det overlades til de sociale myndigheder at tage stilling til, hvilke konkrete initiativer der skal iværksættes, og retten har således ingen indflydelse herpå.

Endelig skal retten efter *stk. 3* fastsætte en længstetid for foranstaltningen, der i almindelighed ikke kan overstige 2 år, dog under særlige omstændigheder 3 år.

Den foreslåede bestemmelse svarer med visse ændringer til den gældende bestemmelse om betinget dom med vilkår om børne- og ungdomsforsorg i kriminallovens § 109, stk. 1-3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 153

Efter den foreslåede bestemmelse, der med væsentlige sproglige ændringer svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 109, stk. 3, skal de sociale myndigheder fastsætte de nærmere hjælpeforanstaltninger i henhold til den sociale lovgivning og samtidig bestemme varigheden af disse.

Det forudsættes, at hjælpeforanstaltningerne, der iværksættes med udgangspunkt i et forpligtende samarbejde mellem de sociale myndigheder, kriminalforsorgen og politiet, kan udgøre et fleksibelt instrument til at finde de konkrete initiativer, der i det enkelte tilfælde skønnes egnede. Karakteren og valget af de enkelte initiativer vil bero dels på den sociale lovgivning og dels de muligheder, der lokalt er til stede.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 154

Bestemmelsen, der tager sigte på foranstaltningsvalget i tilfælde af ny kriminalitet inden for den af retten fastsatte længstetid, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 110.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Til § 155

Bestemmelsen, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 111, indeholder en nærmere regulering af fremgangsmåden og reaktionsvalget i tilfælde af den unges tilsynsunddragelse eller tilsidesættelse af de forskrifter, som vedkommende er pålagt af de sociale myndigheder.

Som efter gældende ret kan retten vælge at indskærpe dommens bestemmelser, pålægge den dømte en bøde eller ophæve dommen og i den forbindelse træffe bestemmelse om en anden foranstaltning. Grundbetingelsen i stk. 1 om tilsynsunddragelse eller vilkårsovertrædelse skal også være opfyldt i de i *stk. 2 og 3* omhandlede tilfælde.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.1. og 7.1.3.1.

Kapitel 33

Særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle

Til § 156

Den foreslåede bestemmelse indeholder i *stk. 1* betingelserne for at bringe de særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle i anvendelse. Personkredsen er således afgrænset til kriminelle, som på gerningstidspunktet var sindssyge eller i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, eller mentalt retarderede.

I lighed med den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113 tager den foreslåede bestemmelse sigte på personer, der lider af egentlige psykiske lidelser, sindssygdomme og andre svære psykiske abnormtilstande, herunder åndssvaghed. Desuden omfatter bestemmelsen personer, som befinder sig i en tilstand, der ganske må ligestilles hermed, f.eks. grænsepsykotiske personer.

Efter det foreslåede *stk. 2* gælder *stk. 1* tilsvarende, hvis gerningsmanden efter tidspunktet for lov-overtrædelsen, men før dommen er afsagt, er blevet mentalt retarderet eller er kommet i en ikke blot forbigående tilstand af sindssygdom.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.2.3.

Til § 157

Bestemmelsen angiver, hvilke foranstaltninger der som udgangspunkt vil kunne bringes i anvendelse over for den af § 156 omfattede personkreds.

Efter *stk. 1* kan retten således bestemme, at den dømte skal anbringes på hospital eller anden institution enten i Grønland eller i Danmark.

Det foreslåede *stk. 2* giver mulighed for at træffe bestemmelse om behandling på psykiatrisk hospital i Grønland eller i Danmark eller tilsyn efter reglerne i kapitel 28.

De domstyper rettet mod psykisk syge kriminelle mv., der efter bestemmelsen vil være mulighed for, svarer således til gældende ret, jf. herved kriminallovens § 113, *stk. 1*, og oversigten i betænkningens afsnit XV, kap. 7.2.1.2.

I stedet for den tidligere anvendte domsform »dom til behandling på psykiatrisk hospital om fornødent i Danmark« forudsættes det dog, at der i tilfælde, hvor der er behov for administrativ overflytning mellem Danmark og Grønland af behandlingsdømte, afsiges dom til behandling på dansk psykiatrisk hospital eller under tilsyn deraf, således at den behandlende læge skal være bemyndiget til efter nærmere aftale med overlægen ved psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital i Nuuk og Kriminalforsorgen i Grønland at træffe bestemmelse om udskrivning via psykiatrisk afdeling på Dronning Ingrid's Hospital, samt under udskrivning tillige under tilsyn af kriminalforsorgen. Den behandlende læge skal endvidere i samråd med kriminalforsorgen være bemyndiget til at træffe bestemmelse om genindlæggelse på hospital i Grønland eller Danmark.

Der henvises den forbindelse til betænkningens afsnit XV, kap. 7.2.1.2.1. og kap. 7.2.3.

En dom til behandling i Grønland kan kun ændres til en behandlingsdom i Danmark via proceduren i § 159 om foranstaltningsændring og således ikke administrativt.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.2.3.

Til § 158

Bestemmelsen, der svarer til straffelovens § 68 a, indebærer, at der indføres en vis tidsbegrænsning af foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle og andre, der omfattes af personkredsen i § 156.

Som hovedregel vil længstetiden være fastsat til 3 år, som i særlige tilfælde kan forlænges af retten ved fastsættelse af en ny længstetid på 2 år, jf. *stk. 1*. En vigtig undtagelse fra udgangspunktet om en længstetid på 3 år er imidlertid de tilfælde, der er opregnet i bestemmelsens *stk. 2*, dvs. sager vedrørende personer, som er dømt for drab, røveri og lignende alvorlige forbrydelser. I disse tilfælde vil der ikke skulle fastsættes en længstetid, men anklagemyndigheden skal indbringe spørgsmålet om ophævelse

af foranstaltningen for retten efter 3 års forløb og derefter hvert andet år. For ikke frihedsberøvende foranstaltninger foreslås en længstetid på 2 år, der kan forlænges, dog ikke ud over 3 år i alt.

Til sammenligning kan det nævnes, at der i Danmark gælder længstetider på henholdsvis 5 og 3 år (i stedet for 3 og 2 år), jf. straffelovens § 68 a. De foreslåede kortere længstetider i Grønland skal ses i lyset af, at sanktionsniveauet generelt er lavere i Grønland end i Danmark, jf. betænkningens afsnit XV, kap. 2.6., og at der i et vist omfang må foretages en proportionalitetsvurdering ved afgørelsen af, om en tidsubestemt foranstaltning fortsat kan opretholdes, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1372/1999 om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, s. 27-30, og bemærkningerne nedenfor til § 159.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.7.2.1.

Til § 159

Bestemmelsen omhandler foranstaltningsændring og -ophævelse og svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113, stk. 3. Efter bestemmelsen vil det således fortsat være et domstolsanliggende at behandle sager om ændring eller ophævelse af foranstaltninger idømt psykisk syge kriminelle.

Med den foreslåede *stk. 1* lovfæstes anklagemyndighedens pligt til at påse, at en foranstaltning efter § 157 ikke opretholdes i længere tid og i videre omfang end nødvendigt. Bestemmelsen indebærer bl.a., at der efter omstændighederne kan være pligt til at indbringe spørgsmålet om opretholdelse af den fastsatte foranstaltning før udløbet af den længstetid, der gælder efter den foreslåede § 158, stk. 1 og 3, og før der efter den foreslåede bestemmelse i § 158, stk. 2, 2. pkt., er pligt for anklagemyndigheden til at forelægge sagen for retten.

Det forudsættes, at anklagemyndigheden normalt én gang om året indhenter en erklæring fra vedkommende institution om behovet for at opretholde foranstaltningen. Såfremt den dømte, institutionen eller bistandsværgeren anmoder om, at foranstaltningen ændres eller ophæves, indbringes sagen – eventuelt efter forelæggelse for Retslægerådet – for retten, hvorunder anklagemyndigheden efter en konkret vurdering enten tilslutter eller modsætter sig anmodningen. Fremsættes der ikke en sådan anmodning, vurderer politimesteren på grundlag af erklæringen fra institutionen og eventuelt efter forelæggelse for Retslægerådet, om sagen på anklagemyndighedens initiativ bør indbringes for retten med henblik på ændring eller ophævelse af foranstaltningen. Heri indgår proportionalitetshensyn, jf. Straffelovrådets betænkning nr. 1372/1999 om tidsbegrænsning af foranstaltninger efter straffelovens §§ 68 og 69, s. 27-30. Hvis der efter anklagemyndighedens opfattelse ikke er behov for ændring eller ophævelse af foranstaltningen, vurderes spørgsmålet på ny efter et år.

Reglerne i *stk. 2 og 3* svarer til de processuelle regler om løsladelse fra forvaring. Det gælder herunder bestemmelsen om, at spørgsmålet om løsladelse først kan indbringes for retten igen efter et halvt års forløb i tilfælde, hvor en anmodning herom ikke er taget til følge. Fristen er efter gældende ret 1 år.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.7.2.1., 7.2.1.3. samt 7.2.3.

Til § 160

Bestemmelsen regulerer foranstaltningsvalget i tilfælde af ny kriminalitet begået under foranstaltningens fuldbyrdelse.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 113, stk. 4, men med den præcisering, at den omfatter samtlige foranstaltningsformer efter § 157 og ikke – som efter gældende ret – ophold på hospital eller institution.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 7.2.

Kapitel 34

Forvaring

Til § 161

Bestemmelsen i *stk. 1* angiver betingelserne for at afsige dom til forvaring og svarer – med en enkelt terminologisk ændring – til den gældende bestemmelse om tidsubestemt anstaltsanbringelse i kriminallovens § 102. Det er desuden præciseret, at forvaring er tidsubestemt.

I *stk. 2* foreslås indsat en overgangsbestemmelse svarende til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 3, som giver adgang til anbringelse af den dømte i en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark (det vil for tiden sige Anstalten ved Herstedvester). Bestemmelsen forudsættes ophævet i forbindelse med etablering af en forvaringsanstalt i Grønland, jf. nærmere det foreslåede stk. 5.

Det foreslåede *stk. 3*, der ligeledes har karakter af en overgangsbestemmelse, jf. stk. 5, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 102, stk. 4, om adgangen til administrativ udstationering til Grønland af personer, der er dømt til tidsubestemt anbringelse på en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* giver adgang til at overføre forvaringsdømte placeret i Grønland til en psykiatrisk ledet anstalt under kriminalforsorgen i Danmark, hvis anstaltsanbringelse i Grønland viser sig ikke at give tilstrækkelig sikkerhed.

Bestemmelsen, der svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 2, 2. pkt., forudsættes ligeledes ophævet i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland.

I *stk. 5* foreslås indsat en bemyndigelse til justitsministeren til ved bekendtgørelse at ophæve §§ 148, stk. 3, og 161, stk. 2-4, i forbindelse med etablering af en forvaringsafdeling i Grønland og det deraf følgende ophør med nedsendelse af dømte til Anstalten ved Herstedvester.

Der henvises herom nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 2.7., kap. 2.8.2.1. og kap. 7.2.

Til § 162

Bestemmelsen regulerer løsladelse af forvaringsdømte såvel i relation til endelig løsladelse som prøve-løsladelse. Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til den gældende bestemmelse om (prøve)løsladelse i kriminallovens § 108, men er undergivet visse ændringer i systematisk og sproglig henseende.

I forhold til gældende ret indeholder bestemmelsen i *stk. 3* den ændring, at spørgsmålet om prøve-løsladelse kan indbringes for retten igen efter et halvt år fra en tidligere afgørelse. I den gældende bestemmelse i kriminallovens § 108, stk. 2, 3. pkt., er fristen et år.

Med den foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, lovfæstes anklagemyndighedens pligt til at påse, at en dom til forvaring ikke opretholdes i længere tid end nødvendigt. Bestemmelsen svarer til den foreslåede § 159, stk. 1, vedrørende særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle, og der henvises om formålet med bestemmelsen til bemærkningerne til § 159, stk. 1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 2.7.1.3. og afsnit XV, kap. 7.2.3.

Kapitel 35

Bistandsværger

Til § 163

Den foreslåede bestemmelse regulerer spørgsmålet om beskikkelse af bistandsværge for personer, der omfattes af de foreslåede bestemmelser om forvaring og særlige foranstaltninger over for psykisk syge kriminelle.

Efter bestemmelsen i *stk. 1* kan retten beskikke en bistandsværge, hvis der bliver tale om at idømme

en person foranstaltninger efter § 157 eller forvaring efter § 161. Bistandsværgeren, der så vidt muligt bør være en af tiltaltes nærmeste pårørende, skal bistå tiltalte under sagen sammen med dennes forsvarer.

Udformningen af bestemmelsen indebærer en udvidelse i forhold til gældende ret, idet der skabes mulighed for at beskikke en bisidder allerede under kriminalsagens behandling. I modsætning til beskikkelse af bistandsværge efter stk. 2, der vedrører beskikkelse af bistandsværge efter dom, er den foreløbige beskikkelsesadgang i stk. 1 fakultativ. Det forudsættes, at beskikkelse navnlig vil være aktuelt i sager, der fører til meget indgribende foranstaltninger, så som anbringelsesdom og – i et vist omfang – behandlingsdom, og hvor sagens behandling, navnlig som følge af gennemførelse af mentalobservation eller -undersøgelser, er meget langvarig.

Efter *stk. 2* skal der beskikkes en bistandsværge i de tilfælde, hvor en person idømmes foranstaltninger efter § 157 eller forvaring efter § 161. Beskikkelsen er i disse tilfælde således pligtmæssig i modsætning til beskikkelse før dom efter stk. 1. Bestemmelsen indeholder desuden retningslinjer for bistandsværgerens funktion, idet bistandsværgeren efter *2. pkt.* skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og sørge for, at opholdet og andre indgreb ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

I *stk. 3* foreslås indsat en bemyndigelse til justitsministeren til at fastsætte nærmere regler om antagelse og vederlag til bistandsværger samt om disses opgaver og nærmere beføjelser

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 2.9.

Kapitel 36

Rettighedsfortabelse

Til § 164

Bestemmelsen omhandler rettighedsfortabelse og svarer i det hele til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 114.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 8.

Til § 165

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 115, men med den udvidelse, at der foreslås indsat en adgang til at frakende retten til at være stifter af eller direktør eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver særlig offentlig godkendelse, eller en fond, jf. *stk. 2*.

Kriminallovens bestemmelser om rettighedsfortabelse vil herefter svare til straffelovens §§ 78 og 79.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 8.

Kapitel 37

Konfiskation

Til §§ 166-167

Bestemmelserne svarer til de nugældende bestemmelser i kriminallovens §§ 116-117.

Til § 168

Der foreslås indført en bestemmelse svarende til straffelovens § 76 a om konfiskation af udbytte fra ikke identificeret kriminalitet.

Bestemmelsen indebærer, at der skabes en udvidet adgang til at foretage konfiskation af udbytte fra kriminalitet, når tiltalte dømmes for en meget alvorlig lovovertrædelse, som erfaringsmæssigt kan give betydeligt udbytte. I denne situation kan der foretages hel eller delvis konfiskation af tiltaltes formue. Der kan dog ikke foretages konfiskation af formuegoder, som tiltalte sandsynliggør er lovligt erhvervet.

Med udtrykket »en særlig grov lovovertrædelse« sigtes til lovovertrædelser, hvor der konkret må

forventes en foranstaltning i form af ubetinget anstaltsanbringelse af en ikke ubetydelig varighed, jf. betænkningens afsnit X, kap. 6.3.1.3.

Formuegoder erhvervet af tiltaltes ægtefælle eller samlever kan konfiskeres efter samme regler, medmindre de er erhvervet mere end 5 år før lovovertrædelsen eller på et tidspunkt, hvor ægteskabet eller samlivet ikke bestod.

Der skabes endvidere adgang til at foretage konfiskation af formuegoder, som tiltalte inden for de seneste 5 år har overdraget til en juridisk person (selskaber mv.), som den tiltalte – eventuelt sammen med sine nærmeste – har en bestemmende indflydelse på. Tilsvarende gælder, hvis tiltalte oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter.

Afgrænsningen af begrebet »nærmeste« forudsættes foretaget i overensstemmelse med det tilsvarende begreb i den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 144 om, hvem der er fritaget for den almindelige pligt til at afgive forklaring i retten.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse er et supplement til de nugældende almindelige bestemmelser om udbyttekonfiskation i §§ 116, stk. 1, og 117, stk. 1, 4 og 5, der foreslås opretholdt i §§ 166, stk. 1, og 167, stk. 1, 4 og 5, og som kan anvendes ved siden af den nye bestemmelse.

Den henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 9.

Til § 169

Bestemmelsen svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 118.

Til § 170

Bestemmelsens 1. og 3. pkt. svarer til den nugældende bestemmelse i kriminallovens § 119, hvorefter der kan ske konfiskation af genstande, som på grund af deres beskaffenhed i forbindelse med andre foreliggende omstændigheder må befrygtes at ville blive brugt ved en forbrydelse. Bestemmelsen muliggør konfiskation, selv om der ikke (endnu) er begået en forbrydelse, og uden hensyn til, hvem der er ejer af de konfiskerede genstande. Begrænsningen i bestemmelsens anvendelsesområde ligger i, at konfiskationen skal være påkrævet for at forebygge den strafbare handling, samt at der (efter den gældende bestemmelse) alene er hjemmel til at konfiskere genstande.

I 2. pkt. foreslås det at udvide adgangen til at foretage konfiskation efter § 170 til også at omfatte andre formuegoder, herunder penge. Ændringen følger af Danmarks tiltrædelse af FN's terrorfinansieringskonvention, ligesom ændringen gennemfører artikel 1, litra c, i FN's Sikkerhedsrådsresolution nr. 1373 (2001).

Genstanden for konfiskation efter den foreslåede nye bestemmelse i 2. pkt. er andre formuegoder (end bestemte genstande), hvilket betyder, at konfiskationen skal rette sig mod identificerbare pengebeløb, værdipapirer, fast ejendom mv. For genstande, der kan omsættes til penge, vil der således ikke længere være krav om, at det er selve genstanden, der skal anvendes til at begå lovovertrædelser. Det kan fremover også være den værdi, den repræsenterer, der kan omsættes til penge og anvendes til at finansiere lovovertrædelser. Der er ingen fast minimumsgrænse for anvendelsesområdet for den nye bestemmelse i 2. pkt., men bestemmelsen bør dog ikke anvendes på – i denne sammenhæng – mere bagatelagtige beløb.

Tilføjjelsen i 2. pkt. svarer til den tilføjelse, der blev indsat i straffelovens § 77 a, 2. pkt., ved lov nr. 378 af 6. juni 2002.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 9.

Afsnit III

Fuldbyrdelse af foranstaltninger

Kommissionens udkast til kriminallov indebærer, at fuldbyrdelsesområdet fremtidigt skal reguleres ved

lov. Hidtil har det i det væsentlige været reguleret administrativt med udgangspunkt i enkelte bestemmelser i kriminalloven.

Udkastet og den administrative regulering, der foreslås gennemført på grundlag af lovudkastets bestemmelser, indebærer en række ændringer af de gældende regler om, hvorledes de enkelte foranstaltninger fuldbyrdes.

Det har for kommissionen været et hovedformål med lovreguleringen at opstille de overordnede retningslinjer og principper for fuldbyrdelsen af foranstaltninger og i forbindelse hermed at foretage en nøje og samlet vurdering af den måde, hvorpå fuldbyrdelsen i praksis bør foregå. Kommissionen har også lagt vægt på, at loven skal kunne tjene til vejledning for blandt andet dømte og deres pårørende om fuldbyrdelsens indhold. Med henblik herpå opstilles i lovudkastet en række hovedregler vedrørende de enkelte fuldbyrdelsesspørgsmål. Betingelserne for at fravige disse hovedregler præciseres, og kravet til begrundelse ved sådanne fravigelser understreges. Desuden foreslår kommissionen en udvidelse af dømtes adgang til at klage over afgørelser, som indebærer en fravigelse i skærpende retning af lovens hovedregler på enkelte væsentlige områder.

Ved sin gennemgang og vurdering af gældende ret har kommissionen været opmærksom på den danske lovgivning om fuldbyrdelse af straf mv., som blev gennemført i 2000. Også væsentlige elementer i dansk og international retspolitisk debat, blandt andet om dømtes behandling og retsstilling, er indgået i kommissionens overvejelser. Imidlertid er det grønlandske og det danske samfund så forskellige, at de danske fuldbyrdelsesregler ikke uden videre kan overføres fra Danmark til Grønland, men dog være en inspirationskilde for en grønlandsk lovgivning.

Lovforslaget indebærer i overensstemmelse hermed, at der for den samlede fuldbyrdelse i og uden for anstalt etableres en enhedsledelse af kriminalforsorgen i Grønland, der hører under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. Kriminalforsorgens tilsynsvirksomhed effektiviseres og udbygges geografisk med repræsentation (i form af afdelinger eller kontaktpersoner) i alle kommuner og vil fremtidig skulle omfatte flere nye opgaver, herunder fuldbyrdelse af domme til samfundstjeneste. Anbringelse i familiepleje mv. genoptages. Foranstaltninger med anbringelse i anstalt fuldbyrdes fortsat som udgangspunkt i de nuværende åbne anstalter, dog således at visse dømte for en periode anbringes i halvlukket regi, det vil sige uden adgang til at arbejde eller i øvrigt at færdes uden for anstalten. Der indrettes i Anstalten i Nuuk en lukket afdeling, der kan modtage indsatte, der overtræder reglerne for ophold i åben anstalt. Desuden indrettes i eller i tilknytning til Anstalten i Nuuk en lukket forvaringsafdeling for de grønlandsk dømte, der hidtil har været anbragt i Anstalten ved Herstedvester.

Kapitel 38

Almindelige bestemmelser om fuldbyrdelse af foranstaltninger

I kapitlet fastsættes bestemmelser om fuldbyrdelsens formål og midler, om fuldbyrdelsesmyndighedens (kriminalforsorgens) organisation og struktur og om dennes samarbejde med andre myndigheder mv., jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 3.

Fuldbyrdelsens mål og midler

Til § 171

Bestemmelsen indeholder nogle grundlæggende regler om formålene med fuldbyrdelse af foranstaltninger, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 3.2.2.

I *stk. 1* fastsættes, at hovedformålet med fuldbyrdelse af en foranstaltning er at medvirke til at begrænse kriminalitet. Formålet er fælles for hele det kriminalretlige system, dvs. politi, anklagemyndighed, domstole og fuldbyrdelsesmyndighed (kriminalforsorgen).

Det følger af bestemmelsen i *stk. 2*, at kriminalforsorgen ved fuldbyrdelsen som hidtil både skal støtte og motivere den dømte til gennem personlig, social, arbejds- og uddannelsesmæssig udvikling at leve

en kriminalitetsfri tilværelse og udøve den kontrol og sikkerhed, der er nødvendig for at gennemføre foranstaltningen.

At støtte og motivere den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse betegnes som kriminalforsorgens behandlingsmæssige virksomhed, mens sikringen af foranstaltningens gennemførelse betegnes som kriminalforsorgens sikkerhedsmæssige virksomhed. Det fremgår af bestemmelsens formulering, at de to led i hovedopgaven er ligestillede og dermed skal varetages samtidig, jf. nærmere herom og om afvejning i praksis imellem de to led betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.3.

Til § 172

I bestemmelsen fastslås det grundlæggende udgangspunkt for fuldbyrdelse af alle former for foranstaltninger, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4. Bestemmelsen, der svarer til gældende ret, indebærer, at en indsat skal have adgang til at udøve sine almindelige borgerlige rettigheder i det omfang, den pågældende ikke ved lov eller som følge af frihedsberøvelsen er afskåret herfra. Dette udgangspunkt er udtryk for, at en frihedsberøvelse alene tilsigter at indebære et indgreb i lokalfriheden for den enkelte dømte og skal gennemføres på en måde, der tilgodeser humane og medmenneskelige hensyn. Bestemmelsen har selvstændig betydning i det omfang, der ikke ved lov er taget særskilt stilling til indsattes muligheder for under fuldbyrdelsen at udøve nærmere angivne rettigheder.

Gennemførelse af en foranstaltning er ikke mulig uden begrænsninger i den dømtes almindelige rettigheder. Særligt vil hensynet til kriminalforsorgens sikkerheds- og ordensmæssige virksomhed kunne begrunde en fravigelse fra det nævnte udgangspunkt. Efter bestemmelsen vil en sådan fravigelse kun kunne ske i henhold til lovbestemmelser, herunder de enkelte konkrete bestemmelser herom i kriminallovens afsnit om fuldbyrdelse af foranstaltninger, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4.

Fuldbyrdelsesmyndighederne

Til § 173

Efter den foreslåede bestemmelse vil kriminalforsorgens virksomhed i Grønland som hidtil høre under Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen. Imidlertid indebærer bestemmelsen som noget nyt, at der etableres en enhedsledelse for den samlede kriminalforsorg i Grønland med ansvar for al fuldbyrdelse i og uden for anstalt. Herved samles under én fælles ledelse ansvaret for de arbejdsopgaver, der hidtil har været varetaget af henholdsvis Kriminalforsorgsnævnet, lederen af kriminalforsorgen og politimesteren. Dette gælder dog ikke:

- Inddrivelse mv. af bøder, der som hidtil varetages af politimesteren, jf. § 177.
- Gennemførelse af særlige hjælpeforanstaltninger over for unge efter § 152, der varetages af de sociale myndigheder under hjemmestyret, jf. § 239, og
- Gennemførelse af anbringelsesdomme og af den lægelige behandling af psykisk syge kriminelle efter § 156, der som hidtil varetages af sundhedsvæsenet under hjemmestyret, jf. § 240.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 3.3.

Om administrativ klageadgang, se betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.3., og den foreslåede bestemmelse i § 245.

Til § 174

Grundlaget for kriminalforsorgens virksomhed i Grønland vil fortsat være et lovgivningsanliggende, og spørgsmål om institutionernes art, antal og placering mv. vil som hidtil (via de årlige bevillingslove) blive administreret af Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen i overensstemmelse med kriminallovens forudsætninger. Det samme gælder personaleressourcer, herunder til uddannelse og efteruddannelse, og ressourcer i øvrigt til drift og anlæg. Inden for disse rammer overtager Ledelsen af Kriminalforsorgen den daglige ledelse af tilsynsafdelinger, pensioner og anstalter i Grønland.

De foreslåede bestemmelser om fuldbyrdelse finder som udgangspunkt anvendelse i forhold til alle foranstaltningsdømte, herunder dømte, der som led i fuldbyrdelsen er anbragt i en pension under kriminalforsorgen, jf. herved anvendelsen af udtrykket »institution«. Nogle af lovens bestemmelser vil imidlertid efter deres indhold ikke finde anvendelse i kriminalforsorgens pensioner. Dette gælder brugen af visse indgreb, som loven giver hjemmel til at anvende over for anstaltdømte, og umiddelbart f.eks. bestemmelserne i §§ 197-199 om anbringelse i og overførsel mellem anstaltsafdelinger og detentioner. Mens lovens bestemmelser om de dømtes rettigheder i det hele vil være relevante også for pensionsanbragte, vil det kun i begrænset omfang være relevant at foretage begrænsninger i de dømtes rettigheder ud fra de ordens- og sikkerhedsmæssige hensyn, som loven angiver. Hvis det ikke fremgår umiddelbart af ordlyden i en lovbestemmelse eller af sammenhængen i øvrigt, at en bestemmelse ikke omfatter pensionsanbragte, vil dette udtrykkeligt være anført i bemærkningerne til bestemmelsen.

Det forudsættes, at de åbne anstaltsafdelinger er indrettede til at modtage indsatte i halvlukket regi, det vil sige med faciliteter til beskæftigelse af sådanne indsatte i arbejdstid og fritid. Den foreslåede opbygning af kriminalforsorgens struktur, herunder anstaltssystemets opbygning i fire elementer: åbne afdelinger, halvlukket regi, en lukket afdeling for disciplinært anbragte og en lukket forvaringsafdeling, er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 3.5.

Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland skal påse, at retningslinjer i anden lovgivning om indretning mv. af døgninstitutioner er overholdt, f.eks. om hygiejne, arbejdsmiljø, brandsikring mv., jf. den udtrykkelige bestemmelse i § 213 om arbejdsforholdene for de indsatte.

Til § 175

Bestemmelsen forpligter kriminalforsorgen til at forstærke allerede eksisterende samarbejdsrelationer med andre myndigheder og tage initiativ til at udbygge et tæt samarbejde mellem alle retsmyndighederne og med det sociale system, med sundhedsvæsenet, arbejdspladser og uddannelsesinstitutioner mv. Det forudsættes, at kriminalforsorgen som ansvarlig for fuldbyrdelsen af foranstaltninger er initiativtager til dette samarbejde, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 3.2.2. Det eksisterende samarbejde er beskrevet i afsnit XVI, kap. 3.1.4, og kommissionens forslag i kap. 3.6.

Iværksættelse

Til § 176

Bestemmelsen i *stk. 1* forpligter kriminalforsorgen til at påbegynde fuldbyrdelsen hurtigt efter endelig dom (politiets fuldbyrdelsesordre). Pligten omfatter alle typer af foranstaltninger. Hvis en anstaltdømt har været tilbageholdt under (anke)sagen, skal iværksættelse så vidt muligt ske umiddelbart efter endelig dom. Ved iværksættelsen ophører sådanne særlige begrænsninger i den nu dømtes rettigheder og pligter, som måtte være fastsat af hensyn til formålet med tilbageholdelsen. Andre anstaltdømte har krav på rimelige tilsigelsesfrister.

Bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* forudsættes udfyldt i overensstemmelse med kommissionens bemærkninger herom, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 5.1 (tilsyn) og kap. 6.4.1 (anstalt).

Kapitel 39

Fuldbyrdelse af bøder

Kommissionens forslag vedrørende gennemførelse af bødedomme efter kapitel 26 er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.3.

Til § 177

Bestemmelsen i *stk. 1* har ikke selvstændig betydning, men er af systematiske og informative grunde optaget på dette sted som en henvisning til § 128, der regulerer fremgangsmåden ved inddrivelse af

bøder. Kompetencen til at inddrive bøder er som hidtil tillagt Politimesteren i Grønland med klageadgang til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen.

I *stk. 2* fastsættes det i overensstemmelse med gældende praksis, at afsoning af bøder skal ske efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse. Opmærksomheden henledes på den foreslåede adgang til at anbringe blandt andet bødeafsonere i en detention nær den dømtes hjemsted, jf. § 195, stk. 2, jf. § 196, stk. 1, 1. pkt.

Kapitel 40

Fuldbyrdelse af domme med tilsyn mv.

Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag om fuldbyrdelse af foranstaltninger med tilsyn mv. er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.

Bestemmelserne i kapitel 40 tager udgangspunkt i gældende ret, men er udtryk for kommissionens ønske om at effektivisere gennemførelsen af foranstaltninger uden for anstalt og i denne forbindelse præcisere den dømtes og kriminalforsorgens pligter, jf. om behovet for effektivisering og tilsynsmyndighedens geografiske udbygning betænkningens afsnit XVI, kap. 3. De foreslåede bestemmelser finder umiddelbart anvendelse ved gennemførelse af tilsyn i medfør af domme til tilsyn efter kapitel 40. Bestemmelserne er desuden – med modifikationer – grundlaget for gennemførelse af tilsyn i medfør af domme med samfundstjeneste, domme med anstalt og tilsyn, domme med tilsynsforanstaltninger over for visse grupper af kriminelle (unge, psykisk syge og farlige) og afgørelser om løsladelse på prøve. Disse modifikationer er beskrevet nedenfor i de relevante kapitler i dette lovudkast.

Kommissionen forudsætter i øvrigt, at der på grundlag af de administrative regler sker en koordinering af kriminalforsorgens samlede virksomhed i forhold til den dømte, således som denne foreslås gennemført, fra den første kontakt med klienten er etableret, til foranstaltningen i det enkelte tilfælde er gennemført, og således som forslaget om en enhedsledelse lægger op til.

Almindelige bestemmelser om gennemførelse af tilsyn mv.

Til § 178

I bestemmelsen fastsættes det, at det som hidtil er udgangspunktet, at tilsyn og eventuelle særvilkår gennemføres af kriminalforsorgen. Hvis tilsyn mv. undtagelsesvis skal gennemføres af andre myndigheder, skal dette efter bestemmelsen være udtrykkeligt bestemt i afgørelsen (en dom eller f.eks. en afgørelse om løsladelse på prøve).

Til § 179

Bestemmelsen pålægger tilsynsmyndigheden en vejledningspligt og en pligt til i samarbejde med den dømte at udarbejde en handleplan for tilsynsperioden og tiden derefter. Disse pligter er uafhængige af, om tilsynsmyndigheden er kriminalforsorgen eller en anden myndighed.

Disse spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.1.

Tilsyn mv. af kriminalforsorgen

Til § 180

Bestemmelsen regulerer den dømtes pligter i forbindelse med kriminalforsorgens gennemførelse af tilsyn og eventuelle særvilkår. Dette spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.2. Der skelnes mellem pligter i medfør af tilsynsvilkåret, jf. *stk. 1*, og pligter i medfør af særvilkår, der efter §§ 133-136 er fastsat i afgørelsen, jf. *stk. 2*.

Den dømte skal efter *stk. 3* dokumentere afgivne oplysninger, hvis kriminalforsorgen anmoder om det.

Bestemmelsen i *stk. 4* modsvares af kriminalforsorgens pligt til at fastsætte de bestemmelser, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og eventuelle særvilkår, jf. § 181, *stk. 3*.

Til § 181

Bestemmelsen vedrører sammen med § 182 kriminalforsorgens pligter som tilsynsmyndighed, dels i forbindelse med det kontrolmæssige tilsyn med den dømte (§ 181), dels i forbindelse med støtte til den dømte med hensyn til løsning af sociale og personlige problemer (§ 182). Disse spørgsmål er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.2.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en pligt for kriminalforsorgen til i tilsynsperioden at holde sig underrettet om den dømtes forhold. Er der i afgørelsen tillige fastsat særvilkår efter §§ 133-136, skal kriminalforsorgen desuden påse, at disse iværksættes og overholdes, jf. *stk. 2*. Der skelnes mellem særvilkår, der er fastsat umiddelbart ved afgørelsen, og som kriminalforsorgen derfor skal iværksætte, jf. *stk. 2, 1. pkt.*, og særvilkår, der med hjemmel i afgørelsen kan iværksættes, hvis kriminalforsorgen finder det nødvendigt, jf. *stk. 2, 2. pkt.* I begge tilfælde skal kriminalforsorgen være særlig opmærksom på sådanne forhold, der omfattes af særvilkår.

Til § 182

Bestemmelsen indebærer, at kriminalforsorgens støttefunktion er et fast element i et tilsyn, på samme måde som et tilsyn altid indebærer en kontrol med den dømte.

Bistandsforpligtelsen over for dømte påhviler det almindelige social- og sundhedsvæsen. Kriminalforsorgen vil derfor i en række tilfælde skulle formidle kontakt til og bistand fra andre personer, institutioner og myndigheder, jf. herved også den foreslåede bestemmelse i § 175. Kriminalforsorgens støttefunktion og nødvendigheden af et samarbejde med andre myndigheder mv. er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 3.

Til § 183

Efter bestemmelsen skal Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland fastsætte nærmere regler om tilsynsmyndighedens forpligtelser med hensyn til både støtte og kontrol. De administrative regler efter bestemmelsen skal omfatte tilsynets iværksættelse, hyppigheden af kriminalforsorgens kontakt med den dømte og kriminalforsorgens samarbejde med andre myndigheder. De administrative regler skal fastsættes med hensyntagen til forvaltningslovens regler om begrundelsespligt, adgang til kontradiktion mv.

Vilkårsovertrædelser

Til § 184

Bestemmelsen regulerer kriminalforsorgens pligter som tilsynsmyndighed, hvis den dømte overtræder vilkår, der er fastsat enten umiddelbart i afgørelsen eller af kriminalforsorgen med hjemmel i afgørelsen. Disse pligter er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 5.3.

Sigtet er, at der skal reageres omgående og konsekvent på vilkårsovertrædelser. Kriminalforsorgen skal efter *stk. 1* ved tilsynsunndragelse mv. snarest muligt søge kontakt til den dømte, og hvis anbefalet brev, hjemmebesøg mv. ikke har effekt, rette henvendelse til politiet for at få den pågældende anholdt og eventuelt tilbageholdt efter den foreslåede bestemmelse i retsplejelovens § 351.

Der sondres mellem vilkårsovertrædelser, der antages at medføre en nærliggende risiko for kriminalitet, og som straks skal indberettes til anklagemyndigheden (det stedlige politi) med henblik på sagens indbringelse for retten, jf. *stk. 2*, og andre vilkårsovertrædelser, som skal følges op af et formelt pålæg til den dømte om at overholde vilkårene, jf. *stk. 3, 1. pkt.* En efterfølgende overtrædelse af et sådant pålæg skal indberettes til anklagemyndigheden, jf. *stk. 3, 2. pkt.* Den administrative regulering af kriminalforsorgens sagsbehandling fastsættes efter *stk. 4* med hensyntagen til forvaltningslovens bestemmelser.

Det forudsættes, at der med henblik på en hurtig og smidig sagsbehandling er tilrettelagt et tæt samarbejde i disse sager mellem retten, politiet og kriminalforsorgen.

Tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen

Til § 185

Bestemmelsen åbner mulighed for, at justitsministeren efter forhandling med vedkommende myndighed kan fastsætte regler om gennemførelse af tilsyn mv. af andre myndigheder end kriminalforsorgen, hvis dette skønnes hensigtsmæssigt, for eksempel i forhold til unge kriminelle og til psykisk syge kriminelle.

Kapitel 41

Fuldbyrdelse af domme med samfundstjeneste

Kommissionens overvejelser og forslag om indførelse af dom til samfundstjeneste er gengivet i betænkningens afsnit XV, kap. 5.3.3.2.

Til § 186

Kommissionens forslag om dom til samfundstjeneste bygger på en forudsætning om, at ansvaret for gennemførelse af dom til samfundstjeneste altid ligger hos kriminalforsorgen, jf. bestemmelsen i *stk. 1*, der ikke giver mulighed for, at andre myndigheder end kriminalforsorgen kan gennemføre dom til samfundstjeneste. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 7.6.

Efter *stk. 2* skal samfundstjenesten afvikles løbende over den udmålte længstetid.

Bestemmelse om arbejdsstedet træffes af tilsynsmyndigheden, jf. *stk. 3*.

Til § 187

I de administrative bestemmelser forudsættes det blandt andet fastsat, at samfundstjenesten som hovedregel tidligst må være afviklet, når der er forløbet to tredjedele af afviklingsperioden, jf. bestemmelsen i § 186, *stk. 2*, 2. pkt.

Om adgang til erstatning som følge af ulykkestilfælde mv. under udførelse af samfundstjeneste henvises der til forslagets § 242, 2. led, og bemærkningerne hertil.

Til § 188

Tilsynsmyndighedens kontrolpligt efter *stk. 1* forudsættes at indebære, at kriminalforsorgen aflægger besøg på arbejdsstedet.

Efter *stk. 2* skal overtrædelse af bestemmelsen om samfundstjeneste eller af kriminalforsorgens forskrifter om udførelsen heraf altid indberettes til anklagemyndigheden, hvis der tidligere er givet pålæg i anledning af vilkårsovertrædelse. Indberetningspligten er således skærpet ved dom til samfundstjeneste i forhold til andre foranstaltninger, idet der ikke forud for indberetning skal foretages en vurdering af, om vilkårsovertrædelsen begrunder en nærliggende risiko for kriminalitet.

Til § 189

For gennemførelse og overtrædelse af særvilkår i domme til samfundstjeneste gælder reglerne for tilsynsdomme.

Kapitel 42

Fuldbyrdelse af domme med anstalt og tilsyn

Kommissionens overvejelser og forslag om gennemførelse af dom til anstalt og tilsyn er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.

Til § 190

Det fremgår stk. 1, at anstaltsdelen af en sådan dom fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 43 om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, dog bortset fra, at der ikke kan ske prøveløsladelse eller endelig løsladelse, før anstaltstiden er udstået, jf. den foreslåede bestemmelse i § 145, stk. 2.

Tilsynsdelen af dom til anstalt og tilsyn fuldbyrdes efter bestemmelserne i kapitel 40 om fuldbyrdelse af domme med tilsyn mv., jf. *stk. 2*.

Kapitel 43

Fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse

Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag vedrørende fuldbyrdelse af foranstaltninger med frihedsberøvelse, herunder af domme til anbringelse i anstalt, er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.

Efter forslaget ophæves de gældende bestemmelser i kriminallovens §§ 120, stk. 2, og 124 og dermed desuden bekendtgørelse nr. 239 af 1. april 1999 om anstaltsophold i Grønland og de i medfør af de nævnte lovbestemmelser og bekendtgørelsen udstedte administrative bestemmelser.

De foreslåede bestemmelser finder umiddelbart anvendelse ved fuldbyrdelse af anstaltsdomme i medfør af kapitel 31 i dette lovforslag. Bestemmelserne er desuden – med modifikationer – grundlag for gennemførelse af anstaltsophold i medfør af domme til anstalt og tilsyn og for fuldbyrdelse af forvaringsdomme. Disse modifikationer er beskrevet i de relevante kapitler i dette lovforslag.

Indledende bestemmelser

Udsættelse

Til § 191

Spørgsmål om udsættelse med fuldbyrdelsen har ikke hidtil været lovreguleret. Hittidig praksis og kommissionens overvejelser og forslag er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.2.

Politiet forudsættes fortsat bemyndiget til at behandle ansøgninger om udsættelse i første instans med klageadgang til Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, jf. *stk. 1*. Betingelserne for at imødekomme en ansøgning om udsættelse svarer stort set til gældende praksis.

I *stk. 2* fastsættes det obligatorisk som et vilkår for tilladelse til udsættelse, at den dømte ikke begår kriminelt forhold. Desuden åbner bestemmelsen adgang til at fastsætte andre vilkår for tilladelsen.

Betingelserne for at tilbagekalde en tilladelse er fastsat i *stk. 3*.

Efter *stk. 4* forudsættes der administrativt fastsat regler om blandt andet frister for indgivelse af ansøgning om udsættelse og om, at den første ansøgning om udsættelse normalt skal bevirke, at fuldbyrdelsen udsættes, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

En ansøgning om udsættelse kan som hovedregel kun behandles som en sådan, hvis ansøgeren er på fri fod. En ansøgning fra en tilbageholdt om udsættelse skal betragtes som en ansøgning om løsladelse og behandles efter retsplejelovens regler om tilbageholdelse.

Er fuldbyrdelsen af en frihedsberøvende foranstaltning påbegyndt, behandles ansøgningen som en ansøgning om tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen efter § 232.

Hvis en ansøgning om udsættelse af fuldbyrdelsen af en ny dom indgives af den dømte under fuldbyrdelse af en tidligere dom, skal ansøgningen behandles som en ansøgning om udsættelse. Under disse omstændigheder tillægges ansøgningen som udgangspunkt ikke opsættende virkning.

Benådning

Til § 192

Efter den foreslåede bestemmelse kan der benådes med hensyn til bøde, konfiskation og dom til anbringelse i anstalt. Adgangen til at benåde er et såkaldt kongeligt prærogativ, jf. grundlovens § 24. Behandlingen af sager om benådning har ikke hidtil været lovreguleret. Hittidig praksis er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.2.

I de administrative bestemmelser efter *stk. 1* forudsættes der blandt andet fastsat regler om frister for indgivelse af ansøgning om benådning og om, at den første ansøgning om benådning, hvis den er indgivet rettidigt, normalt skal bevirke, at fuldbyrdelsen udsættes, indtil der er truffet endelig afgørelse i sagen.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 2*, at sager om overtrædelse af fastsatte vilkår for en betinget benådning skal indbringes for retten.

Beregning af foranstaltningstiden

Til § 193

Bestemmelsen vedrører beregning af foranstaltningstiden, der er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.4.3.

Formålet med bestemmelsen i *stk. 1* er at sikre, at bestemmelserne i § 122 om afkortning følges ved beregningen.

En endelig administrativ afgørelse om beregning af anbringelsestidens længde er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 246, stk. 1, nr. 2.

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* fastsætter regler om beregningen af foranstaltningstiden, der som hidtil svarer til de danske regler herom, jf. lov nr. 432 af 31. maj 2000 om fuldbyrdelse af straf mv., kapitel 6, herunder – som noget nyt – de ved loven gennemførte regler om afkortning med tillæg af 50 pct. i stedet for erstatning i særlige tilfælde, hvor den dømte har været udsat for uforskyldte indgreb under fuldbyrdelsen.

Anbringelse i og overførsel mellem institutionerne

Bestemmelserne i §§ 194-200 regulerer afgørelsen af, hvilken institutionstype den dømte skal anbringes i eller senere kan overføres til, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.5. Området har ikke tidligere været reguleret, og forslaget forudsætter en gennemførelse af forslaget om at opdele anstaltskapaciteten i åbne afdelinger, halvlukket regi, lukket disciplinærafdeling og lukket forvaringsafdeling. Væsentlige forskelle mellem Grønland og Danmark med hensyn til anstaltsklientel og -struktur indebærer, at de foreslåede regler afviger fra tilsvarende regulering i den danske lov om fuldbyrdelse af straf mv.

Myndigheden

Til § 194

Ved bestemmelsen tillægges Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kompetencen til at træffe afgørelse om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne. Kompetencen kan ikke delegeres. Ved bestemmelsen ændres gældende ret, hvorefter ledelsen af anstalterne forestås af politimesteren.

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland administrativt fastsætter regler om indhentning af oplysninger til brug for afgørelsen fra politiet, tilsynsafdeling, tidligere afsoningssted mv., jf. § 200.

Institutioner mv.

Til § 195

Bestemmelsen, der stort set svarer til gældende ret, indeholder en angivelse af de institutioner mv., hvori fuldbyrdelse af anstaltsdomme kan ske, og fastsætter i *stk. 1*, at fuldbyrdelse normalt skal ske i anstalt. Detentionerne, der fortsat vil være underlagt politimesteren, er indrettet med henblik på anbringelse af tilbageholdte mv. og stort set uden beskæftigelses- og fællesskabsmuligheder. Det forudsættes derfor, at en person, der er tilbageholdt efter endelig dom, snarest muligt overføres til fuldbyrdelsesanstalt, jf. den foreslåede bestemmelse i § 176.

Efter *stk. 2* er der dog åbnet adgang for, at domme med anstaltsanbringelse af kortere varighed kan fuldbyrdes i detention i særlige tilfælde, herunder kortere anstaltsdomme, dom til anstalt og tilsyn, beslutning om indsættelse i anstalt på grund af vilkårsovertrædelse, anbringelse som led i udslusning fra en længerevarende anstaltsdom mv.

Betingelserne for efter *stk. 3* at beslutte, at en foranstaltning med anstaltsanbringelse skal fuldbyrdes i kriminalforsorgens pensioner eller i institution mv. uden for kriminalforsorgen, er beskrevet i § 234 og bemærkningerne hertil i dette lovforslag.

Bestemmelserne i § 195, stk. 1-3, muliggør en imødekommelse af nærhedskriteriet i § 196.

Valg af afsoningsinstitution

Til § 196

I bestemmelsen fastsættes det, at der ved valg af afsoningssted – af både humane og økonomiske grunde – skal tages udgangspunkt i nærhedskriteriet og desuden hensyn til den dømtes egne ønsker om anbringelsessted, jf. *stk. 1*. Sammenlign herved bestemmelserne i § 195, der under hensyntagen til nærhedskriteriet muliggør anbringelse i forskellige institutionstyper.

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter betingelserne for, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan fravige nærhedsprincippet, også mod den dømtes ønske. Dog vil en afgørelse efter *stk. 2*, nr. 1, normalt forudsætte den dømtes samtykke som følge af, at anbringelse sker i åbent regi med mulighed for at bortgå. Med udtrykket »kriminalitet, der har rettet sig mod betydelige samfundsværdier« i *stk. 2*, nr. 2, sigtes til ikke-personfarlig kriminalitet – herunder navnlig brandstiftelse og hærværk – af meget betydeligt omfang mod offentlige eller private samfærdselsmidler eller forsyningsanlæg og lignende, eller mod bygninger, anlæg, køretøjer, fartøjer og lignende, hvorved lokalbefolkningens erhvervsgrundlag er fjernet. For disse dømte kan nærhedsprincippet fraviges, hvis hensynet til retshåndhævelsen (retsbevidstheden) taler imod anbringelse i den by, hvor kriminaliteten er begået.

I *stk. 3* fastsættes det, at hovedreglen i *stk. 1* og betingelserne for fravigelse i *stk. 2* gælder ved senere afgørelse om overførsel fra en institution til en anden.

Anbringelse

Til § 197

I bestemmelsen fastsættes det, at den dømte skal anbringes i åben afdeling, med mindre betingelserne i *stk. 2* og *3* for fravigelse er opfyldt, jf. *stk. 1*. Muligheden for at fravige hovedreglen om anbringelse i åben anstalt er ny, jf. forslaget om at indføre adgang til afsoning i halvlukket regi og i lukket afdeling. Desuden følger det af bestemmelsen i § 241 i dette lovforslag, at forvaring (foranstaltning med anstaltsanbringelse på ubestemt tid) normalt fuldbyrdes i forvaringsafdeling.

Udtrykket »dømt for grovere personfarlig kriminalitet« i *stk. 2* omfatter dømte for drab, drabsforsøg, voldtægt, vold med alvorlige skader eller døden til følge og lignende meget alvorlig personfarlig kriminalitet. Disse dømte kan efter bestemmelsen anbringes i halvlukket regi, hvilket indebærer, at den indsatte ikke har tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten eller til udgang i øvrigt, medmindre særlige forhold

taler derfor, jf. henvisningen til § 214, stk. 2, i dette lovforslag. Det følger af den foreslåede bestemmelse i § 194, at kriminalforsorgsledelsen træffer afgørelse om sådan anbringelse.

Anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i *stk. 3* forudsætter, at den dømtes forhold efter seneste løsladelse fortsat kan begrunde en direkte anbringelse i lukket disciplinærafdeling. Der skal blandt andet tages hensyn til det tidsrum, der er forløbet siden løsladelsen.

Overførsel

Til § 198

Den foreslåede bestemmelse regulerer adgangen til at overføre en indsat til mere indgribende, henholdsvis ligeartede afsoningsforhold. Det følger af henvisningen i § 196, stk. 3, til bestemmelsen i § 198, at nærhedskriteriet mv. og betingelserne for fravigelse heraf i § 196, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved afgørelser efter § 198 om overførsel.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastsætter i nr. 1 og 2 betingelserne for at overføre en indsat til den foreslåede lukkede disciplinærafdeling i Nuuk og omfatter overførsel af indsatte fra både åbent og halvlukket regi.

Bestemmelsen i *stk. 2* fastsætter i nr. 1-5 betingelserne for at overføre en indsat fra en åben afdeling til en anden åben afdeling. Hvis den indsatte ikke samtykker i overførslen, kan en anvendelse af bestemmelsen i stk. 1 komme på tale, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

I bestemmelsen i *stk. 3* fastsættes det, at en indsat i detention kan overføres til den lukkede disciplinærafdeling i Nuuk, hvis betingelserne herfor i stk. 1 er opfyldt, og til en anden detention eller en åben afdeling, hvis betingelserne herfor i stk. 2 er opfyldt. Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i samarbejde med politimesteren fastsætter retningslinjer for behandlingen af sager efter denne bestemmelse.

Til § 199

Den foreslåede bestemmelse regulerer forpligtelsen til at overføre en indsat til lempeligere afsoningsforhold, når en mere indgribende anbringelse ikke længere er påkrævet. Det følger af henvisningen i § 196, stk. 3, til bestemmelsen i § 199, at nærhedskriteriet mv. og betingelserne for fravigelse heraf i § 196, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse ved afgørelser efter § 199 om overførsel.

Bestemmelsen i *stk. 1* regulerer pligten til overførsel fra den foreslåede lukkede disciplinærafdeling i Nuuk. Anbringelse i åben afdeling sker i åbent eller halvlukket regi efter de i § 197, stk. 1-2, angivne kriterier, jf. henvisningen hertil i stk. 1, 2. pkt.

Stk. 2 regulerer pligten til overførsel af en indsat i halvlukket regi til åbent regi.

Administrative bestemmelser

Til § 200

Det forudsættes, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland ved fastsættelse af administrative regler om anbringelse i og overførsel mellem institutionerne følger de i bemærkningerne til §§ 195-199 samt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.5., beskrevne anvisninger.

Indsattes rettigheder og pligter under opholdet i institutionen

Bestemmelserne i §§ 201-213 lovfæster nogle grundlæggende rettigheder og pligter og betingelserne for at fravige disse, jf. herved princippet i § 172 og bemærkningerne hertil. Det følger heraf, at indsatte under institutionsophold ikke kan undergives pligter, der er uomtalt i denne eller anden lov. Tilsvarende bevares uomtalte rettigheder under forudsætning af, at rettigheden ikke er begrænset som følge af frihedsberøvelsen. Indsatte bevarer således for eksempel valgretten, adgangen til at gifte sig mv. Fuldbyrdelsesmyndigheden har pligt til i fornødent omfang at bistå indsatte med at udøve disse og andre borgerlige rettigheder.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6. og kap. 6.7.

Vejledning og planlægning

Til § 201

Bestemmelsen indebærer en udvidelse i forhold til gældende praksis, idet der indføres en pligt til i alle institutioner at give den dømte en udførlig orientering om regler for opholdet i institutionen og om den dømtes forhold i øvrigt, jf. *stk. 1*, og pligt til at udarbejde en plan for fuldbyrdelsen og tiden efter løsladelsen, jf. *stk. 2*.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.2.

Anvisninger

Til § 202

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende ret. En overtrædelse af bestemmelsen om lydighedspligt kan medføre disciplinær foranstaltning, jf. § 226, nr. 1.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.1.

Bestemmelserne i §§ 226-228 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Overtrædelse af § 202 kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Fællesskab

Til § 203

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en lovfæstelse af gældende ret, hvorefter indsatte så vidt muligt skal have adgang til fællesskab med andre indsatte. Adgangen hertil anses for imødekommet, hvis de indsatte har adgang til indbyrdes fællesskab i en afdeling. Med udtrykket »så vidt muligt« sigtes blandt andet til afsoning i detention, hvor adgang til fællesskab ikke (altid) er mulig.

Bestemmelsen i *stk. 2* om adgang til frivillig enrumsanbringelse mv. indebærer en udvidelse i forhold til gældende praksis.

I *stk. 3* fastsættes det, at ophold uden fællesskab mod den dømtes ønske kun kan bestemmes, hvis betingelserne for anbringelse i enrum efter § 223 eller for anvendelse af disciplinær foranstaltning efter § 227, stk. 2, er opfyldt.

Det forudsættes, at der efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 4* administrativt sker en regulering af adgangen til at låse indsatte inde i arbejdstid, fritid og om natten, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.3.

Bestemmelserne i stk. 3 og 4 er efter deres indhold ikke relevante i pensionerne.

Medindflydelse

Til § 204

Bestemmelsen i *stk. 1* lovfæster de indsattes adgang til medindflydelse på deres forhold i institutionen med de undtagelser, der fremgår af *stk. 2*.

Det forudsættes, at der efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3* fastsættes regler, der i den enkelte institution sikrer gennemførelsen af adgangen til medindflydelse, herunder afholdelse af møder med de indsatte, adgangen til at opstille og vælge talsmænd mv.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.4.

Egne genstande og penge

Til § 205

Ved bestemmelsen i *stk. 1* lovfæstes de indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne genstande i institutionen, medmindre dette er uforeneligt med ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn. Disse hensyn er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.5.

De begrænsninger, der under hensyn til blandt andet de praktiske forhold i den enkelte institution findes nødvendige af ordens- eller sikkerhedsmæssige grunde, forudsættes fastsat efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2*. Sådanne administrative bestemmelser skal blandt andet indeholde forbud mod at medtage og besidde alkohol i institutionen og – af informative grunde – påmindelse om, at indførelse og besiddelse af narkotika udgør et kriminelt forhold.

Bestemmelsen i *stk. 3* vedrørende penge bemyndiger Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland til administrativt at regulere de indsattes adgang til at medtage, besidde og råde over egne penge i institutionen. Bestemmelsen bygger på en forudsætning om, at de indsatte som udgangspunkt ikke har ret til at medtage egne penge, men alene kan besidde og råde over penge, som er modtaget som vederlag for beskæftigelse i institutionen. Med bestemmelsen ophæves den eksisterende adgang for institutionen til at disponere over den dømtes indtægt og formue uden for institutionen jf. nærmere om bl.a. dette spørgsmål betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.5.

Overtrædelse af regler, som fastsat i medfør af *stk. 2* eller *stk. 3*, kan medføre disciplinær foranstaltning efter § 226, nr. 5, hvis sådant er fastsat i den pågældende regel.

Bestemmelserne i §§ 226-228 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af § 205 kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Religion

Til § 206

Bestemmelsen lovfæster indsattes ret til samtale med en præst eller lignende fra sit trossamfund. Bestemmelsen indebærer, at indsatte har adgang til at deltage i gudstjeneste og lignende, der afholdes i eller uden for anstalten, medmindre en konkret sikkerhedsvurdering gør dette uforsvarligt. Herom og om hensyntagen til den indsattes religiøse tilhørsforhold i relation til beskæftigelse, forplejning mv. henvises der til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.6.

Fritiden

Til § 207

Baggrunden og forudsætningerne for at indføre selvforvaltning, jf. *stk. 1*, og en pligt for institutionen til at tilbyde de indsatte aktiviteter i fritiden, jf. *stk. 2*, er nærmere beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.6.7.

Med udtrykket »i videst muligt omfang« i *stk. 1* tages forbehold for blandt andet anbragte i detention. I det omfang der indføres selvforplejning og anden selvforvaltning, skal der af institutionen udbetales kostpenge mv. til de dømte, jf. dog den foreslåede bestemmelse i § 244, *stk. 1*, om de indsattes betaling for opholdet.

Institutionens forpligtelse efter *stk. 2* kan opfyldes ved tilladelse til udgang med henblik på deltagelse i fritidsaktiviteter efter § 214 i dette lovforslag.

Med bestemmelsen i *stk. 3* lovfæstes gældende ret. Som eksempler på »varetagelse af sikkerhedsmæssige hensyn« kan nævnes brand, optøjer og andre nødretslignende situationer, eller at den dømte er hensat i sikringscelle. Bestemmelsen i *stk. 3* er efter sit indhold ikke relevant i pensionerne.

Forsorgsmæssig bistand

Til § 208

Som det fremgår af § 171 i dette lovforslag, er det en hovedopgave for kriminalforsorgen at støtte og motivere den dømte til at leve en kriminalitetsfri tilværelse. Et væsentligt middel til at løse denne hovedopgave er ydelsen af forsorgsmæssig bistand til den indsatte, jf. den gældende regel i kriminallovens § 123. Bestemmelsen medfører en lovfæstelse af institutionens pligt til at vejlede og bistå den indsatte, men samtidig en præcisering og udvidelse i forhold til gældende ret, jf. *stk. 1, nr. 1 og 2*.

Desuden fastsættes det i *stk. 2*, at kriminalforsorgen som led i sin indsats efter *stk. 1* har pligt til at formidle kontakt til bl.a. andre myndigheder, der efter anden lovgivning skal yde bistand, jf. princippet i § 175 i dette lovforslag. De indsatte er under hele frihedsberøvelsen – i modsætning til gældende dansk ret – omfattet af de almindelige regler om social bistand.

Med henblik på at kunne opfylde bestemmelsens målsætninger forudsættes det, at der etableres et meget tæt samarbejde mellem institutionens personale og forsorgsmedarbejder og en holdningsændring i behandlingsarbejdet, både om den enkelte indsatte og med hensyn til øget opmærksomhed over for programmer og tilbud, der sigter mod en udvikling af den indsattes egne ressourcer, jf. herom betænkningen afsnit XVI, kap. 6.6.8. Det forudsættes endvidere, at der i fornødent omfang gives tilladelse til udgang med forsorgsmæssige formål for øje efter § 214 i dette lovforslag.

Sundhedsmæssig bistand

Til § 209

I bestemmelsen lovfæstes gældende ret, hvorefter en indsat har samme adgang til og krav på lægebehandling mv. som borgere, der ikke er frihedsberøvede. Spørgsmål om fri adgang til, henholdsvis betaling for sundhedsmæssige ydelser løses ligeledes efter de almindelige regler herom. Bestemmelsen giver således ikke en speciel adgang til gratis behandling. Indlæggelse, herunder tvangsindlæggelse i hospital, kan ske efter reglerne i sundhedslovgivningen. Det følger modsætningsvist af bestemmelsen i § 231 i dette lovforslag, at tidsrummet for indlæggelse i hospital medregnes i foranstaltningstiden.

Arbejde og uddannelse mv.

Til § 210

Bestemmelserne i §§ 210-213 om beskæftigelse af de indsatte ved arbejde og uddannelse mv. indebærer væsentlige ændringer i forhold til gældende ret, nødvendiggjort af bl.a. de foreslåede ændringer af anstaltssystemet med indretning af halvlukket regi og lukkede afdelinger, hvorfra de indsatte – i modsætning til kriminallovens hidtidige udgangspunkt for alle indsatte i den gældende § 103 – ikke normalt kan deltage i aktiviteter uden for anstalten. Gældende ret og kommissionens overvejelser og forslag er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.3. og 6.7.4.

I § 210, *stk. 1* fastsættes det, at de indsatte under afsoning har både ret og pligt til at være beskæftiget med en af institutionen godkendt aktivitet. Med fremhævelsen af uddannelse ved siden af arbejde mv. tilsigtes – som noget nyt i forhold til gældende praksis (men ikke i forhold til gældende ret, jf. § 103) – en understregning af, at undervisning og uddannelse skal ligestilles med beskæftigelse både uden for institutionen og i institutionens værksteder eller med institutionens drift. Bestemmelsen lovfæster den i gældende ret eksisterende beskæftigelsespligt, men indebærer samtidig som en nyordning, at beskæftigelsespligten modsvares af en ret til at være beskæftiget, således at også kriminalforsorgens pligt til at tilvejebringe de fornødne beskæftigelsesmuligheder lovfæstes.

Bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 2* kan få betydning for bl.a. detentioner, der ikke uden videre har

mulighed for at tilbyde beskæftigelse, og for pensionsanbragte, der kan fritages for pligten til at være beskæftiget med egentligt arbejde mod at være beskæftiget med andre godkendte aktiviteter.

I *stk. 3* fastsættes det, at en arbejdsvægrende indsat i arbejdstiden skal opholde sig i eget opholdsrum eller andet anvist opholdssted.

Arbejdsvægring er også en disciplinær overtrædelse, jf. § 226, nr. 3, i dette lovforslag og bemærkningerne hertil. Overtrædelsen kan dog kun sanktioneres med bøde. Der henvises om kommissionens principielle overvejelser til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.2.

Bestemmelserne i §§ 226-228 om disciplinære overtrædelser omfatter ikke pensionerne. Arbejdsvægring kan for pensionsanbragte udgøre en overtrædelse af vilkårene for opholdet.

Til § 211

Bestemmelsen vedrører spørgsmålet om valg af beskæftigelse til den enkelte indsatte og fastsætter i overensstemmelse med gældende ret i *stk. 1, 1. pkt.*, at indsatte i åben afdeling så vidt muligt skal være beskæftiget uden for institutionen, medmindre den pågældende er anbragt i halvlukket regi og dermed udelukket herfra, jf. henvisningen til § 214. Henvisningen i *stk. 1, 2. pkt.*, til den foreslåede bestemmelse i § 214 indebærer, at der ved afgørelse i det enkelte tilfælde om tilladelse til beskæftigelse uden for anstalten skal følges de der fastsatte bestemmelser, jf. bemærkningerne til bestemmelsen.

Princippet i *stk. 1, 1. pkt.*, omfatter også pensionsanbragte.

Bestemmelsen i *stk. 2* opretholder princippet i den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103 om individuelt valg af beskæftigelse og lovfæster i øvrigt de hensyn, som kriminalforsorgen skal inddrage ved det individuelle beskæftigelsesvalg, og den vejledningspligt i forbindelse hermed, som påhviler myndigheden. Det forudsættes, at institutionerne sættes i stand til at kunne imødekomme disse forpligtelser, herunder i faglig henseende.

Til § 212

Bestemmelsen viderefører den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103, hvorefter indsatte skal have udbetalt vederlag for deres arbejde, men udvider adgangen til også at omfatte betaling for andre former for beskæftigelse, herunder undervisning, uddannelse og anden oplæring. Vederlaget efter *stk. 1, 1. pkt.*, forudsættes at have en sådan størrelse, at der ved siden af udbetaling af beløb til daglige fornødenheder (»lommepenge«) er mulighed for en vis opsparing til forberedelse af løsladelsen. En indsat forudsættes i anstalten at have det samme beløb til disposition til daglige fornødenheder, uanset om den pågældende oppebærer tariffmæssig løn eller vederlag for beskæftigelsen. Den indsatte disponerer selv over sine lommepenge. Ophævelsen af den hidtidige bestemmelse om anstaltens administration af den dømtes økonomi mv. er omtalt i bemærkningerne til § 205, *stk. 3*.

Bestemmelserne i *stk. 1, 2. og 3. pkt.*, regulerer udbetaling af vederlag til indsatte, der af forskellige (godkendte) grunde ikke er beskæftigede. Der udbetales ikke vederlag til indsatte, der (uden tilladelse) ikke opfylder beskæftigelsespligten, jf. *stk. 2*. Den nærmere regulering forudsættes at ske administrativt i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i § 213. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.5.

Bestemmelserne om vederlag skal sammenholdes med den foreslåede bestemmelse i § 244 i dette lovforslag om betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner, jf. bemærkningerne hertil.

Til § 213

Bestemmelsen i *stk. 1* skal sammenholdes med bestemmelsen i § 242, 1. led, i dette lovforslag om erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Den nærmere regulering af de indsattes beskæftigelse og vederlæggelse forudsættes at ske administrativt efter de her og i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.7.4., beskrevne anvisninger.

Indsattes kontakt til samfundet uden for institutionen

Bestemmelserne i §§ 214-219 bygger på gældende ret, jf. bl.a. kriminallovens § 103, men indebærer en lovfæstelse af de hensyn, der kan begrænse retten til udgang, besøg, brevveksling og til i øvrigt at kommunikere frit med omverdenen.

Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4. og kap. 6.8.

Tilladelse til færden uden for institutionen (udgang)

Til § 214

Bestemmelserne om udgang er for så vidt en videreførelse af gældende ret, men også en præcisering og lovfæstelse af bl.a. de hensyn, der skal inddrages ved afgørelse af, om udgang kan tillades, af de vilkår, der obligatorisk eller fakultativt skal gælde for tilladelsen, og af de overtrædelser, der kan føre til en tilbagekaldelse af tilladelsen. Der henvises herom nærmere til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.1 og kap. 6.8.2.

Udgangsformålene i *stk. 1, nr. 1*, svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 103 og de gældende administrative bestemmelser, men præciserer, at udgang kan gives med henblik på uddannelse og behandling. Ikke alle personlige formål er opregnet.

De modstående hensyn i *stk. 1, nr. 2 og 3*, er nærmere beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.4, om bl.a. begrænsninger i de dømtes rettigheder.

Ved bestemmelsen i *stk. 2* fastsættes definitionen af (anbringelse i) halvlukket regi, jf. henvisningen til bestemmelsen i § 197, stk. 2. Samtidig fastlægger bestemmelsen kriterierne for, at en indsat skal overgå fra anbringelse i halvlukket regi til åbent regi, jf. § 199, stk. 2. Særlige forhold kan dog tale for at tillade udgang uanset anbringelsen i halvlukket regi, jf. bestemmelsens sidste led og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.2.

Efter *stk. 3, 1. pkt.*, kan indsatte i lukket afdeling – disciplinærafdeling og forvaringsafdeling – ikke få tilladelse til udgang. Dog fastsættes det i *stk. 3, 2. pkt.*, at udgang kan tillades som led i et udslningsforløb, eller når særlige forhold i øvrigt taler derfor.

Bestemmelsen i *stk. 4* er en videreførelse af gældende ret. Er det i det enkelte tilfælde velbegrundet at tillade et længerevarende fravær fra institutionen, kan bestemmelsen i § 232 finde anvendelse. Ved en afbrydelse af fuldbyrdelsen efter § 232 medregnes fraværperioden ikke ved beregning af foranstaltningstiden.

I *stk. 5* lovfæstes de vilkår, der er obligatoriske, eller som fakultativt kan fastsættes i forbindelse med en tilladelse til udgang. Eksempler herpå er gengivet i de foreslåede bestemmelser i §§ 133-136. Tilladelsen bør i nødvendigt omfang betinges af sådanne vilkår, der i det enkelte tilfælde er egnede til at forebygge misbrug.

Stk. 6 er en lovfæstelse af betingelserne for at tilbagekalde eller ændre vilkårene for en udgangstilladelse. En overtrædelse af udgangsvilkår, jf. *nr. 1*, kan samtidig udgøre en disciplinær overtrædelse, jf. § 226 i dette lovudkast. Det forudsættes fastsat i de administrative regler, at en sag om tilbagekaldelse af udgangstilladelse skal behandles efter de i medfør af § 228, stk. 6, fastsatte regler om disciplinærsagers behandling mv. Tilsvarende gælder sager om tilbagekaldelse på grundlag af nye oplysninger om den indsatte forhold som gengivet i *nr. 2*.

I medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 7* forudsættes Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland at fastsætte nærmere regler om tilladelse til udgang, herunder at tilladelse til udgang i almindelighed først kan gives efter ophold i et bestemt tidsrum i institutionen og efter udståelse af en bestemt del af anbringelsestiden. Der findes ikke grundlag for – heller ikke administrativt – at opretholde den gældende restriktive praksis vedrørende tilladelse til udstationering, der – uanset udformningen af den gældende

bestemmelse i kriminallovens § 103, stk. 2 – forudsætter domme af en vis længde. Om gældende praksis og om den foreslåede afgrænsning af tilladelse til udstationering over for tilladelse til fuldbyrdelse efter § 234 i dette lovforslag henvises der til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.

Der henvises i øvrigt til § 238 i dette lovforslag og til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.1.

Besøg

Til § 215

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.3.

Lovfæstelsen i *stk. 1, 1. pkt.*, af retten til besøg er for så vidt angår antallet og varigheden af besøg en minimumsbestemmelse, jf. præciseringen i *stk. 1, 2. pkt.*

Stk. 2 medfører en lovfæstelse af den indsatte adgang til at modtage besøg af visse autoriserede forsvarere eller advokater, uafhængigt af den almindelige besøgsregel i *stk. 1*. Det forudsættes, at de i § 218 nævnte myndigheder mv., der efter § 218 – lige som den her nævnte personkreds af autoriserede forsvarere eller advokater mv. – har ret til ukontrolleret brevveksling, som hidtil bl.a. som led i inspektionsvirksomhed kan tale med de indsatte, uden at institutionens personale overværer det.

Der kan efter *stk. 3* administrativt fastsættes begrænsninger i besøgsretten efter *stk. 1, 1. pkt.*, jf. herved betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.3. Bemyndigelsesadgangen vil kun i meget begrænset omfang være relevant i pensionerne.

Børn

Til § 216

Bestemmelsen er for så vidt en lovfæstelse af gældende ret, men indebærer dog, at det ikke påhviler institutionen at tage stilling til, om forælders ønske om at have barnet hos sig i institutionen er stemmende med barnets tarv. Denne vurdering påhviler de sociale myndigheder, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI kap. 6.8.4. Derimod påhviler det institutionen at påse, at forholdene i institutionen ikke konkret gør barnets ophold uforsvarligt. Det kan være tilfældet, hvis en eller flere medindsatte er dømt for sædelighedskriminalitet mod børn.

Retten til at have et barn under et år hos sig udelukker ikke, at et barn over denne alder som hidtil har (fortsat) ophold i institutionen.

Brevveksling og telefonsamtaler

Til § 217

Bestemmelsen i *stk. 1* er en lovfæstelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.5.

Opstår der mistanke om misbrug med et kriminelt formål af adgangen til brevveksling og til at føre telefonsamtaler, overgives sagen til politimæssig efterforskning.

Formålet med bestemmelsen i *stk. 2* er at forebygge ind- og udsmugling af ulovlige genstande. Bestemmelsen giver personalet adgang til at besigtige, men ikke gennemlæse indholdet.

Gennemlæsning mv. kan som noget nyt ske efter regler fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland i medfør af *stk. 3*. Sigtet med bestemmelsen er at varetage de i bestemmelsen nævnte hensyn i forhold til indsatte i lukket afdeling, særligt den foreslåede forvaringsafdeling.

Det følger af *stk. 4*, at afgørelse om gennemlæsning mv. kun kan træffes af institutionens leder. Ved afgørelsen forudsættes en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af, om betingelserne for indgrebet efter de i medfør af *stk. 3* fastsatte administrative regler er opfyldt.

Bestemmelserne i *stk. 3* og *4* omfatter ikke pensionsanbragte.

Til § 218

Bestemmelsen supplerer bestemmelserne i § 217 om den indsatte almindelige ret til brevveksling. At brevvekslingen er »ukontrolleret« indebærer, at institutionen er afskåret fra at åbne, gennemlæse og tilbageholde breve mellem den indsatte og den berørte myndighed eller enkeltperson.

Adgang til aviser, bøger mv.

Til § 219

Adgangen til aviser, bøger mv. er en lovfæstelse af gældende ret, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.8.6.

Bestemmelsen i *stk. 1* forpligter institutionen til også økonomisk at sikre, at muligheden er til stede.

Bestemmelsen i *stk. 2* forpligter det offentlige biblioteksvæsen til at medvirke ved betjeningen af de indsatte.

Kontakt til medierne

Til § 220

Bestemmelsen er en lovfæstelse af hidtidig praksis under indsatte ophold i institutionen.

Bestemmelsen i *stk. 2*, der bemyndiger Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland til at fastsætte regler om begrænsning af retten til at udtale sig til medierne, tager sigte på indsatte, der er anbragt i den lukkede afdeling og i forvaringsafdelingen, særligt med hensyn til tv-optagelser af dømtes udtalelser om egen sag.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 3*, at kun Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland kan træffe afgørelse om begrænsning af ytringsfriheden. Der forudsættes en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af, om betingelserne for indgrebs foretagelse er opfyldt efter de administrativt fastsatte regler efter *stk. 2*.

Bestemmelserne i *stk. 2* og *3* omfatter ikke pensionsanbragte.

Indgreb over for den indsatte

Bestemmelserne i §§ 221-230 lovfæster betingelserne for og fremgangsmåden ved en række indgreb over for den indsatte og afløser således de administrative bestemmelser, der i medfør af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 124 er fastsat om anvendelse af sikrings- og disciplinærmidler over for indsatte. De overordnede hensyn til den dømtes retssikkerhed og grundsætningerne om skånsomhed og forholdsmæssighed er beskrevet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.3.5. og kap. 6.9.1.

Visitation

Til § 221

Stk. 1 er en lovfæstelse af gældende ret. Bestemmelsen fastsætter og eksemplificerer de hensyn, der kan begrunde en undersøgelse af indsatte opholdsrum eller person. Med udtrykket »undersøge, hvilke effekter en indsat har i sin besiddelse på sin person« sigtes til indgreb, der har karakter af legemsbesigtigelse, dvs. de former for indgreb, hvor der ikke sker nogen indtrængen i det menneskelige legeme eller nogen egentlig beføling af legemet i undersøgelsesøjemed.

Over for en pensionsanbragt bør en legemsbesigtigelse ikke indebære afklædning.

Adgangen til efter *stk. 2* at foretage en egentlig legemsundersøgelse er ny og forudsættes kun anvendt helt undtagelsesvist. Ved en legemsundersøgelse forstås indgreb, hvor beføling af legemet er et led i selve undersøgelsen, herunder undersøgelse af legemets hulrum (f.eks. rektoskopi og gynækologisk undersøgelse), udtagelse af blodprøver mv. Kun institutionens leder har kompetence til at træffe afgørelse

herom, og undersøgelsen kan kun foretages af en læge, jf. stk. 2, 2. pkt.. Ved den lægelige vurdering efter stk. 2, 3. pkt., finder de lægeetiske regler anvendelse. Et element heri er den indsattes accept af indgrebet.

Bestemmelserne i stk. 2 er efter deres indhold ikke relevante i åbne anstalter. Bestemmelserne omfatter ikke pensionerne.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed. Med udtrykket »kun undtagelsesvis« i *stk. 4, 2. pkt.*, er der taget hensyn til det meget ringe antal kvindelige indsatte og kvindelige opsynspersonale. Bestemmelsen i *stk. 4, 3. pkt.*, forpligter ikke sundhedspersonale til at medvirke.

Bestemmelsen i *stk. 6* modsvarer af den indsattes pligt til at lade sig fotografere og afgive fingeraftryk.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelserne i stk. 5 og stk. 6, 2. pkt., forudsættes udarbejdet i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.2.

Magtanvendelse

Til § 222

Bestemmelsen er stort set en videreførelse af gældende ret og indebærer en udtømmende lovfæstelse af de formål, der kan begrunde magtanvendelse, jf. *stk. 1*, og de midler, der kan anvendes jf. *stk. 2*.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed. Bestemmelsen i *stk. 4, 2. pkt.*, om lægetilsyn efter magtanvendelse er udformet i overensstemmelse med den gældende danske bestemmelse herom.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 5* forudsættes udarbejdet i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.3.

Bestemmelserne i § 222 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Anbringelse i enrum

Til § 223

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der efter nyligt indførte administrative bestemmelser skal være opfyldt for at anvende enrumsanbringelse med et præventivt sigte. Bestemmelsen forudsættes kun anvendt undtagelsesvist og adskiller sig fra bestemmelserne i henholdsvis § 203, stk. 2, om ophold uden eller med begrænset fællesskab efter eget ønske, og § 227, stk. 1, jf. stk. 2, om anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning.

Bestemmelsen i *stk. 3, 2. pkt.*, er en præcisering af princippet i § 172 i dette lovforslag.

Bestemmelserne i *stk. 4 og 5* lovfæster grundsætningerne om henholdsvis proportionalitet og skånsomhed.

Det følger af *stk. 6, 1. pkt.*, at overvejelse af spørgsmålet om hel eller delvis at bringe anbringelsen i enrum til ophør skal ske løbende. Bestemmelsen i *stk. 6, 2. pkt.*, er således en minimumsbestemmelse.

Hvis anbringelse i enrum eller midlertidig enrumsanbringelse forud herfor har været uforskyldt, kan der efter § 243 rejses krav om erstatning for uberettiget ophold i enrum.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 7* forudsættes at ske i overensstemmelse med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.4.

Bestemmelserne i § 223 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Håndjern

Til § 224

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der efter gældende ret skal være opfyldt for at anvende håndjern.

De i *stk. 1, nr. 1 og 2*, opregnede betingelser svarer til betingelserne for at kunne anbringe en indsat i observations- eller sikringscelle, jf. § 225, stk. 1, og håndjern kan da også anvendes i stedet for sådan anbringelse. Det forudsættes, at der i medfør af bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 4* administrativt fastsættes regler om lægetilsyn, der følger anvisningerne i § 225, stk. 4, hvis håndjern anvendes som tvangsfiksering, og i øvrigt følger de i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.5.2. givne anvisninger om lægetilsyn og andet tilsyn, om indberetningspligt mv.

Bestemmelserne i *stk. 2 og 3* lovfæster grundsætningerne om proportionalitet og skånsomhed.

Bestemmelserne i § 224 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Observationscelle, sikringscelle, tvangsfiksering

Til § 225

Bestemmelsen lovfæster og præciserer i *stk. 1* udtømmende de betingelser, der skal være opfyldt for at bestemme, at der som sikringsmiddel kan ske anbringelse i observationscelle, sikringscelle og tvangsfiksering under anbringelse i sikringscelle. Bestemmelsen forudsættes som hidtil anvendt undtagelsesvist. Bestemmelsen indebærer i forhold til gældende ret en begrænsning i den ret vide adgang til at anbringe den indsatte i observationscelle, jf. herved den foreslåede bestemmelse i § 223, stk. 1, hvorefter der fremtidig kan ske anbringelse i enrum i de tilfælde, hvor der efter de gældende bestemmelser kunne ske anbringelse i observationscelle.

Bestemmelserne i *stk. 2 og 3* er en lovfæstelse af grundsætningerne om proportionalitet og skånsomhed.

Bestemmelserne i *stk. 4* om lægetilsyn ved tvangsfiksering og i *stk. 5* om lægetilsyn ved anbringelse uden tvangsfiksering er udformet i overensstemmelse med de gældende danske bestemmelser herom.

Hvis anbringelse i observations- eller sikringscelle har været uforskyldt, kan der efter § 243 rejses krav om erstatning for uberettiget ophold i sådan celle.

Den nærmere administrative regulering efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 6* forudsættes at ske i overensstemmelse med anvisningerne i bestemmelsen og i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.5.2.

Bestemmelserne i § 225 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Disciplinære overtrædelser

Til § 226

Bestemmelserne i §§ 226-228 regulerer anvendelsen mv. af disciplinære foranstaltninger over for indsatte, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.1.

Bestemmelsen i § 226 afgrænser og lovfæster de forseelser, der kan medføre disciplinære foranstaltninger. Som noget nyt i forhold til gældende ret følger det af bestemmelsens udformning, at disciplinære foranstaltninger alene kan finde anvendelse for forseelser, når det af en lovbestemmelse eller en administrativ forskrift udtrykkeligt fremgår, at den pågældende forseelse kan medføre disciplinær foranstaltning. Administrative forskrifter, der er fastsat af institutionens leder efter en bemyndigelsesbestemmelse, forudsættes godkendt af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland med henblik på at sikre et ensartet grundlag for anvendelsen i de enkelte institutioner.

En nærmere afgrænsning af de sager, der efter § 226, *nr. 4*, (alene eller tillige) skal behandles af

politiet, forudsættes at ske administrativt med henblik på at sikre en ensartet afgrænsning mellem det disciplinærretlige system og det almindelige kriminalretlige system.

Bestemmelserne i §§ 226-228 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Disciplinære foranstaltninger

Til § 227

Bestemmelsen svarer med enkelte afvigelser til gældende ret og medfører, at alene de fire udtrykkeligt nævnte foranstaltninger kan anvendes som disciplinære sanktioner. At advarsel er medtaget indebærer, at en advarsel kun kan tillægges gentagelsesvirkning, hvis fremgangsmåden ved ikendelse af disciplinære foranstaltninger er fulgt, jf. bestemmelsen i § 228, stk. 6.

I forhold til gældende ret indebærer *stk. 2* om anbringelse i enrum og *stk. 3* om frakendelse af udgangstilladelse en præcisering og skærpelse af betingelserne for at anvende disse disciplinære foranstaltninger. Det følger af bestemmelsen, at anbringelse i enrum ikke kan anvendes over for bl.a. tilsidesættelse af beskæftigelsespligten, jf. bemærkningerne til § 210, stk. 3.

Anbringelse i enrum som disciplinær foranstaltning i mere end 7 dage er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 246, stk. 1, nr. 3.

Hvis anbringelse i enrum eller anbringelse i forhørscele forud herfor har været uforskyldt, kan der efter § 243 rejses krav om erstatning for uberettiget ophold i enrum.

En overtrædelse af de fastsatte vilkår for en tilladelse til udgang, jf. *stk. 3*, omfatter både nyt kriminelt forhold og overtrædelse af andre vilkår fastsat i medfør af § 214, stk. 5. Efter denne bestemmelse er det et obligatorisk vilkår for tilladelse til udgang, at den pågældende ikke begår kriminelt forhold.

Bestemmelserne i §§ 226-228 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Fastsættelse og fuldbyrdelse af disciplinære foranstaltninger

Til § 228

Ved bestemmelsen reguleres fastsættelsen og fuldbyrdelsen af de enkelte disciplinære foranstaltninger. De væsentligste regler herom lovfæstes og forudsættes i øvrigt reguleret ved administrative forskrifter i overensstemmelse med bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 6* og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.1.

Bestemmelsen i *stk. 6* (i slutningen) om indberetningspligt og godkendelse af anbringelse i enrum i mere end 3 døgn er en videreførelse af gældende ret.

Bestemmelserne i §§ 226-228 finder efter deres indhold ikke anvendelse i pensionerne.

Konfiskation

Til § 229

Bestemmelsen, der er ny, vedrører institutionens adgang til at træffe afgørelse om konfiskation i bestemt fastsatte tilfælde, hvor den foreslåede, almindelige adgang til konfiskation som kriminalretlig foranstaltning i de foreslåede bestemmelser i §§ 166-170 ikke kan anses for tilstrækkelig til at modvirke, at indsatte kommer i besiddelse af genstande eller penge, som de af hensyn til institutionens varetagelse af ordens- og navnlig sikkerhedsmæssige opgaver ikke findes at burde være i besiddelse af.

En endelig administrativ afgørelse om konfiskation af genstande eller penge, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse, er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 246, stk. 1, nr. 4. Herved sikres den indsatte og dennes besøgende – for så vidt angår værdier over den anførte beløbsgrænse – samme ret til domstolsprøvelse, som generelt er gældende

ved konfiskation efter de almindelige regler. Særligt om adgangen for andre end indsatte til at indbringe en afgørelse om konfiskation for retten henvises til § 253 i dette lovforslag.

Nærmere forskrifter om konfiskation forudsættes fastsat administrativt, jf. *stk.* 2 og betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.2. Det forudsættes herved, at konfiskation undlades, hvis sådant må anses for et uforholdsmæssigt indgreb (proportionalitet).

Betaling af erstatning (modregning af erstatningsbeløb)

Til § 230

Den foreslåede bestemmelse om institutionslederens ret til at sikre indsattes betaling af erstatning ved modregning i den indsattes vederlag for beskæftigelse omfatter i modsætning til gældende ret alene tilfælde, hvor der er forvoldt skade på ting, der tilhører institutionen. Erstatningskrav i anledning af personskade eller skade på ting, der ikke tilhører institutionen, må herefter rejses ved almindelig erstatningssag mod den indsatte ved domstolene.

En endelig administrativ afgørelse om modregning af erstatningsbeløb, hvis værdi overstiger det almindelige vederlag, der udbetales til indsatte for en uges beskæftigelse, er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 246, stk. 1, nr. 5. Herved sikres den indsatte – for så vidt angår værdier over den anførte beløbsgrænse – samme ret til domstolsprøvelse, som generelt er gældende ved spørgsmål om erstatning efter de almindelige regler.

Nærmere forskrifter om behandlingen af sager om erstatning forudsættes fastsat administrativt efter stk. 2 i overensstemmelsen med anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.10.3.

Ændringer i eller ophør af fuldbyrdelsen

Afbrydelse af fuldbyrdelsen, henholdsvis dennes genoptagelse, jf. §§ 231-233, er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.11.

Afbrydelse af fuldbyrdelsen ved udeblivelse, undvigelse, tilbageholdelse mv.

Til § 231

Bestemmelsen er en præcisering og lovfæstelse af gældende praksis vedrørende afbrydelse af fuldbyrdelsen som følge af den indsattes egen adfærd, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.11.1.

Tilladelse til afbrydelse af fuldbyrdelsen

Til § 232

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende praksis vedrørende afbrydelse af fuldbyrdelsen efter ansøgning. Efter bestemmelsen forudsættes foranstaltninger gennemført uden afbrydelse, hvorfor der skal foreligge ganske særlige grunde til at imødekomme en ansøgning herom. Bestemmelsen supplerer reglerne om udgang, jf. bestemmelsen i § 214 og bemærkningerne hertil i dette lovforslag.

Genoptagelse af fuldbyrdelsen

Til § 233

Bestemmelsen er en lovfæstelse af betingelserne for en genoptagelse af fuldbyrdelsen efter afbrydelse af denne efter § 231 eller § 232. Ved fuldbyrdelsens genoptagelse skal der foretages en ny beregning af foranstaltningstiden, da afbrydelsesperioden ikke medregnes i denne.

Fuldbyrdelse i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv. uden for kriminalforsorgen

Til § 234

Adgangen til at træffe bestemmelse om fuldbyrdelse af foranstaltninger i kriminalforsorgens pensioner og i institutioner mv. uden for kriminalforsorgen samt afgrænsning af denne adgang over for adgangen til udstationering i medfør af § 214 i dette lovforslag er omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en præcisering af den gældende bestemmelse i kriminallovens § 104, stk. 1 og indfører desuden en begrænsning i den hidtidige adgang af hensyn til retshåndhævelsen, jf. *stk. 1, nr. 3*.

Også bestemmelsen i *stk. 2* om unge under 18 år er ny.

Bestemmelserne i *stk. 3 og 4* fastsætter de obligatoriske og fakultative vilkår for opholdet og retsvirkningerne af en overtrædelse heraf.

De administrative regler efter bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3* forudsættes udfærdiget i overensstemmelse med det i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.12.2.2., anførte.

Tidspunkt for løsladelse

Til § 235

Bestemmelserne i §§ 235-237 regulerer løsladelse efter anstaltsanbringelse. Den nærmere administrative regulering efter bestemmelserne forudsættes at ske efter anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.13.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer en lovfæstelse og præcisering af gældende praksis.

Bestemmelsen i *stk. 2* er stort set en lovfæstelse af hidtidig praksis.

Beslutning om prøveløsladelse

Til § 236

Bestemmelsen, der er ny, indebærer i forhold til gældende praksis en skærpelse af tidsfristerne for administrationens beslutning om prøveløsladelse.

En afgørelse efter § 236 om nægtelse af prøveløsladelse efter den foreslåede bestemmelse i § 149, stk. 1, 1. pkt., er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse, jf. § 246, nr. 1.

Gennemførelse af tilsyn mv. ved prøveløsladelse

Til § 237

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende ret med den ændring, at kompetencen til at træffe afgørelse om sanktioner i anledning af vilkårsovertrædelse – som en konsekvens af henvisningen i bestemmelsen til kapitel 40 i dette lovforslag – overføres til domstolene (fra Kriminalforsorgsnævnet).

Sagsbehandling af særlige spørgsmål

Til § 238

Om sagsbehandlingen generelt gælder de almindelige minimumsbestemmelser i forvaltningslovgivningen. Der henvises herom og om enkelte særlige regler om fuldbyrdelsesmyndighedernes sagsbehandling til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.14.1.-6.14.3. Bemyndigelsesbestemmelsen i § 238, 2. pkt., forudsættes anvendt efter anvisningerne i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.14.3.

Kapitel 44

Fuldbyrdelse af foranstaltninger over for visse grupper af kriminelle

Dette kapitel i lovforslaget vedrører fuldbyrdelsen af domme, der indeholder bestemmelse om iværksættelse af særlige foranstaltninger over for visse grupper af kriminelle. Kommissionens overvejelser og forslag vedrørende fuldbyrdelsen af sådanne domme er gengivet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.

Særlige hjælpeforanstaltninger over for unge lovovertrædere

Til § 239

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger efter kapitel 32 over for unge kriminelle og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.9.1.

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer, at der i forbindelse med en dom til særlige hjælpeforanstaltninger over for en ung kriminel indgås en forpligtende aftale om samarbejde mellem de sociale myndigheder, politi og kriminalforsorg baseret på lokale samarbejdsaftaler mellem de pågældende myndigheder. Ved udarbejdelse af personundersøgelse i sager, hvor foranstaltning efter kapitel 32 kan komme på tale, skal kriminalforsorgen indhente udtalelse fra den lokale sociale myndighed og blandt andet herved sikre muligheden for, at en foreslået foranstaltning kan gennemføres. I samarbejde med denne og med politiet skal kriminalforsorgen ved sin indstilling til retten være opmærksom på, hvilke forpligtelser den unge bør undergives, og hvilke konsekvenser eventuelle overtrædelser af forpligtelserne bør kunne medføre, jf. § 152, stk. 2 og 3.

De sociale myndigheder har efter bestemmelsen i *stk. 2* pligter over for den unge med hensyn til vejledning, udarbejdelse af handlingsplan og bistand i øvrigt, svarende til tilsynsmyndighedens pligter over for tilsynsdømte.

Psykisk syge lovovertrædere

Til § 240

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger efter kapitel 33 over for psykisk syge kriminelle og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.2.1.

Bestemmelsen i *stk. 1* fastlægger i overensstemmelse med gældende ret, at ansvaret for anbringelse og behandling af psykiske syge kriminelle påhviler sundhedsvæsenet under hjemmestyret. Kriminalforsorgen vil som hidtil have ansvaret for at udarbejde personundersøgelse i sager, hvor foranstaltning efter kapitel 33 kan komme på tale, og vil skulle holde sig orienteret om den dømtes forhold under indlæggelse i hospital og yde bistand ved praktiske arrangementer i forbindelse med besøg mv. Desuden vil kriminalforsorgen fortsat skulle inddrages i forberedelsen af sager om ændring eller ophævelse af den idømte foranstaltning.

Undergives den dømte tilsyn og særvilkår, gennemføres foranstaltningen for så vidt efter de almindelige regler om gennemførelse af domme med tilsyn mv., jf. *stk. 2*. Men kombinationen af behandling og tilsyn mv. kræver en særlig indsats af tilsynsmyndigheden med hensyn til samarbejdet med sundhedsvæsenet og med hjemkommunen og indebærer særlige pligter under tilsynsforløbet og ved vilkårsovertrædelser, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.2.1.

Nærmere administrative regler herom forudsættes fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, jf. bemyndigelsesbestemmelsen i *stk. 3*.

Forvaring

Til § 241

Bestemmelsen vedrører gennemførelsen af foranstaltninger over for farlige kriminelle (forvaringsdømte) og er behandlet i betænkningens afsnit XVI, kap. 7.9.3.1.

Efter den foreslåede bestemmelse gennemføres forvaringsdomme – domme til anbringelse i anstalt på

ubestemt tid over for farlige kriminelle – efter de almindelige regler om fuldbyrdelse af domme med anstaltsanbringelse, jf. *stk. 1*, der dog indeholder en henvisning til bestemte fravigelser fra hovedreglen.

Således fuldbyrdes forvaring normalt i særlig forvaringsafdeling, jf. *stk. 2*. Indtil en særlig forvaringsafdeling som foreslået er indrettet i eller i forbindelse med anstalten i Nuuk, vil anbringelse som hidtil skulle ske i Anstalten ved Herstedvester i Danmark. Udtrykket »normalt« i *stk. 2* indebærer, at en forvaringsdømt som hidtil forudsættes udsat ved overførsel til anden institution.

Desuden vil den forvaringsdømte som udgangspunkt ikke have tilladelse til at færdes uden for anstalten, jf. *stk. 3*.

Den forvaringsdømtes forhold forudsættes behandlet efter særlige sagsbehandlingsregler, fastsat af Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, jf. *stk. 4*.

Kapitel 45

Fællesregler for fuldbyrdelse af foranstaltninger

Erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Til § 242

Bestemmelsen forpligter justitsministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, til at fastsætte regler om erstatning som følge af ulykkestilfælde mv.

Bestemmelsen i *1. led* er i forhold til gældende ret en væsentlig udvidelse af indsattes adgang til erstatning som følge af ulykkestilfælde, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.15. Bestemmelsen træder i stedet for § 4, stk. 1, i anordning nr. 273 af 24. april 2001 om ikrafttræden af lov om sikring mod følger af arbejdsskade, jf. lovekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000, som ændret ved § 4 i lov nr. 1329 af 20. december 2000, i Grønland, der samtidig foreslås ophævet, jf. § 3 i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser i forbindelse med ikrafttræden af ny retsplejelov og ny kriminallov for Grønland.

Bestemmelsen i *2. led* om samfundstjeneste er ny og omfatter erstatning både til den samfundstjenestedømte og til andre (bl.a. arbejdsstedet) for følger af ulykkestilfælde mv. under udførelse af samfundstjeneste.

Erstatning i anledning af indgreb under fuldbyrdelsen

Til § 243

Adgangen til erstatning i anledning af uforskyldt indgreb under fuldbyrdelsen er ny, jf. betænkningens afsnit XVI, kap. 6.16. Bestemmelserne er udformet svarende til de foreslåede processuelle regler i retsplejeloven om erstatning i anledning af kriminalretlig forfølgning, jf. de foreslåede bestemmelser i retsplejelovens kapitel 42.

Efter *stk. 1* har en indsat ret til erstatning. Med hensyn til adgangen til erstatning efter *stk. 1, nr. 2*, henvises der til bestemmelserne i §§ 223, 225 og 227 og bemærkningerne hertil.

Efter *stk. 2*, der omfatter fuldbyrdelsen af alle typer foranstaltninger, kan der fakultativt tillægges erstatning efter reglerne i retsplejeloven.

Stk. 3 fastsætter en tidsfrist for at rejse krav om erstatning.

Med henblik på en ensartet sagsbehandling foreslås kompetencen til at træffe afgørelse i sager om erstatning tillagt Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland, jf. *stk. 4*.

Endelig administrativ afgørelse om nægtelse af erstatning efter *stk. 1* i anledning af uforskyldt udståelse af en frihedsberøvende foranstaltning i for lang tid eller anbringelse i enrum som disciplinær foranstalt-

ning i mere end 7 dage er omfattet af adgangen til domstolsprøvelse efter § 246, stk. 1, nr. 6, i dette lovforslag.

Betaling for ophold i kriminalforsorgens institutioner

Til § 244

Bestemmelsen indebærer i forhold til gældende ret en udvidelse af pligten til at betale for ophold i kriminalforsorgens institutioner, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.17. Bestemmelsen giver også hjemmel til at inddrive beløbet.

Klageregler mv.

Bestemmelserne i §§ 245-253, der alle er nye, vedrører adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet af fuldbyrdelsesmyndighederne under fuldbyrdelse af en foranstaltning. Der henvises til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.

Administrativ klageadgang

Til § 245

Bestemmelsen indebærer en ændring af gældende ret og som noget nyt en lovfæstelse af den administrative klageadgang. Bestemmelsens udformning indebærer, at den gældende klageadgang til Det Grønlandske Kriminalforsorgsnævn ophæves, og at den ligeledes gældende klageadgang til Justitsministeriet, Direktoratet for Kriminalforsorgen afskæres, jf. *stk. 3*. Bestemmelsen er nærmere omtalt i betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.2. og 6.18.3.

Domstolsprøvelse

Til § 246

Bestemmelsen, der er ny, fastsætter i *stk. 1, nr. 1-6*, arten af de endelige administrative afgørelser, der er omfattet af adgangen til den særlige domstolsprøvelse. Der henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser anført i bestemmelsen og til betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.2. og 6.18.4.1.

I bestemmelsen fastsættes desuden regler om tidsfrist og om fremgangsmåden ved indgivelse af klage, jf. *stk. 2 og 3*.

Til § 247

Bestemmelsen indebærer, at Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland eller retten kan tillægge en klage opsættende virkning.

Fremgangsmåde ved domstolsprøvelse

§§ 248-253 regulerer fremgangsmåden ved domstolsprøvelse, jf. nærmere betænkningens afsnit XVI, kap. 6.18.4.2.

Til § 248

Stk. 1-3 indeholder regler om den stedlige kompetence. I *stk. 4* præciseres det, at kredsretten kan henvise sager, der rejser (særligt) vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål.

Til § 249

Bestemmelsen fastsætter de pligter, der påhviler Ledelsen af Kriminalforsorgen i Grønland som led i sagens indbringelse for retten. Ved sagens indbringelse og videre behandling forudsættes det, at kriminalforsorgen er undergivet objektivitetsprincippet, og at den dømte er omfattet af partsprincippet. Kriminalforsorgen skal redegøre for de omstændigheder af faktisk og retlig karakter, der påberåbes af begge parter.

Til § 250

Bestemmelsen fastsætter de pligter, der påhviler retten som led i sagens oplysning og øvrige behandling, herunder pligten til at afgøre, om sagen skal behandles mundtligt eller skriftlig, jf. *stk. 2, 1. pkt.*, og pligten til om fornødent at beskikke en autoriseret forsvarer for den dømte, jf. *stk. 3*.

Til § 251

Bestemmelsen fastsætter i *stk. 1* udtømmende indholdet af de afgørelser, som retten kan træffe i en klagesag.

Efter bestemmelsen i *stk. 2* er rettens beslutning efter *stk. 1* omfattet af de almindelige appelregler i retsplejeloven. Selv om der kan beskikkes en autoriseret forsvarer efter § 250, er der tale om en civil og ikke kriminalretlig prøvelse af forvaltningsafgørelser, og det er derfor reglerne om (behandling) og kære af civile sager, der finder anvendelse.

Til § 252

Tidsfristen for fornyet domstolsprøvelse i bestemmelsens *1. pkt.* vedrører afslag efter § 246 på prøveløsladelse.

Andre afgørelser kan ikke prøves igen, jf. *2. pkt.*

Til § 253

I bestemmelsen fastsættes adgang til domstolsprøvelse i tilfælde, hvor der i medfør af § 229 i lovforslaget foretages konfiskation hos andre end den indsatte.

Afsnit IV

Afsluttende bestemmelser

Kapitel 46

Overførsel af foranstaltninger

Til § 254

Bestemmelsen omhandler overførsel af bødeinddrivelsen fra Grønland til den øvrige del af riget, og omvendt. Bestemmelsen svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 125.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.1.2.

Til § 255

Bestemmelsen regulerer adgangen til overførsel af tilsyn mellem de enkelte dele af riget, jf. *stk. 1* og *2*, og situationen ved ny kriminalitet i tilsyns- eller prøvetiden, selv om tilsynet ikke er overført, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, *stk. 1*.

Det foreslåede *stk. 2* er omformuleret i forhold til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, *stk. 2*, hvilket har til formål at udvide anvendelsesområdet for overførsel af tilsyn imellem de enkelte dele af riget.

Dette indebærer, at overførselsadgangen herefter vil omfatte alle foranstaltninger med tilsyn, bortset fra særlige hjælpeforanstaltninger over for unge. Der vil således også kunne ske overførsel fra Grønland af en dom til samfundstjeneste, tilsynsdelen i en dom til anstalt og tilsyn og tilsyn idømt psykisk syge kriminelle. Tilsvarende vil tilsyn i forbindelse med betinget benådning og tilsyn ved prøveløsladelse fra tidsubestemt anstaltsanbringelse blive omfattet af overførselsadgangen.

For så vidt angår overførsel af tilsyn til Grønland indebærer bestemmelsen den udvidelse, at også tilsyn

i medfør af straffelovens § 68, 2. pkt., tilsyn i forbindelse med prøveløsladelse af forvarede og tilsyn som led i betinget benådning, vil blive omfattet af overførselsadgangen.

Endelig vil det som en følge af forslaget om at indføre samfundstjeneste i Grønland blive muligt også at overføre fuldbyrdelsen af samfundstjeneste til Grønland.

Bestemmelsen i *stk. 3* svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 126, stk. 3.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 256

Bestemmelsen omhandler fuldbyrdelse i Grønland af fængselsstraf, som i den øvrige del af riget er idømt personer, som har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 127, idet det dog foreslås, at der indføres adgang til domstolsprøvelse af en afgørelse om overførsel af fuldbyrdelsen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 260.

Til § 257

Det følger af den foreslåede bestemmelse, som er ny, at justitsministeren kan bestemme, at en anstaltsdom skal fuldbyrdes i den øvrige del af riget, hvis den dømte har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende dér. Desuden vil der kunne ske overførsel i tilfælde, hvor den dømte opholder sig i den øvrige del af riget, og det findes mest hensigtsmæssigt, at fuldbyrdelsen gennemføres dér.

Den foreslåede overførselsadgang tager sigte på de tilfælde, hvor den dømte ikke har en særlig tilknytning til Grønland, f.eks. i tilfælde hvor kriminaliteten er begået under et kortvarigt ophold i Grønland, men hvor sagen dog ikke er anlagt eller henvist til forfølgning i Danmark i medfør af forslaget til kriminallovens § 7, svarende til den gældende kriminallovs § 4 c.

Som efter den gældende bestemmelse i kriminallovens § 127 kan overførsel ske, selv om fuldbyrdelsen er indledt i Grønland, og det vil også fortsat være en betingelse, at fuldbyrdelse i Danmark skønnes mest hensigtsmæssig. I denne vurdering vil bl.a. indgå længden af den idømte anstaltsdom.

I lighed med overførsel efter den foreslåede bestemmelse i § 257 foreslås indført en adgang til domstolsprøvelse.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 258

Bestemmelsen, der er ny, giver mulighed for at overføre fuldbyrdelsen af en forvaringsdom, der er afsagt i den øvrige del af riget. Overførslen er – i lighed med de foreslåede bestemmelser om overførsel af anstalts- og fængselsdomme – betinget af, at den dømte enten har bopæl eller i øvrigt er hjemmehørende i Grønland.

Ved overført fuldbyrdelse af en forvaringsdom vil de foreslåede regler om fuldbyrdelsen af forvaringsdomme, jf. herved kapitel 44, finde anvendelse.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 259

Bestemmelsen, der er ny, giver på tilsvarende måde mulighed for at overføre fuldbyrdelsen af en forvaringsdom fra Grønland og til de øvrige dele af riget. Betingelserne for overførsel, adgang til domstolsprøvelse mv. er parallelle med overførsel efter den foreslåede bestemmelse i § 258.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Til § 260

Bestemmelsen, der ikke findes i den gældende kriminallov, giver i *stk. 1* mulighed for domstolsprøvelse af afgørelser om overførsel af frihedsberøvende domme og forvaring efter §§ 256-259 i dette lovfor-slag. Efter bestemmelsen skal en anmodning om domstolsprøvelse indgives inden 4 uger efter, at den dømte har fået meddelelse om den afgørelse, der ønskes prøvet.

I *stk. 2* er fastsat, at en anmodning om domstolsprøvelse som udgangspunkt ikke har opsættende virkning for fuldbyrdelsens iværksættelse eller fortsættelse. Retten kan dog træffe anden bestemmelse herom.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* indeholder en række processuelle bestemmelse om fremgangsmå-den ved domstolsprøvelsen. Det foreslås bl.a. præciseret, at kredsretten kan henvise sager, der rejser særligt vanskelige faktiske eller retlige spørgsmål til Retten i Grønland.

Der henvises nærmere til betænkningens afsnit XV, kap. 10.1.

Kapitel 47

Ophør af foranstaltninger

Til § 261

Bestemmelsen indeholder forældelsesfrister for dom til anstalt og tilsyn, dom til anbringelse i anstalt, bøder samt konfiskation. Bestemmelsen svarer – bortset fra, at dom til anstalt og tilsyn er medtaget – til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 128.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2.

Til § 262

Efter bestemmelsens *stk. 1* kan foranstaltninger ikke fuldbyrdes efter den dømtes død. Dog kan en afgørelse efter § 99, stk. 6, fuldbyrdes efter den dømtes død, jf. *stk. 2*. Endvidere kan spørgsmålet om opretholdelse af en konfiskation indbringes for retten efter den dømtes død, jf. *stk. 3*.

Bestemmelsens stk. 1 og 3 svarer med enkelte sproglige ændringer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 129. Bestemmelsen i stk. 2 er indsat som en konsekvens af bestemmelsen i den foreslåede § 99, stk. 6.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2.

Til § 263

Efter bestemmelsen kan der ske benådning med hensyn til bøde, konfiskation og anstaltdom.

Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i kriminallovens § 130.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XV, kap. 10.2., hvor anvendelsesområdet for benådning er nærmere beskrevet.

Fjerde del

Andre bestemmelser, ikrafttræden mv.

Kapitel 48

Andre bestemmelser

Til § 264

Det foreslåede *stk. 1* giver hjemmel til, at justitsministeren ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland, herunder navnlig på indlandsisen, i Nationalpar-ken i Nord- og Østgrønland samt til og fra forsvarsområder.

Opremsningen af områder er ikke udtømmende, jf. ordet »herunder«. Reguleringen vil kunne udvides

til også at omfatte andre afgrænsede områder i Grønland, i det omfang lignende hensyn til begrænsning af antallet af redningsaktioner og lettere gennemførelse af de redningsaktioner, som iværksættes, eller statens internationale forpligtelser taler for det.

Der vil bl.a. efter *stk. 2* kunne fastsættes regler om idømmelse af sanktioner for forsætlig eller uagtsom overtrædelse af færdselsrestriktionerne eller fastsatte vilkår for tilladelser.

Bestemmelsen svarer til § 132 i den gældende kriminallov, der blev indsat ved lov nr. 335 af 16. maj 2001. Der henvises herved til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, s. 2948-2952. I medfør af denne bestemmelse har Justitsministeriet udstedt bekendtgørelse nr. 1280 af 7. december 2006 om adgang til og vilkår for færdsel i visse dele af Grønland.

I *stk. 3* tilføjes der dog efter forslaget en hjemmel for justitsministeren til at fastsætte regler om betaling af gebyrer for behandling af ansøgninger om færdsel efter *stk. 1*.

Der henvises i øvrigt til pkt. 6.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Kapitel 49

Ikrafttræden mv.

Til § 265

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2010.

Ved fastsættelsen af ikrafttrædelsestidspunktet er der taget hensyn til, at der med vedtagelsen af en ny kriminallov for Grønland samtidig med vedtagelsen af en ny retsplejelov for Grønland er tale om en gennemgribende nyordning af det grønlandske retsvæsen, der forudsætter administrative tilpasninger og etableringen af nye anlæg i et væsentligt omfang.

Til § 266

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer i hovedtræk til den gældende kriminallovs § 131, stk. 1, og fastsætter, at de regler om anvendelse af foranstaltninger, der er fastsat i love og andre bestemmelser før den 1. januar 2010, forbliver i kraft, dog således at der efter denne dato kun kan anvendes foranstaltninger, som er omhandlet i denne lov.

Det fastsættes udtrykkeligt, at foranstaltningerne i disse situationer skal anvendes i overensstemmelse med reglerne i lovens kapitel 1-6 og 24-47. Det betyder blandt andet, at handlinger begået før lovens ikrafttræden, jf. forslagets § 3, ikke må underlægges en mere indgribende afgørelse end efter den tidligere retstilstand.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til den gældende kriminallovs § 131, stk. 2, og tager højde for den situation, hvor Folketinget vedtager en lov, der gælder umiddelbart for Grønland, eller som sættes i kraft for Grønland uden tilpasning til det særlige grønlandske foranstaltningssystem. Hvis denne lov giver mulighed for at anvende fængselsstraf, fastsætter bestemmelsen, at kriminallovens foranstaltninger skal finde anvendelse i Grønland i stedet for fængselsstraf. Selv om det må antages, at situationen er sjældent forekommende, anses det for mest hensigtsmæssigt at videreføre denne fortolkningsregel.

Der henvises i øvrigt til betænkningens afsnit XIV, kap. 6.